

Švietimo ir kultūros GD

Programa „Veiklus jaunimas“

EUROPOS KOMISIJA

“Veiklus jaunimas” Programos vadovas

(Galioja nuo 2008 m. sausio 1 d.)

TURINYS

IŽANGA	6
A DALIS – BENDROJI INFORMACIJA APIE PROGRAMĄ „VEIKLUS JAUNIMAS”	7
1. Kokie yra programos „Veiklus jaunimas” tikslai, prioritetai ir svarbiausi bruožai?	8
Tikslai	8
Prioritetai	8
Svarbūs programos „Veiklus jaunimas” bruožai	10
2. Koks yra biudžetas?	14
3. Kokia yra programos „Veiklus jaunimas” struktūra?	15
1 veiksmas – „Jaunimas Europai”	15
2 veiksmas – „Europos savanorių tarnyba”	15
3 veiksmas – „Pasaulio jaunimas”	15
4 veiksmas – „Paramos jaunimui sistemos”	15
5 veiksmas – „Parama bendradarbiavimui Europos jaunimo reikalų srityje”	16
4. Kas įgyvendina programą „Veiklus jaunimas”?	17
Europos Komisija	17
Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji agentūra	17
Nacionalinės agentūros	17
Kitos struktūros	18
5. Kas gali dalyvauti programoje „Veiklus jaunimas”?	20
Reikalavimus atitinkantys dalyviai	20
Reikalavimus atitinkantys projektų vykdytojai	20
Reikalavimus atitinkančios valstybės	21
Kaip jūs dalyvaujate?	23
6. Kokios paramos ir pagalbos galima tikėtis?	24
Palaikantis požiūris	24
Programos „Veiklus jaunimas” mokymo strategija	24
Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros Vykdomoji agentūra	24
Nacionalinės agentūros	24
SALTO Jaunimo metodiniai centrai	25
„Eurodesk” tinklas	25
Europos Komisijos ir Europos Tarybos partnerystė	25
Euro-Med jaunimo platforma	26
B DALIS - INFORMACIJA APIE VEIKSMUS	27
1.1 priemonė – Jaunimo mainai	28
Tikslai	28
Kas yra jaunimo mainai?	28
Kokie yra jaunimo mainų vertinimo kriterijai?	29
Ką dar turėtumėte žinoti apie jaunimo mainus?	31
Kokios yra finansavimo taisyklės?	32
Kaip parengti gerą projektą?	34
1.2 priemonė – Jaunimo iniciatyvos	37
Tikslai	37
Kas yra jaunimo iniciatyva?	37
Kokie yra jaunimo iniciatyvų vertinimo kriterijai?	37
Ką dar turėtumėte žinoti apie jaunimo iniciatyvas?	39
Kokios yra finansavimo taisyklės?	40
Kaip parengti gerą projektą?	41
1.3 priemonė – Jaunimo demokratiškumo projektai	44
Tikslai	44
Kas yra jaunimo demokratiškumo projektas?	44
Kokie yra jaunimo demokratiškumo projektų vertinimo kriterijai?	44
Ką dar turėtumėte žinoti apie jaunimo demokratiškumo projektus?	46
Kokios yra finansavimo taisyklės?	47
Kaip parengti gerą projektą?	48
1 veiksmas – Kelias veiklas jungiantys projektai	51
Kas yra Kelias veiklas jungiantys projektas?	51
Kokie taikomi kriterijai vertinant Kelias veiklas jungiančius projektus?	51
Ką dar turėtumėte žinoti apie 1 veiksmo Kelias veiklas jungiančius projektus?	51

2 veiksmas – „Europos savanorių tarnyba“	52
Tikslai	52
Kas yra EST projektas?	52
Kokie yra EST projektų vertinimo kriterijai?	53
Ką dar turėtumėte žinoti apie EST?	55
Kokios yra finansavimo taisyklės?	63
Kaip parengti gerą projektą?	68
Europos savanorių tarnybos chartija	72
3.1 priemonė - Bendradarbiavimas su Europos Sąjungos kaimyninėmis šalimis	73
Tikslai	73
Kas yra jaunimo mainai su Kaimyninėmis šalimis partnerėmis?	73
Kokie yra jaunimo mainų su Kaimyninėmis šalimis partnerėmis vertinimo kriterijai?	74
Ką dar turėtumėte žinoti apie jaunimo mainus su Kaimyninėmis šalimis partnerėmis?	75
Kokios yra finansavimo taisyklės?	77
Kas yra mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektai su Kaimyninėmis šalimis partnerėmis?	79
Kokie yra mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektų vertinimo kriterijai?	80
Ką dar turėtumėte žinoti apie projektus su Kaimyninėmis šalimis partnerėmis?	82
Kokios yra finansavimo taisyklės?	83
Kaip parengti gerą projektą?	86
4.3 priemonė – Jaunimo darbuotojų ir jaunimo organizacijose aktyvių asmenų mokymas ir bendradarbiavimo tinklų kūrimas	89
Tikslai	89
Kas yra mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektai?	89
Kokie yra mokymo ir tinklų kūrimo projektų vertinimo kriterijai?	90
Ką dar turėtumėte žinoti apie mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektus?	92
Kokios yra finansavimo taisyklės?	93
Kaip parengti gerą projektą?	95
4.3 priemonė – Kelias veiklas jungiantys projektai	98
Kas yra Kelias veiklas jungiantys projektai?	98
Kokie taikomi kriterijai vertinant Kelias veiklas jungiančius projektus?	98
Ką dar turėtumėte žinoti apie 4.3 priemonės Kelias veiklas jungiančius projektus?	98
5.1 priemonė - Jaunų žmonių ir už jaunimo reikalų politiką atsakingų asmenų susitikimai	99
Tikslai	99
Kas yra jaunų žmonių ir už jaunimo reikalų politiką atsakingų asmenų susitikimas?	99
Kokie yra jaunų žmonių ir už jaunimo reikalų politiką atsakingų asmenų susitikimų vertinimo kriterijai?	99
Ką dar turėtumėte žinoti apie jaunų žmonių ir už jaunimo politiką atsakingų asmenų susitikimus?	101
Jaunimo ir už jaunimo reikalų politiką atsakingų asmenų susitikimo pavyzdys	101
Kokios yra finansavimo taisyklės?	102
Kaip parengti gerą projektą?	103
C DALIS. INFORMACIJA PARAIŠKŲ TEIKĖJAMS	107
1. Ką turėtumėte daryti, norėdami pateikti programos „Veiklus jaunimas“ projekto paraišką?	107
1 žingsnis: Patikrinkite Programos kriterijų atitikimą	107
2 žingsnis: Patikrinkite finansavimo sąlygas	109
3 žingsnis: Užpildykite ir pateikite paraišką	110
2. Kas vyksta po to, kai paraiška yra pateikta?	115
Atrankos procedūra	115
Galutinio sprendimo priėmimas	115
Informavimas apie sprendimą dėl finansavimo	115
3. Kas vyksta, jeigu jūsų projektui skiriama subsidija?	116
Sutartis dėl subsidijos	116
Subsidijos dydis	116
Reikalavimus atitinkančios išlaidos	116
Mokėjimo tvarka	117
Kitos svarbios sutarties sąlygos	118
I PRIEDAS – ADRESŲ SĄRAŠAS	121
II PRIEDAS - TERMINŲ ŽODYNAS	130
III PRIEDAS – NAUDINGOS NUORODOS	136

SANTRUMPOS

- **IPV:** Išankstinis planavimo vizitas (angl., **APV**)
- **KO:** Koordinuojanti organizacija (angl., **CO**)
- **ET:** Europos Taryba
- **DG:** Generalinis Direktoratas
- **DG EAC:** angliška *Švietimo ir Kultūros Generalinis direktorato* santrumpa
- **EACEA:** angliška *Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomosios agentūros* santrumpa
- **EK:** Europos Komisija (angl., **EC**)
- **EI:** angliška *Išankstinės paraiškos* santrumpa (Expression of Interest)
- **EECA:** angliška *Rytų Europos ir Kaukazo* santrumpa
- **ENJO:** Europos lygmeniu veikianti jaunimo organizacija (angl., **ENGO**)
- **EP:** Europos Parlamentas
- **ES:** Europos Sąjunga
- **EST:** Europos Savanorių Tarnyba (angl., **EVS**)
- **PO:** Priimanti Organizacija (angl., **HO**)
- **MEDA:** Viduržemio jūros regiono šalys partnerės
- **NA:** Nacionalinė Agentūra
- **RC:** angliška *Metodinio centro* santrumpa
- **SALTO:** angliška *Paramos ir pažangaus mokymo ir mokymosi galimybių* santrumpa (Support, Advanced Learning and Training Opportunities)
- **SEE:** angliška *Pietryčių Europos* santrumpa
- **SO:** Siunčianti Organizacija
- **TCP:** angliška *Mokymo ir bendradarbiavimo* plano santrumpa
- **YiA:** angliška *Programos „Veiklus jaunimas“* santrumpa

ĮŽANGA

Programa „Veiklus jaunimas” - tai Europos Sąjungos programa, sukurta jauniems žmonėms. Jos tikslas yra ugdyti jaunųjų europiečių Europos pilietiškumo, solidarumo ir tolerancijos jausmą ir įtraukti juos į Europos ateities kūrimo procesą. Programa skatina mobilumą ES viduje ir už jos ribų, neformalų mokymąsi ir tarpkultūrinį dialogą, skatina jaunų žmonių įtraukimą, nepaisant jų išsilavinimo, socialinio statuso ar kultūrinės kilmės. „Veiklus jaunimas” – tai programa visiems!!!

Kasmet organizacijos ir grupės teikia tūkstančius projektų finansinei programos paramai gauti. Geriausius projektus atrinkti ir finansuoti padeda vertinimo procesas.

Priklausomai nuo programos veiksmo:

- daugeliui veiksmų kvietimai teikti paraiškas yra skelbiami šiame vadove;
- kai kuriems veiksmams yra skelbiami specialūs kvietimai teikti paraiškas; šie veiksmai yra tik paminėti šiame Programos vadove.

Šis Vadovas yra pagalbinė priemonė visiems, norintiems dalyvauti programoje „Veiklus jaunimas” - tiek „dalyviams” (jauniems žmonėms bei jaunimo darbuotojams), tiek „projektų vykdytojams” (tiems, kurie atstovauja dalyviams ir teikia paraiškas finansavimui gauti).

Labai stengėmės šį Programos vadovą parengti kiek galima išsamesnį, tačiau jums padėti gali ir kiti šaltiniai ar žmonės, taip pat minimi šiame vadove.

Kaip skaityti Programos vadovą

Programos vadovą sudaro trys dalys:

- A dalyje pristatoma programa ir jos bendrieji tikslai. Joje nurodoma, kokios šalys gali dalyvauti programoje, apibrėžiami prioritetai ir bruožai, bendri visoms remiamoms veikloms. Ši dalis yra skirta tiems, kurie norėtų gauti bendrą supratimą apie programą.
- B dalyje galite rasti informaciją apie visus programos veiksmus ir priemones. Ši dalis skirta tiems, kurie nori išsamesnės informacijos apie programos finansuojamų projektų pobūdį.
- C dalyje pateikiama išsami informacija apie paraiškų teikimo procedūras ir terminus, projektų atranką, finansines ir teisinės nuostatas. Ši dalis skirta tiems, kurie ketina teikti paraišką programos „Veiklus jaunimas” projekto finansavimui gauti.

Be to, Vadovo pabaigoje yra pridedami priedai:

- Priedas 1: svarbiausių terminų žodynas. Vadovo tekste šie terminai bus spausdinami kursyvu.
- Priedas 2: programą „Veiklus jaunimas” įgyvendinančių institucijų ir partnerių kontaktai.
- Priedas 3: naudingos nuorodos.

A DALIS — BENDROJI INFORMACIJA APIE PROGRAMĄ „VEIKLUS JAUNIMAS“

2006 m. lapkričio 15 d. sprendimu Nr. 1719/2006/EC¹ Europos Parlamentas ir Europos Taryba patvirtino programą „Veiklus jaunimas“ 2007 - 2013 metams, taip sukurdami teisinį pagrindą jaunų žmonių neformaliai ugdymui remti.

Programa siekiama Europos lygiu atsakyti į jaunų žmonių poreikius nuo pat jų paauglystės iki pilnametystės. Programa „Veiklus jaunimas“, prisidedama prie patirties, žinių ir įgūdžių įgijimo, tampa svarbia priemone, praturtinančia jaunimo neformalaus ir savaiminio mokymosi galimybes europine dimensija. Ji padeda įgyvendinti atnaujintoje Lisabonos strategijoje², *Europos jaunimo pakte*³ numatytus tikslus. Programa, būdama svariu aktyvaus pilietiškumo skatinimo įrankiu, taip pat prisideda prie Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje⁴ ir Komisijos D plano (demokratija, dialogas ir diskusijos)⁵.

Programa „Veiklus jaunimas“ yra grindžiama ankstesnių programų „Jaunimas Europai“ (1989–1999 m.) ir Europos savanoriškosios tarnybos (1996–1999) bei programos „Jaunimas“ (2000–2006 m.) patirtimi. Ši programa sukurta po plataus masto konsultacijų su įvairiais jaunimo reikalų srities atstovais. 2003 m. buvo atliktas programos „Jaunimas“ vidurio vertinimas, kurio metu gauta daugybės įvairių specialistų, suinteresuotųjų šalių ir atskirų asmenų dalyvavusių šioje programoje, pastabų. Rengiant programą „Veiklus jaunimas“ taip pat buvo panaudotas *ex ante* vertinimas.

Programos „Veiklus jaunimas“ šiame Programos vadove numatyti kvietimai teikti paraiškas (ir specialūs kvietimai teikti paraiškas) bus skelbiami ir įgyvendinami, kai:

- Bus patvirtintas metinis Komisijos darbo planas programos „Veiklus jaunimas“ įgyvendinimui, pateiktas Programos Komitetui
- Europos Sąjungos metiniame biudžete bus patvirtinti Europos Parlamento ir Tarybos numatyti asignavimai programai „Veiklus jaunimas“

¹ OJ L 327 2006 m. lapkričio 24 d. p. 30–44

² Dirbti kartu augimo ir darbo vietų labui - Nauja Lisabonos strategijos pradžia, COM (2005) 24, 2005 m. vasario 2 d.

³ Europos Vadovų Tarybai pirmininkaujančios šalies išvadų I priedas, Briuselis, 2005 m. kovo 22 d. ir 23 d.

⁴ 2002 m. birželio 27 d. Tarybos rezoliucija (2002/C 168/02) dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo srityje, OL C 1, 2002 7 13, p. 2–5.

⁵ COM (2005) 494 galutinis, 2005 m. spalio 13 d.

1. Kokie yra programos „Veiklus jaunimas” tikslai, prioritetai ir svarbiausi bruožai?

Tikslai

Programos „Veiklus jaunimas” teisiniame pagrindu nustatyti šie bendrieji tikslai:

- skatinti aktyvų jaunų žmonių pilietiškumą, skiriant ypatingą dėmesį jų, kaip Europos gyventojų, pilietiškumui
- ugdyti jaunų žmonių solidarumo jausmą ir skatinti toleranciją, ypač tam, kad būtų sutvirtinta socialinė Europos Sąjungos sanglauda
- skatinti jaunų žmonių iš įvairių šalių tarpusavio supratimą
- prisidėti prie paramos sistemų, kuriomis remiama jaunų žmonių veikla, kokybės gerinimo ir pilietinės visuomenės organizacijų jaunimo reikalų srityje veiksnio didinimo
- skatinti Europos bendradarbiavimą jaunimo reikalų srityje

Prioritetai

Šie bendrieji tikslai turi būti įgyvendinami atskirų projektų lygmeniu, atsižvelgiant į toliau pateikiamus bendruosius bei metinius prioritetus.

Bendrieji prioritetai

Europos pilietiškumas

Programos „Veiklus jaunimas” prioritetas – padėti jauniems žmonėms įsisąmoninti, kad jie yra Europos piliečiai. Programa siekiama paskatinti jaunos žmonės mąstyti europinėmis temomis, ir įtraukti juos į diskusijas apie Europos Sąjungos sąrangą ir ateitį. Todėl projektai turėtų turėti aiškų Europos aspektą ir skatinti diskutuoti apie besikuriančią Europos visuomenę bei jos vertybes.

Europinis aspektas yra plati sąvoka. Bandant ją atskleisti, programos „Veiklus jaunimas” projektų metu turėtų būti sudaromos sąlygos jauniems žmonėms patiems įvardinti jaunų žmonių iš skirtingų šalių bendras vertybes, nepriklausomai nuo jų kultūrinių skirtumų.

Projektai taip pat turėtų skatinti jaunos žmonės diskutuoti apie pagrindinius Europos visuomenės bruožus, padrausinti aktyviau dalyvauti bendruomeniniame gyvenime. Jauni žmonės turi įsisąmoninti, kad jie yra Europos piliečiai ir kad jie taip pat gali prisidėti prie Europos dabarties ir ateities kūrimo. Taigi projektas su Europiniu aspektu turėtų ne tik padėti atrasti Europą, bet, kas yra dar svarbiau, - siekti ją kurti.

Jaunų žmonių dalyvavimas

Pagrindinis programos „Veiklus jaunimas” prioritetas – jaunų žmonių aktyvus dalyvavimas kasdieniniame gyvenime. Bendrasis tikslas – skatinti jaunos žmonės būti aktyviais piliečiais. Šį tikslą galima apibūdinti tokiais trimis aspektais, nustatytais Tarybos rezoliucijoje dėl bendrųjų jaunų žmonių dalyvavimo ir informavimo tikslų⁶:

- didinti jaunų žmonių dalyvavimą savo bendruomenių pilietiniame gyvenime
- didinti jaunų žmonių dalyvavimą atstovaujamosios demokratijos sistemoje
- aktyviau remti įvairias mokymosi dalyvauti formas

Programos „Veiklus jaunimas” finansuojamuose projektuose reikėtų pabrėžti šiuos tris aspektus, laikant dalyvavimą pedagoginiu projektų įgyvendinimo principu.

Išskiriami šie pagrindiniai veiksniai, padedantys skatinti jaunimo aktyvų dalyvavimą programos „Veiklus jaunimas” projektuose:

- sudaroma erdvė dalyvių aktyviam dalyvavimui, vengiant pasyvaus klausymo
- pagarba kiekvieno turimoms žinioms ir įgūdžiams
- įtaka sprendimų dėl projekto priėmimui, ne tik įsitraukimas
- dalyvavimas yra tiek mokymosi procesas, tiek ir siekiamas rezultatas
- požiūrių ir nuostatų, o ne tik techninių įgūdžių ugdymas.

Dalyvavimo požiūris pabrėžia tam tikrus elgesio principus:

⁶ 2003 m. lapkričio 25 d. Tarybos rezoliucija (2003/C 295/04), OL C 295, 2003 12 5, p. 6-8.

- išorinės „ekspertų“ įprastinio vaidmens pakeitimas (mokymosi būdo keitimas - nuo išgavimo iki įgalinimo)
- raginti jaunos žmonės pačius imtis analizės ir nagrinėjimo (iniciatyvos perdavimas)
- moderuojančių asmenų savikritiškas požiūris
- dalijimasis idėjomis ir informacija

Dalyvavimas nėra tik įrankis. Dalyvavimas yra tam tikra dvasinė būseną, nuostata.

Plačiaja prasme, šis prioritetas turėtų būti priimamas kaip pagrindinis metodas, įgalinantis jaunos žmonės aktyviai dalyvauti visuose programos „Veiklus jaunimas“ projekto etapuose. Kitaip tariant, su jaunais žmonėmis turi būti konsultuojamasi ir jie turi dalyvauti priimančiais sprendimus, įtakosiančiais jų projektą.

Dar daugiau, programa „Veiklus jaunimas“ skatina jaunos žmonės įsitraukti į projektus, turinčius teigiamą *poveikį* bendruomenei.

Kultūrų įvairovė

Pagarba kultūrų įvairovei ir kova su rasizmu bei ksenofobija – tai programos „Veiklus jaunimas“ prioritetai. Padėdama vykdyti bendrą jaunų žmonių iš skirtingų kultūrų, etninių ir religinių sluoksnių veiklą, Programa siekia skatinti tarpkultūrinį jaunų žmonių mokymąsi.

Kuriant ir įgyvendinant projektus, turėtų būti atsižvelgta į tai, jog konkrečiame projekte dalyvaujantys jauni žmonės turėtų aiškiai suvokti jo tarpkultūriškumą. Projektas turėtų skatinti vertybių skirtumų suvokimą ir supratimą. Jauni žmonės turėtų būti skatinami pagarbiai ir jautriai reaguoti į diskriminuojančius, nelygybę palaikančius pasisakymus. Siekiant projektą dalyviams sudaryti vienodas dalyvavimo galimybes, reikėtų taikyti su įvairiomis kultūromis ir tarpkultūriniu mokymusi susijusius darbo metodus.

Mažiau galimybių turinčių jaunų žmonių įtraukimas į veiklą

Svarbus Europos Sąjungos prioritetas yra sudaryti sąlygas visiems jauniems žmonėms, taip pat ir turintiems mažiau galimybių, dalyvauti programos „Veiklus jaunimas“ veikloje.

Mažiau galimybių turintys jauni žmonės – tai jauni žmonės, kurie turi mažiau galimybių nei jų bendraamžiai, nes gyvena nepalankiomis sąlygomis ar patiria tam tikrus sunkumus, išvardintus nuolat pildomame sąraše (žr. žemiau). Šios sąlygos ar sunkumai trukdo jauniems žmonėms efektyviai dalyvauti formaliajame ir neformaliajame ugdyme, pasinaudoti tarptautinio mobilumo, dalyvavimo ir įgalinimo galimybėmis, būti aktyviu piliečiu, integruotis į visuomenę bendraja prasme.

- Socialiniai sunkumai: jauni žmonės, kurie yra diskriminuojami dėl lyties, tautybės, religijos, seksualinės orientacijos, neįgalumo ir pan.; jauni žmonės su ribotais socialiniais įgūdžiais ar antisocialaus arba rizikingo seksualinio elgesio; jauni žmonės, esantys nesaugiose sąlygose; buvę nusikaltėliai, buvę narkomanai ar alkoholikai; jauni ir/ar vieniši tėvai; našlaičiai; jauni žmonės iš išsiskyrusių šeimų.
- Ekonominiai sunkumai: jauni žmonės, turintys žemą gyvenimo lygį, mažas pajamas, priklausantys nuo socialinio aprūpinimo sistemos; ilgą laiką nedirbantys arba skurdžiai gyvenantys; jauni benamiai, jauni žmonės, prasiskolinę ar turintys finansinių problemų.
- Negalia: jauni žmonės su protine (intelektine, pažinimo, mokymosi), fizine, sensorine ar kita negalia.
- Išsilavinimo sunkumai: jauni žmonės, patiriantys mokymosi sunkumus; anksti palikę ar išmestieji iš mokyklos; žemos kvalifikacijos asmenys; prastai besimokantys ir dažnai nelankantys mokyklos jauni žmonės.
- Kultūriniai skirtumai: jauni imigrantai ar pabėgėliai arba kilę iš imigrantų ar pabėgėlių šeimų; jauni žmonės, priklausantys nacionalinėms ar etninėms mažumoms; jauni žmonės, patiriantys kalbinės adaptacijos ir kultūrinio įsitraukimo problemas.
- Sveikatos problemos: jauni žmonės, turintys chroniškų sveikatos problemų, sunkių ligų ar psichiatrinių sutrikimų; jauni žmonės, turintys psichinės sveikatos problemų.
- Geografiniai sunkumai: jauni žmonės iš tolimų ar kaimiškų vietovių; jauni žmonės, gyvenantys mažose salose ar periferiniuose regionuose; jauni žmonės iš miestų problematiškų rajonų; jauni žmonės iš vietovių, kuriose nepakankamai išvystytos paslaugos (ribotas viešasis transportas, menka infrastruktūra, apleistos vietovės).

Jaunimo grupės ir organizacijos turi imtis atitinkamų priemonių, kurios padėtų išvengti konkrečių tikslinių grupių atskyrimo. Gali atsitikti, kad vienos šalies ar regiono jauni žmonės, atsidūrę tam tikroje situacijoje ar susidūrę su tam tikrais sunkumais, turės mažiau galimybių nei jų bendraamžiai, o kitos šalies - ne.

Programa „Veiklus jaunimas” yra skirta visiems, tad turi būti stengiamasi įtraukti į veiklą ir specialių poreikių turinčius jaunos žmones.

Programa siekia ne tik būti atvira visiems, bet taip pat tapti įrankiu, didinančiu mažiau galimybių turinčių jaunų žmonių socialinį įtraukimą, jų aktyvų pilietiškumą ir įsidarbinimo galimybes ir taip prisidėti prie socialinės sanglaudos bendrąja prasme.

Siekiant paremti Komisijos, Valstybių narių, nacionalinių ir Vykdomosios agentūrų bei kitų organizacijų pastangas ir veiklą, įgyvendinant įtraukimo prioritetą, buvo parengta bendra programos „Veiklus jaunimas” įtraukimo strategija.

Metiniai prioritetai

Šalia bendrųjų prioritetų, gali būti nustatomi programos „Veiklus jaunimas” metiniai prioritetai. Metiniai prioritetai skelbiami Europos Komisijos, Vykdomosios agentūros ir nacionalinių agentūrų tinklavietėse.

2007 m. metiniai prioritetai buvo šie:

- Europos lygių galimybių metai
- Jaunų žmonių sveikatos gerinimo metai.

2008 m. metiniai prioritetai yra šie:

- Europos tarpkultūrinio dialogo metai
- Kova su smurtu prieš moteris
- Sportas kaip priemonė ugdant aktyvų pilietiškumą ir skatinant socialinį jaunų žmonių įtraukimą
- Sveiko gyvenimo būdo skatinimas per fizinę veiklą, įskaitant sportą
- Rengimasis 2009 m. Europos naujovių ir kūrybiškumo metams bei Europos Parlamento rinkimams.

Svarbūs programos „Veiklus jaunimas” bruožai

Toliau aptariami programos bruožai reikalauja ypatingo dėmesio. Kai kurie jų yra detaliau pristatomi Europos Komisijos tinklavietėje.

Neformalus ugdymas

Programa „Veiklus jaunimas” teikia jauniems žmonėms svarbių galimybių įgyti įgūdžių ir kompetencijos. Todėl ši programa – pagrindinė europinės pakraipos neformalaus ugdymo ir savaiminio mokymosi priemonė.

Neformalus ugdymas remiasi į mokymąsi kuris vyksta ne pagal mokymo planą. Jauni žmonės savanoriškai įsitraukia į suplanuotą veiklą, kurios metus skatinamas jų socialinis ir asmeninis tobulėjimas.

Savaiminis mokymasis remiasi į mokymąsi iš kasdienės veiklos, darbo, šeimos ir pramogų. Tai daugiausia mokymasis veikiant. Jaunimo sektoriuje, savaiminis mokymasis vyksta jaunimo ir pramoginių iniciatyvų metu, mokantis iš bendraamžių ir savanoriškos veiklos.

Neformalus ugdymas ir savaiminis mokymasis suteikia jauniems žmonėms galimybių įgyti esminių gebėjimų bei prisideda prie jų asmeninio tobulėjimo, socialinės integracijos ir aktyvaus pilietiškumo bei taip pagerina jų darbo perspektyvas. Mokymasis, siekiant daugiau sužinoti apie jaunimo reikalus, yra labai naudingas jauniems žmonėms taip pat kaip ir ekonomikai ir visai visuomenei.

Neformalus ugdymas ir savaiminis mokymasis pagal programą „Veiklus jaunimas” papildo formalaus švietimo ir mokymo sistemą. Mokantis taikomas dalyvavimo ir į besimokantį asmenį orientuotas metodas, mokymasis vyksta savanoriškumo pagrindu, todėl yra glaudžiai susijęs su jaunų žmonių poreikiais, siekiais ir interesais. Kadangi tai suteikia papildomų galimybių mokytis ir atveria kelią į formalų švietimą bei mokymąsi, toks mokymasis yra ypač svarbus mažiau galimybių turintiems jauniems žmonėms.

Nustatant ir vertinant programos „Veiklus jaunimas” mobilumo ir neformalaus ugdymo kokybę, buvo atsižvelgiama į Europos mobilumo kokybės chartijos gairių projektą. Tai visų pirma atspindi subsidijų teikimo pagal įvairius veiksmus ir priemones *kokybės kriterijai*, Komisijos ir nacionalinių agentūrų paramos metodas, taikomas programos tikslinėms grupėms, Europos savanorių tarnybos teisių ir pareigų apibrėžimas ir galiausiai neformalaus ugdymo patirties pripažinimo akcentavimas.

Programos „Veiklus jaunimas“ finansuojami projektai turi būti pagrįsti neformalaus ugdymo principais. Principai yra tokie:

- neformalus ugdymas yra planuojamas ir savanoriškas
- mokymas gali vykti įvairioje aplinkoje ir esant įvairioms situacijoms, kuriomis dėstymas ar mokymas ir mokymasis nebūtinai yra vienintelė arba pagrindinė veikla
- veiklą gali vykdyti profesionalūs mokymo koordinatoriai (pavyzdžiui, mokymo vadovai ar jaunimo darbuotojai) arba savanoriai (jaunimo lyderiai ar mokymo vadovai)
- veikla yra planuojama, tačiau retai pagrįsta tradiciniais laiko tarpais ar mokomaisiais dalykais
- veikla paprastai yra skirta konkrečioms tikslinėms grupėms, o mokymasis grindžiamas specialiu, į konkrečią sritį nukreiptu būdu

„Jaunimo pasas“

Kiekvienas asmuo dalyvaujantis programos „Veiklus jaunimas“ 1.1 priemonės, 2 veiksmo ir 4.3 priemonės (mokymo kursai) projekte turi teisę gauti „Jaunimo paso“ pažymėjimą, kuris apibūdina ir patvirtina neformalaus ir savaiminio mokymosi patirtį įgytą projekto įgyvendinimo metu.

Visi „Jaunimo paso“ pažymėjimai turi bendrą struktūrą, nuoseklų išdėstymą ir juose yra pateikiama tokia informacija:

- dalyvio asmens duomenys
- susijusio programos veiksmo ar priemonės bendras aprašymas
- svarbiausia informacija, susijusi su projektu ar dalyvių įgyvendinta veikla
- aprašymas ir įvertinimas, ką dalyviai išmoko projekto metu

„Jaunimo paso“ pagalba Europos Komisija užtikrina, kad dalyvavimas programoje yra pripažįstamas kaip mokymosi patirtis bei yra laikomas neformalaus ir savaiminio mokymosi laikotarpiu. Šis dokumentas gali praversti dalyviams ateityje mokantis ar žengiant profesiniu keliu.

Kiekvienas programos „Veiklus jaunimas“ *subsidijos gavėjas* yra įpareigojamas:

- informuoti visus projekto dalyvius apie galimybę gauti „Jaunimo paso“ pažymėjimą
- išduoti šį pažymėjimą visiems jo pageidaujantiems dalyviams.

Šie įpareigojimai yra įvardijami *sutartyje dėl subsidijos* tarp subsidijos gavėjų ir susijusios nacionalinės ar Vykdomosios agentūros.

Subsidijos gavėjai gali išduoti „Jaunimo paso“ pažymėjimą prisijungę prie www.youthpass.eu, kuris yra sudedamoji Europos Komisijos tinklavietės dalis, skirta jaunimo neformalaus ugdymo pripažinimui (www.youthandrecognition.eu).

Programos „Veiklus jaunimas“ matomumas

Visi programos „Veiklus jaunimas“ finansuojami projektai turi aiškiai populiarinti programą.

Didesnis programos „Veiklus jaunimas“ matomumas reiškia, kad turi būti aiškiai nurodoma, jog programos finansuojama veikla ir produktai yra gavę Europos Sąjungos paramą. Subsidijos gavėjai, informuodami apie gautą paramą ir naudodami privalomą programos logotipą, turi vadovautis specialiosiomis nuostatomis (daugiau informacijos rasite šio vadovo C dalyje).

Kiekvienas projektas turi prisidėti prie programos „Veiklus jaunimas“ galimybių žinomumo prieš projektą, jo veiklą įgyvendinimo metu ir po jų. Pavyzdžiui, projekto vykdytojai turi išnaudoti visas galimybes apie savo veiklą informuoti per žiniasklaidos priemones (vietos, regiono, nacionalines ir tarptautines).

Rezultatų taikymas ir sklaida

Projektų rezultatų taikymas ir sklaida suprantama kaip praktinis projekto rezultatų taikymas. Ji įgyvendinama perduodant ir pritaikant projekto rezultatus naujų tikslo grupių poreikiams. Jau planuojant projekto rezultatų taikymą ir sklaidą, turi būti iš anksto atsižvelgiama į poreikius tų, kurie dalyvaus projekte. Rezultatai gali būti taikomi individualiai (pavienė sklaida) arba sutelkus juos politikos lygmeniu (vyraujanti kryptis).

Pavienė projektų rezultatų sklaida vyksta projektų vykdytojams naudojant ankstesniųjų projektų rezultatus tokius, kokie jie yra, arba pritaikant juos naujam kontekstui. Sutelktasis poveikis yra struktūruojamas ir planuojamas

procesas, kurio metu įvairūs sprendimų priėmėjai įtikinami remtis tam tikrų projektų sėkmingais rezultatais ir įtraukti juos į vietines, regionines, nacionalines ar europines sistemas bei veiklą.

Šiuo tikslu Komisija yra parengusi sistemingo projektų rezultatų taikymo ir sklaidos strategiją, kurioje atskiriems programos dalyviams (Europos Komisija, nacionalinės agentūros, projektų vykdytojai ir t. t.), numatomi konkretūs vaidmenys bei atsakomybės.

Projektų vykdytojai turėtų užtikrinti, kad jų projektai ir projektų rezultatai būtų matomesni, geriau žinomi ir tvarūs. Tai reiškia, kad, projektui pasibaigus, jo rezultatai ir toliau bus naudojami ir turės teigiamą poveikį kuo didesniai jaunų žmonių skaičiui. Iš anksto planuodami rezultatų taikymo ir sklaidos priemones, projektų vykdytojai padidins savo darbo kokybę ir aktyviai prisidės prie bendrojo programos „Veiklus jaunimas” poveikio.

Kai kurie programos „Veiklus jaunimas” veiksmų ir priemonės projektai, numatantys įgyvendinti papildomas rezultatų taikymo ir sklaidos priemones, gali sulaukti papildomos paramos.

Kova su diskriminacija

Kova su diskriminacija – esminė programos „Veiklus jaunimas” sudėtinė dalis. Galimybę dalyvauti programoje turi turėti visi jauni žmonės, nediskriminuojant jų dėl lyties, rasinės arba etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios ar seksualinės orientacijos.

Moterų ir vyrų lygybė

Moterų ir vyrų lygybė buvo įtvirtinta Amsterdamo sutartyje ir yra vienas iš naujų prioritetų kuriant darbo vietas Europos Sąjungoje. Visos valstybės narės nusprendė moterų ir vyrų lygybės (arba lyčių lygybės) principus europiniu lygmeniu įtraukti į visas politikos sritis ir veiksmus, ypač švietimo ir kultūros srityje.

Siekama, kad ne tik visoje programoje „Veiklus jaunimas”, bet ir įgyvendinant kiekvieną priemonę dalyvautų po lygiai vyrų ir moterų. Programos struktūrų lygmeniu tai reiškia, kad reikėtų kiek įmanoma aktyviau taikyti tinkamas priemones, kad mažiau atstovaujamos lyties atstovai kuo labiau domėtusi kiekviena priemone ir dalyvautų ją įgyvendinant.

Be to, programos „Veiklus jaunimas” tikslas yra, kad lyčių lygybės tema būtų įtraukta į projektus. Vykdytojai gali arba tiesiogiai projektą kurti šia tema, sutelkiant dėmesį į lyčių lygybę (pavyzdžiui, stereotipai, reprodukcinė sveikata, lyčių pagrindų kylanti prievarta ir kt.) arba lyčių lygybės aspektą laikyti vyraujančiu visų jų rengiamų projektų principu, kokia pagrindinė tema būtų.

Dalyvių apsauga ir saugumas

Jaunų žmonių *apsauga ir saugumas* yra svarbus programos „Veiklus jaunimas” principas. Visi jaunuoliai, dalyvaujantys programoje „Veiklus jaunimas”, turi turėti galimybę įmanomam socialiniam, emociniam ir dvasiniam tobulėjimui. Tai galima užtikrinti tik saugioje aplinkoje, gerbiant ir apsaugant jaunų žmonių teises ir gerovę.

Bet kurio jauno žmogaus teisės negali būti pažeidžiamos. Žvelgiant iš šios perspektyvos, nėra tokių klausimų, kurie vienaip ar kitaip nebūtų susiję su jaunų žmonių apsauga ir saugumu. Šiuo atveju, dalyvių apsauga suvokiama kaip apsauga nuo įvairių rūšių nederamo elgesio, įskaitant seksualinį ir moralinį priekabiavimą, taip pat tarpkultūrinės problemos, draudimas, nelaimingi atsitikimai, gaisras, piktnaudžiavimas alkoholiu ir kitomis svaiginamosiomis priemonėmis, nepriežiūra, žeminantis elgesys ir bausmės, kt.

Svarbiausias uždavinys yra užtikrinti, kad visi, dirbantys su jaonais žmonėmis, suvoktų pareigą garantuoti jaunų žmonių apsaugą ir pajėgtų ją įgyvendinti. Visi programos „Veiklus jaunimas” projektų vykdytojai turi turėti tinkamas, efektyvias procedūras ir pasirengimą jaunų žmonių gerovės ir saugumo užtikrinimui. Tai pavers jaunų žmonių patirtį saugia, efektyvia ir malonumą tiekiančia mokymosi patirtimi.

Daugiakalbystė

Kaip nustatyta Komisijos komunikate „Daugiakalbė Sąjunga”⁷, turėdama du ilgalaikius tikslus – padėti kurti visuomenę, kuri naudotųsi visomis kalbų įvairovės galimybėmis, ir skatinti piliečius mokytis užsienio kalbų - savo programomis Komisija ragina skatinti daugiakalbystę.

Pagal programą „Veiklus jaunimas” šių tikslų siekiama bendru jaunų skirtingų tautybių žmonių darbu, suteikiant jiems galimybių dalyvauti kitose šalyse vykdomuose projektuose. Nors programa „Veiklus jaunimas” ir nėra kalbų

⁷ Bendravimas tarp Europos Komisijos ir Europos Taryba, Europos Parlamentu, Europos Ekonomikos ir Socialinių komitetu ir Regionų komitetu – Nauja daugiakalbystės strategija, COM/2005/0596 paskutinė versija.

programa, ji vis dėlto yra neformalaus ugdymo programa, suteikianti jauniems žmonėms galimybių susipažinti su kitomis kalbomis ir kultūromis.

2. Koks yra biudžetas?

Programos biudžetą septyneriems metams (2007-2013) iš viso sudaro 885 milijonai eurų. Metinį biudžetą nustato Europos Parlamentas ir Europos Taryba. Pateikiamas tinklavietės adresas leis jums stebėti skirtingus biudžeto tvirtinimo žingsnius. Šios programos biudžetas yra nurodomas 15.05.55 eilutėje.

http://ec.europa.eu/budget/documents/annual_budgets_reports_accounts_en.htm

Europos Komisija pasilieka teisę paskirstyti ne visą galimą biudžetą.

3. Kokia yra programos „Veiklus jaunimas“ struktūra?

Siekiant nustatyti tikslų, yra numatomi penki programos „Veiklus jaunimas“ veiksmai.

1 veiksmas – „Jaunimas Europai“

Remiamos šios 1 Veiksmo priemonės:

- **1.1 priemonė – Jaunimo mainai**
Jaunimo mainai suteikia galimybę jaunų žmonių grupėms iš įvairių šalių susitikti ir geriau pažinti vieni kitų kultūrą. Grupės kartu planuoja jaunimo mainus, susijusius su bendra jų dalyvių dominančia tema.
- **1.2 priemonė – Jaunimo iniciatyvos**
Jaunimo iniciatyvos remia vietas, regioniniu ar nacionaliniu lygmeniu parengtus grupių projektus. Ja taip pat remiamas panašių projektų, vykdomų įvairiose šalyse, įtraukimas į tinklą, siekiant sustiprinti šių projektų europinį pobūdį ir paskatinti jaunimo bendradarbiavimą ir keitimąsi patirtimi.
- **1.3 priemonė- Jaunimo demokratiškumo projektai**
Jaunimo demokratiškumo projektai remia jaunų žmonių dalyvavimą vietos, regiono ar nacionalinių bendruomenių demokratiame gyvenime ir tarptautiniame demokratiame gyvenime.
- **Teminiai tinklai**
Siekiant padidinti programos poveikį, gali būti skelbiami metiniai kvietimai teikti paraiškas projektams skatinantiems teminių tinklų kūrimą.

2 veiksmas – „Europos savanorių tarnyba“

Europos savanorių tarnybos tikslas – remti jaunų žmonių dalyvavimą įvairaus pobūdžio savanoriškoje veikloje, vykdomoje Europos Sąjungoje ir už jos ribų.

Pagal šį veiksmą jauni žmonės (18–30 m.), veikdami atskirai arba grupėmis, dalyvauja pelno nesiekiančioje nemokamoje veikloje.

3 veiksmas – „Pasaulio jaunimas“

Remiamos šios 3 Veiksmo priemonės:

- **3.1 priemonė - Bendradarbiavimas su kaimyninėmis Europos Sąjungos šalimis**
Ši priemonė skirta projektams su *Kaimyninėmis šalimis partnerėmis* remti. Ja daugiausia remiami jaunimo mainai, mokymo ir bendradarbiavimo projektai.
- **3.2 priemonė - Bendradarbiavimas su kitomis pasaulio šalimis**
Ši priemonė yra susijusi su bendradarbiavimu jaunimo reikalų srityje, visų pirma keitimusi *gerąja patirtimi* su šalimis partnerėmis iš kitų pasaulio regionų. Ji skatina mainus ir jaunų žmonių bei jaunimo darbuotojų mokymą, jaunimo organizacijų partnerystes ir bendradarbiavimą. Paraiškos dėl šios priemonės projektų įgyvendinimo finansavimo yra teikiamos pagal specialius kvietimus teikti paraiškas. 3.2 priemonei nėra taikomos šio Vadovo nuostatos.

4 veiksmas – „Paramos jaunimui sistemos“

Remiamos šios 4 Veiksmo priemonės:

- **4.1 priemonė – Europos jaunimo organizacijų rėmimas**
Šia priemone remiamos Europoje veikiančios nevyriausybinės jaunimo organizacijos (ENJO), siekiančios bendrą europinį interesą atitinkančių tikslų. Jų veikla turi prisidėti prie jaunų žmonių dalyvavimo viešajame ir visuomeniniame gyvenime bei prie Europos bendradarbiavimo veiklos plėtojimo jaunimo reikalų srityje. Paraiškos dėl šios priemonės projektų paramos yra teikiamos pagal specialius kvietimus teikti paraiškas. 4.1 priemonei netaikomos šio Vadovo nuostatos.
- **4.2 priemonė – Europos jaunimo forumo rėmimas**
Pagal šią priemonę kasmet skiriama dotacija Europos jaunimo forumui remti. 4.2 priemonei netaikomos šio Vadovo nuostatos.

- **4.3 priemonė - Jaunimo darbuotojų ir jaunimo organizacijose aktyvių asmenų mokymas ir bendradarbiavimo tinklų kūrimas**
Šia priemone remiamas jaunimo darbe ir jaunimo organizacijų veikloje aktyvių asmenų mokymas, ypač keitimasis patirtimi, žiniomis ir geros praktikos pavyzdžiais. Šia priemone taip pat remiama veikla, padedanti kurti patvarius ir kokybiškus projektus, partnerystę ir tinklus.
- **4.4 priemonė – Naujovės ir kokybę skatinantys projektai**
Šia priemone remiami projektai, skirti naujoviškam požiūriui jaunimo reikalų srityje diegti, įgyvendinti ir skatinti. Paraiškos dėl šios priemonės projektų paramos yra teikiamos pagal specialius kvietimus teikti paraiškas. 4.4 priemonei netaikomos šio Vadovo nuostatos.
- **4.5 priemonė - Jaunų žmonių ir jaunimo darbe bei jaunimo organizacijų veikloje aktyvių asmenų informavimas**
Šia priemone remiama europinio ir nacionalinio lygmens veikla, suteikianti jauniems žmonėms daugiau galimybių būti informuotiems ir pasinaudoti ryšių tarnybomis, didinančiomis jaunų žmonių dalyvavimą parengiant ir skleidžiant suprantamą tikslingą informaciją. Šia priemone taip pat remiamas europinių, nacionalinių, regioninių ir vietos jaunimo portalų, skirtų konkrečiai informacijai tarp jaunų žmonių skleisti, kūrimas. Paraiškos dėl šios priemonės projektų paramos yra teikiamos pagal specialius kvietimus teikti paraiškas. 4.5 priemonei netaikomos šio Vadovo nuostatos.
- **4.6 priemonė - Partnerystė**
Ši priemonė skirta partnerystei finansuoti, siekiant sukurti ilgalaikius projektus, galėsiančius derinti įvairias programos priemones. Paraiškos dėl šios priemonės projektų paramos yra teikiamos pagal specialius kvietimus teikti paraiškas. 4.6 priemonei netaikomos šio Vadovo nuostatos.
- **4.7 priemonė - Parama programos struktūroms**
Šia priemone finansuojamos programos valdymo struktūros, visų pirma nacionalinės agentūros. 4.7 priemonei netaikomos šio Vadovo nuostatos.
- **4.8 priemonė – Programos reikšmės didinimas**
Komisija taikys šią priemonę seminarams, kolokviumams ir susitikimams, skirtiems programos įgyvendinimui palengvinti ir jos rezultatų taikymui, finansuoti. 4.8 priemonei netaikomos šio vadovo nuostatos.

5 veiksmas – „Parama bendradarbiavimui Europos jaunimo reikalų srityje”

Remiamos šios 5 Veiksmo priemonės:

- **5.1 priemonė – Jaunų žmonių ir už jaunimo politiką atsakingų asmenų susitikimai**
Ši priemonė remia bendradarbiavimą, seminarus ir struktūrinį jaunų žmonių, jaunimo sektoriuje dirbančių asmenų ir už jaunimo politiką atsakingų asmenų dialogą.
- **5.2 priemonė - Veiklos, skirtos geresniam jaunimo reikalų supratimui ir išmanymui, rėmimas**
Ši priemonė remia turimų žinių, susijusių su jaunimo reikalų prioritetais, nustatytais pagal *Atviro koordinavimo metodą*, atskleidimą. 5.2 priemonei netaikomos šio vadovo nuostatos
- **5.3 priemonė- Bendradarbiavimas su tarptautinėmis organizacijomis**
Šis veiksmas remia Europos Sąjungos bendradarbiavimą su jaunimo reikalais užsiimančiomis tarptautinėmis organizacijomis, pirmiausia Europos Taryba ir Jungtinių Tautų Organizacija ar jos specializuotomis institucijomis. 5.3 priemonei netaikomos šio vadovo nuostatos.

4. Kas įgyvendina programą „Veiklus jaunimas“?

Europos Komisija

Europos Komisija yra atsakinga už programos „Veiklus jaunimas“ įgyvendinimą. Ji tvarko programos biudžetą ir nustato prioritetus, apibrėžia tikslus ir kriterijus. Be to, ji vadovauja bendrajam programos įgyvendinimui, tolesnei veiklai ir vertinimui Europos lygmeniu ir stebi, kaip tai vykdoma.

Europos Komisija taip pat prižiūri ir koordinuoja nacionalinių agentūrų, kurias yra įsteigusios už jaunimo reikalus savo šalyse atsakingos nacionalinės valdžios institucijos, veiklą. Europos Komisija glaudžiai bendradarbiauja su nacionalinėmis agentūromis ir prižiūri jų veiklą.

Europos Komisija pasikliauja Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros Vykdomąja agentūra.

Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji agentūra

Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji agentūra (Vykdomoji agentūra) įsteigta 2005 m. sausio 14 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. 2005/56/EC yra atsakinga už programos „Veiklus jaunimas“ centralizuotų veiksmų įgyvendinimą. Ji atsako už visą šių projektų gyvavimo ciklą, nuo paraiškos analizės iki projekto patikrinimo veiklos vietoje. Ji taip pat atsako už specialius kvietimus teikti paraiškas.

Vykdomoji agentūra taip pat imasi paramos veiklos, ypač Europos savanorių tarnybai, kaip numatyta A dalies 6 skirsnyje.

Ji taip pat atsakinga už savanorių draudimo paslaugų pirkimą ir prisideda prie „Eurodesk“ tinklo, buvusių EST savanorių struktūrų ir Euro-Med jaunimas platformos finansavimo administravimo.

Nacionalinės agentūros

Siekiant įgyvendinti programą „Veiklus jaunimas“ kiek įmanoma glaudžiau bendradarbiaujant su subsidijų gavėjais ir pritaikyti ją prie nacionalinės jaunimo politikos ir situacijų įvairovės, jos įgyvendinimas yra iš esmės decentralizuotas. Visos programoje dalyvaujančios šalys yra įsteigusios nacionalines agentūras (žr. šio Vadovo I priedą). Šios agentūros administruoja ir įgyvendina programą nacionaliniu lygmeniu bei atlieka tarpininko vaidmenį tarp Europos Komisijos, nacionalinių, regioninių ir vietos projektų rengėjų bei pačių jaunų žmonių. Agentūroms keliama šie uždaviniai:

- kaupti ir teikti tinkamą informaciją apie programą „Veiklus jaunimas“;
- tvarkyti skaidrų ir teisingą paraiškų, kurios bus finansuojamos decentralizuotai, atrankos procesą;
- užtikrinti efektyvų ir veiksmingą administravimo procesą;
- ieškoti bendradarbiavimo su išorės struktūromis galimybių, siekiant padėti įgyvendinti programą;
- vertinti ir stebėti programos įgyvendinimą;
- remti paraiškų teikėjus ir rengėjus per visą projekto gyvavimo ciklą;
- su visomis nacionalinėmis agentūromis ir Komisija sudaryti veikiantį tinklą;
- gerinti programos matomumą;
- skatinti programos rezultatų sklaidą ir pritaikymą nacionaliniu lygmeniu.

Be to, nacionalinės agentūros atlieka svarbų tarpinės jaunimo sektoriaus plėtros struktūros vaidmenį, nes:

- sudaro galimybes dalintis patirtimi;
- suteikia mokymo ir neformalaus mokymosi galimybes;
- populiarina socialinės integracijos, kultūrų įvairovės ir aktyvaus pilietiškumo vertybes;
- remia įvairias jaunimo struktūras ir grupes, ypač neorganizuotas;
- tinkamomis priemonėmis skatina pripažinti neformalų mokymąsi.

Galiausiai nacionalinės agentūros yra *Europos bendradarbiavimą jaunimo reikalų srityje* remianti struktūra.

Kitos struktūros

Be minėtų institucijų, programos „Veiklus jaunimas” įgyvendinimo kokybę papildomai padeda užtikrinti šios struktūros:

SALTO Jaunimo metodiniai centrai

SALTO (Support for Advanced Learning and Training Opportunities) metodiniai centrai teikia mokymo(si) ir bendradarbiavimo galimybes, siekiant užtikrinti kokybę ir neformalaus mokymosi pripažinimą.

Prie Programos įgyvendinimo prisideda šie SALTO centrai :

- **SALTO Jaunimo Kultūrinės įvairovės Metodinis centras (SALTO Youth RC Cultural Diversity)**, įsikūręs Jungtinėje Karalystėje, rengia mokymus, teikia metodinę paramą ir pagalbą, reikalingą dirbant identiteto, tikėjimo, etniškumo ir kt. klausimais, taip pat padeda mokytis, kaip gyventi ir dirbti su įvairiais skirtumais, eiti tarpkultūrinio pažinimo link programos „Veiklus jaunimas” rėmuose.
- **SALTO Jaunimo Rytų Europos ir Kaukazo šalių Metodinis centras (SALTO Youth RC Eastern Europe and Caucasus (EECA))**, įsikūręs Lenkijoje, remia bendradarbiavimą tarp Programos šalių ir Kaimyninių šalių partnerių iš *Rytų Europos ir Kaukazo regiono* programos „Veiklus jaunimas” rėmuose.
- **SALTO Jaunimo Euro-Med Metodinis centras (SALTO Youth RC Euro-Med)**, įsikūręs Prancūzijoje, remia bendradarbiavimą tarp *Programos ir Viduržemio jūros regiono šalių partnerių* programos „Veiklus jaunimas” rėmuose, taip pat *geros patirties* identifikavimą ir sklaidą.
- **SALTO Jaunimo Įtraukimo Metodinis centras (SALTO Youth RC Inclusion)**, įsikūręs Belgijoje, kuria ir rengia įtraukimo mokymus, leidinius ir kitokią metodinę medžiagą tarptautiniame darbe su mažiau galimybių turinčiu jaunu, tam, kad palengvintų ir paskatintų jų dalyvavimą programoje „Veiklus jaunimas”.
- **SALTO Jaunimo Informavimo Metodinis centras (SALTO Youth RC Information)**, įsikūręs Vengrijoje ir Švedijoje, skirtas vystyti ir realizuoti bendradarbiavimą ir informacijos dalinimąsi tarp Nacionalinių agentūrų ir kitų SALTO metodinių centrų.
- **SALTO Jaunimo Dalyvavimo Metodinis centras (SALTO Youth RC Participation)**, įsikūręs Belgijoje, siekia sukurti erdvę aptarimui bei dalijimuisi patirtimi ir idėjomis, įgalinančiomis jaunas žmones ir jaunimo darbuotojus parengti kokybiškus kartu įgyvendinamus projektus.
- **SALTO Jaunimo Pietryčių Europos Metodinis centras (SALTO Youth RC South East Europe (SEE))**, įsikūręs Slovėnijoje, palaiko bendradarbiavimą tarp Programos šalių ir *Pietryčių Europos kaimyninių šalių partnerių* programos „Veiklus jaunimas” rėmuose.
- **SALTO Jaunimo Mokymo ir bendradarbiavimo Metodinis centras (SALTO Youth RC Training and Cooperation)**, įsikūręs Vokietijoje ir skirtas mokymų strategijų ir mokymo kursų kokybės tobulinimui ir bendradarbiavimui su Europos mokymų institutais ir mokymų vadovais mokymų turinio ir kokybės klausimais. Jis taip pat koordinuoja „Jaunimo paso” įgyvendinimą ir tobulinimą.

„Eurodesk” tinklas

„Eurodesk” tinklas teikia bendrą informaciją, susijusią su jaunu, ir pagalbą skleidžiant informaciją, susijusią su programa „Veiklus jaunimas”. „Eurodesk” nacionaliniai partneriai teikia daugybę viešų Europos informacijos paslaugų nacionaliniu, regioniniu ir vietiniu lygiu, pavyzdžiui:

- Nemokami atsakymai į pasiteiravimus – telefonu, elektroniniu paštu, faksu ar apsilankius vietoje
- Patarimai ir pagalba klausiantiesiems
- Leidiniai ir metodinė medžiaga
- Renginiai, konferencijos ir seminarai
- Prieiga prie interneto, ieškant informacijos apie Europą
- Mokymai ir palaikymo paslaugos

„Eurodesk” tinklas taip pat numato Europos jaunimo portalo informacinį turinį, siūlo informacijos paslaugas ir kontaktinius duomenis šiame tinklalapyje.

Tinklas prisideda prie Europos jaunimo portale pateikiamų duomenų atnaujinimo, stiprina jo populiarinimą ir tobulinimą. „Eurodesk” tinklas bendradarbiauja su kitais susijusiais jaunimo informavimo tinklais, tokiais kaip Europos Jaunimo informacijos ir konsultacijų agentūra (ERYICA) ir Europos jaunimo kortelių asociacija (EYCA).

Euro-Med jaunimo platforma

Euro-Med jaunimo platformos tikslas yra paskatinti bendradarbiavimą, tinklų kūrimą ir mainus tarp jaunimo organizacijų iš abiejų Viduržemio jūros pusių. Ji rūpinasi tokių naudingų priemonių, kaip duomenų bazė partnerių paieškai, diskusijų forumas, šalių aprašymai ir informacija apie jaunimo iniciatyvų finansavimą, rinkimu ir sklaidą.

Buvusių EST savanorių struktūros

Šios struktūros dirba su jaunimo ir savanorystės klausimais. Jos teikia pagalbą EST savanoriams, kuria platformą, skirtą buvusių EST savanorių bendravimui ir dalijimuisi patirtimi.

Norėdami gauti daugiau informacijos, kreipkitės į savo nacionalinę agentūrą arba Vykdomąją agentūrą.

5. Kas gali dalyvauti programoje „Veiklus jaunimas”?

Jauni žmonės ir jaunimo darbuotojai sudaro pagrindinę programos dalyvių visumą. Vis dėlto programa šiuos asmenis pasiekia per *projektų vykdytojus*. Dalyvavimo programoje sąlygos yra susijusios su šiais dviem „veikėjais”: „dalyviai” (asmenys, dalyvaujantys programoje) ir „vykdytojai” (dažniausiai tai - *teisiškai registruotos* organizacijos). Tiek dalyvių, tiek vykdytojų dalyvavimo sąlygos priklauso nuo jų kilmės šalies.

Reikalavimus atitinkantys dalyviai

Esate jaunas žmogus nuo 13 iki 30 metų, o gal aktyviai dirbantis su jaunimu ar jaunimo organizacijomis, *teisėtai gyvenantis* vienoje iš Programos šalių ar *šalių partnerių*?

Jeigu taip, jūs galite dalyvauti programos „Veiklus jaunimas” projekte, priklausomai nuo konkretaus Veiksmo ar priemonės reikalavimų. Daugiau apie dalyvavimo konkrečiame veiksmo ar priemonėje sąlygas galite rasti šio Vadovo B dalyje.

Ypatingai atkreipkite dėmesį į:

- Jauniausių dalyvių amžius - programos dalyviai paraiškų pateikimo *termino* momentu turi būti ne jaunesni nei nurodyta. Pavyzdžiui, jeigu nurodoma, kad dalyviai negali būti jaunesni nei 13 metų, paraiškos pateikimo termino momentu jie turi būti sulaukę 13 metų.
- Vyriausių dalyvių amžius - programos dalyviai paraiškų pateikimo termino momentu turi būti ne vyresni nei nurodyta. Pavyzdžiui, jeigu nurodoma, kad dalyviai negali būti vyresni kaip 28 metų, paraiškos pateikimo termino momentu jie negali būti sulaukę 29 metų.

Reikalavimus atitinkantys projektų vykdytojai

Programos „Veiklus jaunimas” projektai yra pateikiami ir, jeigu jiems skiriamas finansavimas, įgyvendinami dalyviams atstovaujančių *projektų vykdytojų*.

Jūs esate:

- Ne pelno ar nevyriausybinė organizacija,
- Vietinė, regioninė valdžios institucija,
- *Neformali jaunų žmonių grupė*,
- *Europos lygiu jaunimo srityje veikianti organizacija* (ENJO), turinti skyrius bent 8 Programos šalyse,
- Tarptautinė valstybinė pelno nesiekianti organizacija,
- Pelno siekianti organizacija organizuojanti jaunimo, sporto ar kultūros renginį,

teisiškai registruota vienoje iš Programos šalių ar Partnerių šalių?

Jeigu taip, tai priklausomai nuo veiksmo ar priemonės, jūs galite būti programos „Veiklus jaunimas” projekto vykdytojas. Daugiau informacijos apie dalyvavimo konkrečiame veiksmo ar priemonėje sąlygas ieškokite šio Vadovo B dalyje.

Jeigu jūsų projektas patvirtinamas, jūs tampate *subsidijos gavėju*. Subsidijos gavėjas yra projekto vykdytojas, kuriam bus pasiūlyta pasirašyti *sutartį dėl subsidijos*, skirtos projektui įgyvendinti (sutartys dėl subsidijos su pačiais dalyviais nėra pasirašomos).

Kas yra Europos lygiu jaunimo srityje veikianti organizacija (Europos nevyriausybinė jaunimo organizacija – ENJO)?

Tokia organizacija turi:

- Būti teisiškai registruota bent prieš metus
- Savo veikla nesiekti pelno
- Veikti europiniu lygmeniu, viena ar bendradarbiaudama su kitomis organizacijomis
- Turėti vidinę struktūrą (skyrius) ir veikti bent aštuoniose Programos šalyse
- Aktyviai veikti jaunimo srityje
- Vykdyti veiklą remiantis Bendrijų veiklos jaunimo srityje principais
- Įtraukti jaunus žmones į veiklos, skirtos jų poreikiams, įgyvendinimą

Reikalavimus atitinkančios valstybės

Priklausomai nuo veiksmo ar priemonės, programos veikloje gali dalyviai ir projektų vykdytojai iš įvairių šalių. Daugiau informacijos apie dalyvavimo konkrečiame veiksmo ar priemonėje sąlygas ieškokite šio Vadovo B dalyje.

Tarp Programos šalių ir *Partnerių šalių* yra tam tikras skirtumas.

- Dalyviai ir projektų vykdytojai iš Programos šalių gali dalyvauti visuose programos „Veiklus jaunimas“ veiksmuose.
- Dalyviai ir projektų vykdytojai iš Kaimyninių šalių partnerių gali dalyvauti programos „Veiklus jaunimas“ 2 veiksmo ir 3.1 priemonėje.
- Dalyviai ir projektų vykdytojai iš šalių partnerių iš kitų pasaulio regionų gali dalyvauti programos „Veiklus jaunimas“ 2 veiksmo ir 3.2 priemonėje.

Programos šalys

Programos šalimis laikomos:

Europos Sąjungos (ES) valstybės narės ⁸		
Airija	Italija	Nyderlandai
Austrija	Jungtinė Karalystė	Portugalija
Belgija	Kipras	Prancūzija
Bulgarija	Latvija	Rumunija
Čekija	Lenkija	Slovakija
Danija	Lietuva	Slovėnija
Estija	Liuksemburgas	Suomija
Graikija	Malta	Švedija
Ispanija		Vengrija
		Vokietija

Programos šalys, kurios priklauso Europos laisvosios prekybos asociacijai (ELPA), taip pat šalys, kurios yra Europos ekonominės erdvės (EEE) narės		
Islandija	Lichtenšteinas	Norvegija

Programos šalys kandidatės į Europos Sąjungą
Turkija

Kaimyninės šalys partnerės

Programa „Veiklus jaunimas“ remia Programos šalių ir šių kaimyninių šalių partnerių bendradarbiavimą:

Pietryčių Europa	Rytų Europa ir Kaukazo šalys	Viduržemio jūros regiono šalys partnerės
Albanija	Armėnija	Alžyras
Bosnija ir Hercegovina	Azerbaidžanas	Egiptas
Buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija	Baltarusija	Izraelis
Juodkalnija	Gruzija	Jordanija
Kroatija	Moldova	Libanas
Serbija ⁹	Rusijos Federacija	Marokas
	Ukraina	Palestinos savivaldai priklausantys Vakarų krantas ir Gazos ruožas
		Sirija
		Tunisas

⁸ Asmenys iš užjūrio šalių ir teritorijų (UŠT) ir, kai taikytina, atitinkamos viešosios ir (arba) privačios UŠT institucijos turi teisę dalyvauti programoje „Veiklus jaunimas“, kaip numatyta programos taisyklėse ir susitarimuose, taikytinuose valstybei narei, su kuria yra susijusi konkreti UŠT. Atitinkamos UŠT yra išvardytos 2001 m. lapkričio 27 d. Tarybos sprendimo dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos bendrijos asociacijos (2200/822/EB), 2001 m. lapkričio 30 d. Oficialusis leidinys L 314, 1A priede.

⁹ Taip pat ir Kosovas, globojamas Jungtinių Tautų Organizacijos pagal 1999m. birželio 10 d. JTO Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1244.

Šalys partnerės iš kitų pasaulio regionų

Bendradarbiavimas yra įmanomas su tomis „Kitomis šalimis partnerėmis iš kitų pasaulio regionų”, kurios yra pasirašiusios susitarimus su Europos Bendrija dėl bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje.

Afganistanas	Indija	Niue
Angola	Indonezija	Palau
Antigva ir Barbuda	Jamaika	Panama
Argentina	Jemenas	Papua Naujoji Gvinėja
Australija	Jungtinės Amerikos valstijos	Paragvajus
Bahamos	Kambodža	Peru
Bangladešas	Kamerūnas	Pietų Afrika
Barbadosas	Kanada	Pusiaujo Gvinėja
Belizas	Kazachstanas	Rytų Timūras
Beninas	Kenija	Ruanda
Bolivija	Kinija	Saliamono Salos
Botsvana	Kiribati	Salvadoras
Brazilija	Kirgizija	Samoa
Brunėjus	Kolumbija	San Tomė ir Prinsipė
Burkina Faso	Komorai	Sent Lusija
Burundis	Kongas (Kongo Demokratinė Respublika)	Sent Kitsas ir Nevis
Bisau Gvinėja	Kongas (Kongo Respublika)	Sent Vinsentas ir Grenadinai
Centrinė Afrikos Respublika	Korėja	Senegalas
Čadas	Kosta Rika	Seišeliai
Čilė	Kuko salos	Siera Leonė
Dominika	Laosas	Sudanas
Dominikos Respublika	Lesotas	Surinamas
Drambio Kaulo Krantas	Liberija	Svazilandas
Džibutis	Madagaskaras	Tanzanija
Eritrėja	Malavis	Tailandas
Etiopija	Malaizija	Togas
Ekvadoras	Malis	Tonga
Fidžis	Maršalo Salos	Trinidadas ir Tobagas
Filipinai	Mauritanija	Tuvalu
Gabonas	Mauricijaus sala	Uganda
Gajana	Meksika	Urugvajus
Gambija	Mikronezija	Uzbekistanas
Gana	Mozambikas	Vanuatu
Grenada	Namibija	Venesuela
Gvatemala	Nauru	Vietnamas
Gvinėjos Respublika	Nepalas	Zambija
Haitis	Nikaragva	Zimbabvė
Hondūras	Nigeris	Žaliojo Kyšulio Salos
	Nigerija	

Reikalavimai vizoms

Jeigu jūsų projekte dalyvauja ne Europos Sąjungos šalys, jums reikėtų pasidomėti vizoms keliamais reikalavimais.

Iš esmės programos „Veiklus jaunimas” dalyviai iš Europos Sąjungos (ES) narėmis nesančių šalių, atvykstantys į ES, ir dalyviai iš ES, vykstantys į ES narėmis nesančias šalis dalyvauti jaunimo projektuose, norėdami patekti į atitinkamą priimančiąją šalį, turi pateikti prašymą vizai gauti. Nuolat ES valstybėje narėje gyvenantiems ir ES nare nesančios valstybės pilietybę ar pasą turintiems jauniems žmonėms, norintiems patekti į kitą ES valstybę narę, taip pat gali prireikti vizos.

Užtikrinti, kad visos reikalingos vizos būtų sutvarkytos iki planuojamos veiklos pradžios, yra bendra projekto vykdytojų atsakomybė. Itin rekomenduojama pasirūpinti viza iš anksto, nes jos gavimo procesas gali užtrukti kelias savaites.

Vizų, laikinų leidimų gyventi šalyje, socialinės apsaugos klausimais patarimų ir pagalbos galima kreiptis į nacionalines agentūras bei Vykdomąją agentūrą.

Komisija numatė keletą bendrojo pobūdžio rekomendacijų dėl vizų ar leidimo gyventi prašymų programos „Veiklus jaunimas” dalyviams pateikimo. Su jomis galima susipažinti Komisijos tinklavietėje.

Kaip jūs dalyvaujate?

Tikslios dalyvavimo programoje „Veiklus jaunimas“ sąlygos priklauso nuo su jūsų projektu susijusio veiksmo ar priemonės. Daugiau informacijos apie dalyvavimo konkrečiame veiksmo ar priemonėje sąlygas ieškokite šio Vadovo B dalyje.

6. Kokios paramos ir pagalbos galima tikėtis?

Palaikantis požiūris

Programos „Veiklus jaunimas” teikiamas palaikymas – tai programos dalyvių lydėjimas ir konsultavimas visais projekto etapais – nuo pirmojo susipažinimo su programa iki projekto įgyvendinimo ir galutinio vertinimo.

Šis principas neturėtų prieštarauti atrankos procedūrų teisingumui ir skaidrumui. Tačiau šis požiūris taip pat pagrįstas idėja, kad, siekiant visiems užtikrinti lygias galimybes, kai kurioms jaunų žmonių grupėms reikalinga didesnė, nei įprastai, pagalba – patarimai, konsultavimas, stebėseną ir palydėjimas.

Svarbus programos „Veiklus jaunimas” principas – įvairiais lygiais rengti paraiškų teikėjų mokymus, konsultacijas. Decentralizuotu lygmeniu mokymą ir informaciją teikia nacionalinės agentūros ir „Eurodesk” tinklas. Centralizuotu lygmeniu pagalbą teikia Vykdomoji agentūra ir SALTO tinklas.

Programos „Veiklus jaunimas” mokymo strategija

Programos „Veiklus jaunimas” europinę mokymo strategiją koordinuoja Europos Komisija. Ja siekiama prisidėti prie paramos jaunų žmonių veiklai kokybės gerinimo ir jaunimo reikalais besirūpinančių organizacijų veiksnio didinimo. Ši strategija yra neatsiejama darnaus programos kokybės užtikrinimo metodo dalis, sudaryta iš bendravimo priemonių, neformalaus mokymosi pripažinimo, visų dalyvių bendradarbiavimo ir taikomosios jaunimo bei švietimo tyrimų veiklos.

Mokymų strategija tai pagrindinė programos priemonė, skirta jaunimo darbuotojų ir kitų svarbių dalyvių tvariam kompetencijos didinimui. Jos taikymas padeda pagrindiniams programos dalyviams suteikti įgūdžių būtinoms nuostatomis ir kompetencijai ugdyti, ypač neformalaus mokymosi ir darbo su jaunais žmonėmis srityje Europos lygmeniu ir žvelgiant iš europinės perspektyvos.

Pagrindinės Mokymo strategijų sudedamosios dalys yra:

- mokymo ir bendradarbiavimo planai (MBP) - nacionalinių agentūrų, kaip tarpinės struktūros, kokybės palaikymo priemonė
- NA darbuotojų ir kitų programos struktūrų darbuotojų mokymas
- SALTO metodiniai centrai siūlo su konkrečiais klausimais susijusią paramą nacionalinėms agentūroms, organizacijoms ir asmenims
- Europos Komisijos ir Europos Tarybos partnerystės jaunimo reikalų srityje informacijos šaltiniai
- 4.3 priemonė „Mokymas ir bendradarbiavimo tinklų kūrimas”, skirta jaunimo darbuotojams ir jaunimo organizacijoms

Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros Vykdomoji agentūra

Vykdomoji agentūra teikia paramą per savo Jaunimo pagalbos tarnybą, siekiant puikių projektų valdymo kokybės standartų. Ji taip pat teikia techninę paramą visiems Europos ir tarptautinių jaunimo projektų dalyviams, ypač subsidijų gavėjams ir dalyviams iš šalių, kuriose nėra nacionalinių agentūrų (Pietryčių Europos, Rytų Europos ir Kaukazo regionų, Viduržemio jūros regiono valstybės, Lotynų Amerika, Azija ir AKR šalių).

Jaunimo pagalbos tarnyba atlieka šias užduotis:

- Atsako į konkrečius vykdytojų, organizacijų ir dalyvių paklausimus
- siekdama padėti vykdytojams įveikti su tarptautiniu mobilumu susijusias kliūtis, padeda vizų išdavimo ir gerosios patirties sklaidos priemonių klausimais
- padeda įveikti krizes.

Nacionalinės agentūros

Nacionalinės agentūros (NA) rengia mokymus ir teikia bendrą informaciją apie galimybes mokytis parengti ir įgyvendinti projektus.

Kiekviena nacionalinė agentūra:

- rengia nacionalinius ir tarptautinius mokymus, seminarus ir praktinius seminarus, kuriuose gali dalyvauti besidomintieji programos „Veiklus jaunimas“ projektais arba jau dalyvaujantieji šiuos projektuose;
- projektų planavimo ir įgyvendinimo metu pataria, teikia informaciją ir pagalbą projektų dalyviams, projektų koordinatoriams, esamiems arba galimiems partneriams ir paramos gavėjams;
- padeda kurti, vystyti ir derinti tarptautinę įvairių programos dalyvių partnerystę;
- teikia informaciją apie programą, jos taisykles ir nusistovėjusią įgyvendinimo tvarką;
- organizuoja konferencijas, susitikimus, seminarus ir kitus renginius, skirtus tikslinei auditorijai informuoti apie programą, programos valdymui ir pristatymui gerinti bei rezultatams ir gerajai patirčiai skleisti.

SALTO Jaunimo metodiniai centrai

SALTO Jaunimo metodinių centrų tikslas yra padėti pagerinti programos „Veiklus jaunimas“ finansuojamų projektų kokybę. SALTO centrai teikia paramą, informaciją ir mokymus reikalingais klausimais nacionalinėms agentūroms ir kitiems jaunimo reikalų srityje veikiantiems, skatina neformalaus ugdymo pripažinimą.

Jų veiklą sudaro:

- kursų, pažintinių kelionių, forumų ir partnerystės užmezgimo organizavimas
- mokymo ir darbo jaunimo reikalų srityje metodikos bei priemonių kūrimas ir pagrindimas dokumentais
- Europos mokymo apžvalga, su kuria jaunimo darbuotojai gali susipažinti Europos mokymo kalendoriuje
- praktinių leidinių rengimas
- naujausios informacijos apie Europos jaunimo darbą srityje ir įvairius prioritetus teikimas
- mokymo vadovų bei galinčiųjų pasidalinti patirtimi Europos jaunimo darbo bei mokymų srityje duomenų bazės paslaugų teikimas
- „Jaunimo paso“ iniciatyvos koordinavimas

„Eurodesk“ tinklas

„Eurodesk“ tinklas siūlo informavimo paslaugas jauniems žmonėms ir su jais dirbantiems apie europines galimybes švietimo, mokymo ir jaunimo srityje, taip pat apie jaunų žmonių įsitraukimo į europines veiklas galimybes. „Eurodesk“ tinklas siūlo atsakymų į paklausimus paslaugas, informaciją apie finansavimą, renginius ir leidinius.

Europos Komisijos ir Europos Tarybos partnerystė

Europos Komisijos ir Europos Tarybos partnerystė jaunimo politikos, jaunimo tyrimų ir darbo su jaunimu klausimais (toliau – partnerystė) sukuria rėmus siekiant padidinti dviejų institucijų bendradarbiavimo rezultatus, taip pat vystyti aiškią darbo su jaunimu strategiją.

Pagrindinės veiklos vykdomos partnerystės rėmuose yra mokymo kursai, seminarai ir tinklų kūrimo susitikimai įtraukiantys jaunimo darbuotojus, jaunimo lyderius, mokymo vadovus, tyrimus, sprendimų priėmėjus, ekspertus ir praktikantus ir prisideda prie *Struktūrinio dialogo*.

Ši veikla visų pirma yra skirta Europos pilietiškumui stiprinti ir švietimui žmogaus teisių klausimais remti, įvairių kultūrų dialogui ir bendradarbiavimui, jaunimo darbo pripažinimui ir matomumui, geresniam jaunimo reikalų supratimui ir išmanymui, jaunimo politikos kūrimui, kultūrų įvairovės suvokimo ir pagarbos skatinimui. Dalis veiklos yra skirta konkrečioms regionams, pavyzdžiui, šalims, dalyvaujančioms Europos kaimynystės politikoje.

Europos jaunimo politikos žinių centras (EJPŽC), įsteigtas partnerystės rėmuose, yra bendra prieiga, kuria pasinaudojant galima gauti duomenų apie naujausią moksliniais tyrimais pagrįstą informaciją apie realią jaunimo padėtį visoje Europoje. Šis centras skatina keitimąsi informacija ir politikų, vykdytojų ir jaunimo sektoriaus mokslininkų dialogą.

Partnerystės veiklos rezultatai skleidžiami pasinaudojant mokymo moduliais, partnerystės tinklavieta ir mokslinių tyrimų leidiniais. Rengiant ir įgyvendinant programos „Veiklus jaunimas“ projektus, galima naudotis teminiais vadovais „T(raining)-Kits“.

Partnerystės rėmuose vykdomą veiklą organizuoja ir administruoja Partnerystės sekretoriatas, kuris atsiskaito tiek Europos Tarybai, tiek ir Europos Komisijai.

Daugiau informacijos apie Partnerystės veiklas galite rasti Partnerystės sekretoriato Strasbūre, Prancūzija.

Euro-Med jaunimo platforma

Euro-Med jaunimo platforma padeda Europos - Viduržemio jūros regiono jauniems žmonėms dalintis vertinga patirtimi, kurti bendradarbiavimo tinklus, bendradarbiauti bei regiono jaunimo kompetencijų ugdymą.

Siekdama šių tikslų, Platforma teikia tokias galimybes:

- kuria ir palaiko duomenų bazę partnerių paieškai
- administruoja elektroninį forumą laisvoms diskusijoms
- rengia įvairių šalių jaunimo situacijos apžvalgą
- teikia informaciją apie jaunimo veiklos finansavimą
- rengia jaunimo organizacijų iš Viduržemio jūros regiono valstybių susitikimus
- leidžia spausdintą ir elektroninį žurnalą.

B DALIS - INFORMACIJA APIE VEIKSMUS

Šioje Vadovo dalyje Jūs rasite informaciją apie visus programos „Veiklus jaunimas“ veiksmus ir priemones:

- veiksmo ar priemonės tikslus
- projektų, remiamų pagal atitinkamą veiksmą ar priemonę, aprašymus
- kriterijų, kuriais remiamasi vertinant atitinkamo veiksmo ar priemonės pateiktą projektą, lentelę
- papildomą naudingą informaciją, padedančią įgyti geresnį supratimą, kokie atitinkamo veiksmo ar priemonės projektai gali būti finansuojami
- atitinkamo veiksmo ar priemonės finansavimo taisyklių lentelę
- patarimus, kaip parengti gerą atitinkamo veiksmo ar priemonės projektą, kad jis būtų paremtas

Prieš teikiant paraišką Agentūrai, patariame atidžiai perskaityti visą informaciją, tiesiogiai susijusią su veiksmu ar priemone, pagal kurią ketinate teikti paraišką.

1.1 priemonė – Jaunimo mainai

Tikslai

Jaunų žmonių mainai suteikia galimybes vienai ar daugiau jaunimo grupių būti priimtoms kitos šalies grupės, siekiant kartu įgyvendinti bendrą veiklos programą. Šie projektai siejasi su aktyviu jaunų žmonių dalyvavimu ir yra skirti tam, kad, turėdami progą mokytis vieni iš kitų ir sustiprinti suvokimą, jog jie yra Europos piliečiai, jie galėtų atrasti ir pažinti įvairias socialines ir kultūrines realijas.

Kas yra jaunimo mainai?

Jaunimo mainai yra projektai, kurie suburia grupes jaunų žmonių iš dviejų ar daugiau šalių ir suteikia jiems galimybę diskutuoti ir aptarti įvairias temas, taip susipažįstant su vieni kitų šalimis ir kultūromis. Jaunimo mainai yra pagrįsti tarptautine *partneryste* tarp dviejų ar daugiau projekto vykdytojų iš skirtingų šalių.

Atsižvelgiant į projekte dalyvaujančių šalių skaičių, jaunimo mainai gali būti dvišaliai, trišaliai ar daugiašaliai. Dvišaliai jaunimo mainai ypač skatintini, jei vykdytojams šis projektas yra pirmoji europinė patirtis arba kai projekte dalyvauja mažos organizacijos ar vietinės grupės iš regionų, kurios dar neturi patirties europiniame lygmenyje.

Jaunimo mainai gali būti keliaujantys, jų metu visi dalyviai keliauja per dvi ar daugiau valstybių, dalyvaujančių mainuose.

Jaunimo mainų projektai susideda iš trijų etapų:

- planavimo ir pasiruošimo
- mainų veiklos įgyvendinimo
- įvertinimo (įtraukiant galimos *tolimesnės veiklos* aptarimą).

Visuose projekto etapuose turi atspindėti jaunimo neformalaus ugdymo principai ir metodai.

Jaunimo mainams nepriskiriama veikla

Jaunimo mainais nėra laikoma ir subsidijos NEGALI būti skiriamos tokiai veiklai:

- akademinėms pažintinėms kelionėms
- mainams, kuriais siekiama finansinės naudos
- mainams, kuriuos galima priskirti turistinėms kelionėms
- festivaliams
- atostogų kelionėms
- kalbų kursams
- gastrolėms
- klasių mainams
- sporto varžyboms
- organizacijų vidiniams susitikimams
- darbo stovykloms.

Kokie yra jaunimo mainų vertinimo kriterijai?

Formalieji kriterijai

Reikalavimus atitinkantys projektų vykdytojai	Visi <i>projekto vykdytojai</i> turi būti: ▪ pelno nesiekianti/nevyriausybinių organizacija; arba ▪ vietinė, regioninė valdžios institucija; arba ▪ <i>neformali jaunų žmonių grupė</i> (Priminimas: kai paraišką teikia neformali grupė, vienas iš jos narių prisiima grupės atstovo vaidmenį); arba ▪ <i>Europos lygiu jaunimo srityje veikianti organizacija</i>. Visi projekto vykdytojai privalo būti iš Programos šalies.
Projektų vykdytojų vaidmenys	Vykdytojai, kurie yra siunčianti dalyvius į kitą šalį grupė yra vadinami <i>Siunčiančiąja organizacija</i> (SO). Vykdytojai, kurie savo šalyje priima jaunimo mainus, yra vadinami <i>Priimančiąja organizacija</i> (PO).
Projekto vykdytojų skaičius	Dvišaliai jaunimo mainai: du projekto vykdytojai iš skirtingų Programos šalių, iš kurių bent viena yra ES valstybė. Trišaliai jaunimo mainai: trys projekto vykdytojai iš skirtingų Programos šalių, iš kurių bent viena yra ES valstybė. Daugiašaliai jaunimo mainai: bent keturi projekto vykdytojai iš skirtingų Programos šalių, iš kurių bent viena yra ES valstybė.
Reikalavimus atitinkantys dalyviai	Dalyviai yra 13–25 metų žmonės, teisėtai gyvenantys Programos šalyje. (Nedidelė grupės narių dalis gali būti vyresni, t.y. 25-30 metų amžiaus).
Dalyvių skaičius	Jaunimo mainuose gali dalyvauti nuo 16 iki 60 dalyvių (<i>grupių vadovai</i> į šį skaičių neįtraukiami).
Dalyvių nacionalinių grupių sudėtis	Dvišaliai jaunimo mainai: ne mažiau kaip po 8 dalyvius kiekvienoje grupėje. Trišaliai jaunimo mainai: ne mažiau kaip po 6 dalyvius kiekvienoje grupėje. Daugiašaliai jaunimo mainai: ne mažiau kaip po 4 dalyvius kiekvienoje grupėje. Kiekviena nacionalinė grupė privalo turėti bent vieną grupės vadovą.
Mainų vieta	Mainų veikla turi vykti vienoje iš projekto vykdytojų šalių. Keliaujantys jaunimo mainai: mainų veikla turi vykti keliaujant per dvi ar daugiau vykdytojų šalių.
Projekto trukmė	Iki 15 mėnesių.
Mainų trukmė	6-21 dienos, be kelionės dienų.
Mainų programa	Išsami mainų veiklos programa turi būti pridėta prie <i>paraiškos</i>.

Kas gali teikti paraiškas?	Visos paraiškos: Vykdotojas, norintis teikti paraišką, turi būti <i>teisiškai registruotas</i> savo šalyje. Paraiškos, teikiamos Vykdomajai agentūrai (žr. žemiau, skiltis „Kam teikiamos paraiškos?“): Vienas iš vykdytojų prisiima Koordinuojančios organizacijos (KO) vaidmenį ir kreipiasi į Vykdančiąją agentūrą visų projekto vykdytojų vardu dėl viso projekto finansavimo („vienašalis finansavimas“). Paraiškos, teikiamos Nacionalinei Agentūrai (žr. žemiau, skiltis „Kam teikiamos paraiškos?“): Dvi-, trišaliai jaunimo mainai: kiekvienas projekto vykdytojas savarankiškai kreipiasi į savo šalies Nacionalinę agentūrą dėl jiems reikalingų išlaidų finansavimo („išskaidytas finansavimas“); Daugiašaliai jaunimo mainai: projekto vykdytojas, priimančias mainus savo šalyje, kartu prisiima „Koordinuojančios organizacijos“ (KO) vaidmenį ir kreipiasi į savo nacionalinę agentūrą dėl viso projekto finansavimo („vienašalis finansavimas“) visų projekto vykdytojų vardu. Keliaujantys jaunimo mainai (dvi-, tri- ar daugiašaliai): vienas iš projekto vykdytojų prisiima „Koordinuojančios organizacijos“ (KO) vaidmenį ir kreipiasi į savo Nacionalinę agentūrą dėl viso projekto finansavimo („vienašalis finansavimas“) visų projekto vykdytojų vardu.
Kam teikiamos paraiškos?	Vykdomajai agentūrai paraiškas teikia: projektų paraiškas teikia europiniu lygmeniu veikiančios jaunimo organizacijos. Nacionalinėms agentūroms paraiškas teikia: projektų paraiškas teikia visi kiti reikalavimus atitinkantys paraiškų pateikėjai.
Kada teikti paraiškas?	Projekto paraiška turi būti pateikta iki atitinkamo <i>termino</i> pagal numatomą projekto pradžios datą (žr. Programos vadovo C dalį).
Kaip teikti paraiškas?	Paraiška turi būti pateikta remiantis Programos vadovo C dalyje aprašyta tvarka.
Kiti kriterijai	Dalyvių apsauga ir saugumas: Paraiškoje turi būti numatytos tinkamos priemonės dalyvių apsaugai ir saugumui užtikrinti. Išankstinio planavimo vizitas (IPV): Jeigu projekte yra numatytas IPV, tuomet jis būtinai turi atitikti šiuos <i>formaliuosius kriterijus</i>: - IPV trukmė: ne daugiau kaip 2 dienos (be kelionės dienų) - dalyvių skaičius: 1 dalyvis nuo grupės. Dalyvių skaičius gali būti padidintas iki 2, jeigu 1 dalyvis yra jaunas žmogus, dalyvaujantis jaunimo mainuose - IPV programa: detali IPV veiklos programa turi būti pridėta prie projekto paraiškos.

Atmetimo kriterijai

	Paraiškos teikėjas, pasirašydamas paraiškos formoje, patvirtina, kad nepatiria sunkumų, kurie galėtų sutrukdyti jam gauti Europos Sąjungos paramą (žr. šio Programos vadovo C dalyje).
--	--

Atrankos kriterijai

Finansinis pajėgumas	Paraiškos teikėjas turi parodyti, jog turi stabilius ir pakankamus finansavimo šaltinius, kurie leistų palaikyti veiklą viso jos įgyvendinimo laikotarpiu ir prisidėti prie šio projekto finansavimo.
Veiklos pajėgumas	Vykdytojas turi parodyti, kad turi pakankamai kompetencijos ir motyvacijos siūlomai veiklai įgyvendinti.

Kokybės kriterijai

Projektas bus vertinamas, atsižvelgiant į šiuos kriterijus:

Programos tikslų ir prioritetų atitikimas (30%)	Vertinamas projekto atitikimas: ▪ bendriems Programos tikslams ▪ priemonės tikslams ▪ bendriems Programos prioritetams ▪ metiniams europiniams ir, jei yra, nacionaliniams prioritetams.
Projekto ir metodų kokybė (50%)	▪ Projekto plano kokybė (<i>partnerystės /aktyvaus visų projekto partnerių įsitraukimo kokybė; parengiamojo etapo kokybė; mainų veiklos programos kokybė; įvertinimo etapo kokybė; dalyvių apsaugą ir saugumą užtikrinančių priemonių kokybė</i>) ▪ Projekto turinio ir veiklos metodų kokybė (temos bendrumas ir atitikimas dalyvių interesams; taikomi neformalaus mokymosi metodai; aktyvus dalyvių įsitraukimas į projektą; dalyvių socialinis ir asmeninis tobulėjimas; tarpkultūrinė dimensija; Europos dimensija) ▪ Projekto sklaidos kokybė (<i>poveikis, sklaidos efektas ir tęstinumas; projekto ir programos „Veiklus jaunimas“ matomumas; rezultatų sklaida ir taikymas</i>).
Projekto dalyvių ir vykdytojų pobūdis (20%)	▪ <i>Mažiau galimybių turinčių jaunų žmonių</i> į(si)traukimas į projektą ▪ Projekto vykdytojų skaičius ▪ Partnerių grupių dydžio balansas ▪ Tik dvišaliams jaunimo mainams: vykdytojai pirmą kartą teikia paraišką, vykdytojas yra nedidelė organizacija/grupė.

Ką dar turėtumėte žinoti apie jaunimo mainus?

Kas yra grupės vadovas?

Grupės vadovas yra suaugęs žmogus, kuris lydi jaunos žmonės, dalyvaujančius jaunimo mainuose, su tikslu užtikrinti dalyvių efektyvų mokymąsi, apsaugą ir saugumą.

Veiksmas 1 – kelias veiklas jungiantys projektai

Jaunimo mainai gali būti 1 Veiksmo Kelias veiklas jungiančių projektų dalis. Išsamesnės informacijos galite rasti šio veiksmo skyriuje „Kelias veiklas jungiantys projektai“.

„Jaunimo pasas“

„Jaunimo pasą“ 1.1 priemonės dalyviai gali gauti nuo 2007 m. Daugiau informacijos apie „Jaunimo pasą“ rasite Programos vadovo A dalyje.

Jaunimo mainų pavyzdys

Daugiašalis jaunimo mainų projektas „Slainte agus An Oige“ vyko Omagh miestelyje, Šiaurės Airijoje. Jame dalyvavo 40 jaunų žmonių iš Airijos, Lietuvos, Lenkijos ir Jungtinės Karalystės. Mainų tikslas buvo supažindinti jaunos žmonės su sveiko gyvenimo būdo pagrindais susitelkiant ties dalyvavimo lauko užsiėmimuose nauda. Programoje buvo derinami praktiniai užsiėmimai, kur jaunimas dirbo komandomis, išbandomos įvairios sporto šakos, programa buvo praturtinta užsiėmimais apie teigiamą sporto poveikį žmogaus kūnui. Projektas taip pat suteikė galimybę kiekvienai dalyvių grupei pristatyti savo šalies kultūrą ir istoriją. Projekte buvo stengiamasi sukurti savigarbos jausmą, gebėjimą priimti kitus, atverti savo mintis, pažinti kitas kultūras ir imti vertinti kitas šalis.

Kokios yra finansavimo taisyklės?

Biudžetas turi būti apskaičiuojamas, laikantis šių finansavimo taisyklių:

<i>Reikalavimus atitinkančios išlaidos</i>		Finansavimo mechanizmas	Suma*	Subsidijos gavėjas	Lėšų skyrimo būdas	Atsiskaitymo įsipareigojimai*
Kelionės išlaidos	Kelionės išlaidos nuo namų iki projekto vietos ir atgal. Pasirenkamas pigiausias transportas ir bilietai (pvz., ekonominės klasės lėktuvų bilietai, traukinio 2 klasės vagonas) Kelijantiems projektams: kelionės išlaidos nuo namų iki mainų veiklos pradžios vietos ir kelionės išlaidos nuo mainų veiklos pabaigos vietos iki namų.	<i>Realijų išlaidų procentinė dalis</i>	70% reikalavimus atitinkančių išlaidų	Siunčiančioji ir Priimančioji organizacija (dvi-, trišaliai mainai) Koordinuojanti organizacija (daugiašaliai mainai)	Automatinis	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti kelionės bilietų, kitų kelionės dokumentų ir sąskaitų kopijas.
Išlaidos susijusios su Išankstinio planavimo vizitu	Kelionės išlaidos nuo namų iki projekto vietos ir atgal. Pasirenkamas pigiausias transportas ir bilietai (pvz., ekonominės klasės lėktuvų bilietai, traukinio 2 klasės vagonas).	<i>Realijų išlaidų procentinė dalis</i>	100% reikalavimus atitinkančių išlaidų	Siunčiančioji organizacija (dvi-, trišaliai mainai) Koordinuojanti organizacija (daugiašaliai mainai)	Sąlyga: Išankstinio planavimo vizito poreikis ir tikslai turi būti išsamiai aprašyti paraiškos formoje	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti kelionės bilietų, kitų kelionės dokumentų ir sąskaitų kopijas.
	+ Apgyvadinimo išlaidos ir kitos išlaidos, patirtos vizito metu.	+ <i>Norma</i>	+ 48 € x nakvynių skaičius (daugiausiai 2 nakvynės) x Siunčiančiosios organizacijos dalyvių skaičius			Pasiekimai turi būti aprašyti <i>galutinėje ataskaitoje</i> .
Parengimo išlaidos	Bet kokios su mainų veiklos ir dalyvių parengimu tiesiogiai susijusios išlaidos.	<i>Fiksuota suma</i>	480 €	Siunčiančioji ir Priimančioji organizacija (dvi-, trišaliai mainai)	Sąlyga: planuojama parengimo veikla turi būti išsamiai aprašyta paraiškos formoje	Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje.
		Norma	480 € x partnerių skaičius	Koordinuojanti organizacija (daugiašaliai mainai)		
Veiklos išlaidos (dvi-, trišaliai mainai)	Bet kokios su projekto įgyvendinimu tiesiogiai susijusios išlaidos, įskaitant ir draudimą.	Fiksuota suma	960 €	Priimančioji organizacija (dvi-, trišaliai mainai)	Automatinis	Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje. Visų dalyvių sąrašas su jų parašais.
		+ Norma	+ 18 € x dalyvių skaičius x mainų metu esančių nakvynių skaičius			

<i>Reikalavimus atitinkančios išlaidos</i>		<i>Finansavimo mechanizmas</i>	<i>Suma*</i>	<i>Subsidijos gavėjas</i>	<i>Lėšų skyrimo būdas</i>	<i>Atsiskaitymo išipareigojimai*</i>
Veiklos išlaidos (daugiašaliai, keliaujantys mainai)	Bet kokios su projekto įgyvendinimu tiesiogiai susijusios išlaidos, įskaitant ir draudimą.	Fiksuota suma	1920 €	Koordinuojanti organizacija (daugiašaliai, keliaujantys mainai)	Automatinis	Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje. Visų dalyvių sąrašas su jų parašais.
		+ Norma	+ 18 € x dalyvių skaičius x mainų metu esančių nakvynių skaičius			
Ypatingosios išlaidos	Visos išlaidos, tiesiogiai susijusios su mažiau galimybių ar ypatingų poreikių turinčiais jaunais žmonėmis arba ypatingu pačios veiklos pobūdžiu. Išlaidos vizoms, su vizomis susijusios išlaidos ir išlaidos skiepams	<i>Realių išlaidų procentinė dalis</i>	100% reikalavimus atitinkančių išlaidų	Siunčiančioji ir Priimančioji organizacija (dvi-, trišaliai mainai) Koordinuojanti organizacija (daugiašaliai mainai)	Sąlyga: ypatingųjų išlaidų poreikis turi būti detalai pagrįstas paraiškos formoje	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti sąskaitų ir kitų dokumentų kopijas.
Papildomos rezultatų taikymo ir sklaidos išlaidos	Išlaidos susijusios su papildomu rezultatų taikymu ir sklaida.	<i>Realių išlaidų procentinė dalis</i>	100% reikalavimus atitinkančių išlaidų. Iki 500 € x partnerių skaičius. Didžiausia galima suma - 2 500 €	Siunčiančioji ir Priimančioji organizacija (dvi-, trišaliai mainai) Koordinuojanti organizacija (daugiašaliai mainai)	Sąlyga: Papildomos rezultatų taikymo ir sklaidos išlaidos turi būti aiškiai išdėstytos paraiškos formoje	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti sąskaitų ir kitų dokumentų kopijas. Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje.

*** Nacionalinės agentūros gali keisti fiksuotas sumas ir normas, atsiskaitymo tvarką. Projekto vykdytojas, teikdamas paraišką nacionaliniu lygmeniu, turi naudoti savo nacionalinės agentūros nustatytas fiksuotas sumas ir normas. Lietuvoje taikomos sumos ir taisyklės yra skelbiamos Nacionalinės agentūros tinklavietėje.**

Kokios išlaidos yra laikomos ypatingosiomis išlaidomis?

Ypatingosios išlaidos gali būti:

- vizoms, su vizomis susijusios išlaidos ir išlaidos skiepams
- išlaidos, tiesiogiai susijusios su mažiau galimybių ar ypatingų poreikių turinčiais jaunais žmonėmis
- su ypatingu pačios veiklos pobūdžiu susijusios išlaidos.

Paskutiniaus dviem atvejais, subsidija gali būti skiriama, pavyzdžiui, medicininei apžiūrai, sveikatos apsaugai; papildomam kalbų mokymuisi/palaikymui; papildomam parengimui; papildomoms patalpoms ar įrengimams; papildomiems lydimiesiems asmenims; papildomoms asmeninėms išlaidoms, kai dalyviai susiduria su ekonominiais sunkumais; vertimui raštu ir žodžiu.

Kaip parengti gerą projektą?

Šios priemonės „Kokybės kriterijų” lentelė pateikia kriterijus, kuriais remiantis yra vertinama projekto kokybė. Čia rasite keletą patarimų, galinčių padėti jums sukurti gerą projektą.

Projekto plano kokybė

- **Partnerystės / aktyvaus visų projekto vykdytojų įsitraukimo kokybė**

Sklendus ir efektyvus vykdytojų bendradarbiavimas yra esminis elementas, siekiant sukurti sėkmingą projektą. Projekto vykdytojai turi parodyti gebėjimą sukurti ir palaikyti darnią partnerystę, išsikelti bendrus tikslus ir visiems kartu aktyviai jų siekti. Atsižvelgiant į tai, reikėtų atkreipti dėmesį į šias aplinkybes: bendradarbiavimą tarp vykdytojų ir jų įsipareigojimus projekte; vykdytojų savybes ir veiklos pobūdį, kai projekto veiklos reikalauja turėti atitinkamus gebėjimus ir kvalifikacijas; aiškius ir bendrai vykdytojų sutartus vaidmenis ir užduočių pasiskirstymą; partnerystės pajėgumą užtikrinti efektyvią mainų metu pasiektų rezultatų sklaidą ir tolesnės veiklos planavimą.

- **Parengiamojo etapo kokybė**

Parengiamasis etapas turi lemti reikšmės jaunimo mainų sėkmei. Šiame etape projekto vykdytojai ir dalyviai turi sutarti dėl bendros jaunimo mainų temos. Jie turi pasidalinti užduotimis, sutarti dėl bendros veiklos programos, darbo metodų, dalyvių grupės, praktinių klausimų (vietos, kelionių, apgyvendinimo, reikalingų priemonių, kalbinio palaikymo). Parengiamasis etapas, be to, dar turi padidinti dalyvių įsitraukimą į jaunimo mainus ir paruošti juos tarpkultūriniais susitikimams su jaunais žmonėmis iš kitos kultūrinės aplinkos. Ypatingai rekomenduojama siunčiančiai(-čioms) grupei(-ėms) nuvykti į išankstinio planavimo vizitą priimančioje šalyje.

- **Mainų veiklos programos kokybė**

Mainų veiklos programa turi būti aiškiai apibrėžta, reali, subalansuota ir tiesiogiai susijusi su projekto ir programos „Veiklus jaunimas” tikslais. Programoje turi būti numatyta eilė įvairiausių tarpkultūrinio darbo metodų pritaikytų jaunų dalyvių grupei.

- **Įvertinimo etapo kokybė**

Siekiant projektą ir jo rezultatus padaryti nuoseklius, vykdytojams ir dalyviams rekomenduojama atlikti galutinį įvertinimą. Galutinis įvertinimas turi suteikti galimybę įvertinti, ar projekto tikslai buvo pasiekti ir ar vykdytojų ir dalyvių lūkesčiai buvo pateisinti. Įvertinimas turi parodyti, ką dalyviai išmoko.

Be galutinio įvertinimo, siekiant sklandžiai įgyvendinti mainų projektą, ypač rekomenduojamos įvertinimo sesijos prieš, po ir mainų metu. Įvertinimai prieš mainus turi parodyti vykdytojams, ar projekto struktūra yra gerai suderinta, kuomet vertinimas mainų metu yra svarbus gaunant dalyvių atsiliepimus ir derinant programą prie jų poreikių.

- **Dalyvių apsaugą ir saugumą užtikrinančių priemonių kokybė**

Planuojant ir ruošiantis įgyvendinti projektą, jo vykdytojai turi aptarti labai svarbų klausimą - kaip užtikrinti dalyvių apsaugą ir saugumą mainų metu, atsižvelgiant į teisėtvarkos, politikos ir praktikos skirtumus įvairiose šalyse. Vykdytojai turi garantuoti, kad bus apgalvotos jauniems žmonėms kylančios rizikos ir jaunų žmonių apsauga projekto įgyvendinimo metu. Siekiant sukurti saugią aplinką jauniems žmonėms dalintis savo mokymosi patirtimi, turi būti numatytas pakankamas grupių vadovų skaičius. Kai grupė sudaryta iš skirtingų lyčių jaunuolių, patartina turėti abiejų lyčių vadovus. Vykdytojams rekomenduojama numatyti procedūras ir veiksmus kritinių situacijų atveju (pvz.: priimančios ir savo šalies atstovų, pasiekiamų visą parą, kontaktinius telefonus, kritinių atvejų fondą, atsarginį veiklos planą, vaistinėlę, bent vieną vadovą, galintį kvalifikuotai suteikti pirmąją medicinos pagalbą, pagalbos tarnybos kontaktus ir kt.). Taip pat patartina numatyti „bendras elgesio taisykles“, kurios padėtų tiek grupių vadovams, tiek dalyviams gerbti bendrai numatytą tvarką (pvz.: rūkalų, alkoholio vartojimas ir kt.). Lyderiai yra skatinami iš anksto sutarti dėl bendrų dalykų ir pozicijų tam tikrais klausimais – ypač kritinių situacijų klausimais. Daugiau praktinės informacijos ir patikrinimo sąrašus galite rasti Rizikų ir jaunų žmonių apsaugos vadove (žr. šio Vadovo III priedą).

Projekto turinio ir veiklos metodų kokybė

- **Temos bendrumas ir atitikimas dalyvių interesams**

Projektas turi turėti aiškią temą, kurią projekto dalyviai norėtų nagrinėti kartu. Dėl pasirinktos temos turi būti sutarta kartu, ji turi atspindėti dalyvių poreikius ir interesus. Tema turi aiškiai atspindėti kasdienėje jaunimo mainų veikloje.

- **Taikomi neformalaus ugdymo metodai**

Projektas turi būti paremtas jaunimo neformalaus ugdymo principais. Siekiant užtikrinti dalyvių poreikių įvairovę ir laukiamus rezultatus, projekte gali būti taikoma neformalaus ugdymo metodų ir būdų įvairovė

(dirbtuvės, vaidmenų žaidimai, lauko užsiėmimai, apskriti stalai, „ledus“ laužantys žaidimai ir kt.). Bendrais bruožais tariant, projektas turi būti pagrįstas tarpkultūrinio mokymosi procesu, skatinančiu kūrybiškumą, aktyvų dalyvavimą ir iniciatyvą.

- **Aktyvus jaunų žmonių dalyvavimas projekte**

Detali jaunimo mainų programa ir parinkti darbo metodai turi kiek įmanoma aktyviau įtraukti dalyvius, paskatinti jų mokymosi procesą. Dalyviai taip pat turi būti aktyviai įtraukti į projekto parengimo ir įvertinimo etapus. Jauni žmonės, neatsižvelgiant į jų kalbinius ir kitus gebėjimus, turi turėti vienodas galimybes nagrinėti įvairias temas.

- **Jaunų žmonių socialinis ir asmeninis tobulėjimas**

Projektas turi sukurti galimybę dalyviams įgyti pasitikėjimo savimi, susiduriant su naujomis patirtimis, požiūriais ir elgesiu; išsiugdyti ir tobulinti įgūdžius, kompetencijas ir žinias, kurios prisidėtų prie jų socialinio ir asmeninio tobulėjimo.

- **Tarpkultūrinė dimensija**

Jaunimo mainai turi prisidėti prie jaunų žmonių teigiamo kitų kultūrų suvokimo, palaikyti dialogą ir tarpkultūrinius susitikimus su jaunais žmonėmis iš kitokios kultūrinės aplinkos. Tai turėtų padėti išvengti ir kovoti su išankstiniais nusistatymais, rasizmu ir visais požiūriais, skatinančiais atskirtį, ugdyti tolerancijos ir įvairovės supratimo jausmą.

- **Europos dimensija**

Projektas turi prisidėti prie jaunų žmonių mokymosi proceso ir geriau pažinti Europos / tarptautinį kontekstą, kuriame jie gyvena. Projekto europinę dimensiją gali atspindėti tokie veiksniai:

- projektas skatina jaunus žmones įsisaugoti savo, kaip Europos piliečių, pilietiškumą ir padeda suvokti savo vaidmenį dabarties ir ateities Europoje;
- projektu sprendžiamos visai Europai išskylančios bendros problemos, pvz., rasizmo, ksenofobijos ir antisemitizmo, piktnaudžiavimo narkotikais ir kt.;
- projekto tema yra aktuali visai Europai, pvz., ES plėtra, Europos institucijų vaidmuo ir veikla, ES veiksmai ir sprendimai su jaunais žmonėmis susijusiais klausimais;
- projektas svarsto esminius ES principus, tokius kaip laisvė, demokratija, pagarba žmogaus teisėms ir esminėms laisvėms, lygybė prieš įstatymą.

Projekto sklaidos kokybė

- **Poveikis, sklaidos efektas ir tęstinumas**

Jaunimo mainų poveikį turėtų pajusti ne tik tiesioginiai projekto dalyviai. Projekto vykdytojai turi stengtis į projekto veiklą įtraukti kiek įmanoma daugiau kitų žmonių (pvz., vietos bendruomenė, kaimynai).

Projektas turi būti kuriamas, numatant ilgalaikę perspektyvą ir planuojant pasiekti sklaidos efektą ir tvarų poveikį. Sklaidos efektas pasiekiamas, įtikinant kitus perkelti ir panaudoti jaunimo mainų rezultatus naujame kontekste. Vykdytojai, siekdami kuo plačiau paskleisti projekto tikslus ir rezultatus, turėtų numatyti galimas tikslo grupes, kurios galėtų tapti *informacijos skleidėjais* (angl., *multipliers*) (jauni žmonės, jaunimo darbuotojai, žiniasklaida, politiniai lyderiai, specialistai, ES sprendimų priėmėjai).

Dar daugiau, projekto vykdytojai ir dalyviai yra prašomi reguliariai apgalvoti bei aptarti galimas jaunimo mainų tolimesnę veiklą užtikrinančias priemones. Ar mainai bus abipusiai? Ar į kitą projektą bus įtrauktas naujas partneris? Kaip gali būti tęsiamos teminės diskusijos ir koks gali būti kitas žingsnis? Ar prasminga būtų suplanuoti ir įgyvendinti naują projektą pagal kitos programos „Veiklus jaunimas“ veiksmus ir priemones?

- **Projekto ir programos „Veiklus jaunimas“ matomumas**

Vykdytojai turėtų kartu apgalvoti priemones, kurios padėtų pagerinti projekto ir programos „Veiklus jaunimas“ matomumą. Vykdytojų ir dalyvių kūrybiškumas siūlo papildomą informacijos apie jaunimo mainus sklaidos galimybę, taip pat kaip ir programos „Veiklus jaunimas“ galimybių pristatymą. Matomumas ir priemonės dažniausiai atsiranda prieš ir mainų veiklos įgyvendinimo metu. Tokios priemonės gali būti suskirstytos į dvi kategorijas:

- Projekto matomumas

Vykdytojai ir dalyviai turėtų „viešinti“ projektą – taip pat jo tikslus ir uždavinius – įgyvendinant projektą skleisti „žinutę jaunimui“. Siekiant didinti projekto žinomumą, galima sukurti informacinę medžiagą; skleisti informaciją e-paštu ir trumpųjų SMS žinučių pagalba; parengti plakatus, lipdukus, reklamines priemones (marškinėlius, kepuraites, rašiklius, ir kt.); pakviesti žurnalistus stebėti veiklas; parengti „pranešimą spaudai“ ar parašyti straipsnį į vietos laikraštį, tinklavietę ar informacinį biuletenį; sukurti e-grupę, internetinę bendravimo erdvę, nuotraukų galeriją ar internetinį blog'ą ir kt.

- Programos „Veiklus jaunimas” matomumas

Be privalomo programos „Veiklus jaunimas” logotipo naudojimo (žr. šio vadovo C dalį), siekiant plačiau paskleisti informaciją apie programos teikiamas galimybes tarp jaunų žmonių ir jaunimo darbuotojų Europoje ir už jos ribų, kiekvienas projektas privalo veikti kaip programos „Veiklus jaunimas” atstovas. Vykdytojai yra skatinami įtraukti informaciją apie Programą (pvz., informacija apie Programos veiksmus ir priemones, jos tikslus ir esminius bruožus, tikslo grupes ir kt.) tais pačiais būdais, kurie galėtų padidinti projekto matomumą (žiūrėti anksčiau pateiktus pavyzdžius). Vykdytojai jaunimo mainų veiklos programoje galėtų numatyti specialias informacines sesijas, užsiėmimus. Jie taip pat galėtų suplanuoti dalyvavimą renginiuose (seminaruose, konferencijose, debatuose), organizuojamuose įvairiais lygmenimis (vietiniu, regioniniu, nacionaliniu, tarptautiniu).

▪ **Rezultatų taikymas ir sklaida**

Kiekvienas projekto vykdytojas privalo numatyti jaunimo mainų rezultatų taikymo ir sklaidos priemones.

- Standartinės rezultatų taikymo ir sklaidos priemonės

Standartinės rezultatų taikymo ir sklaidos priemonės gali atrodyti panašios į projekto matomumą užtikrinančias priemones, išdėstytas ankstesniame paragrafe; pagrindinis skirtumas yra tas, kad rezultatų taikymo ir sklaidos priemonės susitelkia ties projekto rezultatais labiau nei ties projekto tikslais ir veikla. Dėl šios priežasties, rezultatų sklaidos ir jų taikymo priemonės vykdomos jau įgyvendinus jaunimo mainus.

- Papildomos rezultatų sklaidos ir taikymo priemonės

Kartu su standartinėmis rezultatų sklaidos ir panaudojimo priemonėmis, projekto vykdytojai gali imtis papildomų priemonių skleisti ir didinti jų projekto rezultatų vertę. Programa „Veiklus jaunimas” siūlo papildomą finansinį paskatinimą tokioms priemonėms (žr. šios priemonės skirsnį „Kokios yra finansavimo taisyklės?”). Papildomos rezultatų sklaidos ir taikymo pavyzdžiais galėtų būti viešų renginių organizavimas (pristatymai, konferencijos, užsiėmimai); garso ir vaizdo produktų sukūrimas (CD, DVD); ilgalaikių ryšių su žiniasklaida palaikymas (radijo/TV/spaudos pranešimai, interviu, dalyvavimas įvairiose radijo/TV laidose); informacinės medžiagos parengimas (informaciniai biuleteniai; brošiūros, lankstinukai, geros praktikos vadovai); internetinio puslapio sukūrimas ir t.t.

1.2 priemonė – Jaunimo iniciatyvos

Tikslai

Ši priemonė remia projektus, kurių metu jauni žmonės aktyviai ir tiesiogiai dalyvauja veikloje, kurią jie patys sukūrė, suplanavo ir įgyvendino. Šiais projektais siekiama ugdyti jaunimo iniciatyvumą, verslumą ir kūrybiškumą.

Kas yra jaunimo iniciatyva?

Jaunimo iniciatyvų projektus inicijuoja, parengia ir įgyvendina patys jauni žmonės. Tai suteikia jauniems žmonėms progą išbandyti savo idėjas, įgyvendinant iniciatyvas, suteikiančias galimybių tiesiogiai ir aktyviai dalyvauti planuojant ir vykdam projektus. Dalyvavimas jaunimo iniciatyvų projektuose yra svarbi neformalaus mokymosi patirtis. Tai taip pat suteikia jauniems žmonėms galimybę pasijusti Europos piliečiais, prisidėti prie Europos kūrimo.

Jaunimo iniciatyvų projektai susideda iš trijų etapų:

- planavimo ir pasiruošimo
- veiklos įgyvendinimo
- įvertinimo (įtraukiant galimos *tolimesnės veiklos* aptarimą).

Visuose projekto etapuose turi atsispindėti jaunimo neformalaus ugdymo principai ir metodai.

Jaunimo iniciatyvos gali būti:

- vietinės: vienos grupės iš šalies, kurioje jie nuolat gyvena, parengti ir vykdomi projektai vietos, regioniniu ar nacionaliniu lygmeniu;
- tarptautinės: dviejų ar daugiau grupių iš skirtingų šalių bendradarbiavimas, kartu parengiant ir įgyvendinant jaunimo iniciatyvų projektus.

Kokie yra jaunimo iniciatyvų vertinimo kriterijai?

Formalieji kriterijai

Reikalavimus atitinkantys vykdytojai	<i>Projekto vykdytojas</i> turi būti: ▪ pelno nesiekianti/nevyriausybinė organizacija; arba ▪ <i>neformali jaunų žmonių grupė</i> (Priminimas: kai paraišką teikia neformali grupė, vienas iš jos narių prisiima grupės atstovo vaidmenį). Visi projekto vykdytojai privalo būti iš Programos šalių.
Projekto vykdytojų skaičius	Vietinė jaunimo iniciatyva: tik vienas projekto vykdytojas. Tarptautinė jaunimo iniciatyva: bent du projekto vykdytojai iš skirtingų Programos šalių, iš kurių bent vienas yra iš ES valstybės.
Reikalavimus atitinkantys dalyviai	Jauni žmonės nuo 18 iki 30 metų, <i>teisėtai gyvenantys</i> Programos šalyje. Jauni žmonės iki 18 metų (nuo 15 iki 17 metų) taip pat gali dalyvauti, jei juos lydi <i>konsultantas</i>. Amžiaus ar gyvenamosios vietos reikalavimai konsultantui nekeliami.
Dalyvių skaičius	Vietinė jaunimo iniciatyva: dalyvių skaičius nėra ribojamas. Projektas turi įtraukti vieną grupę, sudarytą bent iš 4 jaunų dalyvių. Tarptautinė jaunimo iniciatyva: dalyvių skaičius nėra ribojamas. Projektas turi įtraukti bent 8 jaunus dalyvius.
Dalyvių nacionalinių grupių sudėtis	Vietinė jaunimo iniciatyva: bent 4 dalyviai grupėje. Tarptautinė jaunimo iniciatyva: bent 4 dalyviai kiekvienoje grupėje.
Projekto veiklos vieta	Vietinė jaunimo iniciatyva: veikla turi būti įgyvendinama projekto vykdytojo šalyje. Tarptautinė jaunimo iniciatyva: veikla turi būti įgyvendinama vieno ar kelių projekto vykdytojų šalyje(-yse).
Projekto trukmė	Nuo 3 iki 18 mėnesių.
Projekto veiklos trukmė	Konkretesni reikalavimai projekto veiklos trukmei netaikomi.
Projekto veiklos programa	Išsami projekto veiklos programa turi būti pridėta prie <i>paraiškos</i> .

Kas gali teikti paraišką?	Visos paraiškos: projekto vykdytojas, ketinantis teikti paraišką, turi būti <i>teisiškai registruotas</i> savo šalyje. Jeigu paraišką teikia neformali grupė, už paraiškos pateikimą Nacionalinei agentūrai ir <i>sutarties dėl subsidijos</i> pasirašymą yra atsakingas vienas asmuo (grupės atstovas). (Dėl Lietuvoje galiojančių reikalavimų teiraukitės nacionalinėje agentūroje). Vietinė jaunimo iniciatyva: projekto vykdytojas teikia paraišką savo šalies Nacionalinei agentūrai. Tarptautinė jaunimo iniciatyva: vienas iš projekto vykdytojų prisiima koordinatoriaus vaidmenį ir visų projekto vykdytojų vardu teikia paraišką savo Nacionalinei agentūrai (<i>„vienašalis finansavimas“</i>).
Kam teikiamos paraiškos?	Paraiškos turi būti teikiamos tos šalies Nacionalinei agentūrai, kurioje projekto vykdytojas yra įsisteigęs ar nuolat ir teisėtai gyvena.
Kada teikti paraišką?	Projekto paraiška turi būti pateikta iki atitinkamo <i>termino</i> pagal numatomą projekto pradžios datą (žr. Programos vadovo C dalį).
Kaip pateikti paraišką?	Paraiška turi būti pateikta remiantis Programos vadovo C dalyje aprašyta tvarka.
Kiti kriterijai	Išankstinis planavimo vizitas (IPV) (Tik Tarptautinėms jaunimo iniciatyvoms). Jeigu projekte yra numatytas IPV, tuomet jis būtinai turi atitikti šiuos <i>formaliuosius kriterijus</i>: - IPV trukmė: ne daugiau kaip 2 dienos (be kelionės dienų) - dalyvių skaičius: iki 2 dalyvių nuo grupės. Vienas dalyvių gali būti konsultantas - IPV programa: detali IPV veiklos programa turi būti pridėta prie projekto paraiškos.

Atmetimo kriterijai

	Paraiškos teikėjas, pasirašydamas paraiškos formoje, patvirtina, kad nepatiria sunkumų, kurie galėtų sutrukdyti jam gauti Europos Sąjungos paramą (žr. šio Programos vadovo C dalyje).
--	--

Atrankos kriterijai

Finansinis pajėgumas	Paraiškos teikėjas turi parodyti, jog turi stabilius ir pakankamus finansavimo šaltinius, kurie leistų palaikyti veiklą viso jos įgyvendinimo laikotarpiu ir prisidėti prie šio projekto finansavimo.
Veiklos pajėgumas	Vykdytojas turi parodyti, kad turi pakankamai kompetencijos ir motyvacijos siūlomai veiklai įgyvendinti.

Kokybės kriterijai

Projektas bus vertinamas, atsižvelgiant į šiuos kriterijus:

Programos tikslų ir prioritetų atitikimas (30%)	Vertinamas projekto atitikimas: - bendriems Programos tikslams - priemonės tikslams - bendriems Programos prioritetams - metiniams europiniams ir, jei yra, nacionaliniams prioritetams.
Projekto ir metodų kokybė (50%)	Projekto plano kokybė (parengiamojo etapo kokybė; veiklos programos kokybė; įvertinimo etapo kokybė; tik Tarptautinėms jaunimo iniciatyvoms: visų vykdytojų <i>partnerystės</i>/aktyvaus įsitraukimo į projekto įgyvendinimą kokybė) Projekto turinio ir veiklos metodų kokybė (projekto tema; naujoviškas kūrybingumas ir verslumas; aktyvus dalyvių įsitraukimas į projektą; dalyvių socialinis ir asmeninis tobulėjimas; Europos dimensija; ypač Tarptautinėms jaunimo iniciatyvoms: tarpkultūrinė dimensija) Projekto sklaidos kokybė (<i>poveikis</i>, sklaidos efektas ir tęstinumas; projekto ir programos „Veiklus jaunimas“ matomumas; <i>rezultatų sklaida ir taikymas</i>).
Projekto dalyvių ir vykdytojų pobūdis (20%)	<i>Mažiau galimybių turinčių jaunų žmonių</i> į(si)traukimas į projektą - Vykdytojai, pirmą kartą teikiantys paraišką.

Ką dar turėtumėte žinoti apie jaunimo iniciatyvas?

Kas yra konsultantas?

Konsultantas – tai jaunimo darbuotojas ir / arba patirties įgyvendinant jaunimo iniciatyvų projektus turintis žmogus, galintis lydėti jaunimo grupę projekto įgyvendinimo proceso metu bei užtikrinti jų aktyvų dalyvavimą. Konsultantas pats nedalyvauja jaunimo iniciatyvos projekte, tačiau padeda jaunų žmonių grupei jį įgyvendinti. Jis arba ji kartkartėmis susitinka su jaunais žmonėmis ir atlieka konkrečias užduotis, susijusias su grupės poreikiais. Konsultantais gali būti savanoriai arba profesionalai, jaunimo lyderiai arba jaunimo organizacijų vadovai, jaunimo klubų ar jaunimo centrų darbuotojai ir t. t.

Galima paraginti jaunos žmones, kurie jau yra dalyvavę jaunimo iniciatyvų projektuose, pritaikyti įgytus gebėjimus ir padėti kitoms grupėms; jie gali patarti savo bendraamžiams. Bendraamžių konsultavimas yra svarbi jaunimo iniciatyvų įgyvendinimo priemonė, kuria reikia pasinaudoti, siekiant sukurti veiksmingas konsultavimo sistemas vietos lygmeniu.

Konsultantais taip pat gali būti Nacionalinių agentūrų pasiūlyti patarėjai, kurie kelis kartus, paprastai proceso pradžioje, jam įpusėjus ir pabaigoje, susitinka su projekto vykdytojų grupe.

Nacionalinės agentūros gali surengti susitikimus su galimais ir buvusiais subsidijų, skirtų jaunimo iniciatyvų projektams, gavėjais. Daugiau informacijos apie konsultavimą Jaunimo iniciatyvų metu galite gauti kreipęsi į savo Nacionalinę agentūrą.

1 veiksmas - Kelias veiklas jungiantys projektai

Jaunimo iniciatyvos gali būti 1 Veiksmo Kelias veiklas jungiančių projektų dalis. Išsamesnės informacijos galite rasti šio veiksmo skyriuje „Kelias veiklas jungiantys projektai“.

Jaunimo iniciatyvos pavyzdys

12 jaunų žmonių iš Turkijos parengė projektą, kurio tikslas buvo suteikti pagrindinius kompiuterinio raštingumo įgūdžius vaikams, kurie yra priversti dirbti gatvėje. Grupė bendradarbiavo su vietine NVO, nuolat dirbančia su šiais vaikais. Pokalbio metu grupė išsiaiškino realią vaikų situaciją ir ką jie norėtų daryti - taip gimė idėja rengti kompiuterinio raštingumo kursus. Per tris mėnesius trukusių kursų lankė apie 70 vaikų.

„Na, man asmeniškai svarbiausia buvo tai, kad projektas suteikė galimybę padaryti tai, ką aš norėjau! Žinote, mane paveikė šių vaikų situacija. Aš norėjau nuveikti ką nors tokio! Tu gali suartėti su jais ir sužinoti jų realią situaciją, bet norint realiai su jais dirbti, reikia pagrindo, sistemos. Jaunimo iniciatyvos projektas leido mums tai pasiekti! Žinoma, labai padėjo turimi kontaktai su vietiniu Jaunimo centru ir bendradarbiavimas su NVO. Mes organizavome įvairias socialines veiklas, kurios suteikė vaikams galimybę pasijausti mažiau atskirtiems. Manome, kad mums pavyko jiems padėti, jie išmoko kažką svarbaus, o ir mes mėgavomės šia patirtimi“. (grupės iš Turkijos narys)

Kokios yra finansavimo taisyklės?

Biudžetas turi būti apskaičiuojamas, laikantis šių finansavimo taisyklių::

<i>Reikalavimus atitinkančios išlaidos</i>		Finansavimo mechanizmai	Suma*	Lėšų skyrimo būdas	Atsiskaitymo įsipareigojimai*
Veiklos išlaidos (Vietinėms jaunimo iniciatyvoms)	Bet kokios tiesiogiai su projekto įgyvendinimu susijusios išlaidos.	<i>Fiksuota suma</i>	8 000 € (nebent pats paraiškos teikėjas prašytų mažiau)	Automatiškai, jei laikomasi sąmatoje numatytų išlaidų	Pasiekti rezultatai ar pasiekimai turi būti aprašyti <i>galutinėje ataskaitoje</i> . Visų dalyvių sąrašas su parašais.
Veiklos išlaidos (Tarptautinėms jaunimo iniciatyvoms)	Bet kokios tiesiogiai su projekto įgyvendinimu susijusios išlaidos.	Fiksuota suma	10 000 € (nebent pats paraiškos teikėjas prašytų mažiau)	Automatiškai, jei laikomasi sąmatoje numatytų išlaidų	Pasiekti rezultatai ar pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje. Visų dalyvių sąrašas su parašais.
Išlaidos susijusios su grupės konsultavimu	Bet kokios tiesiogiai su konsultanto įsitraukimu susijusios išlaidos (jei reikia).	Fiksuota suma	1 000 € (nebent pats paraiškos teikėjas prašytų mažiau)	Automatiškai projektams, įtraukiantiems jaunesnius nei 18 metų dalyvius. Sąlyga visiems kitiems projektams: poreikis ir konsultanto pagalba grupei projekto metu turi būti detalai aprašyti paraiškoje.	Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje.
Papildomos rezultatų taikymo ir sklaidos išlaidos	Išlaidos susijusios su papildoma rezultatų sklaida ir taikymu.	<i>Realių išlaidų procentinė dalis</i>	100% reikalavimus atitinkančių išlaidų Iki 1 000 €	Sąlyga: papildomos rezultatų sklaidos ir taikymo veiklos turi būti detalai aprašytos paraiškoje	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti sąskaitų kopijas. Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje.
Išlaidos, susijusios su Išankstinio planavimo vizitu (tik Tarptautinėms jaunimo iniciatyvoms)	Kelionės išlaidos nuo namų iki projekto vietos ir atgal. Pasirenkamas pigiausias transportas ir bilietai (ekonominės klasės lėktuvo bilietai, traukinio 2 klasės vagono bilietai)	<i>Realių išlaidų procentinė dalis</i>	100% reikalavimus atitinkančių išlaidų	Sąlyga: poreikis ir Išankstinio planavimo vizito tikslai turi būti pagrįsti paraiškos formoje	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti kelionės bilietų/sąskaitų kopijas.
	+ Papildomos išlaidos, skirtos iš dalies padengti apgyvendinimo ir kitas su vizito metu patirtas išlaidas.	+ <i>Norma</i>	+ 48 € x nakvynių skaičius (iki 2 nakvynių) x dalyvių skaičius iš kiekvienos siunčiančios grupės (1 ar 2 dalyviai; vienas iš dalyvių gali būti konsultantas)		Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje.
Kelionės išlaidos (tik Tarptautinėms jaunimo iniciatyvoms)	Kelionės išlaidos nuo namų iki projekto vietos ir atgal. Pasirenkamas pigiausias transportas ir bilietai (ekonominės klasės lėktuvo bilietai, traukinio 2 klasės vagono bilietai)	<i>Realių išlaidų procentinė dalis</i>	70% reikalavimus atitinkančių išlaidų	Automatiškai	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti kelionės bilietų/kitų dokumentų/ sąskaitų kopijas.

*** Nacionalinės agentūros gali keisti atsiskaitymo tvarką, fiksuotas sumas ir normas. Projekto vykdytojas, teikdamas paraišką nacionaliniu lygmeniu, turi naudoti savo nacionalinės agentūros nustatytas fiksuotas sumas ir normas. Lietuvoje taikomos sumos ir taisyklės yra skelbiamos Nacionalinės agentūros tinklavietėje.**

Kaip parengti gerą projektą?

Šios priemonės „Kokybės kriterijų“ lentelė pateikia kriterijus, kuriais remiantis yra vertinama projekto kokybė. Čia rasite keletą patarimų, galinčių padėti jums sukurti gerą projektą.

Projekto plano kokybė

- **Parengiamojo etapo kokybė**

Parengiamasis etapas turi lemiamos reikšmės jaunimo iniciatyvos sėkmei. Šio etapo metu jaunų žmonių grupė turėtų kartu pasirinkti jiems ir vietos bendruomenei aktualią temą, parengti veiklos programą ir grafiką, aprašyti naudojamus veiklos metodus ir numatomą projekto naudą vietos bendruomenei. Labai svarbu, kad projektą planuotų ir įgyvendintų patys jauni žmonės, tačiau jaunų žmonių grupei parengiamojo etapo metu gali padėti konsultantas.

- **Veiklos programos kokybė**

Veiklos programa turi būti aiškiai apibrėžta, reali, gerai subalansuota, atitinkanti projekto bei programos „Veiklus jaunimas“ tikslus.

- **Įvertinimo etapo kokybė**

Siekiant, kad projektai ir jų rezultatai būtų tvaresni, tikimasi, kad grupė(-ės) atitinkamai organizuos galutinį projekto įvertinimą. Šis etapas turi suteikti galimybę įvertinti, ar buvo pasiekti projekto tikslai, ar projektas atitiko grupės (-ių) ir kitų tikslinių dalyvių lūkesčius. Taip pat turėtų būti įvertinamas projekto vykdytojų asmeninis tobulėjimas.

Norint užtikrinti sėkmingą projektų įgyvendinimą, be galutinio įvertinimo projektų, vykdytojai yra skatinami nuolat vertinti vykdomą veiklą. Kad labiau atitiktų sudarytą projekto planą, vykdytojai turėtų aptarti artimiausiu laiku numatomą organizuoti veiklą bei nuolat vertinti jau įgyvendintas veiklas, kad būtų galima atsižvelgti į kitų jaunimo iniciatyvoje dalyvavusių vertinimus ir pritaikyti tai tolesnėje veikloje.

- **Visų vykdytojų partnerystės/aktyvaus įsitraukimo į projektą kokybė (tik Tarptautinėms jaunimo iniciatyvoms)**

Projekto vykdytojų efektyvus bendradarbiavimas yra svarbiausias elementas, galintis užtikrinti sėkmingą projekto įgyvendinimą. Vykdytojai turi parodyti, kad aktyviai į projektą įsitraukiant visiems partneriams, t.y. remiantis lygiavertės partnerystės principu, bus siekiama bendrų tikslų. Atsižvelgiant į tai, turi būti įvertinti tokie aspektai: bendradarbiavimo tinklo kūrimas, kiekvieno vykdytojo indėlis ir bendradarbiavimas projekto metu, iš anksto sutartos ir apibrėžtos kiekvieno partnerio atsakomybės ir vykdomos veiklos, partnerystės pajėgumas, siekiant užtikrinti projekto rezultatų sklaidą ir tolesnę veiklą.

Projekto turinio ir metodų kokybė

- **Projekto tema**

Projektas turi turėti aiškiai apibrėžtą temą, kurią grupės nariai norėtų kartu atskleisti. Projekto tema turi būti įdomi ir svarbi patiems projekto vykdytojams. Keli projekto temų pavyzdžiai: menas ir kultūra, socialinė atskirtis, aplinkosauga, paveldo apsauga, jaunimo informacija, Europos dimensija, kaimo ir miesto plėtra, jaunimo politika, sveikata, kova su piktnaudžiavimu narkotikais ar kitomis medžiagomis, nusikalstamumo prevencija, kova su rasizmu ir ksenofobija, negalia, pagyvenę žmonės, benamystė, migrantai, lygios galimybės, bendraamžiai bendraamžiams, nedarbas, jaunimo sportas, jaunimo laisvalaikis, žiniasklaida ir ryšiai. Projekto tema turi aiškiai atsispindėti kasdieninėje jaunimo iniciatyvos veikloje.

- **Naujoviškas kūrybiškumas ir verslumas**

Jaunimo iniciatyvose ypatingai vertinamas naujovių, naujų elementų taikymas projekto metu. Grupė(-ės) turėtų siekti pristatyti, įgyvendinti ir populiarinti naujoves. Šie naujoviški aspektai gali atsispindėti projekto temoje ir tiksluose, veiklos programoje, į projektą įtraukiant vykdytojus iš skirtingos aplinkos, kūrybiškai sprendžiant bendruomenės problemas, išbandant naujus metodus ar skleidžiant projekto rezultatus.

- **Aktyvus dalyvių įsitraukimas į projektą**

Veiklos programa ir naudojami metodai turi kiek įmanoma labiau įtraukti grupės (-ių) narius ir kitus projekto dalyvius. Be to, vykdytojai turi aktyviai dalyvauti projekto pasiruošimo ir vertinimo etapuose. Jauni žmonės, neatsižvelgiant į jų kalbinius ir kitus gebėjimus, turi turėti vienodos galimybės nagrinėti įvairias temas.

- **Dalyvių socialinis ir asmeninis tobulėjimas**

Projektas turi sukurti galimybę dalyviams įgyti pasitikėjimo savimi, susiduriant su naujomis patirtimis, požiūriais ir elgesiu; išsiugdyti ir tobulinti įgūdžius, kompetencijas ir žinias, kurios prisidėtų prie jų socialinio ir asmeninio tobulėjimo.

▪ **Europos dimensija**

Projektas turi prisidėti prie jaunų žmonių mokymosi proceso ir geriau pažinti Europos / tarptautinį kontekstą, kuriame jie gyvena. Projekto europinę dimensiją gali atspindėti tokie veiksniai:

- projektas skatina jaunus žmones įsisamoninti savo, kaip Europos piliečių, pilietiškumą ir padeda suvokti savo vaidmenį dabarties ir ateities Europoje;
- projektu sprendžiamos visai Europai išylančios bendros problemos, pvz., rasizmo, ksenofobijos ir antisemitizmo, piktnaudžiavimo narkotikais ir kt.;
- projekto tema yra aktuali visai Europai, pvz., ES plėtra, Europos institucijų vaidmuo ir veikla, ES veiksmai ir sprendimai su jaunais žmonėmis susijusiais klausimais;
- projektas svarsto esminius ES principus, tokius kaip laisvė, demokratija, pagarba žmogaus teisėms ir esminėms laisvėms, lygybė prieš įstatymą.

▪ **Tarpkultūrinė dimensija (ypač Tarptautinėms jaunimo iniciatyvoms)**

Jaunimo iniciatyvos turi prisidėti prie jaunų žmonių teigiamo kitų kultūrų suvokimo, palaikyti dialogą ir tarpkultūrinius susitikimus su jaunais žmonėmis iš kitokios kultūrinės aplinkos. Tai turėtų padėti išvengti ir kovoti su išankstiniais nusistatymais, rasizmu ir visais požūriais, skatinančiais atskirtį, ugdyti tolerancijos ir įvairovės supratimo jausmą.

Projekto sklaidos kokybė

▪ **Poveikis, sklaidos efektas ir tęstinumas**

Jaunimo iniciatyvos poveikį turėtų pajusti ne tik tiesioginiai projekto dalyviai. Projekto vykdytojai turi stengtis į projekto veiklą įtraukti kiek įmanoma daugiau kitų žmonių (pvz., vietos bendruomenė, kaimynai).

Projektas turi būti kuriamas, numatant ilgalaikę perspektyvą ir planuojant pasiekti sklaidos efektą ir tvarų poveikį. Sklaidos efektas pasiekiamas, įtikinant kitus perkelti ir panaudoti jaunimo iniciatyvos rezultatus naujame kontekste. Vykdytojai, siekdami kuo plačiau paskleisti projekto tikslus ir rezultatus, turėtų numatyti galimas tikslo grupes, kurios galėtų tapti *informacijos skleidėjais* (angl., *multipliers*) (jauni žmonės, jaunimo darbuotojai, žiniasklaida, politiniai lyderiai, specialistai, ES sprendimų priėmėjai).

Dar daugiau, projekto vykdytojai ir dalyviai yra prašomi reguliariai apgalvoti bei aptarti galimas jaunimo iniciatyvos tolimesnę veiklą užtikrinančias priemones. Kaip gali būti tęsiamos teminės diskusijos ir koks gali būti kitas žingsnis? Ar prasminga būtų suplanuoti ir įgyvendinti naują projektą pagal kitus programos „Veiklus jaunimas” veiksmus ir priemones?

▪ **Projekto ir programos „Veiklus jaunimas” matomumas**

Vykdytojai turėtų kartu apgalvoti priemones, kurios padėtų pagerinti projekto ir programos „Veiklus jaunimas” matomumą. Vykdytojų ir dalyvių kūrybiškumas siūlo papildomą informacijos apie jaunimo iniciatyvos sklaidos galimybę, taip pat kaip ir programos „Veiklus jaunimas” galimybių pristatymą. Matomumas ir priemonės dažniausiai atsiranda prieš ir iniciatyvos veiklos įgyvendinimo metu. Tokios priemonės gali būti suskirstytos į dvi kategorijas:

- Projekto matomumas

Vykdytojai ir dalyviai turėtų „viešinti” projektą – taip pat jo tikslus ir uždavinius – įgyvendinant projektą skleisti „žinutę jaunimui”. Siekiant didinti projekto žinomumą, galima sukurti informacinę medžiagą; skleisti informaciją e-paštu ir trumpųjų SMS žinučių pagalba; parengti plakatus, lipdukus, reklamines priemones (marškinėlius, kepuraites, rašiklius, ir kt.); pakviesti žurnalistus stebėti veiklas; parengti „pranešimą spaudai” ar parašyti straipsnį į vietos laikraštį, tinklavietę ar informacinį biuletinį; sukurti e-grupę, internetinę bendravimo erdvę, nuotraukų galeriją ar internetinį blog’ą ir kt.

- Programos „Veiklus jaunimas” matomumas

Be privalomo programos „Veiklus jaunimas” logotipo naudojimo (žr. šio vadovo C dalį), siekiant plačiau paskleisti informaciją apie programos teikiamas galimybes tarp jaunų žmonių ir jaunimo darbuotojų Europoje ir už jos ribų, kiekvienas projektas privalo veikti kaip programos „Veiklus jaunimas” atstovas. Vykdytojai yra skatinami įtraukti informaciją apie Programą (pvz., informacija apie Programos veiksmus ir priemones, jos tikslus ir esminius bruožus, tikslo grupes ir kt.) tais pačiais būdais, kurie galėtų padidinti projekto matomumą (žiūrėti anksčiau pateiktus pavyzdžius). Vykdytojai jaunimo mainų veiklos programoje galėtų numatyti specialias informacines sesijas, užsiėmimus. Jie taip pat galėtų suplanuoti dalyvavimą renginiuose (seminaruose, konferencijose, debatuose), organizuojamuose įvairiais lygmenimis (vietiniu, regioniniu, nacionaliniu, tarptautiniu).

▪ **Rezultatų taikymas ir sklaida**

Kiekvienas projekto vykdytojas privalo numatyti jaunimo iniciatyvų rezultatų taikymo ir sklaidos priemones.

- Standartinės rezultatų taikymo ir sklaidos priemonės

Standartinės rezultatų taikymo ir sklaidos priemonės gali atrodyti panašios į projekto matomumą užtikrinančias priemones išdėstytas ankstesniame paragrafe; pagrindinis skirtumas yra tas kad rezultatų taikymo ir sklaidos priemonės susitelkia ties projekto rezultatais labiau nei ties projekto tikslais ir veikla. Dėl šios priežasties rezultatų sklaidos ir panaudojimo priemonės vykdomos Jaunimo iniciatyvos pabaigoje.

- Papildomos rezultatų sklaidos ir taikymo priemonės

Kartu su standartinėmis rezultatų sklaidos ir panaudojimo priemonėmis, projekto vykdytojai gali imtis papildomų priemonių skleisti ir padidinti jų projekto rezultatų vertę. „Veiklus jaunimas“ programa siūlo papildomą finansinį paskatinimą tokioms priemonėms (žr. šios priemonės skirsnį „Kokios yra finansavimo taisyklės“). Papildomos rezultatų sklaidos ir taikymo pavyzdžiais galėtų būti viešų renginių organizavimas (pristatymai, konferencijos, dirbtuvės); garso ir vaizdo produktų sukūrimas (CD, DVD); ilgalaikių sutarčių su žiniasklaida palaikymas (radijo/TV/spaudos pranešimai, interviu, dalyvavimas įvairiose radijo/TV laidose); informacinės medžiagos parengimas (informaciniai biuleteniai; brošiūros, lankstinukai, geros praktikos vadovai); Internetinio puslapio sukūrimas ir t.t.

1.3 priemonė – Jaunimo demokratiškumo projektai

Tikslai

Ši priemonė remia jaunų žmonių dalyvavimą atstovaujamosios demokratijos struktūrose, skatina jų aktyvų dalyvavimą vietos, regiono ar savo šalies bendruomenės gyvenime arba tarptautiniu lygmeniu.

Kas yra jaunimo demokratiškumo projektas?

Jaunimo demokratiškumo projektas – tai projektas, sukurtas Europos partnerių siekiant aktyvesnio jaunų žmonių dalyvavimo, suteikiantis galimybę Europos lygmeniu sujungti vietinių, regioninių, nacionalinių ar tarptautinių projektų arba veiklos idėjas, patirtis ir metodikas.

Jaunimo demokratiškumo projektai susideda iš trijų etapų:

- planavimo ir pasiruošimo
- veiklos įgyvendinimo
- įvertinimo (įtraukiant galimos tolimesnės veiklos aptarimą).

Visuose projekto etapuose turi atsispindėti jaunimo neformalaus ugdymo principai ir metodai.

Jaunimo demokratiškumo projektų metu įgyvendintų veiklų pavyzdžiai:

- bendradarbiavimo tinklų kūrimas, siekiant keistis, plėtoti ir skleisti vertingos patirties pavyzdžius jaunimo dalyvavimo srityje;
- jaunų žmonių konsultavimas ir konsultavimasis su jais, siekiant išsiaiškinti jų poreikius ir lūkesčius, susijusius su dalyvavimu sprendimų priėmimo procesuose;
- informaciniai renginiai, seminarai ar debatai jauniems žmonėms apie atstovaujamosios demokratijos struktūras įvairiais lygmenimis, taip pat ES institucijas ir ES politiką;
- jaunų žmonių susitikimai su sprendimus priimančiais pareigūnais ar dalyvavimo demokratinėse struktūrose ekspertais;
- renginiai, kurių metu simuliuojama demokratinė institucijų ir sprendimus priimančių pareigūnų veikla
- aukščiau nurodytų veiklų derinys, projekto metu įgyvendinamas skirtingais lygmenimis (vietiniu, regioniniu, nacionaliniu, tarptautiniu).

Jaunimo demokratiškumo projektams nepriskiriama veikla:

Jaunimo demokratiškumo projektais nėra laikoma ir subsidijos NEGALI būti skiriamos tokiai veiklai:

- Organizacijų vidiniai susitikimai
- Jaunimo mainai
- Jaunimo iniciatyvos.

Kokie yra jaunimo demokratiškumo projektų vertinimo kriterijai?

Formalieji kriterijai

Reikalavimus atitinkantys projektų vykdytojai	Visi <i>projekto vykdytojai</i> turi būti: ▪ pelno nesiekianti/nevyriausybė organizacija; arba ▪ vietinė, regioninė valdžios institucija; arba ▪ <i>neformali jaunų žmonių grupė</i> (Priminimas: kai paraišką teikia neformali grupė, vienas iš jos narių prisiima grupės atstovo vaidmenį); arba ▪ <i>Europos lygiu jaunimo srityje veikianti organizacija</i>.
Projekto vykdytojų skaičius	Visi projekto vykdytojai privalo būti iš Programos šalies. Projekto vykdytojai yra iš bent 2 skirtingų Programos šalių, iš kurių bent vienas yra iš ES valstybės. Projekte turi dalyvauti ne mažiau kaip 2 nepriklausomi tos pačios šalies partneriai (žr. žemiau).
Reikalavimus atitinkantys dalyviai	Jauni dalyviai: jauni žmonės nuo 13 iki 30 metų, <i>teisėtai gyvenantys</i> Programos šalyje. Sprendimus priimančias asmenys/ekspertai: jeigu projekte dalyvauja sprendimus priimančias asmenys ar dalyvavimo demokratinėse struktūrose ekspertai, jiems amžiaus ar geografiniai reikalavimai nėra keliami.

Projekto dalyvių skaičius	Projekte turi dalyvauti ne mažiau kaip 16 jaunų žmonių.
Projekto veiklos vieta	Projekto veikla turi būti įgyvendinama vieno ar kelių projekto vykdytojų šalyse.
Projekto trukmė	Nuo 3 iki 18 mėnesių.
Projekto veiklos trukmė	Konkretesni reikalavimai veiklos trukmei netaikomi.
Projekto veiklos programa	Išsami veiklos programa turi būti pridėta prie <i>paraiškos</i> .
Kas gali teikti paraišką?	Projekto vykdytojas, kurio šalyje bus įgyvendinama veikla, arba vienas iš vykdytojų, kurio šalyje vyks projekto veiklų dalis, prisiima projekto koordinatoriaus vaidmenį ir visų projekto vykdytojų vardu („<i>vienašalis finansavimas</i>“) teikia paraišką savo šalies Nacionalinei agentūrai (žr. žemiau, skiltyje „Kur teikiamos paraiškos?“). Projekto vykdytojas, norintis teikti paraišką, turi būti <i>teisiškai registruotas</i> savo šalyje. Jei paraišką teikia neformali grupė, už paraiškos pateikimą Nacionalinei agentūrai ir <i>sutarties dėl subsidijos</i> pasirašymą yra atsakingas vienas asmuo (grupės atstovas). (Dėl Lietuvoje galiojančių reikalavimų teiraukitės nacionalinėje agentūroje).
Kam teikiamos paraiškos?	Vykdomajai agentūrai paraiškas teikia: europiniu lygmeniu veikiančios jaunimo organizacijos. Nacionalinėms agentūroms paraiškas teikia: visi kiti formaliosius kriterijus atitinkantys paraiškų teikėjai.
Kada teikti paraišką?	Projekto paraiška turi būti pateikta iki atitinkamo <i>termino</i> pagal numatomą projekto pradžios datą (žr. Programos vadovo C dalį).
Kaip pateikti paraišką?	Paraiška turi būti pateikta remiantis Programos vadovo C dalyje aprašyta tvarka.
Kiti kriterijai	Jaunų dalyvių apsauga ir saugumas: Projekto vykdytojai turi garantuoti, kad numatytos atitinkamos priemonės, užtikrinančios jaunų dalyvių apsaugą ir saugumą projekto metu.

Atmetimo kriterijus

	Paraiškos teikėjas, pasirašydamas paraiškos formoje, patvirtina, kad nepatiria sunkumų, kurie galėtų sutrukdyti jam gauti Europos Sąjungos paramą (žr. šio Programos vadovo C dalyje).
--	--

Atrankos kriterijai

Finansinis pajėgumas	Paraiškos teikėjas turi parodyti, jog turi stabilius ir pakankamus finansavimo šaltinius, kurie leistų palaikyti veiklą viso jos įgyvendinimo laikotarpiu ir prisidėti prie šio projekto finansavimo.
Veiklos pajėgumas	Vykdytojas turi parodyti, kad turi pakankamai kompetencijos ir motyvacijos siūlomai veiklai įgyvendinti.

Kokybės kriterijai

Projektas bus vertinamas, remiantis šiais kriterijais:

Programos tikslų ir prioritetų atitikimas (30%)	Vertinamas projekto atitikimas: ▪ bendriesiems Programos tikslams ▪ priemonės tikslams ▪ bendriesiems Programos prioritetams ▪ metiniams europiniams ir, jei yra, nacionaliniams prioritetams.
Teminės koncepcijos kokybė (20%)	Teminės koncepcijos kokybė, t.y. projekto metu siekiama: ▪ skatinti jaunų žmonių dalyvavimą atstovaujamosios demokratijos struktūrose; arba ▪ sudaryti jauniems žmonėms sąlygas perprasti atstovaujamosios demokratijos ir aktyvaus pilietiškumo koncepcijas; arba ▪ palengvinanti jaunų žmonių dialogą su sprendimus priimančiais pareigūnais visais lygmenimis (vietiniu, regioniniu, nacionaliniu ir Europiniu); arba ▪ aukščiau minimų siekių derinys.
Projekto ir metodų kokybė (30%)	▪ Projekto plano kokybė (<i>partnerystės</i> /aktyvaus visų projekto partnerių įsitraukimo kokybė; parengiamojo etapo kokybė; mainų veiklos programos kokybė; įvertinimo etapo kokybė; <i>dalyvių apsaugą ir saugumą</i> užtikrinančių priemonių kokybė) ▪ Projekto turinio ir veiklos metodų kokybė (temos bendrumas ir atitikimas dalyvių interesams; taikomi neformalaus mokymosi metodai; aktyvus dalyvių įsitraukimas į projektą; dalyvių socialinis ir asmeninis tobulėjimas; tarpkultūrinė dimensija; Europos dimensija) ▪ Projekto sklaidos kokybė (<i>poveikis</i>, sklaidos efektas ir tęstinumas; projekto ir programos „Veiklus jaunimas” matomumas; <i>rezultatų sklaida ir taikymas</i>).
Projekto dalyvių ir vykdytojų pobūdis (20%)	▪ <i>Mažiau galimybių turinčių jaunų žmonių</i> į(si)traukimas į projektą. ▪ Projekte dalyvaujančių šalių ir projekto vykdytojų skaičius.

Ką dar turėtumėte žinoti apie jaunimo demokratiškumo projektus?

1 veiksmas - Kelias veiklas jungiantys projektai

Jaunimo demokratiškumo projektai gali būti 1 Veiksmo Kelias veiklas jungiančių projektų dalis. Išsamesnės informacijos galite rasti šio veiksmo skyriuje „Kelias veiklas jungiantys projektai”.

Sprendimus priimančių pareigūnų/ekspertų dalyvavimas jaunimo demokratiškumo projektuose

Jei projekte dalyvauja sprendimus priimančios pareigūnų ar ekspertų, su jų dalyvavimu tiesiogiai susijusios išlaidos (kelionė, maitinimas, apgyvendinimas, viza, specialūs poreikiai ir pan.) negali būti dengiamos programos „Veiklus jaunimas” subsidijos lėšomis. Šios išlaidos gali būti dengiamos kitų projektą taip pat finansuojančių šaltinių lėšomis (vykdytojų asmeninėmis lėšomis ir/ar nacionalinių, regioninių, vietinių ar privačių rėmėjų lėšomis).

Nepriklausomi vykdytojai

Jaunimo demokratiškumo projektų atveju, projekto vykdytojai gali būti vienos didelės organizacijos ar tinko nariai ar kitokiu būdu tarpusavyje susiję, tačiau jie negali priklausyti vieni nuo kitų priimančios sprendimus, įgyvendinant ar finansuojant savo veiklą.

Jaunimo demokratiškumo projekto pavyzdys

40 jaunų žmonių iš 11 Programos šalių dalyvavo 10 dienų susitikime, kurio metu buvo simuliuojamas Europos Parlamento darbas ir sprendimų priėmimo procesas. Dalyviai išrinko savojo Parlamento prezidentą, įsteigė parlamentines grupes bei komitetus ir diskutavo aktualiais ES darbotvarkės klausimais, kurie yra svarbūs ir Europos jaunimui. Po parengiamojo etapo, kurio metu buvo nagrinėjami tikri dokumentai ir Europos Parlamento darbas, buvo simuliuojama Europos Parlamento plenarinė sesija, rengiami susitikimai su ES institucijų (konkrečiai - Europos Parlamento) atstovais.

Kokios yra finansavimo taisyklės?

Biudžetas turi būti apskaičiuojamas, laikantis šių finansavimo taisyklių:

<i>Reikalavimus atitinkančios išlaidos</i>		Finansavimo mechanizmai	Suma*	Lėšų skyrimo būdas	Atsiskaitymo įsipareigojimai*
Veiklos išlaidos	<i>Reikalavimus atitinkančios tiesioginės išlaidos:</i> - Kelionės išlaidos - Apgyvendinimo/maitinimo išlaidos - Seminarų, susitikimų, konsultacijų, veiklų organizavimas - Leidybos/vertimo/informavimo išlaidos - Rezultatų sklaidos ir taikymo išlaidos - Kitos išlaidos, tiesiogiai susijusios su projekto įgyvendinimu Reikalavimus atitinkančios netiesioginės išlaidos (7% nuo tinkamų tiesioginių išlaidų)	<i>Realių išlaidų procentinė dalis</i>	75% reikalavimus atitinkančių išlaidų. (nebent paraiškos teikėjas prašo mažesnės procentinės) Iki 50 000 €	Sąlyga: tikslai ir veiklos programa turi būti detalios aprašyti paraiškos formoje	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti sąskaitų/kvity/kelionių dokumentų kopijas (tik tiesioginėms išlaidoms). Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje. Visų dalyvių sąrašas su parašais.

*** Nacionalinės agentūros gali keisti atsiskaitymo tvarką, fiksuotas sumas ir normas. Projekto vykdytojas, teikdamas paraišką nacionaliniu lygmeniu, turi naudoti savo nacionalinės agentūros nustatytas fiksuotas sumas ir normas. Lietuvoje taikomos sumos ir taisyklės yra skelbiamos Nacionalinės agentūros tinklavietėje.**

Kaip parengti gerą projektą?

Šios priemonės „Kokybės kriterijų” lentelė pateikia kriterijus, kuriais remiantis yra vertinama projekto kokybė. Čia rasite keletą patarimų, galinčių padėti jums sukurti gerą projektą.

Projekto plano kokybė

- **Partnerystės / aktyvaus visų projekto vykdytojų įsitraukimo kokybė**

Sklandus ir efektyvus vykdytojų bendradarbiavimas yra esminis elementas, siekiant sukurti sėkmingą projektą. Projekto vykdytojai turi parodyti gebėjimą sukurti ir palaikyti darnią partnerystę, išsikelti bendrus tikslus ir visiems kartu aktyviai jų siekti. Atsižvelgiant į tai, reikėtų atkreipti dėmesį į šias aplinkybes: bendradarbiavimą tarp vykdytojų ir jų įsipareigojimus projekte; vykdytojų savybes ir veiklos pobūdį, kai projekto veiklos reikalauja turėti atitinkamus gebėjimus ir kvalifikacijas; aiškius ir bendrai vykdytojų sutartus vaidmenis ir užduočių pasiskirstymą; partnerystės pajėgumą užtikrinti efektyvią projekto metu pasiektų rezultatų sklaidą ir tolesnės veiklos planavimą.

Skirtingo pobūdžio vykdytojų (pvz., vietinės valdžios institucijos, nevyriausybinių organizacijų) įtraukimas į projektą gali palengvinti suplanuotų veiklų įgyvendinimą (ypač kai siekiama skatinti jaunų žmonių ir sprendimus priimančių pareigūnų bendradarbiavimą).

- **Parengiamojo etapo kokybė**

Parengiamasis etapas turi lemti reikšmės jaunimo demokratiškumo projekto sėkmei. Šiame etape projekto vykdytojai ir dalyviai turi sutarti dėl bendros jaunimo demokratiškumo projekto temos. Jie turi pasidalinti užduotimis, sutarti dėl bendros veiklos programos, darbo metodų, dalyvių grupės, praktinių klausimų (vietos, kelionių, apgyvendinimo, reikalingų priemonių, kalbinio palaikymo). Parengiamasis etapas, be to, dar turi padidinti dalyvių įsitraukimą į jaunimo demokratiškumo projektą ir paruošti juos tarpkultūriniais susitikimams su jaunais žmonėmis iš kitos kultūrinės aplinkos.

- **Veiklos programos kokybė**

Veiklos programa turi būti aiškiai apibrėžta, reali, gerai subalansuota, atitinkanti projekto bei programos „Veiklus jaunimas” tikslus.

- **Įvertinimo etapo kokybė**

Siekiant projektą ir jo rezultatus padaryti nuoseklius, vykdytojams rekomenduojama atlikti galutinį įvertinimą. Galutinis įvertinimas turi suteikti galimybę įvertinti, ar projekto tikslai buvo pasiekti ir ar vykdytojų ir dalyvių lūkesčiai buvo patenkinami. Įvertinimas turi parodyti, ką dalyviai išmoko.

Be galutinio įvertinimo, siekiant sklandžiai įgyvendinti projektą, ypač rekomenduojamos įvertinimo sesijos prieš, po ir projekto veiklos metu. Įvertinimai prieš projektą turi parodyti vykdytojams, ar projekto struktūra yra gerai suderinta, kuomet vertinimas pačios veiklos metu yra svarbus gaunant dalyvių atsiliepimus ir derinant programą prie jų poreikių.

- **Dalyvių apsaugą ir saugumą užtikrinančių priemonių kokybė**

Planuojant ir ruošiantis įgyvendinti projektą, jo vykdytojai turi aptarti labai svarbų klausimą - kaip užtikrinti dalyvių apsaugą ir saugumą projekto metu, atsižvelgiant į teisėtvarkos, politikos ir praktikos skirtumus įvairiose šalyse. Vykdytojai turi garantuoti, kad bus apgalvotos jauniems žmonėms kylančios rizikos ir jaunų žmonių apsauga projekto įgyvendinimo metu. Siekiant sukurti saugią aplinką jauniems žmonėms dalintis savo mokymosi patirtimi, turi būti numatytas pakankamas grupių vadovų skaičius. Kai grupė sudaryta iš skirtingų lyčių jaunuolių, patartina turėti abiejų lyčių vadovus. Vykdytojams rekomenduojama numatyti procedūras ir veiksmus kritinių situacijų atveju (pvz.: priimančios ir savo šalies atstovų, pasiekiamų visą parą, kontaktinius telefonus, kritinių atvejų fondą, atsarginį veiklos planą, vaistinėle, bent vieną vadovą, galintį kvalifikuotai suteikti pirmąją medicinos pagalbą, pagalbos tarnybos kontaktus ir kt.). Taip pat patartina numatyti „bendras elgesio taisykles“, kurios padėtų tiek grupių vadovams, tiek dalyviams gerbti bendrai numatytą tvarką (pvz.: rūkalų, alkoholio vartojimas ir kt.). Lyderiai yra skatinami iš anksto sutarti dėl bendrų dalykų ir pozicijų tam tikrais klausimais – ypač kritinių situacijų klausimais. Daugiau praktinės informacijos ir patikrinimo sąrašus galite rasti Rizikų ir jaunų žmonių apsaugos vadove (žr. šio Vadovo III priedą).

Projekto turinio ir metodų kokybė

▪ Temos bendrumas ir atitikimas dalyvių interesams

Projektas turi turėti aiškią temą, kurią projekto dalyviai norėtų nagrinėti kartu. Dėl pasirinktos temos turi būti sutarta kartu, ji turi atspindėti dalyvių poreikius ir interesus. Tema turi aiškiai atsispindėti kasdienėje jaunimo demokratiškumo projekto veikloje.

▪ Taikomi neformalaus ugdymo metodai

Projektas turi būti paremtas jaunimo neformalaus ugdymo principais. Siekiant užtikrinti dalyvių poreikių įvairovę ir laukiamus rezultatus, projekte gali būti taikoma neformalaus ugdymo metodų ir būdų įvairovė (dirbtuvės, vaidmenų žaidimai, lauko užsiėmimai, apskriti stalai, „ledus“ laužantys žaidimai ir kt.). Bendrais bruožais tariant, projektas turi būti pagrįstas tarpkultūrinio mokymosi procesu, skatinančiu kūrybiškumą, aktyvų dalyvavimą ir iniciatyvą.

▪ Aktyvus jaunų žmonių dalyvavimas projekte

Detali jaunimo mainų programa ir parinkti darbo metodai turi kiek įmanoma aktyviau įtraukti dalyvius, paskatinti jų mokymosi procesą. Dalyviai taip pat turi būti aktyviai įtraukti į projekto parengimo ir įvertinimo etapus. Jauni žmonės, neatsižvelgiant į jų kalbinius ir kitus gebėjimus, turi turėti vienodos galimybės nagrinėti įvairias temas.

▪ Jaunų žmonių socialinis ir asmeninis tobulėjimas

Projektas turi sukurti galimybę dalyviams įgyti pasitikėjimo savimi, susiduriant su naujomis patirtimis, požiūriais ir elgesiu; išsiugdyti ir tobulinti įgūdžius, kompetencijas ir žinias, kurios prisidėtų prie jų socialinio ir asmeninio tobulėjimo.

▪ Tarpkultūrinė dimensija

Jaunimo demokratiškumo projektas turi prisidėti prie jaunų žmonių teigiamo kitų kultūrų suvokimo, palaikyti dialogą ir tarpkultūrinius susitikimus su jaunais žmonėmis iš kitokios kultūrinės aplinkos. Tai turėtų padėti išvengti ir kovoti su išankstiniais nusistatymais, rasizmu ir visais požiūriais, skatinančiais atskirtį, ugdyti tolerancijos ir įvairovės supratimo jausmą.

▪ Europos dimensija

Projektas turi prisidėti prie jaunų žmonių mokymosi proceso ir geriau pažinti Europos / tarptautinį kontekstą, kuriame jie gyvena. Projekto europinę dimensiją gali atspindėti tokie veiksniai:

- projektas skatina jaunus žmones įsisauginti savo, kaip Europos piliečių, pilietiškumą ir padeda suvokti savo vaidmenį dabarties ir ateities Europoje;
- projektu sprendžiamos visai Europai iškilančios bendros problemos, pvz., rasizmo, ksenofobijos ir antisemitizmo, piktnaudžiavimo narkotikais ir kt.;
- projekto tema yra aktuali visai Europai, pvz., ES plėtra, Europos institucijų vaidmuo ir veikla, ES veiksmai ir sprendimai su jaunais žmonėmis susijusiais klausimais;
- projektas svarsto esminius ES principus, tokius kaip laisvė, demokratija, pagarba žmogaus teisėms ir esminėms laisvėms, lygybė prieš įstatymą.

Projekto sklaidos kokybė

▪ Poveikis, sklaidos efektas ir tęstinumas

Jaunimo demokratiškumo projekto poveikį turėtų pajusti ne tik tiesioginiai projekto dalyviai. Projekto vykdytojai turi stengtis į projekto veiklą įtraukti kiek įmanoma daugiau kitų žmonių (pvz., vietos bendruomenė, kaimynai).

Projektas turi būti kuriamas, numatant ilgalaikę perspektyvą ir planuojant pasiekti sklaidos efektą ir tvarų poveikį. Sklaidos efektas pasiekiamas, įtikinant kitus perkelti ir panaudoti projekto rezultatus naujame kontekste. Vykdytojai, siekdami kuo plačiau paskleisti projekto tikslus ir rezultatus, turėtų numatyti galimas tikslo grupes, kurios galėtų tapti *informacijos skleidėjais (angl., multipliers)* (jauni žmonės, jaunimo darbuotojai, žiniasklaida, politiniai lyderiai, specialistai, ES sprendimų priėmėjai).

Dar daugiau, projekto vykdytojai ir dalyviai yra prašomi reguliariai apgalvoti bei aptarti galimas jaunimo demokratiškumo projekto tolimesnę veiklą užtikrinančias priemones. Ar veikla bus kartojama? Ar į kitą projektą bus įtrauktas naujas partneris? Kaip gali būti tęsiamos teminės diskusijos ir koks gali būti kitas žingsnis? Ar prasminga būtų suplanuoti ir įgyvendinti naują projektą pagal kitos programos „Veiklus jaunimas“ veiksmus ir priemones?

▪ **Projekto ir programos „Veiklus jaunimas” matomumas**

Vykdytojai turėtų kartu apgalvoti priemones, kurios padėtų pagerinti projekto ir programos „Veiklus jaunimas” matomumą. Vykdytojų ir dalyvių kūrybiškumas siūlo papildomą informacijos apie jaunimo demokratiškumo projektą sklaidos galimybę, taip pat kaip ir programos „Veiklus jaunimas” galimybių pristatymą. Matomumas ir priemonės dažniausiai atsiranda prieš ir projekto veiklos įgyvendinimo metu. Tokios priemonės gali būti suskirstytos į dvi kategorijas:

- Projekto matomumas

Vykdytojai ir dalyviai turėtų „viešinti” projektą – taip pat jo tikslus ir uždavinius – įgyvendinant projektą skleisti „žinutę jaunimui”. Siekiant didinti projekto žinomumą, galima sukurti informacinę medžiagą; skleisti informaciją e-paštu ir trumpųjų SMS žinučių pagalba; parengti plakatus, lipdukus, reklamines priemones (marškinėlius, kepuraites, rašiklius, ir kt.); pakviesti žurnalistus stebėti veiklas; parengti „pranešimą spaudai” ar parašyti straipsnį į vietos laikraštį, tinklavietę ar informacinį biuletinį; sukurti e-grupę, internetinę bendravimo erdvę, nuotraukų galeriją ar internetinį blog’ą ir kt.

- Programos „Veiklus jaunimas” matomumas

Be privalomo programos „Veiklus jaunimas” logotipo naudojimo (žr. šio vadovo C dalį), siekiant plačiau paskleisti informaciją apie programos teikiamas galimybes tarp jaunų žmonių ir jaunimo darbuotojų Europoje ir už jos ribų, kiekvienas projektas privalo veikti kaip programos „Veiklus jaunimas” atstovas. Vykdytojai yra skatinami įtraukti informaciją apie Programą (pvz., informacija apie Programos veiksmus ir priemones, jos tikslus ir esminius bruožus, tikslo grupes ir kt.) tais pačiais būdais, kurie galėtų padidinti projekto matomumą (žiūrėti anksčiau pateiktus pavyzdžius). Vykdytojai jaunimo demokratiškumo projekto veiklos programoje galėtų numatyti specialias informacines sesijas, užsiėmimus. Jie taip pat galėtų suplanuoti dalyvavimą renginiuose (seminaruose, konferencijose, debatuose), organizuojamuose įvairiais lygmenimis (vietiniu, regioniniu, nacionaliniu, tarptautiniu).

▪ **Rezultatų taikymas ir sklaida**

Kiekvienas projekto vykdytojas privalo numatyti projekto rezultatų taikymo ir sklaidos priemones. Standartinės rezultatų taikymo ir sklaidos priemonės gali atrodyti panašios į projekto matomumą užtikrinančias priemones, išdėstytas ankstesniame paragrafe; pagrindinis skirtumas yra tas, kad rezultatų taikymo ir sklaidos priemonės susitelkia ties projekto rezultatais labiau nei ties projekto tikslais ir veikla. Dėl šios priežasties, rezultatų sklaidos ir jų taikymo priemonės vykdomos jau įgyvendinus jaunimo demokratiškumo projektą. Kartu su standartinėmis rezultatų sklaidos ir panaudojimo priemonėmis, projekto vykdytojai gali imtis papildomų priemonių skleisti ir didinti jų projekto rezultatų vertę. Papildomos rezultatų sklaidos ir taikymo pavyzdžiais galėtų būti viešų renginių organizavimas (pristatymai, konferencijos, užsiėmimai); garso ir vaizdo produktų sukūrimas (CD, DVD); ilgalaikių ryšių su žiniasklaida palaikymas (radijo/TV/spaudos pranešimai, interviu, dalyvavimas įvairiose radijo/TV laidose); informacinės medžiagos parengimas (informaciniai biuleteniai; brošiūros, lankstinukai, geros praktikos vadovai); internetinio puslapio sukūrimas ir t.t.

1 veiksmas – Kelias veiklas jungiantys projektai

Kas yra Kelias veiklas jungiantys projektas?

Projektų vykdytojas, kuris per 18 mėn. ketina organizuoti kelis projektus pagal 1 veiksmą, gali pateikti vieną projekto paraišką, parengtą pagal šiuos principus:

- nuo dviejų iki penkių tokio paties pobūdžio veiklų (pavyzdžiui, nuo dviejų iki penkių jaunimo mainų projektų),
- arba nuo dviejų iki penkių skirtingo pobūdžio veiklų (pavyzdžiui, vieni daugiašaliai jaunimo mainai, dvi jaunimo iniciatyvos ir vienas jaunimo demokratiškumo projektas).

Kelias veiklas jungiantis projektas gali įtraukti bet kurią 1 veiksmo veiklų, išskyrus dvišalius ir trišalius jaunimo mainus.

Kelias veiklas jungiančiais projektais siekiama:

- sumažinti administravimo našta projektų vykdytojams, turintiems programos „Veiklus jaunimas“ ar kitų Europos Bendrijos programų skiriamų subsidijų valdymo patirties;
- sutelkti pastangas į kokybės aspektus, planuojant ir įgyvendinant projektus;
- sudaryti sąlygas kurti platesnio masto informacijos skaidos ir matomumo užtikrinimo priemonės.

Kokie taikomi kriterijai vertinant Kelias veiklas jungiančius projektus?

Formalieji kriterijai

Kelias veiklas jungiančių projektų veikloms yra taikomi 1.1, 1.2 ir 1.3 priemonių *formalieji kriterijai*. Šalia šių kriterijų, vykdytojai prieš teikdami tokią paraišką turėtų būti gavę finansavimą programos „Veiklus jaunimas“ projektams bent tris kartus.

Atmetimo kriterijai

Kelias veiklas jungiančių projektų veikloms yra taikomi 1.1, 1.2 ir 1.3 priemonių *atmetimo kriterijai*.

Atrankos kriterijai

Kelias veiklas jungiančių projektų veikloms yra taikomi 1.1, 1.2 ir 1.3 priemonių *atrankos kriterijai*.

Kokybės kriterijai

Kelias veiklas jungiančių projektų veikloms yra taikomi 1.1, 1.2 ir 1.3 priemonių *kokybės kriterijai*.

Ką dar turėtumėte žinoti apie 1 veiksmo Kelias veiklas jungiančius projektus?

Kelias veiklas jungiančių projektų metu numatytos veiklos vertinamos kiekviena atskirai, remiantis aukščiau nurodytais kriterijais. Nacionalinė agentūra ar Vykdomoji agentūra gali atmesti vieną ar daugiau veiklų, kurios buvo numatytos Kelias veiklas jungiančio projekto paraiškoje dėl neatitikimo bent vienam iš aukščiau nurodytų kriterijų. Tokiais atvejais, nepaisant to, kad veiklų skaičius sumažėjo, projektas, atitinkamai sumažinus siūlomą subsidijos projekto įgyvendinimui sumą, vis tiek gali būti paremtas.

2 veiksmas – „Europos savanorių tarnyba”

Tikslai

Pagrindinis Europos savanorių tarnybos (EST) tikslas yra ugdyti jaunų žmonių solidarumo jausmą ir skatinti jų aktyvų pilietiškumą bei tarpusavio supratimą.

Kas yra EST projektas?

Europos savanorių tarnyba įgalina jaunus žmones atlikti iki 12 mėnesių trukmės savanorišką tarnybą kitoje šalyje nei jie nuolat gyvena. EST siekia ugdyti jaunų žmonių solidarumo jausmą ir yra „mokymosi” tarnyba. Padėdami vietinėms bendruomenėms, savanoriai įgyja naujų įgūdžių, mokosi kalbų bei pažįsta kitas kultūras.

EST projektas susideda iš trijų etapų:

- planavimo ir pasiruošimo
- veiklos įgyvendinimo
- įvertinimo (įtraukiant galimos *tolimesnės veiklos* aptarimą).

Visuose projekto etapuose turi atsispindėti jaunimo neformalaus ugdymo principai ir metodai.

EST projekto temos ir poveikio sritys gali būti įvairios: kultūros, jaunimo, sporto, socialinės rūpybos, kultūros paveldo, meno, civilinės saugos, aplinkos, vystymosi bendradarbiavimo ir pan. Esant situacijoms po krizių, neleidžiama vykdyti labai rizikingos veiklos (pvz., teikti humanitarinės pagalbos, teikti neatidėliotinos pagalbos išteklius nelaimėms ir pan.).

Gali būti įgyvendinama viena arba kelios EST veiklos.

EST veikla

EST veikla susideda iš trijų esminių dalių:

Tarnyba: savanoris dirba priimančioje organizacijoje kitoje šalyje nei jis arba ji nuolat gyvena ir atlieka savanorišką tarnybą, padėdamas vietinei bendruomenei. Tarnyba yra neapmokama, pelno nesiekianti ir trunka visą darbo dieną.

EST mokymų ir įvertinimo ciklas: EST veiklos vykdytojai privalo užtikrinti, jog visi savanoriai dalyvautų:

- mokymuose prieš išvykstant
- mokymuose atvykus
- vidurio įvertinimo susitikime (ilgesnės nei 4 mėnesiai tarnybos atveju)
- galutiniame veiklos įvertinimo susitikime.

Visi mokymai turi remtis Europos Komisijos parengtu dokumentu „Savanorių mokymas: gairės ir būtini kokybės standartai” (žr. Europos Komisijos tinklavietėje).

Daugiau informacijos apie EST mokymų ir įvertinimo ciklą rasite šio veiksmo skyriuje „Ką dar turėtumėte žinoti apie EST?”.

Nuolatinė parama savanoriui: projekto vykdytojai privalo užtikrinti asmeninę, su užduotimis susijusią, kalbinę bei administracinę paramą kiekvienam savanoriui.

Daugiau informacijos šio veiksmo skyriuje „Ką dar turėtumėte žinoti apie EST?”.

EST veiklose, kuriose dalyvauja *mažiau galimybių turintys jauni žmonės*, numatomos specialios priemonės, galinčios užtikrinti tinkamą paramą savanoriams.

Priklausomai nuo projekto vykdytojų ir savanorių skaičiaus, EST veikla gali būti vykdoma individualiai arba grupėmis:

- individuali EST veikla: viena siunčianti organizacija siunčia vieną savanorį į vieną priimančią organizaciją;
- grupinė EST veikla: viena ar daugiau siunčiančių organizacijų siunčia nuo 2 iki 100 savanorių į vieną ar daugiau priimančių organizacijų. Skiriamasis grupinės EST veiklos bruožas yra vienodas visų veikloje dalyvaujančių savanorių tarnybos laikotarpis bei su bendra tema susijusios užduotys. Grupinė EST veikla taip pat gali būti susijusi su didelės reikšmės renginiu. Tokiu atveju, EST veikla reikalauja glaudaus bendradarbiavimo su renginį organizuojančia institucija, be to, visos savanorių užduotys turi būti susijusios su renginiu.

EST chartija

EST chartija yra programos „Veiklus jaunimas“ vadovo dalis, kurioje nustatyti visų EST projekto vykdytojų vaidmenys, esminiai EST principai bei kokybės standartai. Visi EST vykdytojai privalo laikytis EST chartijos nuostatų.

EST projekto vykdytojai, vadovaudamiesi EST chartija, kartu nusprendžia, kaip dalinsis užduotimis, atsakomybėmis bei projekto įgyvendinimui skirta subsidija. Užduočių bei subsidijos pasiskirstymas oficialiai įvardinamas *EST veiklos sutartyje* tarp projekto vykdytojų.

Daugiau informacijos apie EST chartiją ir EST veiklos sutartį galite rasti šio veiksmo skyriuje „Ką dar reikėtų žinoti apie EST?“.

EST nepriskiriama veikla:

- atsitiktinis, nesisteminis, ne visą darbo dieną trunkantis savanoriškas darbas
- praktika įmonėje
- mokamas darbas ir ji neturi pakeisti mokamo darbo
- poilsio ar turizmo veikla
- kalbos kursai
- pigios darbo jėgos panaudojimas
- studijos ar profesinis mokymas užsienyje

Kokie yra EST projektų vertinimo kriterijai?

Formalieji kriterijai

Reikalavimus atitinkantys vykdytojai	Visi <i>projekto vykdytojai</i> turi būti: ▪ pelno nesiekianti/nevyriausybinė organizacija; arba ▪ vietinė, regioninė valdžios institucija; arba ▪ <i>Europos lygiu jaunimo srityje veikianti organizacija</i>. ▪ tarptautinė vyriausybinė organizacija; arba ▪ pelno siekianti organizacija (tik jaunimo, sporto ar kultūros renginį organizuojanti įstaiga). Projekto vykdytojai turi būti iš Programos šalies, kaimyninės šalies partnerės arba iš kitų pasaulio regionų šalies partnerės.
Projekto vykdytojų vaidmuo	Projekto vykdytojai iš Programos šalių ar <i>Pietryčių Europos šalių</i>, turi būti <i>akredituoti</i>. EST projektų vykdytojai gali atlikti tokius vaidmenis ir užduotis: projektą koordinuojančios organizacijos (KO), į vieną ar kelias projekto veiklas savanorius siunčiančiosios organizacijos (SO), vieną ar kelias projekto veiklas priimančiosios organizacijos (PO). Neatsižvelgiant į numatomų EST projekto veiklų ar projekto vykdytojų skaičių, viename EST projekte tėra viena koordinuojanti organizacija (KO). Koordinuojanti organizacija neprivalo būti (tačiau gali būti) siunčiančioji arba priimančioji EST projekto organizacija. EST projektuose, kuriuose dalyvauja tik vienas savanoris, koordinuojančios organizacijos vaidmenį prisiima arba siunčiančioji arba priimančioji organizacija.
Projekto vykdytojų skaičius	Individuali EST veikla: du projekto vykdytojai (viena SO + viena PO) iš skirtingų šalių, iš kurių bent viena yra iš ES valstybės. Grupės EST veikla: du ar daugiau projekto vykdytojų (viena ar daugiau SO + viena ar daugiau PO) iš skirtingų šalių, iš kurių bent viena yra iš ES valstybės. Organizacijų iš Partnerių šalių skaičius negali viršyti organizacijų iš Programos šalių skaičiaus. Šis reikalavimas taikomas visam projektui, o ne jo atskiroms veikloms.
Reikalavimus atitinkantys dalyviai	18-30 metų jauni žmonės, <i>teisėtai gyvenantys</i> Programos šalyje arba šalyje partnerėje. Savanoriai atrenkami neatsižvelgiant į jų kilmę. Mažiau galimybių turintys savanoriai gali dalyvauti nuo 16 metų. Savanoriai gali būti atrenkami po paraiškos pateikimo.
Projekto dalyvių skaičius	EST projektas: nuo 1 iki 100 savanorių. Individuali EST veikla: 1 savanoris. Grupės EST veikla: nuo 2 iki 100 savanorių. Jeigu projekte dalyvauja <i>šalys partnerės</i>, savanorių iš šių šalių skaičius negali viršyti savanorių iš Programos šalių skaičiaus. Išimtis: EST projektas, kuriame dalyvauja tik vienas savanoris, ir jis yra iš šalies partnerės.

Tarnybos vieta	Tarnyba gali būti atliekama Programos šalyje arba šalyje partnerėje. Tarnybos vietos tinkamumas priklauso nuo savanorio kilmės šalies. Savanoris iš Programos šalies gali atlikti savo tarnybą kitoje Programos šalyje, kaimyninėje šalyje partnerėje arba šalyje partnerėje iš kitų pasaulio regionų. Savanoris iš kaimyninės šalies partnerės arba iš šalies partnerės iš kitų pasaulio regionų turi atlikti savo tarnybą Programos šalyje.
Projekto trukmė	Iki 24 mėnesių.
Tarnybos trukmė	Individuali EST veikla arba grupės EST veikla, įtraukianti mažiau nei 10 savanorių: tarnyba trunka ne mažiau kaip 2 ir ne daugiau kaip 12 mėnesių. Grupės EST veikla, įtraukianti bent 10 savanorių: tarnyba trunka ne mažiau kaip 2 savaites ir ne daugiau kaip 12 mėnesių. EST veikla, įtraukianti mažiau galimybių turinčius jaunos žmones: tarnyba trunka ne mažiau kaip 2 savaites ir ne daugiau kaip 12 mėnesių. Savanoris gali dalyvauti tik vienoje EST veikloje. Išimtis: mažiau galimybių turintys savanoriai gali dalyvauti daugiau nei vienoje EST veikloje su sąlyga, kad bendra atskirų veiklų trukmė neviršys 12 mėnesių.
Tarnybos programa	Kartu su <i>paraiška</i> turi būti pateikiama bendra EST projekto apžvalga bei tipinės savanoriškos tarnybos savaitės grafikas kiekvienai EST veiklai atskirai.
Kas gali teikti paraišką?	Reikalavimus atitinkančiais paraiškų teikėjais yra laikomos organizacijos, įsisteigusios kurioje nors Programos arba Pietryčių Europos šalyje. Paraiškos, teikiamos Nacionalinei agentūrai (žr. žemiau, skiltyje „Kam teikiamos paraiškos?“): Viena iš organizacijų prisiima koordinuojančios organizacijos vaidmenį ir visų projekto vykdytojų vardu teikia projekto paraišką savo šalies nacionalinei agentūrai („vienašalis finansavimas“). Su šalimi, kurioje yra nacionalinė agentūra, turi būti išlaikytas aiškus ryšys: visos EST projekto veiklos siunčiančios organizacijos arba visos EST projekto veiklos priimančios organizacijos turi būti įsisteigusios koordinuojančios organizacijos šalyje. Paraiškos, teikiamos Vykdomajai agentūrai (žr. žemiau, skiltyje „Kam teikiamos paraiškos?“): Viena iš organizacijų prisiima koordinuojančios organizacijos vaidmenį ir visų projekto vykdytojų vardu teikia projekto paraišką Vykdomajai agentūrai („vienašalis finansavimas“).
Kada teikti paraišką?	Projekto paraiška turi būti pateikta iki atitinkamo <i>termino</i> pagal numatomą projekto pradžios datą (žr. Programos vadovo C dalį). Išimtis gali būti taikoma EST projektams, kuriuose numatyta viena ar kelios veiklos, įtraukiančios mažiau galimybių turinčius jaunos žmones, kurių savanoriška tarnyba trunka nuo 2 savaičių iki 2 mėnesių: nacionalinės agentūros gali priimti paraiškas, pateiktas ne vėliau kaip likus dviem savaitėms iki įprasto atrankos komiteto posėdžio. Daugiau informacijos apie atrankos komiteto posėdžių datas teiraukitės savo nacionalinėse agentūrose arba Vykdomojoje agentūroje.
Kam teikiamos paraiškos?	Paraiškos, teikiamos Vykdomajai agentūrai: ▪ europiniu lygmeniu veikiančių jaunimo organizacijų teikiamos paraiškos ▪ projekto vykdytojų, įsisteigusių kaimyninėje Pietryčių Europos šalyje, teikiamos paraiškos ▪ paraiškos, įtraukiančios vykdytojus iš <i>šalių partnerių iš kitų pasaulio regionų</i> ▪ tarpvyriausybinių organizacijų teikiamos paraiškos ▪ pelno siekiančių organizacijų, organizuojančių jaunimo, sporto ar kultūros renginį, teikiamos paraiškos ▪ paraiškos projektams, susijusiems su dideliu Europos ar tarptautiniu renginiu (Europos kultūros sostinės renginiai, Europos sporto čempionatai ir pan.). Paraiškos, teikiamos nacionalinei agentūrai: visi kiti reikalavimus atitinkantys paraiškų teikėjai iš Programos šalies.
Kaip teikti paraišką?	Paraiška turi būti pateikta remiantis Programos vadovo C dalyje aprašyta tvarka.

Kiti kriterijai	Išankstinis planavimo vizitas (IPV) (taikoma tik EST veikloms, kurios įtraukia mažiau galimybių turinčius jaunos žmones). Jeigu numatomas išankstinis planavimo vizitas, jis turi atitikti šiuos <i>formaliuosius kriterijus</i>: - IPV trukmė: ne daugiau kaip 2 dienos (be kelionės dienų) - dalyvių skaičius: ne daugiau kaip 2 dalyviai, vienas visuomet turi būti iš siunčiančiosios organizacijos; jeigu vyksta du asmenys, antrasis turi būti atrinktas savanoris - IPV programa: IPV veiklos programa turi būti pridėta prie paraiškos. Globėjas: priimančioje organizacijoje savanoriui turi būti paskirtas globėjas. Globėju negali būti asmuo, kuris skiria užduotis savanoriui ir prižiūri jį darbo vietoje. Savanorių atranka: projekto vykdytojas užtikrina savanorių atrankos proceso skaidrumą ir atvirumą.
------------------------	---

Atmetimo kriterijai

	Paraiškos teikėjas, pasirašydamas paraiškos formoje, patvirtina, kad nepatiria sunkumų, kurie galėtų sutrukdyti jam gauti Europos Sąjungos paramą (žr. šio Programos vadovo C dalyje).
--	--

Atrankos kriterijai

Finansinis pajėgumas	Paraiškos teikėjas turi parodyti, jog turi stabilius ir pakankamus finansavimo šaltinius, kurie leistų palaikyti veiklą viso jos įgyvendinimo laikotarpiu ir prisidėti prie šio projekto finansavimo.
Veiklos pajėgumas	Vykdytojas turi parodyti, kad turi pakankamai kompetencijos ir motyvacijos siūlomai veiklai įgyvendinti.

Kokybės kriterijai

Projektai vertinami, remiantis šiais kriterijais:

Programos tikslų ir prioritetų atitikimas (30%)	Vertinamas projekto atitikimas: - bendriems Programos tikslams - veiksmo tikslams - bendriems Programos prioritetams - metiniams europiniams ir, jei yra, nacionaliniams prioritetams.
Projekto ir metodų kokybė (50%)	Projekto plano kokybė (<i>partnerystės</i> /aktyvaus visų projekto partnerių įsitraukimo kokybė; savanorių atrankos proceso kokybė; parengiamojo etapo kokybė; tarnybos veiklos ir savanorio užduočių kokybė; paramos savanoriams ir mokymų kokybė; įvertinimo etapo kokybė; dalyvių apsaugą ir saugumą užtikrinančių priemonių kokybė; numatomų specialiųjų priemonių projektuose, kuriuose dalyvauja mažiau galimybių turintys savanoriai, kokybė) Projekto turinio ir metodikos kokybė (EST chartijoje nustatyti kokybės kriterijų atitikimas; aktyvus savanorių įsitraukimas į EST veiklą; socialinis ir asmeninis savanorių tobulėjimas; globėjo vaidmuo; tarpkultūrinė dimensija; Europos dimensija) Projekto sklaidos kokybė (<i>poveikis</i>, sklaidos efektas ir tęstinumas; projekto ir programos „Veiklus jaunimas“ matomumas; <i>rezultatų sklaida ir taikymas</i>).
Projekto dalyvių pobūdis (20%)	<i>Mažiau galimybių turinčių jaunų žmonių</i> įsitraukimas - Išlaikytas kiekvienos veiklos savanorių geografinis balansas.

Ką dar turėtumėte žinoti apie EST?

Kokie yra EST projektų vykdytojų vaidmenys?

EST chartijoje (pateikiama Programos vadovo priede) yra nustatyti EST projektų vykdytojų vaidmenys. Projekto vykdytojas gali dalyvauti projekte kaip siunčiančioji, priimančioji ar koordinuojanti organizacija. EST chartija taip pat nustato pagrindinius EST principus ir kokybės standartus, kuriais vadovaujantis įgyvendinant EST projektai.

Remdamiesi EST chartija, projekto vykdytojai kartu nusprendžia, kaip dalinsis užduotimis, atsakomybėmis ir EST subsidija kiekvienoje EST projekto veikloje.

Šiame skyriuje siūloma, kaip gali būti pasiskirstyta vaidmenimis ir užduotimis (kai kuriais atvejais šie vykdytojų vaidmenys yra privalomi).

Koordinuojanti organizacija
- prisiima finansinę ir administracinę atsakomybę už visą projektą prieš nacionalinę ar Vykdomąją agentūrai - bendradarbiaudama su visomis siunčiančiomis ir priimančiomis organizacijomis, koordinuoja projektą - paskirsto EST subsidiją visoms siunčiančiosioms ir priimančiosioms organizacijoms, remdamasi EST veiklos sutartyje paskirstytomis užduotimis - užtikrina savanorių dalyvavimą visame EST mokymų ir įvertinimo cikle - suteikia paramą savanoriams juos priimančiose organizacijose - atlieka visas arba dalį administracinių projekte dalyvaujančių siunčiančiųjų ar priimančiųjų organizacijų užduočių - kartu su siunčiančia ir priimančia organizacijomis užtikrina, kad visi savanoriai būtų apdrausti privalomuoju EST grupės draudimu, numatomu projekte „Veiklus jaunimas” - kartu su siunčiančia ir priimančia organizacijomis pasirūpina visa savanoriui (-iams), kuriam (-iems) ji reikalinga. Esant reikalui, nacionalinė agentūra arba Vykdomoji agentūra gali parašyti raštą, kuris padėtų gauti vizą - kartu su siunčiančia, priimančia organizacija bei pačiais savanoriais užpildo ir išduoda „Jaunimo pasą” tiems savanoriams, kurie išreiškia norą jį gauti pasibaigus tarnybai.

Siunčiančioji organizacija
Pasiruošimas - padeda savanoriui (-ams) surasti priimančią organizaciją ir užmegzti su ja ryšį - užtikrina savanorio (-ių) dalyvavimą mokymuose prieš išvykstant - suteikia reikiamą pasiruošimą savanoriui (-ams), atsižvelgiant į jų individualius poreikius. Ryšių palaikymas tarnybos metu - projekto metu palaiko ryšius su savanoriu (-iais) ir priimančia organizacija (-omis). Savanoriui grįžus - užtikrina savanorio dalyvavimą projekto veiklos įvertinime - padeda savanoriui vėl integruotis į savo bendruomenę - suteikia savanoriams galimybę dalintis patirtimi - skatina savanorius skleisti ir taikyti projekto rezultatus - konsultuoja dėl tolesnio mokymosi ar įsidarbinimo galimybių.

Priimančioji organizacija
Globėjas - paskiria globėją, kuris yra atsakingas už asmeninę paramą savanoriui (-iams). Su užduotimis susijusi parama - siūlo patyrusių darbuotojų pagalbą ir priežiūrą savanoriui (-iams). Asmeninė parama - suteikia asmeninę paramą savanoriui (-iams) - sudaro savanoriui (-iams) galimybę integruotis į vietinę bendruomenę, susitikti su kitais jaunais žmonėmis, bendrauti, įdomiai leisti laisvalaikį ir pan. - skatina palaikyti ryšius su kitais EST savanoriais (jeigu įmanoma). EST mokymų ir įvertinimo ciklas bei kalbinė parama - užtikrina savanorio (-ių) dalyvavimą mokymuose atvykus ir vidurio įvertinimo susitikime - organizuoja kalbos mokymus.

- **Tarnybos principai**
 - visapusiško EST prieinamumo užtikrinimas: priimančiosios organizacijos negali nurodyti, kad ieško savanorių, atstovaujančių tam tikrai etninei grupei, religijai, seksualinei orientacijai ar esančių tam tikrų politinių pažiūrų. Atrenkant savanorius, jiems negali būti keliami reikalavimai kvalifikacijai ar išsilavinimui.
 - užduotys, suteikiančios savanoriui galimybę panaudoti savo idėjas, kūrybiškumą ir turimą patirtį
 - mokymosi galimybių savanoriams įvardinimas.
- **Apgyvendinimas ir maitinimas**
 - užtikrina savanoriui (-iams) tinkamą gyvenamąją vietą bei maitinimą (arba išmoka pinigų maistui, taip pat ir už atostogų laikotarpį).
- **Vietinis transportas**
 - užtikrina savanoriui (-iams) vietinio transporto prieinamumą.
- **Savanorio išmoka**
 - išmoka savanoriui (-iams) priklausančią išmoką (kas savaitę ar kas mėnesį).

Kas yra EST veiklos sutartis?

Siekiant užtikrinti sklandų ir aiškų EST projektų įgyvendinimą, vykdytojai ir savanoriai, dalyvaujantys bendroje EST veikloje, skatinami pasiskirstyti užduotimis, atsakomybėmis bei ES subsidija tarpusavio susitarimu, kuris vadinamas EST veiklos sutartimi. Šioje sutartyje taip pat nustatomos savanorio (-ių) užduotys, darbo valandos, praktiniai susitarimai ir numatomas mokymosi procesas bei jo tikslai.

EST veiklos sutartis patvirtinama originaliais koordinuojančios, siunčiančiųjų ir priimančiųjų organizacijų įgaliotų atstovų bei veikloje dalyvaujančių savanorių parašais. Visi pasirašiusieji turi gauti sutarties kopiją. Sutartis įpareigoja visus EST veiklos dalyvius. Kilus ginčui ar abejonėms, EST kriterijai ir taisyklės, nustatyti Programos vadove, turi pirmenybę prieš veiklos sutartį.

Programa „Veiklus jaunimas“ nurodo būtiniausius reikalavimus veiklos sutarčiai; vykdytojams ir savanoriams paliekama laisvė pasirinkti šio dokumento formą ir detalumo lygį. Būtiniausi reikalavimai ir sutarties pateikimo bei pataisymų nuostatos aprašyti paraiškos formoje.

Koordinuojanti organizacija turi nusiųsti veiklos sutarties kopiją projektą patvirtinusiai nacionalinei agentūrai arba Vykdomajai agentūrai.

Jeigu EST projekte įgyvendinamos kelios EST veiklos, koordinuojanti organizacija turi parengti ir pateikti atskirą veiklos sutartį kiekvienai EST veiklai.

EST veiklos sutartis turi būti pateikta kartu su paraiška arba ne vėliau kaip likus 6 savaitėms iki EST veiklos pradžios.

Pastaruoju atveju sutartyje su subsidijos gavėju numatoma kitokia subsidijos mokėjimo procedūra (žr. Programos vadovo C dalį).

Kokiuose mokymuose ir įvertinimo susitikimuose privalo dalyvauti EST savanoris?

Mokymai prieš išvykstant

Mokymai prieš išvykstant suteikia savanoriams galimybę pakalbėti apie jų lūkesčius, didinti motyvą ir gauti informacijos apie juos priimančią šalį bei programą „Veiklus jaunimas“. Taip pat šie mokymai gali tapti galimybe savanoriams susitikti ir pabendrauti su buvusiais EST savanoriais. Vidutinė mokymų trukmė – trys dienos.

Mokymai atvykus

Mokymai atvykus vyksta savanoriams atvykus į priimančią šalį. Jų metu savanoriams pristatoma juos priimanti šalis, aplinka, taip pat sudaroma galimybė susipažinti vieniems su kitais. Vidutinė mokymų trukmė – septynios dienos.

Vidurio įvertinimo susitikimas (privalomas tik savanoriams, kurių tarnyba trunka ne mažiau kaip 4 mėnesius)

Vidurio įvertinimo susitikimas suteikia savanoriams galimybę į(si)vertinti iki tol įgytą patirtį, susitikti su kitais savanoriais iš skirtingų projektų priimančioje šalyje. Vidutinė susitikimo trukmė – 2,5 dienos.

Galutinis veiklos įvertinimas

Galutinis veiklos įvertinimas apima visą EST veiklos įgyvendinimą: tikslus, užduotis, motyvaciją, lūkesčius bei tarnybos metu atliktas užduotis. Įvertinimo metu savanoriai kartu su savo siunčiančiomis organizacijomis aptaria, kaip vyko EST veikla, įvertina bendravimą su siunčiančia organizacija ir jos teiktą paramą tarnybos metu. Įvertinimo tikslas taip pat yra palengvinti savanorio integraciją į savo bendruomenę grįžus. Vidutinė susitikimo trukmė – trys dienos.

Kas organizuoja EST mokymų ir įvertinimo ciklą?

Dalyvauti EST mokymuose ir įvertinimo susitikimuose yra savanorių teisė ir pareiga. EST mokymų ir įvertinimo ciklo organizavimas priklauso nuo šalies, kur vyksta veikla.

Programos šalyse mokymus ir įvertinimo susitikimus organizuoja nacionalinės agentūros (įskaitant ir savanorius, kurių projektus finansuoja Vykdomoji agentūra).

Pietryčių Europos šalyse mokymus ir įvertinimo susitikimus organizuoja SALTO Pietryčių Europos metodinis centras (įskaitant ir savanorius, kurių projektus finansuoja Vykdomoji agentūra).

Finansuojanti agentūra (nacionalinė arba Vykdomoji) ypatingais, paraiškoje tinkamai pagrįstais atvejais, paveda subsidijos gavėjams organizuoti visus ar kai kuriuos mokymus ir įvertinimo susitikimus, susijusius su konkrečiu projektu.

Visose kitose šalyse partnerėse mokymus organizuoja EST siunčiančiosios, priimančiosios ar koordinuojančios organizacijos, remdamosi Europos Komisijos parengtu dokumentu „*Savanorių mokymas: gairės ir būtinai kokybės standartai*” (žr. Europos Komisijos tinklavietę). Subsidijos gavėjams, organizuojantiems šiuos mokymus, teikiamas finansavimas (žr. finansavimo taisykles). Papildomo finansavimo turi būti prašoma paraiškoje.

Rytų Europos ir Kaukazo regiono šalyse organizuojamą EST mokymų ir įvertinimo ciklą remia SALTO Rytų Europos ir Kaukazo regiono metodinis centras.

Kas yra EST projektų vykdytojų akreditacija?

Akreditacija padeda užtikrinti EST prieinamumą ir būtinų EST kokybės standartų laikymąsi.

Kas?

Visi vykdytojai iš Programos šalių arba Pietryčių Europos šalių, norintys siųsti, priimti EST savanorius arba koordinuoti EST projektus, turi būti akredituoti. Vykdytojai ne iš Programos ir Pietryčių Europos šalių gali dalyvauti EST projektuose be akreditavimo.

Kaip?

Jeigu organizacija nori būti akredituota, ji turi pateikti *išankstinę paraišką* (angl. *Expression of Interest – EI*), kurioje aprašoma jos motyvacija ir EST veiklų idėjos (žr. Europos Komisijos tinklavietę http://ec.europa.eu/youth/via/forms/forms_via_en.html). Ši forma turi būti pateikiama už akreditaciją atsakingoms institucijoms (žr. toliau). Ta pati organizacija gali teikti paraišką vieno ar kelių tipų akreditacijai gauti (siunčiančiosios, priimančiosios ir/ar koordinuojančios organizacijos).

Kada?

Išankstinę paraišką galima pateikti bet kuriuo metu (nėra jokių terminų). Tačiau organizacijos turėtų pateikti išankstinę paraišką likus pakankamai laiko iki EST projekto paraiškos pateikimo (likus ne mažiau kaip 6 savaitėms). Tai skatinama tam, kad būtų išvengta situacijų, kai nacionalinė agentūra arba Vykdomoji agentūra yra priversta atmesti EST projekto paraišką dėl to, kad kai kurios projekte dalyvaujančios organizacijos nebuvo akredituotos projekto paraiškos vertinimo metu.

Kas akredituoja?

Akreditaciją vykdo:

- **Vykdomoji agentūra:** organizacijoms, kurios yra: a) europiniu lygmeniu veikiančios jaunimo organizacijos; arba b) tarptautinės vyriausybės organizacijos; arba c) pelno siekiančios įstaigos, organizuojančios jaunimo, sporto arba kultūros renginius
- Programos šalies **nacionalinė agentūra** savo šalyje akredituoja visus kitus projektų vykdytojus
- **SALTO Jaunimo Pietryčių Europos Metodinis centras** akredituoja visus kitus projektų vykdytojus Pietryčių Europos šalyse.

Pastaba: išankstinę paraišką pildoma anglų kalba.

Kas toliau?

Paprastai išankstinės paraiškos vertinimas ir akreditavimo procesas atliekamas per šešias savaites nuo paraiškos gavimo dienos. Teigiamo sprendimo atveju, už akreditaciją atsakinga institucija paskiria akreditacijos (EI) numerį ir informuoja apie tai organizaciją. Šis numeris turi būti įrašomas visose su EST projektais, kuriuose dalyvauja organizacija, susijusiose paraiškose.

Akreditacija galioja išankstinėje paraiškoje nurodytą laikotarpį, bet ne ilgiau kaip trejus metus. Pasibaigus galiojimo laikui, akreditacija gali būti atnaujinta, organizacijai pateikiant naują išankstinę paraišką.

Visi vykdytojai įsipareigoja laikytis EST chartijos principų visuose EST projekto etapuose. Tai yra akreditacijos esmė.

Jei organizacija nesilaiko EST chartijos, atsakingos institucijos gali bet kuriuo metu panaikinti akreditaciją.

Siekiant palengvinti partnerių paiešką, visų akredituotų organizacijų kontaktai ir projektų aprašymai skelbiami bendroje „Europos savanorių tarnybos“ vykdytojų duomenų bazėje, adresu: http://ec.europa.eu/youth/program/sos/hei/hei_en.cfm.

Kaip vyksta savanorių atrankos procesas?

Atrenkant savanorius nėra keliama jokie reikalavimai jų kilmei, religijai, seksualinei orientacijai ar politinėms pažiūroms. Iš savanorio taip pat negali būti reikalaujama tam tikros kvalifikacijos, išsilavinimo, konkrečios patirties ar geresnio užsienio kalbos mokėjimo nei pagrindų turėjimas. Pagrįstais atvejais, atsižvelgiant į tarnybos užduotis ir projekto kontekstą, savanorių savybės gali būti įvardijamos tiksliau. Tačiau netgi šiuo atveju atranka negali būti atliekama, remiantis išsilavinimo ar profesinės kvalifikacijos kriterijumi.

EST draudimas

Visi savanoriai turi būti įtraukti į bendrą EST savanorių grupės draudimo sistemą, numatytą programoje „Veiklus jaunimas“, kuri papildo nacionalinį socialinį draudimą (jeigu taikoma).

Koordinuojanti organizacija, bendradarbiaudama su siunčiančiomis ir priimančiomis organizacijomis, užtikrina savanorio (-ių) įtraukimą į draudimo sistemą. Savanoris turi būti apdraustas iki jam išvykstant, draudimas turi apimti visą tarnybos laikotarpį.

Draudimo vadovas, kuriame galima rasti visą informaciją apie teikiamą paramą ir draudimo sumas bei registracijos internetu proceso instrukcijas, prieinamas adresu www.europeanbenefits.com.

„Jaunimo pasas“

„Jaunimo pasą“ 2 veiksmo dalyviai gali gauti nuo 2007 metų. Daugiau informacijos apie „Jaunimo pasą“ galima rasti Programos vadovo A dalyje.

Kokios paramos galima tikėtis?

Nacionalinės agentūros ir vadinamosios EST patariamiosios ir paramos organizacijos pagal Europos savanorių tarnybos sistemą jauniems žmonėms ir organizacijoms nacionaliniu lygmeniu teikia kokybės užtikrinimo ir techninę paramą. Europos lygmeniu šią paramą teikia Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji agentūra.

Pagrindinė paslauga – pagal konkrečius prašymus suteikiama pagalba ieškant savanorių ir EST siunčiančiųjų, priimančiųjų bei koordinuojančių organizacijų ir parama derinant bendrus interesus, savybes ir lūkesčius.

Ši paslauga daugiausia yra skirta norintiems dalyvauti EST veikloje, tačiau neturintiems tam reikalingų partnerystės ryšių Europoje ar kituose pasaulio regionuose. Šiais klausimais taip pat gali labai padėti internetinė akredituotų EST organizacijų duomenų bazė:

http://ec.europa.eu/youth/program/sos/hei/hei_en.cfm.

Papildomai gali būti siūlomos ir kitos paslaugos. Norėdami sužinoti daugiau apie siūlomas paslaugas, kreipkitės į savo nacionalinę agentūrą arba Vykdomąją agentūrą.

Be to, atrinktų projektų dalyviams papildomą paramą teikia Vykdomosios agentūros Jaunimo pagalbos skyrius, į kurį gali kreiptis visi EST projektuose dalyvaujantys savanoriai krizių atvejais ar – prireikus - tarpininkavimo vizos gavimo klausimais:

http://eacea.cec.eu.int/youth/programme/index_en.htm/helpdesk.

EST patariamiosios ir paramos organizacijos

Prereikusias EST teikiamas paslaugas papildo EST patariamiosios ir paramos organizacijos – įvairios visuomeninės organizacijos ar institucijos, kurias nurodo nacionalinės agentūros. EST patariamiosios ir paramos organizacijos padeda surasti savanorių ir EST siunčiančių bei priimančių organizacijų. Jos taip pat padeda suderinti savanorių ir organizacijų interesus, savybes bei lūkesčius ir padeda kurti partnerystę. Tačiau tikrasis savanorių įtraukimo ir atrankos procesas lieka siunčiančios, priimančios arba koordinuojančios organizacijų pareiga ir šios pareigos negali perimti EST patariamiosios ir paramos organizacijos ar nacionalinės agentūros.

Be šių pagrindinių užduočių, EST patariamiosios ir paramos organizacijos taip pat gali padėti kurti EST temas, plėsti geografinę projekto apimtį arba jį pritaikyti konkrečiai tikslinei grupei. Teikiamas paslaugas tiksliai nustato nacionalinės agentūros, atsižvelgdamos į programos „Veiklus jaunimas” prioritetus, konkrečios šalies EST pajėgumus ir padėtį. Pagrįstais atvejais asmenys taip pat gali atlikti panašų patariamąjį ir pagalbinių vaidmenį. EST patariamiosios ir paramos organizacijos taip pat gali pačios siųsti, priimti arba koordinuoti savanorius ir gauti atitinkamą subsidiją projektui, jei jos yra akredituotos EST siunčiančios, priimančios arba koordinuojančios organizacijos.

EST patariamiosios ir paramos organizacijos negali perimti nacionalinių agentūrų sutartinių ar finansinio valdymo įsipareigojimų.

Buvusių EST savanorių struktūros

Visi savanoriai, dalyvaudami EST projekte arba jam pasibaigus, gali dalyvauti buvusių EST savanorių nacionalinių struktūrų veikloje.

Šios struktūros rūpinasi jaunimo ir savanorystės reikalais. Jų veikla paprastai yra teikti paramą EST savanoriams bei sudaryti sąlygas buvusių EST savanorių bendravimui ir bendradarbiavimui dalinantis patirtimi. Išsamesnės informacijos galima kreiptis į savo nacionalinę agentūrą arba į Vykdomąją agentūrą.

EST projektų pavyzdžiai

Vienos veiklos EST projektas (individuali EST veikla)

Italų organizacija (kartu ir koordinuojanti organizacija) pateikia projekto paraišką Italijos nacionalinei agentūrai 2008 m. balandžio 1 d. terminui.

Projekte numatoma viena EST veikla: tas pats italų vykdytojas siunčia vieną savanorį į teatro asociaciją Jungtinėje Karalystėje 7 mėnesių trukmės tarnybai (nuo 2008-07-01 iki 2009-02-01).

Projekte dalyvauja viena siunčianti organizacija (kartu ir koordinuojanti organizacija), viena priimanti organizacija ir vienas savanoris.

Vienos veiklos EST projektas (grupės EST veikla)

Vokietijos vykdytojas (taip pat ir koordinuojanti organizacija) pateikia projekto paraišką Vykdomajai agentūrai 2009 m. rugsėjo 1 d. terminui.

Projekte numatoma viena EST veikla: penki vykdytojai iš Ispanijos, Švedijos, Airijos, Vengrijos, Slovakijos siunčia 12 savanorių į tris Vokietijos asociacijas, bendradarbiaujančias su Essen - Europos kultūros sostinė 2010 organizaciniu komitetu, 1 mėnesio trukmės tarnybai (nuo 2010-04-01 iki 2010-05-01).

Projekte dalyvauja viena koordinuojanti organizacija, penkios siunčiančios organizacijos, trys priimančios organizacijos ir 12 savanorių.

Trijų veiklų EST projektas

Prancūzijos vykdytojas (kartu ir koordinuojanti organizacija) pateikia vieną projekto paraišką Prancūzijos nacionalinei agentūrai 2008 m. birželio 1 d. terminui.

Projekte numatomos trys EST veiklos:

- 1 veikla: du lenkų vykdytojai siunčia 2 savanorius į vaikų globos namus Prancūzijoje. Savanorius priima viena priimanti organizacija Prancūzijoje, kur jie atliks 8 mėnesių trukmės tarnybą (nuo 2009-02-01 iki 2009-10-01).
- 2 veikla: keturi prancūzų vykdytojai siunčia 20 savanorių į 20 globos centrų jauniems žmonėms su negalia Albanijoje, Belgijoje, Graikijoje ir Rumunijoje 6 mėnesių trukmės tarnybai (nuo 2009-09-01 iki 2010-03-01).
- 3 veikla (įtraukimo veikla): vienas prancūzų vykdytojas siunčia vieną mažiau galimybių turintį savanorį (pvz., jaunas žmogus turi socialinių sunkumų dėl to, kad buvo išmestas iš mokyklos) į socialinį laisvalaikio centrą jauniems emigrantams Suomijoje 12 mėnesių trukmės tarnybai (nuo 2009-04-01 iki 2010-04-01).

Iš viso projekte dalyvauja viena koordinuojanti organizacija, septynios siunčiančios organizacijos, 22 priimančios organizacijos ir 23 savanoriai.

Žemiau pateikta lentelė iliustruoja pagrindinius šio projekto pavyzdžio žingsnius:

EST projektas (viena paraiška) (nuo 2008/10 iki 2010/05: 20 mėnesių)

I. Pasiruošimas projektui įskaitant ryšių su organizacijomis palaikymą, savanorių atrankos proceso detalizavimą, Veiklų kalendoriaus sudarymą ir kt. (2008/10-12; 3 mėnesiai)				
II. Veiklos (2009/01 – 2010/03: 15 mėnesių)	1 veikla	Dviejų savanorių parengimas (mokymai prieš išvykstant ir kt.)	Tarnyba (2 mėnesiai)	Veiklos įvertinimas su savanoriais ir parama vėl integruojantis į savo bendruomenę
	2 veikla	20 savanorių parengimas (mokymai prieš išvykstant ir kt.)	Tarnyba (6 mėnesiai) + <u>vidurio įvertinimas</u>	Veiklos įvertinimas su savanoriais ir parama vėl integruojantis į savo bendruomenę
	3 veikla	Savanorio parengimas (išankstinis planavimo vizitas – galimas, nes tai įtraukimo veikla, mokymai prieš išvykstant ir kt.)	Tarnyba (12 mėnesių) + <u>vidurio įvertinimas</u>	Veiklos įvertinimas su savanoriais ir parama vėl integruojantis į savo bendruomenę
III. Projekto įvertinimas (galutinė ataskaita ir kt.) (2010/04 – 2010/06; 2 mėnesiai)				

Kokios yra finansavimo taisyklės?

Projekto biudžetas turi būti apskaičiuojamas, laikantis šių finansavimo taisyklių:

A) 2 veiksmo finansavimo taisyklių apžvalga

Reikalavimus atitinkančios išlaidos		Finansavimo mechanizmas	Suma*	Lėšų skyrimo būdas	Atsiskaitymo įsipareigojimai*
Savanorio (-ių) kelionės išlaidos	Kelionės iš namų į projekto vietą išlaidos (vienas bilietas į abi puses). Pigiausias kelionės būdas ir bilietai (pvz., ekonominės klasės lėktuvų bilietai, traukinio 2 klasės vagonas).	<i>Realių išlaidų procentinė dalis</i>	100% reikalavimus atitinkančių išlaidų	Automatinis	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti kelionės bilietų, sąskaitų kopijas.
Siuntimo veiklos išlaidos	Savanorių atranka, parengimas, ryšių palaikymas veiklos metu, projekto vertinimas, administracinės, ryšių išlaidos.	<i>Norma</i>	450 EUR x savanorių skaičius	Automatinis	Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje.
Priėmimo veiklos išlaidos	Parama savanoriui (susijusi su savanorio užduotimis, parama kalbos mokymuisi ir asmeninė parama, globėjai), apgyvendinimas, maitinimas, vietos transportas, administracinės ir ryšių išlaidos.	<i>Norma</i>	450 EUR x savanorių skaičius x savanoriškos tarnybos kitoje šalyje mėnesių skaičius	Automatinis	Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje. Turi būti pateiktas pasirašytas savanorio patvirtinimas, kad jis gavo paramą.
Išlaidos vizai, su viza susijusios išlaidos, išlaidos skiepams	Išlaidos vizai, su vizomis susijusios išlaidos, išlaidos leidimui gyventi ir skiepams.	Realių išlaidų procentinė dalis	100% reikalavimus atitinkančių išlaidų	Sąlyga: ypatingųjų išlaidų būtinybė būtina pagrįsti paraiškoje	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti kelionės bilietų, sąskaitų kopijas.
Savanorio išmoka (kišenpinigiai)	Savanorio kišenpinigiai papildomoms asmeninėms išlaidoms (išmokami kas savaitę ar kas mėnesį).	<i>Norma</i> (priklauso nuo konkrečios šalies, žr. D lentelę)	Mėnesinė išmoka eurais x savanoriškos tarnybos kitoje šalyje mėnesių skaičius x savanorių skaičius	Automatinis	Turi būti pateiktas pasirašytas savanorio patvirtinimas.
Koordinavimo išlaidos	Koordinavimo, stebėjimo, bendradarbiavimo tinkle, ryšių, administravimo, draudimo dokumentų parengimas, pagalba gaunant vizą, projekto vykdytojų susitikimų organizavimas. NĖRA skiriama, jei projekte dalyvauja tik viena priimanti ir viena siunčianti organizacija.	<i>Norma</i>	180 EUR x vykdytojų skaičius (išskyrus koordinuojančią organizaciją)	Sąlyga: koordinavimo veiklos turinys ir tikslai turi būti pagrįsti paraiškoje	Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje.
		+ <i>Norma</i>	+ 150 EUR x savanorių skaičius		
Papildomo rezultatų taikymo ir sklaidos išlaidos	Išlaidos, susijusios su papildomu rezultatų taikymu ir sklaida.	Realių išlaidų procentinė dalis	100% tinkamų išlaidų Iki 500 EUR x vykdytojų skaičius	Sąlyga: rezultatų taikymo ir sklaidos veikla turi būti aprašyta paraiškoje	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti kelionės bilietų, sąskaitų kopijas. Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje.

B) 2 veiksmo papildomo projektų, kuriuose dalyvauja mažiau galimybių turintys jauni žmonės, finansavimo taisyklių apžvalga

<i>Reikalavimus atitinkančios išlaidos</i>		<i>Finansavimo mechanizmas</i>	<i>Suma*</i>	<i>Lėšų skyrimo būdas</i>	<i>Atsiskaitymo įsipareigojimai*</i>
Išlaidos, susijusios su išankstiniu planavimo vizitu	Kelionės išlaidos nuo namų iki projekto vietos ir atgal. Pigiausias kelionės būdas ir bilietai (pvz., ekonominės klasės lėktuvų bilietai, traukinio 2 klasės vagonas).	Realių išlaidų procentinė dalis	100% reikalavimus atitinkančių išlaidų	Sąlyga: išankstinio vizito būtinybė ir tikslai turi būti pagrįsti paraiškoje	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti kelionės bilietų, sąskaitų kopijas.
	+ Apgyvendinimo ir kitos vizito metu patirtos išlaidos.	+ Norma	+ 48 EUR x nakvynių skaičius (iki 2 nakvynių) x atstovų iš siunčiančios organizacijos skaičius		Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje.
Išlaidos, susijusios su sustiprinta globa	Išlaidos, tiesiogiai susijusios su papildoma asmenine parama mažiau galimybių turintiems savanoriams pasirengimo, EST veiklos kitoje šalyje metu.	Norma	250 EUR x savanorių skaičius x savanoriškos tarnybos kitoje šalyje mėnesių skaičius	Sąlyga: paraiškoje turi būti pagrindžiamas ir paaiškinamas sustiprintos globos bei asmeninės paramos poreikis ir tikslai bei nurodoma, kokia asmeninė parama bus teikiama	Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje.
Ypatingosios išlaidos	Išlaidos, tiesiogiai susijusios su mažiau galimybių ir (arba) specialiųjų poreikių turinčiais savanoriais.	Realių išlaidų procentinė dalis	100% reikalavimus atitinkančių išlaidų	Sąlyga: finansavimo poreikis ypatingosioms išlaidoms padengti turi būti pagrįstas paraiškoje	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti kelionės bilietų, sąskaitų kopijas.

*** Nacionalinės agentūros gali keisti atsiskaitymo tvarką, fiksuotas sumas ir normas. Projekto vykdytojas, teikdamas paraišką nacionaliniu lygmeniu, turi naudoti savo nacionalinės agentūros nustatytas fiksuotas sumas ir normas. Lietuvoje taikomos sumos ir taisyklės yra skelbiamos Nacionalinės agentūros tinklavietėje.**

Kokios išlaidos yra laikomos ypatingosiomis išlaidomis?

Pateisinamos ypatingosios išlaidos, susijusios su mažiau galimybių ir (arba) ypatingųjų poreikių turinčiais jaunais žmonėmis.

Šiuo atveju iš projekto subsidijos galima padengti, pvz., vizitus pas medikus, sveikatos priežiūros išlaidas, papildomą kalbos mokymąsi arba kalbinį palaikymą, papildomą pasirengimą, specialias patalpas ar įrangą, papildomą lydinčią asmenį, papildomas asmenines išlaidas ekonominių sunkumų atveju, vertimą (raštu arba žodžiu).

Reikalavimus atitinkančių ir neatitinkančių išlaidų apibrėžimą galima rasti Programos vadovo C dalyje.

C) 2 veiksmo mokymų ir įvertinimo ciklas

Reikalavimus atitinkančios išlaidos		Finansavimo mechanizmas	Suma*	Lėšų skyrimo būdas	Atsiskaitymo įsipareigojimai*
Išlaidos, susijusios su mokymais atvykus	Išlaidos, tiesiogiai susijusios su renginio organizavimu, įskaitant kelionės išlaidas iki mokymų vietos ir atgal.	Realių išlaidų procentinė dalis	100% reikalavimus atitinkančių išlaidų Iki 900 EUR x dalyvių (savanorių, mokymų vadovų, kt.) skaičius	NĖRA skiriama, jeigu mokymai vyksta Programos šalyje arba Pietryčių Europos šalyje (kadangi šiose šalyse mokymus rengia nacionalinės agentūros ir SALTO Pietryčių Europos metodinis centras, dalyvavimas juose nemokamas), nebent išimties atvejais leidžiama kitaip. Mokymams, vykstantiems kitose šalyse, subsidija skiriama su sąlyga: planuojamų veiklų tikslai, turinys ir programa turi būti aprašyti paraiškoje ir remtis Komisijos nustatytais būtinaisiais savanorių mokymų standartais.	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti kelionės bilietų, sąskaitų kopijas.
Išlaidos, susijusios su mokymais prieš išvykstant, vidurio įvertinimo susitikimu, galutinio veiklos įvertinimo susitikimu	Išlaidos, tiesiogiai susijusios su renginio organizavimu, įskaitant kelionės išlaidas iki mokymų vietos ir atgal.	Realių išlaidų procentinė dalis	100% reikalavimus atitinkančių išlaidų Iki 500 EUR x dalyvių (savanorių, mokymų vadovų ir kt.) skaičius	NĖRA skiriama, jeigu mokymai vyksta Programos šalyje arba Pietryčių Europos šalyje (kadangi šiose šalyse mokymus rengia nacionalinės agentūros ir SALTO Pietryčių Europos metodinis centras, dalyvavimas juose nemokamas), nebent išimties atvejais leidžiama kitaip. Mokymams, vykstantiems kitose šalyse, subsidija skiriama su sąlyga: planuojamų veiklų tikslai, turinys ir programa turi būti aprašyti paraiškoje ir remtis Komisijos nustatytais būtinaisiais savanorių mokymų standartais.	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti kelionės bilietų, sąskaitų kopijas.

*** Nacionalinės agentūros gali keisti atsiskaitymo tvarką, fiksuotas sumas ir normas. Projekto vykdytojas, teikdamas paraišką nacionaliniu lygmeniu, turi naudoti savo nacionalinės agentūros nustatytas fiksuotas sumas ir normas. Lietuvoje taikomos sumos ir taisyklės yra skelbiamos Nacionalinės agentūros tinklavietėje.**

D) Savanorio išmoka eurai per tarnybos kitoje šalyje mėnesį

Programos šalys	
Europos sąjungos valstybės narės (ES) ¹⁰	
Austrija	110 €
Belgija	105 €
Bulgarija	65 €
Kipras	95 €
Čekija	95 €
Danija	140 €
Estija	85 €
Suomija	120 €
Prancūzija	125 €
Vokietija	105 €
Graikija	95 €
Vengrija	95 €
Airija	125 €
Italija	115 €
Latvija	80 €
Lietuva	80 €
Liuksemburgas	105 €
Malta	95 €
Nyderlandai	115 €
Lenkija	85 €
Portugalija	95 €
Slovakija	95 €
Slovėnija	85 €
Ispanija	105 €
Švedija	115 €
Rumunija	60 €
Jungtinė Karalystė	150 €
Šalys, priklausančios Europos laisvosios prekybos asociacijai (ELPA), ir Europos ekonominės erdvės narės	
Islandija	145 €
Lichtenšteinas	130 €
Norvegija	145 €
Šalis, siekianti narystės Europos Sąjungoje	
Turkija	85 €

Kaimyninės šalys partnerės	
Rytų Europa ir Kaukazas	
Armėnija	70 €
Azerbaidžanas	70 €
Baltarusija	90 €
Gruzija	80 €
Moldova	80 €
Rusijos Federacija	90 €
Ukraina	80 €
Viduržemio jūros regiono šalys partnerės	
Alžyras	85 €
Egiptas	65 €
Izraelis	105 €
Jordanija	60 €
Libanas	70 €
Marokas	75 €
Palestinos savivaldai priklausantys Vakarų krantas ir Gazos ruožas	60 €
Sirija	80 €
Tunisas	60 €
Pietryčių Europa	
Albanija	50 €
Bosnija ir Hercegovina	65 €
Kroatija	60 €
Buvusioji Jugoslavijos Respublika	50 €
Makedonija	
Juodkalnija	80 €
Serbija	80 €

Šalys partnerės iš kitų pasaulio regionų	
Afganistanas	50 €
Angola	80 €
Antigva ir Barbuda	85 €
Argentina	75 €
Australija	75 €
Bahamos	75 €
Bangladešas	50 €
Barbadosas	75 €
Belizas	50 €
Beninas	50 €
Bolivija	50 €
Botsvana	50 €
Brazilija	65 €
Brunėjus	60 €
Burkina Faso	55 €
Burundis	50 €
Bisau Gvinėja	50 €
Centrinė Afrikos Respublika	65 €
Čadas	65 €
Čilė	70 €
Dominika	75 €
Dominikos Respublika	60 €
Dramblio Kaulo krantas	60 €
Džibutis	65 €
Eritrėja	50 €
Etiopija	50 €
Ekvadoras	50 €
Fidžis	50 €
Filipinai	60 €
Gabonas	75 €
Gajana	50 €
Gambija	50 €
Gana	70 €
Grenada	75 €
Gvatemala	50 €

¹⁰ Asmenys iš užjūrio šalių ir teritorijų (UŠT) ir, kai taikytina, atitinkamos viešosios ir (arba) privačios UŠT institucijos turi teisę dalyvauti programoje „Veiklus jaunimas“, kaip numatyta programos taisyklėse ir susitarimuose, taikytinuose valstybei narei, su kuria yra susijusi konkreči UŠT. Atitinkamos UŠT yra išvardijamos 2001 m. lapkričio 27 d. Tarybos sprendimo dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos bendrijos asociacijos (2200/822/EB), 2001 m. lapkričio 30 d. Oficialusis leidinys L 314, 1A priede.

Gvinėjos Respublika	50 €
Haitis	65 €
Hondūras	50 €
Indija	50 €
Indonezija	50 €
Jamaika	60 €
Jemenas	60 €
Jungtinės Amerikos Valstijos	80 €
Kambodža	50 €
Kamerūnas	55 €
Kanada	65 €
Kazachstanas	70 €
Kenija	60 €
Kinija	55 €
Kiribatis	60 €
Kirgizija	75 €
Kolumbija	50 €
Komorai	50 €
Kongas (Kongo Demokratinė Respublika)	80 €
Kongas (Kongo Respublika)	70 €
Korėja	85 €
Kosta Rika	50 €
Kuko salos	50 €
Laosas	50 €
Lesotas	50 €
Liberija	85 €
Madagaskaras	50 €

Malavis	50 €
Malaizija	50 €
Malis	60 €
Maršalo salos	50 €
Mauritanija	50 €
Mauricijaus sala	60 €
Meksika	70 €
Mikronezija	55 €
Mozambikas	60 €
Namibija	50 €
Nauru	50 €
Nepalas	50 €
Nikaragva	50 €
Nigeris	50 €
Nigerija	50 €
Niue	50 €
Palau	50 €
Panama	50 €
Papua Naujoji Gvinėja	55 €
Paragvajus	50 €
Peru	75 €
Pietų Afrika	50 €
Pusiaujo Gvinėja	60 €
Rytų Timūras	65 €
Ruanda	65 €
Saliamono Salos	50 €
Salvadoras	55 €

Samoa	50 €
San Tomė ir Principė	60 €
Sent Liusija	75 €
Sent Kitsas ir Nevis	85 €
Sent Vinsentas ir Grenadinai	75 €
Senegalas	65 €
Seišeliai	85 €
Siera Leonė	55 €
Sudanas	55 €
Surinamas	50 €
Svazilandas	50 €
Tanzanija	60 €
Tailandas	60 €
Togas	50 €
Tonga	60 €
Trinidadas ir Tobagas	60 €
Tuvalu	50 €
Uganda	55 €
Urugvajus	55 €
Uzbekistanas	75 €
Vanuatu	60 €
Venesuela	85 €
Vietnamas	50 €
Zambija	50 €
Zimbabvė	50 €
Žaliojo Kyšulio Salos	50 €

Kaip parengti gerą projektą?

Šio veiksmo „Kokybės kriterijų” lentelė pateikia kriterijus, kuriais remiantis yra vertinama projekto kokybė. Čia rasite keletą patarimų, galinčių padėti jums parengti gerą projektą.

Projekto plano kokybė

- **Partnerystės / aktyvaus visų projekto vykdytojų įsitraukimo kokybė**

Sklindus ir efektyvus bendradarbiavimas tarp siunčiančiųjų, priimančiųjų ir koordinuojančios organizacijų yra esminis elementas, siekiant parengti sėkmingą projektą. Projekto vykdytojai turi parodyti gebėjimą sukurti ir palaikyti darnią partnerystę, išsikelti bendrus tikslus ir visiems kartu aktyviai jų siekti. Atsižvelgiant į tai, reikėtų atkreipti dėmesį į šias aplinkybes: bendradarbiavimą tarp vykdytojų ir jų įsipareigojimus projekte; vykdytojų savybes ir veiklos pobūdį, kai projekto veiklos reikalauja turėti atitinkamus gebėjimus ir kvalifikacijas; aiškius ir bendrai vykdytojų sutartus vaidmenis ir užduočių pasiskirstymą; partnerystės pajėgumą užtikrinti efektyvią veiklos metu pasiektų rezultatų sklaidą ir tolesnės veiklos planavimą.

Grupės EST veiklos, susijusios su konkrečiu renginiu, reikalauja glaudaus bendradarbiavimo su renginį organizuojančia institucija (grupe).

- **Savatorių atrankos proceso kokybė**

Visiems prieinamas ir skaidrus atrankos procesas atspindi bendrą EST atvirumą visiems jauniems žmonėms ir Programos dvasią.

- **Parengiamojo etapo kokybė**

Parengiamasis etapas turi lemiama reikšmės EST projekto sėkmei. Siunčiančioji organizacija, bendradarbiaudama su koordinuojančia ir priimančiąja organizacijomis bei nacionaline agentūra, užtikrina tinkamą EST veiklos parengimą kartu su savanoriu (-iais). Vykdytojai turi pasidalinti atsakomybėmis, sudaryti dienotvarkę, paruošti užduotis savanoriui (-iams), susitarti dėl praktinių klausimų (vietos, kelionių, apgyvendinimo, kalbinio palaikymo) ir kt.

Be to, kai savanoris (-iai) jau atrinktas, nuolatinis ryšių palaikymas ir dalinimasis informacija tarp vykdytojų iki prasidedant tarnybai leidžia geriau suderinti projekto struktūrą, atsižvelgiant į savanorio (-ių) savybes ir motyvaciją.

- **Tarnybos ir savanorio užduočių kokybė**

Tarnybos programa turi būti aiškiai apibrėžta, atitinkanti tikrovę, subalansuota ir susijusi su projekto bei programos „Veiklus jaunimas” tikslais.

Turi būti siekiama efektyviai derinti savanoriams skiriamas užduotis su jų turimomis savybėmis ir gebėjimais. Užduotys savanoriams turi kiek įmanoma atitikti jų individualius gebėjimus ir norus. Tam, kad būtų išvengta savanorių išnaudojimo ir siekiant apsaugoti savanorius nuo per didelės atsakomybės, jiems negali būti skiriamos profesionalių darbuotojų užduotys. Taip pat turėtų būti skiriama kiek įmanoma mažiau rutininių darbų. Savanorių užduotys leidžia savanoriams bendrauti su vietos bendruomene. EST savanoriai negali atlikti užduočių, susijusių su kitų EST projektų vykdymu (t.y. jie negali būti atsakingi už projekto vadybą, kitų EST savanorių atranką ar mokymus).

- **Savanoriams siūlomos paramos ir mokymo galimybių kokybė**

Visuose projekto etapuose turi būti užtikrinta tinkama parama savanoriui (-iams). Kiekvienam savanoriui turi būti suteikiama asmeninė, su užduotimis susijusi, kalbinė ir administracinė pagalba. Asmeninę paramą suteikia paskirtas globėjas, su užduotimis susijusią pagalbą turi užtikrinti kitas pakankamai patirties turintis asmuo.

Kadangi EST veikloje dalyvaujantys jauni savanoriai ilgą laiką gyvena kitoje šalyje, ypatingai svarbu, kad visuose projekto etapuose jiems būtų užtikrinti atitinkamo lygmens mokymai. Kiekvienas savanoris dalyvauja EST mokymų ir įvertinimo cikle, kurį sudaro mokymai prieš išvykstant, mokymai atvykus, vidurio įvertinimo susitikimas ir galutinis Veiklos įvertinimas. Savanoriams turi būti suteikiama galimybė įvertinti EST metu įgytą patirtį ir dalintis ja su kitais. Savanoriams taip pat užtikrinamas kalbos mokymas, kuris įtrauktas į įprastinę tarnybos dienotvarkę. Kalbinės paramos forma, trukmė ir dažnumas gali skirtis atsižvelgiant į savanorių poreikių ir gebėjimų bei organizacijos užduočių ir galimybių.

- **Projekto įvertinimo etapo kokybė**

Siekiant projektą ir jo rezultatus padaryti nuoseklius, projekto vykdytojams ir savanoriams rekomenduojama atlikti galutinį įvertinimą. Įvertinimo etapas skirtas įvykusio projekto aptarimui (gali apimti kelias skirtingas veiklas). Šio etapo tikslas yra įvertinti, ar projekto tikslai buvo pasiekti ir ar vykdytojų ir savanorių lūkesčiai buvo pateisinti.

Be galutinio įvertinimo, siekiant sklandžiai įgyvendinti projektą, rekomenduojamos įvertinimo sesijos prieš, po ir veiklos metu.

Turi būti organizuojami reguliarūs susitikimai su koordinatoriumi ir globėju. Šios įvertinimo sesijos veiklos metu suteikia galimybę išgirsti savanorių atsiliepimus ir, atsižvelgiant į juos, koreguoti veiklą.

- **Rizikos prevencijos ir krizių valdymo priemonių kokybė**
Projekto vykdytojas garantuoja, kad rizikos prevencijos ir krizių valdymo klausimas bus aptartas projekte. Siekiant sukurti saugią aplinką jauniems žmonėms dalintis savo mokymosi patirtimi, numatomos atitinkamos priemonės.
- **Specialių priemonių, numatytų projektuose, kuriuose dalyvauja mažiau galimybių turintys jauni žmonės, kokybė**
Projektai, kuriuose dalyvauja mažiau galimybių turintys jauni žmonės, turėtų būti įtraukti į platesnį procesą, tapti ugdymo proceso dalimi, o ne būti traktuojami kaip atskiras renginys. Be to, juose turėtų dalyvauti stiprių pedagoginių kompetencijų ir (arba) įtraukimo veikloje patirties turintys vykdytojai.

Ruošiantis ir įgyvendinant tokius projektus, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas jaunų žmonių savybių ir specialiųjų poreikių išsiaiškinimui bei atitinkamo, pagal individualius poreikius pritaikyto, ir palaikančio priėjimo prie jų užtikrinimui. Šie projektai turėtų stengtis sąmoningai kuo aktyviau įtraukti mažiau galimybių turinčius jaunos žmones.

Prieš prasidedant tarnybai rekomenduojami išankstiniai planavimo vizitai į priimančiąsias organizacijas, kurie palengvintų glaudžios partnerystės kūrimą bei didintų mažiau galimybių turinčių jaunų žmonių įsitraukimą.

Siekiant suteikti didesnę asmeninę paramą mažiau galimybių turintiems savanoriams siunčiančioje ir (arba) priimančioje šalyje, gali būti numatyta sustiprintos globos galimybė. Tokiu atveju, atsakomybėmis pasidalina siunčianti ir priimanti organizacijos.

Projekto turinio ir metodikos kokybė

- **EST chartijos kokybės kriterijų atitikimas**
Projekto metu turi būti plėtojami EST chartijoje nustatyti kokybės kriterijai, kurie apima tokius esminius aspektus kaip partnerystė, EST principai, kokybės standartų užtikrinimo priemonės, informacija ir pripažinimas.
- **Aktyvus savanorių įtraukimas į veiklą**
Savanoriai turi būti aktyviai įtraukiami į EST veiklos pasirengimo ir įvertinimo etapus.
- **Savanorių socialinis ir asmeninis tobulėjimas**
Projektas turi sukurti galimybę dalyviams įgyti pasitikėjimo savimi, susiduriant su naujomis patirtimis, požiūriais ir elgesiu; išsiugdyti ir tobulinti įgūdžius, kompetencijas ir žinias, kurios prisidėtų prie jų socialinio ir asmeninio tobulėjimo.

Projektas taip pat turėtų užtikrinti EST kaip „mokymosi tarnybos“ pobūdį, t.y. suteikti jauniems žmonėms neformalaus mokymosi galimybes. Numatomi mokymosi pasiekimai ir pats mokymo procesas bendrais bruožais turi būti aprašyti projekto paraiškoje.

Savanorių, atliekančių EST tarnybą tuo pačiu metu vienoje priimančioje organizacijoje, turi būti kiek įmanoma mažiau. Savanorių skaičius turi atitikti EST projekto pobūdį bei organizacijos galimybes sudaryti tinkamas mokymosi galimybes keliems savanoriams vienu metu.

Grupinės EST veiklos užtikrina, kad mokymasis vyksta ne tik individualiai, bet ir grupėje. Numatomi bendri susitikimai ir ryšiai tarp savanorių.

- **Globėjo vaidmuo**
Globėjas yra atsakingas už asmeninę paramą savanoriui (-iams) bei pagalbą integruojantis į vietinę bendruomenę. Globėjas taip pat atlieka svarbų vaidmenį kartu su savanoriu EST veiklos pabaigoje aptariant mokymosi pasiekimus, turint omeny „Jaunimo pasą“. Iškilus sunkumams, savanoris (-iai) gali kreiptis į globėją.

▪ **Tarpkultūrinė dimensija**

EST turi prisidėti prie jaunų žmonių teigiamo kitų kultūrų supratimo, palaikyti dialogą ir tarpkultūrinius susitikimus su jaunais žmonėmis iš kitokios kultūrinės aplinkos. Tai turėtų padėti išvengti ir kovoti su išankstiniais nusistatymais, rasizmu ir visais atskirtį kuriančiais požiūriais bei ugdyti tolerancijos ir įvairovės supratimo jausmą.

▪ **Europos dimensija**

Projektas turi prisidėti prie jaunų žmonių mokymosi proceso ir geriau pažinti Europos / tarptautinį kontekstą, kuriame jie gyvena. Projekto europinę dimensiją gali atspindėti tokie veiksniai:

- projektas skatina jaunus žmones įsisauginti savo, kaip Europos piliečių, pilietiškumą ir padeda suvokti savo vaidmenį dabarties ir ateities Europoje;
- projektu sprendžiamos visai Europai iškilančios bendros problemos, pvz., rasizmo, ksenofobijos ir antisemitizmo, piktnaudžiavimo narkotikais ir kt.;
- projekto tema yra aktuali visai Europai, pvz., ES plėtra, Europos institucijų vaidmuo ir veikla, ES veiksmai ir sprendimai su jaunais žmonėmis susijusiais klausimais;
- projektas svarsto esminius ES principus, tokius kaip laisvė, demokratija, pagarba žmogaus teisėms ir esminėms laisvėms, lygybė prieš įstatymą.

Projekto sklaidos kokybė

▪ **Poveikis, sklaidos efektas ir tęstinumas**

EST projekto poveikį turėtų pajusti ne tik savanoriai – dalyvaujančios vietinės bendruomenės turi taip pat įgyti bendrą supratimą apie „Europą”. Tuo tikslu priimančios organizacijos turėtų į projekto veiklą kiek įmanoma labiau įtraukti ir kitus žmones (kaimynus, vietos bendruomenę ir kt.). Galimybė viename projekte derinti skirtingas EST veiklas bei grupės EST veikla suteikia daugiau galimybių aukščiau išvardintiems veiksniams pasitarnauti didinant EST efektyvumą ir poveikį.

Jeigu projekte ar EST veikloje dalyvauja keli savanoriai, turėtų būti stengiamasi kiek įmanoma labiau užtikrinti jų veiklas jungiančių veiksmų kokybę, ypač per naujas temas, abipusį bendradarbiavimą siunčiant ir priimant savanorius, veiklos vietas ir užduočių įvairovę, reguliarius susitikimus ir savanorių bendradarbiavimo galimybes ir kt.

Projektas turi būti kuriamas, numatant ilgalaikę perspektyvą ir planuojant pasiekti sklaidos efektą ir tvarų poveikį. Sklaidos efektas pasiekiamas, įtikinant kitas organizacijas siųsti ar priimti savanorius. Vykdytojai, siekdami kuo plačiau paskleisti projekto tikslus ir rezultatus, turėtų numatyti galimas tikslo grupes, kurios galėtų tapti *informacijos skleidėjais (angl., multipliers)* (jauni žmonės, jaunimo darbuotojai, žiniasklaida, politiniai lyderiai, specialistai, ES sprendimų priėmėjai).

▪ **Projekto ir programos „Veiklus jaunimas” matomumas**

Vykdytojai turėtų kartu apgalvoti priemones, kurios padėtų pagerinti projekto ir programos „Veiklus jaunimas”, o taip pat EST matomumą. Vykdytojų ir dalyvių kūrybiškumas siūlo papildomą informacijos apie EST sklaidos galimybę, taip pat programos „Veiklus jaunimas” galimybių pristatymą. Matomumas ir priemonės dažniausiai atsiranda prieš ir veiklos įgyvendinimo metu. Tokios priemonės gali būti suskirstytos į dvi kategorijas:

- Projekto matomumas

Vykdytojai ir dalyviai turėtų „viešinti” projektą – taip pat jo tikslus ir uždavinius – įgyvendinant projektą skleisti „žinutę jaunimui”. Siekiant didinti projekto žinomumą, galima sukurti informacinę medžiagą; skleisti informaciją e-paštu ir trumpųjų SMS žinučių pagalba; parengti plakatus, lipdukus, reklamines priemones (marškinėlius, kepuraites, rašiklius, ir kt.); pakviesti žurnalistus stebėti veiklas; parengti „pranešimą spaudai” ar parašyti straipsnį į vietos laikraštį, tinklavietę ar informacinį biuletinį; sukurti e-grupę, internetinę bendravimo erdvę, nuotraukų galeriją ar internetinį blog’ą ir kt.

- Programos „Veiklus jaunimas” matomumas

Be privalomo programos „Veiklus jaunimas” logotipo naudojimo (žr. šio vadovo C dalį), siekiant plačiau paskleisti informaciją apie programos teikiamas galimybes tarp jaunų žmonių ir jaunimo darbuotojų Europoje ir už jos ribų, kiekvienas projektas privalo veikti kaip programos „Veiklus jaunimas” atstovas. Projektų vykdytojai yra skatinami įtraukti informaciją apie Programą (pvz., informacija apie Programos veiksmus ir priemones, jos tikslus ir esminius bruožus, tikslo grupes ir kt.) tais pačiais būdais, kurie galėtų padidinti projekto matomumą (žiūrėti anksčiau pateiktus pavyzdžius). Vykdytojai galėtų numatyti specialias informacines sesijas, užsiėmimus. Jie taip pat galėtų suplanuoti dalyvavimą renginiuose (seminaruose, konferencijose, debatuose), organizuojamuose įvairiais lygmenimis (vietiniu, regioniniu, nacionaliniu, tarptautiniu).

▪ **Rezultatų taikymas ir sklaida**

Kiekvienas projekto vykdytojas privalo numatyti EST rezultatų taikymo ir sklaidos priemones.

- Standartinės rezultatų taikymo ir sklaidos priemonės

Standartinės rezultatų taikymo ir sklaidos priemonės gali atrodyti panašios į EST projekto matomumą užtikrinančias priemones, išdėstytas ankstesniame paragrafe; pagrindinis skirtumas yra tas, kad rezultatų taikymo ir sklaidos priemonės susitelkia ties projekto rezultatais labiau nei ties projekto tikslais ir veikla. Tiksliau, EST rezultatų taikymas ir sklaida gali būti priemonė perduoti tarnybos metu įgytas žinias, pvz., savanoris, atlikęs 6 mėnesių tarnybą dienos centre pagyvenusiems žmonėms, gali lankytis kituose centruose ar suinteresuotose organizacijose ir dalintis vertinga patirtimi bei jo paties naudotais ar sukurtais darbo su konkrečia tikslo grupe metodais. Dėl šios priežasties, rezultatų sklaidos ir jų taikymo priemonės vykdomos jau įgyvendinus EST projekto veiklą. Šiose priemonėse turi aktyviai dalyvauti ir pats savanoris.

- Papildomos rezultatų sklaidos ir taikymo priemonės

Kartu su standartinėmis rezultatų sklaidos ir panaudojimo priemonėmis, projekto vykdytojai gali imtis papildomų priemonių skleisti ir didinti jų projekto rezultatų vertę. Programa „Veiklus jaunimas“ siūlo papildomą finansinį paskatinimą tokioms priemonėms (žr. šios priemonės skirsnį „Kokios yra finansavimo taisyklės?“). Papildomos rezultatų sklaidos ir taikymo pavyzdžiais galėtų būti viešų renginių organizavimas (pristatymai, konferencijos, užsiėmimai); garso ir vaizdo produktų sukūrimas (CD, DVD); ilgalaikių ryšių su žiniasklaida palaikymas (radijo/TV/spaudos pranešimai, interviu, dalyvavimas įvairiose radijo/TV laidose); informacinės medžiagos parengimas (informaciniai biuleteniai; brošiūros, lankstinukai, geros praktikos vadovai); internetinio puslapio sukūrimas ir t.t.

Europos savanorių tarnybos chartija

Europos savanorių tarnybos chartija

Europos savanorių tarnybos (EST) chartija yra programos „Veiklus jaunimas“ vadovo dalis. Chartijoje pabrėžiami EST siunčiančios, priimančios ir koordinuojančios organizacijų vaidmenys ir pagrindiniai EST principai bei kokybės standartai. **Visi EST vykdytojai laikosi šios chartijos nuostatų.**

EST partnerystė

Kiekvienos EST veiklos pagrindas – glaudi EST siunčiančios, priimančios, koordinuojančios organizacijų ir savanorio partnerystė. Būtina tinkamai suderinti savanorio poreikius ir užduotis. Prieš pradėdami EST veiklą, visi partneriai pasirašo *Veiklos sutartį*.

- Siunčianti organizacija yra atsakinga už savanorių parengimą ir rėmimą iki EST veiklos pradžios, veiklos metu ir pasibaigus šiai veiklai.
- Per visą EST veiklos laikotarpį priimanti organizacija turi užtikrinti saugias ir tinkamas savanorio gyvenimo ir darbo sąlygas. Ji turi teikti tinkamą asmeninę ir su užduotimis susijusią paramą, padėti įveikti sunkumus dėl kalbos, taip pat paskirti savanorio globėją.
- Koordinuojanti organizacija (paraiškos teikėja) turi padėti įgyvendinti projektą, visiems projekto partneriams teikdama pagalbą administravimo ir kokybės klausimais ir užtikrindama jų bendradarbiavimą tinkle.

Privalomi EST principai

- Neformalaus ugdymo ir tarpkultūrinė dimensija, kai yra aiškiai apibrėžiamas savanorio mokymosi planas.
- Tarnybos pakraipa, kai yra aiškiai pabrėžiama, jog projektu nesiekama pelno, ir apibrėžiamos savanorio užduotys. Būtina užtikrinti, kad tarnyba truks visą darbo dieną ir savanoris aktyviai dalyvaus šioje veikloje. EST savanorio veikla negali pakeisti jokio darbuotojo atliekamos veiklos.
- Nauda ir ryšiai su vietos bendruomene.
- EST veikloje savanoriai dalyvauja nemokamai.
- Prieinamumas ir integracija: vykdydamos EST savanorių atranką, organizacijos užtikrina, kad EST veikla būtų prieinama visiems jauniems žmonėms, neatsižvelgiant į nuostatas, susijusias su etninėmis grupėmis, religija, seksualine orientacija ar politinėmis pažiūromis. Jeigu projektas yra skirtas mažiau galimybių turintiems savanoriams, būtina užtikrinti sąlygas ir galimybes pagal individualius poreikius pritaikytam pasirengimui projektui ir pagalbai.

Privalomi EST kokybės standartai

Parama savanoriui

- iki EST veiklos pradžios, veiklos metu ir veiklai pasibaigus, ypač siekiant išvengti krizių ir jas valdyti;
- draudimo, vizos, leidimo gyventi, kelionės formalumų ir visų EST administracinių procedūrų klausimais;
- užtikrinant savanorio dalyvavimą EST mokymo cikle (mokymai prieš išvykstant, mokymai atvykus, tarnybos vidurio įvertinimo susitikimas ir veiklos įvertinimo seminaras);
- numatant tinkamas vertinimo priemones.

Informacija

- Visi EST partneriai turi teisę gauti visą informaciją apie veiklą ir susitarti dėl visų aspektų.
- Būtina imtis priemonių, užtikrinančių matomumą, informacijos sklaidą ir ryšius su visuomene.

Pripažinimas

- Visi savanoriai turi teisę gauti „Jaunimo pasą“.

3.1 priemonė - Bendradarbiavimas su Europos Sąjungos kaimyninėmis šalimis

Tikslai

Šios priemonės tikslas yra sukurti abipusį supratimą tarp žmonių, paremtą atvirumu, prisidėti prie kokybės sistemų stiprinimo, kurios padėtų dalyvaujančių šalių jauniems žmonėms aktyviai veikti. Priemonė remia veiklas, kuriančias tinklus ir didinančias NVO pajėgumus jaunimo sektoriuje, pripažįstant jam svarbų vaidmenį, kurį jis galėtų vaidinti kuriant pilietinę visuomenę kaimyninėse šalyse. Tai apima asmenų, dalyvaujančių jaunimo darbe ir jaunimo organizacijų veikloje apmokymus, patirties, kompetencijų ir geros praktikos mainus. Priemonės remiamos veiklos turi leisti siekti ilgalaikių, aukštos kokybės projektų ir partnerystės.

Priemonė remia dviejų tipų projektus, aprašomus dviejuose atskiruose skyriuose:

- Jaunimo mainai su *Kaimyninėmis šalimis partnerėmis*
- Mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektai su *Kaimyninėmis šalimis partnerėmis*.

Skyriuose „Ką dar turėtumėte žinoti apie projektus bendradarbiaujant su Kaimyninėmis šalimis partnerėmis?“, „Paraiškos pateikimo procedūros apžvalga“ ir „Kaip parengti gerą projektą?“ rasite informacijos, susijusios su anksčiau išvardintais projektais.

Kas yra jaunimo mainai su Kaimyninėmis šalimis partnerėmis?

Jaunimo mainai su Kaimyninėmis šalimis partnerėmis yra projektai, kurie suburia grupes jaunų žmonių iš dviejų ar daugiau šalių ir suteikia jiems galimybę diskutuoti ir aptarti įvairias temas, taip susipažįstant su vieni kitų šalimis ir kultūromis. Jaunimo mainai yra pagrįsti tarptautine partneryste tarp dviejų ar daugiau projekto vykdytojų iš skirtingų šalių. 3.1. priemonės remiamuose jaunimo mainuose tarptautinė partnerystė atsiranda tarp vykdytojų iš Programos šalių ir Kaimyninių šalių partnerių.

Atsižvelgiant į partnerių šalių, dalyvaujančių projekte skaičių, jaunimo mainai gali būti dvišaliai, trišaliai ar daugiašaliai. Dvišaliai jaunimo mainai ypač skatintini, jei vykdytojams šis projektas yra pirmoji europinė patirtis arba kai projekte dalyvauja mažos organizacijos ar vietinės grupės iš regionų, kurios dar neturi patirties europiniame lygmenyje.

Jaunimo mainai gali būti keliaujantys, mainų metu visi dalyviai keliauja per dvi ar daugiau valstybių, dalyvaujančių mainuose.

Jaunimo mainų projektai susideda iš trijų etapų:

- planavimo ir pasiruošimo
- mainų veiklos įgyvendinimo
- įvertinimo (įtraukiant galimos *tolimesnės veiklos* aptarimą).

Visuose projekto etapuose turi atspindėti jaunimo neformalaus ugdymo principai ir metodai.

Jaunimo mainams nepriskiriama veikla

Jaunimo mainais nėra laikoma ir subsidijos NEGALI būti skiriamos tokiai veiklai:

- akademinėms pažintinėms kelionėms
- mainams, kuriais siekiama finansinės naudos
- mainams, kuriuos galima priskirti turistinėms kelionėms
- festivaliams
- atostogų kelionėms
- kalbų kursams
- gastrolėms
- klasių mainams
- sporto varžyboms
- organizacijų vidiniams susitikimams
- darbo stovykloms.

Kokie yra jaunimo mainų su Kaimyninėmis partnerėmis šalimis vertinimo kriterijai?

Formalieji kriterijai

Reikalavimus atitinkantys projektų vykdytojai	Visi <i>projekto vykdytojai</i> turi būti: ▪ pelno nesiekianti/nevyriausybinių organizacija; arba ▪ vietinė, regioninė valdžios institucija; arba ▪ <i>neformali jaunų žmonių grupė</i> (Priminimas: kai paraišką teikia neformali grupė, vienas iš jos narių prisiima grupės atstovo vaidmenį); arba ▪ <i>Europos lygiu jaunimo srityje veikianti organizacija</i>. Projekto vykdytojas turi būti iš Programos valstybės arba iš Kaimyninės šalies partnerės.
Projekto vykdytojų vaidmenys	Vykdytojai, kurie yra siunčianti dalyvius į kitą šalį grupė yra vadinami <i>Siunčiančiąja organizacija</i> (SO). Vykdytojai, kurie savo šalyje priima jaunimo mainus, yra vadinami <i>Priimančiąja organizacija</i> (PO).
Projekto vykdytojų skaičius	Dvišaliai jaunimo mainai: vienas projekto vykdytojas iš ES šalies ir vienas vykdytojas iš Kaimyninės šalies partnerės. Trišaliai jaunimo mainai: trys projekto vykdytojai iš skirtingų šalių, iš kurių bent vienas turi būti iš ES valstybės ir vienas iš Kaimyninės šalies partnerės. Daugiašaliai jaunimo mainai: bent keturi projekto vykdytojai iš skirtingų šalių, iš kurių bent vienas yra iš ES valstybės ir du iš <i>Kaimyninių šalių partnerių</i>.
Reikalavimus atitinkantys dalyviai	Dalyviai yra 13–25 metų žmonės, teisėtai gyvenantys Programos šalyje ar Kaimyninėje šalyje partnerėje. (Nedidelė grupės narių dalis gali būti vyresni, t.y. 25-30 metų amžiaus).
Dalyvių skaičius	Jaunimo mainuose gali dalyvauti nuo 16 iki 60 dalyvių (grupių vadovai į šį skaičių neįtraukiami).
Dalyvių nacionalinių grupių sudėtis	Dvišaliai jaunimo mainai: ne mažiau kaip po 8 dalyvius kiekvienoje grupėje. Trišaliai jaunimo mainai: ne mažiau kaip po 6 dalyvius kiekvienoje grupėje. Daugiašaliai jaunimo mainai: ne mažiau kaip po 4 dalyvius kiekvienoje grupėje. Kiekviena nacionalinė grupė privalo turėti bent vieną grupės vadovą. Mainų veikla turi vykti vienoje iš projekto vykdytojų šalių. Išimtis: veikla negali būti vykdoma Viduržemio jūros regiono šalyse partnerėse.
Mainų vieta	Keliaujantys jaunimo mainai: mainų veikla turi vykti, keliaujant per dvi ar daugiau projekto vykdytojų šalių. Išimtis: veikla negali būti vykdoma Viduržemio jūros regiono šalyse partnerėse.
Projekto trukmė	Iki 15 mėnesių.
Mainų trukmė	6-21 dienos, be kelionės dienų.
Mainų programa	Detali mainų veiklos programa turi būti pridėta prie <i>paraiškos</i>.
Kas gali teikti paraišką?	Paraiškos teikėjas projekto vykdytojų vardu prisiima viso projekto koordinatoriaus vaidmenį („vienašalis finansavimas“) ir teikia paraišką savo nacionalinei agentūrai (žr. žemiau, skiltyje „Kam teikiamos paraiškos?“). Ne visi projekto vykdytojai gali teikti paraišką; paraiškų negali teikti šie vykdytojai: ▪ <i>neformali jaunų žmonių grupė</i> ▪ vykdytojai iš Kaimyninių šalių partnerių. Išimtis: projekto vykdytojas iš Pietryčių Europos gali teikti paraišką, jeigu jie ketina priimti projektą. Tuo atveju, kai projekto paraiška yra teikiama nacionalinei agentūrai: jeigu projektas vyksta Programos šalyje, tai paraiškos teikėjas turi būti projektą priimančios šalies organizacija. Projekto vykdytojas, norintis teikti paraišką, turi būti <i>teisiškai registruotas</i> savo šalyje.
Kam teikiamos paraiškos?	Vykdomajai agentūrai paraišką teikia: ▪ europiniu lygmeniu veikiančios jaunimo organizacijos; ▪ organizacijos, įsteigtos Pietryčių Europos valstybėse, jeigu jos priima projektą savo šalyje. Nacionalinėms agentūroms paraišką teikia: projektų paraišką teikia visi kiti formaluosius kriterijus atitinkantys paraiškų teikėjai.
Kada teikti paraišką?	Projekto paraiška turi būti pateikta iki atitinkamo <i>termino</i> pagal numatomą projekto pradžios datą (žr. Programos vadovo C dalį).

Kaip teikti paraiškas?	Paraiška turi būti pateikta remiantis Programos vadovo C dalyje aprašyta tvarka.
Kiti kriterijai	Dalyvių apsauga ir saugumas: Paraiškoje turi būti numatytos tinkamos priemonės dalyvių apsaugai ir saugumui užtikrinti. Išankstinio planavimo vizitas (IPV): Jeigu projekte yra numatytas IPV, tuomet jis būtina turi atitikti šiuos <i>formaliuosius kriterijus</i>: - IPV trukmė: ne daugiau kaip 2 dienos (be kelionės dienų) - dalyvių skaičius: 1 dalyvis nuo grupės. Dalyvių skaičius gali būti padidintas iki 2 jeigu 1 dalyvis yra jaunas žmogus, dalyvaujantis jaunimo mainuose - IPV programa: detali IPV programa turi būti pridėta prie projekto paraiškos.

Atmetimo kriterijai

	Paraiškos teikėjas, pasirašydamas paraiškos formoje, patvirtina, kad nepatiria sunkumų, kurie galėtų sutrukdyti jam gauti Europos Sąjungos paramą (žr. šio Programos vadovo C dalyje).
--	--

Atrankos kriterijai

Finansinis pajėgumas	Paraiškos teikėjas turi parodyti, jog turi stabilius ir pakankamus finansavimo šaltinius, kurie leistų palaikyti veiklą viso jos įgyvendinimo laikotarpiu ir prisidėti prie šio projekto finansavimo.
Veiklos pajėgumas	Vykdytojas turi parodyti, kad turi pakankamai kompetencijos ir motyvacijos siūlomai veiklai įgyvendinti.

Kokybės kriterijai

Projektas bus vertinamas, atsižvelgiant į šiuos kriterijus:

Programos tikslų ir prioritetų atitikimas (30%)	Vertinamas projekto atitikimas: - bendriesiems Programos tikslams - priemonės tikslams - bendriesiems Programos prioritetams - metiniams europiniams ir, jei yra, nacionaliniams prioritetams.
Projekto ir metodų kokybė (50%)	Projekto plano kokybė (<i>partnerystės</i> /aktyvaus visų projekto partnerių įsitraukimo kokybė; parengiamojo etapo kokybė; mainų veiklos programos kokybė; įvertinimo etapo kokybė; <i>dalyvių apsaugą ir saugumą</i> užtikrinančių priemonių kokybė) Projekto turinio ir veiklos metodų kokybė (temos bendrumas ir atitikimas dalyvių interesams; taikomi neformalaus mokymosi metodai; aktyvus dalyvių įsitraukimas į projektą; dalyvių socialinis ir asmeninis tobulėjimas; tarpkultūrinė dimensija; Europos dimensija) Projekto sklaidos kokybė (<i>poveikis</i>, sklaidos efektas ir tęstinumas; projekto ir programos „Veiklus jaunimas“ matomumas; <i>rezultatų sklaida ir taikymas</i>).
Projekto dalyvių ir vykdytojų pobūdis (20%)	<i>Mažiau galimybių turinčių jaunų žmonių</i> į(si)traukimas į projektą - Geografinis balansas: balansas pagal vykdytojų / dalyvių skaičių iš Programos šalių ir <i>Kaimyninių šalių partnerių</i>. - Regioninis bendradarbiavimas: vykdytojų iš Kaimyninių šalių partnerių, priklausančių tam pačiam regionui, įtraukimas į projektą (pvz.: arba iš Rytų Europos ir Kaukazo regiono, arba iš Viduržemio jūros regiono, arba iš Pietryčių Europos) - Projektas yra daugiašaliai jaunimo mainai.

Ką dar turėtumėte žinoti apie jaunimo mainus su Kaimyninėmis šalimis partnerėmis?

Kas yra grupės vadovas?

Grupės vadovas yra suaugęs žmogus, kuris lydi jaunus žmones, dalyvaujančius jaunimo mainuose, su tikslu užtikrinti dalyvių efektyvų mokymąsi, apsaugą ir saugumą.

Bendradarbiavimas su Viduržemio jūros regiono šalimis – „Euro-Med Jaunimas” programa

Projektai, įtraukiantys *Viduržemio jūros regiono šalis partneres*, programos „Veiklus jaunimas” gali būti finansuojami tik tada, kai projekto veikla vyksta Programos šalyje.

Projektai, vykstantys Viduržemio jūros regiono šalyse partnerėse, gali būti remiami „Euro-Med Jaunimas” programos, administruojamos „EuropeAid” bendradarbiavimo tarnybos, lėšomis. Ši programa įgyvendinama per specialias struktūras, vadinamas Euro-Med jaunimo skyrius (EMJS), įsikūrusius Viduržemio jūros regiono šalyse partnerėse. Norėdamas gauti programos paramą projekto įgyvendinimui, projekto vykdytojas, kuris yra įsisteigęs vienoje iš dalyvaujančių Viduržemio jūros regiono šalių partnerių, turi pateikti paraišką savo šalies EMJS. Programos „Euro-Med Jaunimas” paraiškų teikimo tvarka, sąlygos ir kriterijai yra išdėstyti specialiuose kvietimuose teikti paraiškas, skelbiamuose EMJS. Kvietimai teikti paraiškas ir su jais susijusios paraiškos formos bei papildoma informacija apie programą „Euro-Med Jaunimas” skelbiami šiuo adresu: www.euromedyouth.net

Kelias veiklas jungiantys projektai

Kelias veiklas jungiantys projektai priemonei 3.1 nėra teikiami.

Jaunimo mainų su Kaimynėmis šalimis partnerėmis pavyzdys

Organizacija iš Gruzijos ir britų grupė inicijavo daugiašalių jaunimo mainų projektą „Europa pasitinka Medėjos žemę – jaunimo mainai prieš stereotipus ir ksenofobiją, skatinantys tarpkultūrinį supratingumą”. Mainai vyko Kobuleti mieste, Gruzijoje. Projekto tikslas buvo prisidėti prie tarpkultūrinio supratimo ir savimonės skatinimo. Projekte dalyvavo šešios jaunų žmonių grupės iš Ukrainos, Gruzijos, Rusijos, Didžiosios Britanijos, Estijos ir Vokietijos. Kiekvieną grupę sudarė keturi dalyviai ir vienas grupės vadovas.

Pasiremdami iš graikų mitologijos žinoma Medėjos legenda, dalyviai diskutavo apie ksenofobijos ir stereotipų apie kitataučius kilmę bei pasekmes. Jaunimo organizuotų ir „Tarpkultūriniais atradimais” pavadintų vakaronių metu dalyviai vieni kitiems rodė savo tautinius papročius ir tradicijas, pristatė ir pagilino savo supratimą apie kultūrinius skirtumus.

„Dalyvių skatinimas patiems organizuoti tam tikras veiklas buvo vienas iš esminių mainų elementų. Tai turėjo įtakos dalyvių atsakomybei ir sugebėjimui savarankiškai spręsti problemas, taip pat paskatino juos išreikšti savo poziciją ir gerbti bei priimti kitų žmonių nuomonę. Projektas prisidėjo prie asmeninio jaunų dalyvių tobulėjimo, skatino toleranciją ir sumažino išankstines nuostatas.” (dalyvis iš Gruzijos)

Kokios yra finansavimo taisyklės?

Projekto biudžetas turi būti apskaičiuotas, laikantis šių finansavimo taisyklių:

Reikalavimus atitinkančios išlaidos		Finansavimo mechanizmas	Suma*	Lėšų skyrimo būdas	Atsiskaitymo įsipareigojimai*
Kelionės išlaidos	Kelionės išlaidos nuo namų iki projekto vietos ir atgal. Pasirenkamas pigiausias transportas ir bilietai (pvz., ekonominės klasės lėktuvų bilietai, traukinio 2 klasės vagonas) Kelijantiems projektams: kelionės išlaidos nuo namų iki mainų veiklos pradžios vietos ir kelionės išlaidos nuo mainų veiklos pabaigos vietos iki namų.	<i>Realijų išlaidų procentinė dalis</i>	70% reikalavimus atitinkančių išlaidų	Automatinis	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti kelionės bilietų, kitų kelionės dokumentų ir sąskaitų kopijas.
Išlaidos, susijusios su Išankstinio planavimo vizitu	Kelionės išlaidos nuo namų iki projekto vietos ir atgal. Pasirenkamas pigiausias transportas ir bilietai (pvz., ekonominės klasės lėktuvų bilietai, traukinio 2 klasės vagonas).	<i>Realijų išlaidų procentinė dalis</i>	100% reikalavimus atitinkančių išlaidų	Sąlyga: Išankstinio planavimo vizito poreikis ir tikslai turi būti išsamiai aprašyti paraiškos formoje	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti kelionės bilietų, kitų kelionės dokumentų ir sąskaitų kopijas.
	+ Apgyvendinimo išlaidos ir kitos išlaidos, patirtos vizito metu.	+ <i>Norma</i>	+ 48 € x nakvynių skaičius (daugiausiai 2 nakvynės) x Siunčiančiosios organizacijos dalyvių skaičius		Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje.
Parengimo išlaidos	Bet kokios su mainų veiklos ir dalyvių parengimu tiesiogiai susijusios išlaidos.	Norma	480 € x partnerių skaičius	Sąlyga: planuojama parengimo veikla turi būti išsamiai aprašyta paraiškos formoje	Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje.
Veiklos išlaidos (dvi-, trišaliai mainai)	Bet kokios su projekto įgyvendinimu tiesiogiai susijusios išlaidos, įskaitant ir draudimą.	Fiksuota suma	960 €	Automatinis	Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje. Visų dalyvių sąrašas su jų parašais.
		+ Norma	+ 18 € x dalyvių skaičius x mainų metu esančių nakvynių skaičius		

<i>Reikalavimus atitinkančios išlaidos</i>		<i>Finansavimo mechanizmas</i>	<i>Suma*</i>	<i>Lėšų skyrimo būdas</i>	<i>Atsiskaitymo įsipareigojimai*</i>
Veiklos išlaidos (daugiašaliai, keliaujantys mainai)	Bet kokios su projekto įgyvendinimu tiesiogiai susijusios išlaidos, įskaitant ir draudimą.	Fiksuota suma	1920 €	Automatinis	Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje. Visų dalyvių sąrašas su jų parašais.
		+ Norma	+ 18 € x dalyvių skaičius x mainų metu esančių nakvynių skaičius		
Ypatingosios išlaidos	Visos išlaidos, tiesiogiai susijusios su mažiau galimybių ar ypatingų poreikių turinčiais jaunais žmonėmis arba ypatingu pačios veiklos pobūdžiu. Išlaidos vizoms, su vizomis susijusios išlaidos ir išlaidos skiepams	<i>Realių išlaidų procentinė dalis</i>	100% reikalavimus atitinkančių išlaidų	Sąlyga: ypatingųjų išlaidų poreikis turi būti detalai pagrįstas paraiškos formoje	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti sąskaitų ir kitų dokumentų kopijas.
Papildomos rezultatų taikymo ir sklaidos išlaidos	Išlaidos susijusios su papildomu rezultatų taikymu ir sklaida.	<i>Realių išlaidų procentinė dalis</i>	100% reikalavimus atitinkančių išlaidų. Iki 500 € x partnerių skaičius. Didžiausia galima suma - 2 500 €	Sąlyga: Papildomos rezultatų taikymo ir sklaidos išlaidos turi būti aiškiai išdėstytos paraiškos formoje	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti sąskaitų ir kitų dokumentų kopijas. Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje.

*** Nacionalinės agentūros gali keisti atsiskaitymo tvarką, fiksuotas sumas ir normas. Projekto vykdytojas, teikdamas paraišką nacionaliniu lygmeniu, turi naudoti savo nacionalinės agentūros nustatytas fiksuotas sumas ir normas. Lietuvoje taikomos taisyklės ir sumos yra skelbiamos Nacionalinės agentūros tinklavietėje.**

Kokios išlaidos yra laikomos ypatingosiomis išlaidomis?

Ypatingosios išlaidos gali būti:

- vizoms, su vizomis susijusios išlaidos ir išlaidos skiepams
- išlaidos, tiesiogiai susijusios su mažiau galimybių ar ypatingų poreikių turinčiais jaunais žmonėmis
- su ypatingu pačios veiklos pobūdžiu susijusios išlaidos.

Paskutiniaus dviem atvejais, subsidija gali būti skiriama, pavyzdžiui, medicininei apžiūrai, sveikatos apsaugai; papildomam kalbų mokymuisi/palaikymui; papildomam parengimui; papildomoms patalpoms ar įrengimams; papildomiems lydimiesiems asmenims; papildomoms asmeninėms išlaidoms, kai dalyviai susiduria su ekonominiais sunkumais; vertimui raštu ir žodžiu.

Kas yra mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektai su Kaimyninėmis šalimis partnerėmis?

Mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektai gali būti dviejų rūšių:

- projektai, skatinantys mainų kūrimą, bendradarbiavimą ir mokymą darbo su jaunimu srityje. Tokie projektai turėtų apimti projektų vykdytojų kompetencijų ugdymą, naujovių paiešką, taip pat visų, dirbančių su jaunimu, dalijimąsi patyrimu, profesinėmis žiniomis bei vertinga patirtimi
- projektai, skatinantys kitų programos „Veiklus jaunimas“ projektų kūrimą. Tokie projektai, ypatingai kreipiantys dėmesį į projektų kūrimo patirties perdavimą bei mokymąsi, pagalbą ieškant partnerių, būdų ir priemonių projektų kokybei gerinti paiešką, turėtų padėti potencialiems projektų vykdytojams pa(s)irengti ir sukurti naujus programos „Veiklus jaunimas“ projektus.

Projektai susideda iš trijų etapų:

- planavimo ir pasiruošimo
- projekto veiklos įgyvendinimo
- įvertinimo (įtraukiant galimos *tolimesnės veiklos* aptarimą).

Visuose projekto etapuose turi atsispindėti jaunimo neformalaus ugdymo principai ir metodai.

Mokymų ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo veikla

Mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektai turi įgyvendinti vieną šių veiklų:

Stažuotė (praktinio mokymosi patirtis) – trumpas apsilankymas organizacijoje partnerėje, esančioje kitoje šalyje, siekiant keistis vertinga patirtimi, įgyti įgūdžių bei žinių ir (arba), aktyviai stebint veiklą, kurti ilgalaikę partnerystę.

Parengiamoji kelionė – trumpas susitikimas su galimais partneriais, siekiant išsiaiškinti galimybes ir (arba) parengti tarptautinį projektą. Parengiamosios kelionės yra skirtos jau užmegztam bendradarbiavimui gerinti ir plėtoti ir (arba) pagal programą „Veiklus jaunimas“ planuojamai veiklai parengti.

Įvertinimo susitikimas – kartu su partneriais planuojamas susitikimas, kurio metu siekiama įvertinti įvykusius susitikimus, seminarus ir mokymus. Šie susitikimai bendrą projektą įgyvendinusiems partneriams padeda įvertinti ir aptarti galimą tolesnę veiklą.

Pažintinė kelionė – organizuota trumpalaikė mokymo programa, kurios metu galima susipažinti su vienos šalies darbu su jaunimu ir (arba) jaunimo politikos nuostatomis. Pažintinės kelionės yra skirtos konkrečiai temai ir susideda iš apsilankymų ir susitikimų pasirinktoje šalyje – įvairių projektų įgyvendinimo vietose ir organizacijose.

Partnerystės kūrimo renginiai – tai yra renginiai, kuriais siekiama visiems dalyviams susirasti partnerius tarptautiniam bendradarbiavimui. Ryšių su partneriais užmezgimo renginiuose dalyvauja galimi partneriai. Ši veikla padeda kurti naujus projektus, skirtus pasirinktai temai ir (arba) programos „Veiklus jaunimas“ veiksmui.

Seminaras – tai renginys, kurio metu sudaromos sąlygos diskutuoti ir keistis gera patirtimi bei teorinėmis žiniomis, konkrečia tema arba temomis, svarbiomis jaunimo darbui bei veiklai.

Mokymo kursai – mokymosi programa, apimanti konkrečias temas ir skirta dalyvių gebėjimams, žinioms, įgūdžiams ir požiūriui gerinti. Mokymo kursais siekiama pagerinti jaunimo veiklos kokybę bendrąja prasme ir (arba) kalbant konkrečiai apie programos „Veiklus jaunimas“ projektus.

Bendradarbiavimo tinklų kūrimas – eilės veiklų derinys kuriais siekiama kurti naujus programos „Veiklus jaunimas“ tinklus arba stiprinti ir plėtoti esamus.

Kokie yra mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektų vertinimo kriterijai?

Formalieji kriterijai

Reikalavimus atitinkantys vykdytojai	Visi <i>projekto vykdytojai</i> turi būti: ▪ pelno nesiekianti/nevyriausybinių organizacija; arba ▪ vietinė, regioninė valdžios institucija; arba ▪ <i>neformali jaunų žmonių grupė</i> (Priminimas: kai paraišką teikia neformali grupė, vienas iš jos narių prisiima grupės atstovo vaidmenį); arba ▪ <i>Europos lygiu jaunimo srityje veikianti organizacija</i>. Projekto vykdytojas turi būti iš Programos valstybės arba iš Kaimyninės šalies partnerės.
Projekto vykdytojų skaičius	Stazuotė: vienas projekto vykdytojas iš ES valstybės ir vienas - iš Kaimyninės šalies partnerės. Parengiamoji kelionė: bent du projekto vykdytojai iš skirtingų šalių, iš kurių bent vienas yra iš ES valstybės ir bent vienas - iš Kaimyninės šalies partnerės.. Įvertinimo susitikimas, Pažintinė kelionė, Partnerystės kūrimo renginiai, Seminaras ir Mokymo kursai: bent keturi projekto vykdytojai iš skirtingų šalių, iš kurių bent vienas yra iš ES valstybės ir bent du - iš Kaimyninių šalių partnerių. Bendradarbiavimo tinklų kūrimas: bent šeši projekto vykdytojai iš skirtingų šalių, iš kurių bent vienas yra iš ES valstybės ir bent trys - iš Kaimyninių šalių partnerių. Jokių amžiaus apribojimų. Dalyviai turi <i>teisėtai gyventi</i> Programos šalyje arba Kaimyninėje šalyje partnerėje.
Reikalavimus atitinkantys dalyviai	Stazuotė: iki 2 dalyvių. Parengiamoji kelionė: iki 2 dalyvių iš kiekvieno projekto vykdytojo. Įvertinimo susitikimas, Pažintinė kelionė, Partnerystės kūrimo renginiai, Seminaras ir Mokymo kursai: iki 50 dalyvių (įskaitant mokymų vadovus ir moderatorius), atstovaujančių visiems projekto vykdytojams. Dalyvių skaičius priklauso nuo projekto pobūdžio ir veiklos. Bendradarbiavimo tinklų kūrimas: jokių apribojimų dalyvių skaičiui.
Dalyvių skaičius	Visos Mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo veiklos, išskyrus Bendradarbiavimo tinklų kūrimą: projekto veikla turi vykti vieno iš projekto vykdytojų kilmės šalyje Išimtis: projekto veikla negali vykti Viduržemio jūros regiono valstybėse. Bendradarbiavimo tinklų kūrimas: projekto veikla turi vykti vieno ar kelių projekto vykdytojų kilmės šalyse. Išimtis: projekto veikla negali vykti Viduržemio jūros regiono valstybėse.
Projekto veiklos vieta	Nuo 3 iki 18 mėnesių. Stazuotė: nuo 10 iki 20 darbo dienų (be kelionės dienų); Parengiamoji kelionė: nuo 2 iki 3 darbo dienų (be kelionės dienų); Įvertinimo susitikimas, Pažintinė kelionė, Partnerystės kūrimo renginiai, Seminaras ir Mokymo kursai: bendroji taisyklė numato, jog projekto veikla neturi tęstis ilgiau kaip 10 dienų (be kelionės dienų). Konkreti projekto veiklos trukmė gali skirtis, atsižvelgiant į organizuojamos veiklos pobūdį. Bendradarbiavimo tinklų kūrimas: Nuo 3 iki 15 mėnesių.
Projekto trukmė	Visos Mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo veiklos, išskyrus Bendradarbiavimo tinklų kūrimą: detalė kasdienė veiklos programa turi būti pridėta prie <i>paraiškos</i>. Bendradarbiavimo tinklų kūrimas: veiklos aprašymas turi būti pridėtas prie <i>paraiškos</i>.
Projekto veiklos trukmė	
Projekto veiklos programa	

Kas gali teikti paraiškas?	Paraiškos teikėjas projekto vykdytojų vardu priima viso projekto koordinatoriaus vaidmenį („vienašalis finansavimas“) ir teikia paraišką savo nacionalinei agentūrai (žr. žemiau, skiltyje „Kam teikiamos?“). Ne visi projekto vykdytojai gali teikti paraiškas; paraiškų negali teikti šie vykdytojai: ▪ neformalios jaunų žmonių grupės ▪ vykdytojai iš Kaimyninių šalių partnerių. Išimtis: projekto vykdytojas iš Pietryčių Europos gali teikti paraiškas, jeigu jie ketina priimti projektą. Tuo atveju, kai projekto paraiška yra teikiama nacionalinei agentūrai: jeigu projektas vyksta Programos šalyje, tai paraiškos teikėjas turi būti projektą priimančios šalies organizacija.
Kam teikiamos paraiškos?	Projekto vykdytojas, norintis teikti paraišką, turi būti <i>teisiškai registruotas</i> savo šalyje. Vykdomajai agentūrai paraiškas teikia: ▪ europiniu lygmeniu veikiančios jaunimo organizacijos; ▪ organizacijos, įsteigtos Pietryčių Europos valstybėse, jeigu jos priima projektą savo šalyje. Nacionalinėms agentūroms paraiškas teikia: projektų paraiškas teikia visi kiti formaliuosius kriterijus atitinkantys paraiškų teikėjai.
Kada teikti paraišką?	Projekto paraiška turi būti pateikta iki atitinkamo <i>termino</i> pagal numatomą projekto pradžios datą (žr. Programos vadovo C dalį).
Kaip teikti paraišką?	Paraiška turi būti pateikta remiantis Programos vadovo C dalyje aprašyta tvarka.

Atmetimo kriterijai

	Paraiškos teikėjas, pasirašydamas paraiškos formoje, patvirtina, kad nepatiria sunkumų, kurie galėtų sutrukdyti jam gauti Europos Sąjungos paramą (žr. šio Programos vadovo C dalyje).
--	--

Atrankos kriterijai

Finansinis pajėgumas	Paraiškos teikėjas turi parodyti, jog turi stabilius ir pakankamus finansavimo šaltinius, kurie leistų palaikyti veiklą viso jos įgyvendinimo laikotarpiu ir prisidėti prie šio projekto finansavimo.
Veiklos pajėgumas	Vykdytojas turi parodyti, kad turi pakankamai kompetencijos ir motyvacijos siūlomai veiklai įgyvendinti.

Kokybės kriterijai

Projektas bus vertinamas, atsižvelgiant į šiuos kriterijus:

Programos tikslų ir prioritetų atitikimas (30%)	Vertinamas projekto atitikimas: ▪ bendriesiems Programos tikslams ▪ priemonės tikslams ▪ bendriesiems Programos prioritetams ▪ metiniams europiniams ir, jei yra, nacionaliniams prioritetams.
Projekto ir metodų kokybė (50%)	▪ Projekto plano kokybė (<i>partnerystės</i> /aktyvaus visų projekto partnerių įsitraukimo kokybė; parengiamojo etapo kokybė; mainų veiklos programos kokybė; įvertinimo etapo kokybė) ▪ Projekto turinio ir veiklos metodų kokybė (temos bendrumas ir atitikimas dalyvių interesams; taikomi neformalaus mokymosi metodai; aktyvus dalyvių įsitraukimas į projektą; dalyvių socialinis ir asmeninis tobulėjimas; tarpkultūrinė dimensija; Europos dimensija) ▪ Projekto sklaidos kokybė (<i>poveikis</i>, sklaidos efektas ir tęstinumas; projekto ir programos „Veiklus jaunimas“ matomumas; <i>rezultatų sklaida ir taikymas</i>).

Projekto dalyvių ir vykdytojų pobūdis (20%)	▪ <i>Mažiau galimybių turinčių jaunų žmonių</i> į(si)traukimas į projektą ▪ projektų vadovų, projektų konsultantų ir jaunimo srities konsultantų įtraukimas ▪ pagal veiklos pobūdį tinkamai parinktas dalyvių skaičius ir trukmė/ dalyvių balansas pagal jų kilmės šalį ▪ geografinis balansas: balansas pagal vykdytojų / dalyvių skaičių iš Programos šalių ir <i>Kaimyninių šalių partnerių</i>. ▪ regioninis bendradarbiavimas: vykdytojų iš Kaimyninių šalių partnerių, priklausančių tam pačiam regionui, įtraukimas į projektą (pvz.: arba iš Rytų Europos ir Kaukazo regiono, arba iš Viduržemio jūros regiono, arba iš Pietryčių Europos)
---	--

Ką dar turėtumėte žinoti apie projektus su Kaimyninėmis šalimis partnerėmis?

Bendradarbiavimas su Viduržemio jūros regiono šalimis – „Euro-Med Jaunimas“ programa

Projektai, įtraukiantys *Viduržemio jūros regiono šalis partneres*, programos „Veiklus jaunimas“ gali būti finansuojami tik tada, kai projekto veikla vyksta Programos šalyje.

Projektai, vykstantys Viduržemio jūros regiono šalyse partnerėse, gali būti remiami „Euro-Med Jaunimas“ programos, administruojamos „EuropeAid“ bendradarbiavimo tarnybos, lėšomis. Ši programa įgyvendinama per specialias struktūras, vadinamas Euro-Med jaunimo skyrius (EMJS), įsikūrusius Viduržemio jūros regiono šalyse partnerėse. Norėdamas gauti programos paramą projekto įgyvendinimui, projekto vykdytojas, kuris yra įsisteigęs vienoje iš dalyvaujančių Viduržemio jūros regiono šalių partnerių, turi pateikti paraišką savo šalies EMJS. Programos „Euro-Med Jaunimas“ paraiškų teikimo tvarka, sąlygos ir kriterijai yra išdėstyti specialiuose kvietimuose teikti paraiškas, skelbiamuose EMJS. Kvietimai teikti paraiškas ir su jais susijusios paraiškos formos bei papildoma informacija apie programą „Euro-Med Jaunimas“ skelbiami šiuo adresu: www.euromedyouth.net

Kelias veiklas jungiantys projektai

Kelias veiklas jungiantys projektai priemonei 3.1 nėra teikiami.

Mokymo ir bendradarbiavimo tinklų projekto su Kaimyninėmis šalimis partnerėmis pavyzdys

Albanijoje, Tiranoje, vyko pažintinė kelionė tautinių mažumų integracijos į visuomenę tema, kurioje dalyvavo 14 jaunų žmonių. Projekto partnerės organizacijos dirbo su mažumomis Belgijoje, Lenkijoje, Bosnijoje ir Hercegovinoje ir Albanijoje. Dalyviai lankėsi įvairiose Albanijos jaunimo organizacijose, diskutavo ir kūrė idėjas būsimiems projektams.

„Mes žinojome, jog egzistuoja daugybė išankstinių nuostatų apie mūsų šalį ir būtent tai mus privertė jaustis labiau atsakingais. Įdomiausia buvo tai, kad mes patys, prieš prasidedant pažintinei kelionei, ėmėme matyti savo miestą kitomis akimis. Mes spėliojome, ar visi reikalingi darbai bus atlikti laiku. Dalyvavimas šiame projekte buvo tikrai puiki patirtis ir aš tikiuosi, kad tokių projektų ateityje bus daugiau“. (Dalyvis iš Albanijos)

Kokios yra finansavimo taisyklės?

Projekto biudžetas turi būti apskaičiuotas, laikantis šių finansavimo taisyklių:

A) Finansavimo taisyklių apžvalga visoms priemonės veikloms, išskyrus bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektus

Reikalavimus atitinkančios išlaidos		Veikla, kuriai gali būti taikomos išlaidos	Finansavimo mechanizmas	Suma*	Lėšų skyrimo būdas	Atsiskaitymo įsipareigojimai*
Dalyvių kelionės išlaidos	Kelionės išlaidos nuo namų iki projekto vietos ir atgal. Pasirenkamas pigiausias transportas ir bilietai (pvz., ekonominės klasės lėktuvų bilietai, traukinio 2 klasės vagonas)	Visos veiklos	<i>Realijų išlaidų procentinė dalis</i>	70% reikalavimus atitinkančių išlaidų	Automatinis	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti kelionės bilietų, kitų kelionės dokumentų ir sąskaitų kopijas.
Apgyvendinimo / maitinimo išlaidos	Dalinis apgyvendinimo ir maitinimo išlaidų padengimas	Visos veiklos	<i>Norma</i>	48 € x dalyvių skaičius x projekto veiklos nakvynių skaičius	Automatinis	Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje. Visų dalyvių sąrašas su jų parašais.
Veiklos išlaidos	Visos kitos išlaidos, tiesiogiai susijusios su projekto įgyvendinimu, įskaitant draudimo išlaidas.	- Pažintinė kelionė - Įvertinimo susitikimas - Seminaras - Partnerystės kūrimo veikla - Mokymo kursai	<i>Fiksuota suma</i>	1 200 €	Automatinis	Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje. Visų dalyvių sąrašas su jų parašais.
			+ <i>Norma</i>	+ 50 € x dalyvių skaičius		
Mokymo priemonės	Dalinis išlaidų mokymo vadovų honorarams ir mokymo medžiagai padengimas	Mokymo kursai	<i>Norma</i>	350 € x dienų skaičius	Automatinis	Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje.
Ypatingosios išlaidos	Išlaidos, tiesiogiai susijusios su mažiau galimybių ir (arba) specialiųjų poreikių turinčiais dalyviais Išlaidos vizoms, su vizomis susijusios išlaidos, išlaidos skiepams	Visos veiklos	<i>Realijų išlaidų procentinė dalis</i>	100% reikalavimus atitinkančių išlaidų	Sąlyga: ypatingųjų išlaidų poreikis turi būti detalai pagrįstas paraiškoje	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti sąskaitų ir kitų dokumentų kopijas.

*** Nacionalinės agentūros gali keisti atsiskaitymo tvarką, fiksuotas sumas ir normas. Projekto vykdytojas, teikdamas paraišką nacionaliniu lygmeniu, turi naudoti savo nacionalinės agentūros nustatytas fiksuotas sumas ir normas. Lietuvoje taikomos sumos ir taisyklės yra skelbiamos Nacionalinės agentūros tinklavietėje.**

Kokios išlaidos yra laikomos ypatingosiomis išlaidomis?

Ypatingosios išlaidos gali būti:

- vizoms, su vizomis susijusios išlaidos ir išlaidos skiepams
- išlaidos, tiesiogiai susijusios su mažiau galimybių ar ypatingų poreikių turinčiais jaunais žmonėmis
- su ypatingu pačios veiklos pobūdžiu susijusios išlaidos.

Paskutiniaisiais dviem atvejais, subsidija gali būti skiriama, pavyzdžiui, medicininei apžiūrai, sveikatos apsaugai; papildomam kalbų mokymuisi/palaikymui; papildomam parengimui; papildomoms patalpoms ar įrengimams; papildomiems lydimiesiems asmenims; papildomoms asmeninėms išlaidoms, kai dalyviai susiduria su ekonominiais sunkumais; vertimui raštu ir žodžiu.

B) Finansavimo taisyklių apžvalga tinklų kūrimo projektams

<i>Reikalavimus atitinkančios išlaidos</i>		Finansavimo mechanizmas	Suma*	Lėšų skyrimo būdas	Atsiskaitymo įsipareigojimai*
Veiklos išlaidos	Reikalavimus atitinkančios tiesioginės išlaidos - Išlaidos darbuotojams - Kelionės išlaidos - Apgyvendinimo/maitinimo išlaidos - Susitikimų išlaidos - Leidybos /vertimo /informavimo išlaidos - Projekto rezultatų taikymo ir sklaidos išlaidos - kitos išlaidos, tiesiogiai susijusios su projekto įgyvendinimu Reikalavimus atitinkančios netiesioginės išlaidos (7% galimų tiesioginių išlaidų)	<i>Realijų išlaidų procentinė dalis</i>	50% visų reikalavimus atitinkančių išlaidų (nebent pats paraiškos teikėjas prašytų mažiau) Ne daugiau 20 000 €	Sąlyga: veiklos programa ir tikslai turi būti aiškiai ir išsamiai aprašyti paraiškos formoje	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti kelionės bilietų/ sąskaitų/kitų dokumentų/apmokėjimų kopijas (tik tiesioginių išlaidų). Pasiekimai turi būti aprašyti <i>galutinėje ataskaitoje</i>. Visų dalyvių sąrašas su jų parašais.

*** Nacionalinės agentūros gali keisti atsiskaitymo tvarką, fiksuotas sumas ir normas. Projekto vykdytojas, teikdamas paraišką nacionaliniu lygmeniu, turi naudoti savo nacionalinės agentūros nustatytas fiksuotas sumas ir normas. Lietuvoje taikomos sumos ir taisyklės yra skelbiamos Nacionalinės agentūros tinklavietėje.**

Paraiškų pateikimo procedūros apžvalga:

<u>Regionas/valstybė, kurioje vyksta projektas</u>	<u>Kas gali kreiptis</u>	<u>Kur kreiptis</u>
Programos šalys	Vykdytojai iš Programos šalių	Atitinkama nacionalinė agentūra
	Europiniu lygmeniu veikiančios jaunimo organizacijos	Švietimo, vaizdo ir garso bei kultūros vykdomoji agentūra
Rytų Europa ir Kaukazas	Vykdytojas iš Programos šalies	Atitinkama nacionalinė agentūra
	Europiniu lygmeniu veikiančios jaunimo organizacijos	Švietimo, vaizdo ir garso bei kultūros vykdomoji agentūra
Viduržemio jūros regiono valstybės	-----	----- (Dėl paraiškų teikimo „Euro-Med Jaunimas“ programai procedūros, žr. skyrių „Ką dar turėtumėte žinoti apie projektus su Kaimyninėmis šalimis partnerėmis?“)
Pietryčių Europa	Vykdytojas iš Programos šalies	Atitinkama nacionalinė agentūra
	Vykdytojai iš Pietryčių Europos, veikla vyksta jų šalyje	Švietimo, vaizdo ir garso bei kultūros vykdomoji agentūra
	Europiniu lygmeniu veikiančios jaunimo organizacijos	Švietimo, vaizdo ir garso bei kultūros vykdomoji agentūra

Kaip parengti gerą projektą?

Šios priemonės „Kokybės kriterijų“ lentelė pateikia kriterijus, kuriais remiantis yra vertinama projekto kokybė. Čia rasite keletą patarimų, galinčių padėti jums sukurti gerą projektą.

Projekto plano kokybė

- **Partnerystės / aktyvaus visų projekto vykdytojų įsitraukimo kokybė**

Sklandus ir efektyvus vykdytojų bendradarbiavimas yra esminis elementas, siekiant sukurti sėkmingą projektą. Projekto vykdytojai turi parodyti gebėjimą sukurti ir palaikyti darnią partnerystę, išsikelti bendrus tikslus ir visiems kartu aktyviai jų siekti. Atsižvelgiant į tai, reikėtų atkreipti dėmesį į šias aplinkybes: bendradarbiavimą tarp vykdytojų ir jų įsipareigojimus projekte; vykdytojų savybes ir veiklos pobūdį, kai projekto veiklos reikalauja turėti atitinkamus gebėjimus ir kvalifikacijas; aiškius ir bendrai vykdytojų sutartus vaidmenis ir užduočių pasiskirstymą; partnerystės pajėgumą užtikrinti efektyvią projekto veiklos metu pasiektų rezultatų sklaidą ir tolesnės veiklos planavimą.

- **Parengiamojo etapo kokybė**

Parengiamasis etapas turi lemti reikšmės projekto sėkmei. Šiame etape projekto vykdytojai ir dalyviai turi sutarti dėl bendros projekto temos. Jie turi pasidalinti užduotimis, sutarti dėl bendros veiklos programos, darbo metodų, dalyvių grupės, praktinių klausimų (vietos, kelionių, apgyvendinimo, reikalingų priemonių, kalbinio palaikymo). Parengiamasis etapas, be to, dar turi padidinti dalyvių įsitraukimą į projekto veiklą ir paruošti juos tarpkultūriniais susitikimams su jaunais žmonėmis iš kitos kultūrinės aplinkos.

- **Veiklos programos kokybė**

Projekto veiklos programa turi būti aiškiai apibrėžta, reali, subalansuota ir tiesiogiai susijusi su projekto ir programos „Veiklus jaunimas“ tikslais. Programoje turi būti numatyta eilė įvairiausių tarpkultūrinio darbo metodų pritaikytų dalyvių grupei.

- **Įvertinimo etapo kokybė**

Siekiant projektą ir jo rezultatus padaryti nuoseklius, vykdytojams ir dalyviams rekomenduojama atlikti galutinį įvertinimą. Galutinis įvertinimas turi suteikti galimybę įvertinti, ar projekto tikslai buvo pasiekti ir ar vykdytojų ir dalyvių lūkesčiai buvo pateisinti. Įvertinimas turi parodyti, ką dalyviai išmoko.

Be galutinio įvertinimo, siekiant sklandžiai įgyvendinti mainų projektą, ypač rekomenduojamos įvertinimo sesijos prieš, po ir projekto veiklos metu. Įvertinimai prieš projekto veiklą turi parodyti vykdytojams, ar projekto struktūra yra gerai suderinta, kuomet vertinimas pačios veiklos metu yra svarbus gaunant dalyvių atsiliepimus ir derinant programą prie jų poreikių.

- **Dalyvių apsaugą ir saugumą užtikrinančių priemonių kokybė (taikoma tik jaunimo mainų projektams)**

Planuojant ir ruošiantis įgyvendinti projektą, jo vykdytojai turi aptarti labai svarbų klausimą - kaip užtikrinti dalyvių apsaugą ir saugumą mainų metu, atsižvelgiant į teisėtvarcos, politikos ir praktikos skirtumus įvairiose šalyse. Vykdytojai turi garantuoti, kad bus apgalvotos jauniems žmonėms kylančios rizikos ir jaunų žmonių apsauga projekto įgyvendinimo metu. Siekiant sukurti saugią aplinką jauniems žmonėms dalintis savo mokymosi patirtimi, turi būti numatytas pakankamas grupių vadovų skaičius. Kai grupė sudaryta iš skirtingų lyčių jaunuolių, patartina turėti abiejų lyčių vadovus. Vykdytojams rekomenduojama numatyti procedūras ir veiksmus kritinių situacijų atveju (pvz.: priimančios ir savo šalies atstovų, pasiekiamų visą parą, kontaktinius telefonus, kritinių atvejų fondą, atsarginį veiklos planą, vaistinėlę, bent vieną vadovą, galintį kvalifikuotai suteikti pirmąją medicinos pagalbą, pagalbos tarnybos kontaktus ir kt.). Taip pat patartina numatyti „bendras elgesio taisykles“, kurios padėtų tiek grupių vadovams, tiek dalyviams gerbti bendrai numatytą tvarką (pvz.: rūkalų, alkoholio vartojimas ir kt.). Lyderiai yra skatinami iš anksto sutarti dėl bendrų dalykų ir pozicijų tam tikrais klausimais – ypač kritinių situacijų klausimais. Daugiau praktinės informacijos ir pasitikrinimo sąrašus galite rasti Rizikų ir jaunų žmonių apsaugos vadove (žr. šio Vadovo III priedą).

Projekto turinio ir veiklos metodų kokybė

- **Temos bendrumas ir atitikimas dalyvių interesams**

Projektas turi turėti aiškią temą, kurią projekto dalyviai norėtų nagrinėti kartu. Dėl pasirinktos temos turi būti sutarta kartu, ji turi atspindėti dalyvių poreikius ir interesus. Tema turi aiškiai atspindėti kasdienėje projekto veikloje.

- **Taikomi neformalaus ugdymo metodai**

Projektas turi būti paremtas jaunimo neformalaus ugdymo principais. Siekiant užtikrinti dalyvių poreikių įvairovę ir laukiamus rezultatus, projekte gali būti taikoma neformalaus ugdymo metodų ir būdų įvairovė (dirbtuvės, vaidmenų žaidimai, lauko užsiėmimai, apskriti stalai, „ledus“ laužantys žaidimai ir kt.). Bendrais

bruožais tariant, projektas turi būti pagrįstas tarpkultūrinio mokymosi procesu, skatinančiu kūrybiškumą, aktyvų dalyvavimą ir iniciatyvą.

▪ **Aktyvus jaunų žmonių dalyvavimas projekte**

Detali projekto veiklos programa ir parinkti darbo metodai turi kiek įmanoma aktyviau įtraukti dalyvius, paskatinti jų mokymosi procesą. Dalyviai taip pat turi būti aktyviai įtraukti į projekto parengimo ir įvertinimo etapus. Jauni žmonės, neatsižvelgiant į jų kalbinius ir kitus gebėjimus, turi turėti vienodos galimybės nagrinėti įvairias temas.

▪ **Jaunų žmonių socialinis ir asmeninis tobulėjimas**

Projektas turi sukurti galimybę dalyviams įgyti pasitikėjimo savimi, susiduriant su naujomis patirtimis, požiūriais ir elgesiu; išsiugdyti ir tobulinti įgūdžius, kompetencijas ir žinias, kurios prisidėtų prie jų socialinio ir asmeninio tobulėjimo.

▪ **Tarpkultūrinė dimensija**

Projektas turi prisidėti prie jaunų žmonių teigiamo kitų kultūrų suvokimo, palaikyti dialogą ir tarpkultūrinius susitikimus su jaunais žmonėmis iš kitokios kultūrinės aplinkos. Tai turėtų padėti išvengti ir kovoti su išankstiniais nusistatymais, rasizmu ir visais požiūriais, skatinančiais atskirtį, ugdyti tolerancijos ir įvairovės supratimo jausmą.

▪ **Europos dimensija**

Projektas turi prisidėti prie jaunų žmonių mokymosi proceso ir geriau pažinti Europos / tarptautinį kontekstą, kuriame jie gyvena. Projekto europinę dimensiją gali atspindėti tokie veiksniai:

- projektas skatina jaunus žmones įsisauginti savo, kaip Europos piliečių, pilietiškumą ir padeda suvokti savo vaidmenį dabarties ir ateities Europoje;
- projektu sprendžiamos visai Europai išskylančios bendros problemos, pvz., rasizmo, ksenofobijos ir antisemitizmo, piktnaudžiavimo narkotikais ir kt.;
- projekto tema yra aktuali visai Europai, pvz., ES plėtra, Europos institucijų vaidmuo ir veikla, ES veiksmai ir sprendimai su jaunais žmonėmis susijusiais klausimais;
- projektas svarsto esminius ES principus, tokius kaip laisvė, demokratija, pagarba žmogaus teisėms ir esminėms laisvėms, lygybė prieš įstatymą.

Projekto sklaidos kokybė

▪ **Poveikis, sklaidos efektas ir tęstinumas**

Projekto poveikį turėtų pajusti ne tik tiesioginiai projekto dalyviai. Projekto vykdytojai turi stengtis į projekto veiklą įtraukti kiek įmanoma daugiau kitų žmonių (pvz., vietos bendruomenė, kaimynai).

Projektas turi būti kuriamas, numatant ilgalaikę perspektyvą ir planuojant pasiekti sklaidos efektą ir tvarų poveikį. Sklaidos efektas pasiekiamas, įtikinant kitus perkelti ir panaudoti projekto rezultatus naujame kontekste. Vykdytojai, siekdami kuo plačiau paskleisti projekto tikslus ir rezultatus, turėtų numatyti galimas tikslo grupes, kurios galėtų tapti *informacijos skleidėjais (angl., multipliers)* (jauni žmonės, jaunimo darbuotojai, žiniasklaida, politiniai lyderiai, specialistai, ES sprendimų priėmėjai).

Dar daugiau, projekto vykdytojai ir dalyviai yra prašomi reguliariai apgalvoti bei aptarti galimas projekto tolimesnę veiklą užtikrinančias priemones. Ar projektas bus kartojamas? Ar į kitą projektą bus įtrauktas naujas partneris? Kaip gali būti tęsiamos teminės diskusijos ir koks gali būti kitas žingsnis? Ar prasminga būtų suplanuoti ir įgyvendinti naują projektą pagal kitas programos „Veiklus jaunimas“ veiksmus ir priemones?

▪ **Projekto ir programos „Veiklus jaunimas“ matomumas**

Vykdytojai turėtų kartu apgalvoti priemones, kurios padėtų pagerinti projekto ir programos „Veiklus jaunimas“ matomumą. Vykdytojų ir dalyvių kūrybiškumas siūlo papildomą informacijos apie projekto sklaidos galimybę, taip pat kaip ir programos „Veiklus jaunimas“ galimybių pristatymą. Matomumas ir priemonės dažniausiai atsiranda prieš ir projekto veiklos įgyvendinimo metu. Tokios priemonės gali būti suskirstytos į dvi kategorijas:

- Projekto matomumas

Vykdytojai ir dalyviai turėtų „viešinti“ projektą – taip pat jo tikslus ir uždavinius – įgyvendinant projektą skleisti „žinutę jaunimui“. Siekiant didinti projekto žinomumą, galima sukurti informacinę medžiagą; skleisti informaciją e-paštu ir trumpųjų SMS žinučių pagalba; parengti plakatus, lipdukus, reklamines priemones (marškinėlius, kepuraites, rašiklius, ir kt.); pakviesti žurnalistus stebėti veiklas; parengti „pranešimą spaudai“ ar parašyti straipsnį į vietos laikraštį, tinklavietę ar informacinį biuletinį; sukurti e-grupę, internetinę bendravimo erdvę, nuotraukų galeriją ar internetinį blog'ą ir kt.

- Programos „Veiklus jaunimas“ matomumas

Be privalomo programos „Veiklus jaunimas“ logotipo naudojimo (žr. šio vadovo C dalį), siekiant plačiau paskleisti informaciją apie programos teikiamas galimybes tarp jaunų žmonių ir jaunimo darbuotojų Europoje ir už jos ribų, kiekvienas projektas privalo veikti kaip programos „Veiklus jaunimas“ atstovas. Vykdytojai yra skatinami įtraukti informaciją apie Programą (pvz., informacija apie Programos veiksmus ir priemones, jos tikslus ir esminius bruožus, tikslo grupes ir kt.) tais pačiais būdais, kurie galėtų padidinti projekto matomumą (žiūrėti anksčiau pateiktus pavyzdžius). Vykdytojai projekto veiklos programoje galėtų numatyti specialias informacines sesijas, užsiėmimus. Jie taip pat galėtų suplanuoti dalyvavimą renginiuose (seminaruose, konferencijose, debatuose), organizuojamuose įvairiais lygmenimis (vietiniu, regioniniu, nacionaliniu, tarptautiniu).

▪ **Rezultatų taikymas ir sklaida**

Kiekvienas projekto vykdytojas privalo numatyti projekto rezultatų taikymo ir sklaidos priemones. Standartinės rezultatų taikymo ir sklaidos priemonės gali atrodyti panašios į projekto matomumą užtikrinančias priemones, išdėstytas ankstesniame paragrafe; pagrindinis skirtumas yra tas, kad rezultatų taikymo ir sklaidos priemonės susitelkia ties projekto rezultatais labiau nei ties projekto tikslais ir veikla. Dėl šios priežasties, rezultatų sklaidos ir jų taikymo priemonės vykdomos jau įgyvendinus projektą. Kartu su standartinėmis rezultatų sklaidos ir panaudojimo priemonėmis, projekto vykdytojai gali imtis papildomų priemonių skleisti ir didinti jų projekto rezultatų vertę. Tik jaunimo mainų projektų atveju, programa „Veiklus jaunimas“ siūlo papildomą finansinį paskatinimą tokioms priemonėms (žr. šios priemonės skirsnį „Kokios yra finansavimo taisyklės?“). Papildomos rezultatų sklaidos ir taikymo pavyzdžiais galėtų būti viešų renginių organizavimas (pristatymai, konferencijos, užsiėmimai); garso ir vaizdo produktų sukūrimas (CD, DVD); ilgalaikių ryšių su žiniasklaida palaikymas (radijo/TV/spaudos pranešimai, interviu, dalyvavimas įvairiose radijo/TV laidose); informacinės medžiagos parengimas (informaciniai biuleteniai; brošiūros, lankstinukai, geros praktikos vadovai); internetinio puslapio sukūrimas ir t.t.

4.3 priemonė – Jaunimo darbuotojų ir jaunimo organizacijose aktyvių asmenų mokymas ir bendradarbiavimo tinklų kūrimas

Tikslai

Šia priemone yra remiami dirbančiųjų su jaunimu ir jaunimo organizacijų veikloje aktyvių asmenų, o ypač jaunimo lyderių, konsultantų, projekto vadovų mokymai. Priemonė taip pat remia dalijimąsi patyrimu, profesinėmis žiniomis bei vertinga patirtimi, taip pat veiklą, kuri galėtų tapti ilgalaikiu, aukštos kokybės projektų, partnerystės ir bendradarbiavimo tinklų pradžia.

Kas yra mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektai?

Mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektai gali būti dviejų rūšių:

- projektai, skatinantys mainų kūrimą, bendradarbiavimą ir mokymą darbo su jaunimu srityje. Tokie projektai turėtų apimti projektų vykdytojų kompetencijų ugdymą, naujovių paiešką, taip pat visų, dirbančių su jaunimu, dalijimąsi patyrimu, profesinėmis žiniomis bei vertinga patirtimi
- projektai, skatinantys kitų programos „Veiklus jaunimas“ projektų kūrimą. Tokie projektai, ypatingai kreipiantys dėmesį į projektų kūrimo patirties perdavimą bei mokymąsi, pagalbą ieškant partnerių, būdų ir priemonių projektų kokybei gerinti paiešką, turėtų padėti potencialiems projektų vykdytojams pa(s)irengti ir sukurti naujus programos „Veiklus jaunimas“ projektus.

Projektai susideda iš trijų etapų:

- planavimo ir pasiruošimo
- projekto veiklos įgyvendinimo
- įvertinimo (įtraukiant galimos *tolimesnės veiklos* aptarimą).

Visuose projekto etapuose turi atspindėti jaunimo neformalaus ugdymo principai ir metodai.

Mokymų ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo veikla

Mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektai turi įgyvendinti vieną šių veiklų:

Stažuotė (praktinio mokymosi patirtis) – trumpas apsilankymas organizacijoje partnerėje, esančioje kitoje šalyje, siekiant keistis vertinga patirtimi, įgyti įgūdžių bei žinių ir (arba), aktyviai stebint veiklą, kurti ilgalaikę partnerystę.

Parengiamoji kelionė – trumpas susitikimas su galimais partneriais, siekiant išsiaiškinti galimybes ir (arba) parengti tarptautinį projektą. Parengiamosios kelionės yra skirtos jau užmegztam bendradarbiavimui gerinti ir plėtoti ir (arba) pagal programą „Veiklus jaunimas“ planuojamai veiklai parengti.

Įvertinimo susitikimas – kartu su partneriais planuojamas susitikimas, kurio metu siekiama įvertinti įvykusius susitikimus, seminarus ir mokymus. Šie susitikimai bendrą projektą įgyvendinusiems partneriams padeda įvertinti ir aptarti galimą tolesnę veiklą.

Pažintinė kelionė – organizuota trumpalaikė mokymo programa, kurios metu galima susipažinti su vienos šalies darbu su jaunimu ir (arba) jaunimo politikos nuostatomis. Pažintinės kelionės yra skirtos konkrečiai temai ir susideda iš apsilankymų ir susitikimų pasirinktoje šalyje – įvairių projektų įgyvendinimo vietose ir organizacijose.

Partnerystės kūrimo renginiai – tai yra renginiai, kuriais siekiama visiems dalyviams padėti susirasti partnerius tarptautiniam bendradarbiavimui. Ryšių su partneriais užmezgimo renginiuose dalyvauja galimi partneriai. Ši veikla padeda kurti naujus projektus, skirtus pasirinktai temai ir (arba) programos „Veiklus jaunimas“ veiksmui.

Seminaras – tai renginys, kurio metu sudaromos sąlygos diskutuoti ir keistis gerąja patirtimi bei teorinėmis žiniomis, konkrečia tema arba temomis, svarbiomis jaunimo darbui bei veiklai.

Mokymo kursai – mokymosi programa, apimanti konkrečias temas ir skirta dalyvių gebėjimams, žinioms, įgūdžiams ir požiūriui gerinti. Mokymo kursais siekiama pagerinti jaunimo veiklos kokybę bendrąja prasme ir (arba) kalbant konkrečiai apie programos „Veiklus jaunimas“ projektus.

Bendradarbiavimo tinklų kūrimas – eilės veiklų derinys kuriais siekiama kurti naujus programos „Veiklus jaunimas“ tinklus arba stiprinti ir plėtoti esamus.

Kokie yra mokymo ir tinklų kūrimo projektų vertinimo kriterijai?

Formalieji kriterijai

Reikalavimus atitinkantys vykdytojai	Visi <i>projekto vykdytojai</i> turi būti: ▪ pelno nesiekianti/nevyriausybinių organizacija; arba ▪ vietinė, regioninė valdžios institucija; arba ▪ <i>neformali jaunų žmonių grupė</i> (Priminimas: kai paraišką teikia neformali grupė, vienas iš jos narių prisiima grupės atstovo vaidmenį); arba ▪ <i>Europos lygiu jaunimo srityje veikianti organizacija</i>. Projekto vykdytojas turi būti iš Programos valstybės arba iš Kaimyninės šalies partnerės.
Projekto vykdytojų skaičius	Stazuotė: du projekto vykdytojai iš skirtingų Programos šalių, iš kurių bent vienas yra iš ES valstybės. Parengiamoji kelionė: du projekto vykdytojai iš skirtingų Programos šalių, iš kurių bent vienas yra iš ES valstybės. Įvertinimo susitikimas, Pažintinė kelionė, Partnerystės kūrimo renginiai, Seminaras ir Mokymo kursai: bent keturi projekto vykdytojai iš skirtingų Programos šalių, iš kurių bent vienas yra iš ES valstybės. Bendradarbiavimo tinklų kūrimas: bent šeši projekto vykdytojai iš skirtingų Programos šalių, iš kurių bent vienas yra iš ES valstybės.
Reikalavimus atitinkantys dalyviai	Jokių amžiaus apribojimų. Dalyviai turi <i>teisėtai gyventi</i> Programos šalyje.
Dalyvių skaičius	Stazuotė: iki 2 dalyvių. Parengiamoji kelionė: iki 2 dalyvių iš kiekvieno projekto vykdytojo. Įvertinimo susitikimas, Pažintinė kelionė, Partnerystės kūrimo renginiai, Seminaras ir Mokymo kursai: iki 50 dalyvių (įskaitant mokymų vadovus ir moderatorius), atstovaujančių visiems projekto vykdytojams. Dalyvių skaičius priklauso nuo projekto pobūdžio ir veiklos. Bendradarbiavimo tinklų kūrimas: jokių apribojimų dalyvių skaičiui.
Projekto veiklos vieta	Visos Mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo veiklos, išskyrus Bendradarbiavimo tinklų kūrimą: projekto veikla turi vykti vieno iš projekto vykdytojų kilmės šalyje. Bendradarbiavimo tinklų kūrimas: projekto veikla turi vykti vieno ar kelių projekto vykdytojų kilmės šalyse.
Projekto trukmė	Nuo 3 iki 18 mėnesių.
Projekto veiklos trukmė	Stazuotė: nuo 10 iki 20 darbo dienų (be kelionės dienų); Parengiamoji kelionė: nuo 2 iki 3 darbo dienų (be kelionės dienų); Įvertinimo susitikimas, Pažintinė kelionė, Partnerystės kūrimo renginiai, Seminaras ir Mokymo kursai: bendroji taisyklė numato, jog projekto veikla neturi tęstis ilgiau kaip 10 dienų (be kelionės dienų). Konkreči projekto veiklos trukmė gali skirtis, atsižvelgiant į organizuojamos veiklos pobūdį. Bendradarbiavimo tinklų kūrimas: Nuo 3 iki 15 mėnesių.
Projekto veiklos programa	Visos Mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo veiklos, išskyrus Bendradarbiavimo tinklų kūrimą: detali kasdienė veiklos programa turi būti pridėta prie <i>paraiškos</i>. Bendradarbiavimo tinklų kūrimas: veiklos aprašymas turi būti pridėtas prie <i>paraiškos</i>.

Kas gali teikti paraišką?	Visos paraiškos: Projekto vykdytojas, ketinantis teikti paraišką, turi būti <i>teisiškai registruotas</i> savo šalyje. Jei paraišką teikia neformali jaunimo grupė, už paraiškos pateikimą nacionalinei agentūrai ir <i>sutarties dėl subsidijos</i> pasirašymą yra atsakingas vienas asmuo (grupės atstovas). (Dėl Lietuvoje galiojančių reikalavimų teirautis nacionalinėje agentūroje). Vykdomajai agentūrai teikiamos paraiškas (žr. žemiau, skiltyje „Kam teikiamos paraiškos?“): Vienas iš projekto vykdytojų prisiima koordinatoriaus vaidmenį ir teikia paraišką Vykdomajai agentūrai visų projekto vykdytojų vardu („vienašalis finansavimas“). Nacionalinei agentūrai teikiamos paraiškos (žr. žemiau, skiltyje „Kam teikiamos paraiškos?“): Visos Mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo veiklos, išskyrus Bendradarbiavimo tinklų kūrimą: projekto vykdytojas, kurio šalyje vyksta projekto veikla, prisiima koordinatoriaus vaidmenį ir teikia paraišką savo Nacionalinei agentūrai visų vykdytojų vardu (<i>vienašalis finansavimas</i>); Bendradarbiavimo tinklų kūrimas: vienas iš projekto vykdytojų, kurio šalyje vyksta projekto veikla, prisiima koordinatoriaus vaidmenį ir teikia paraišką savo nacionalinei agentūrai visų vykdytojų vardu (<i>vienašalis finansavimas</i>).
Kam teikiamos paraiškos?	Vykdomajai agentūrai paraišką teikia: europiniu lygmeniu veikiančios jaunimo organizacijos. Nacionalinėms agentūroms paraišką teikia: visi kiti formaliuosius kriterijus atitinkantys paraiškų teikėjai.
Kada teikti paraišką?	Projekto paraišką turi būti pateikta iki atitinkamo <i>termino</i> pagal numatomą projekto pradžios datą (žr. Programos vadovo C dalį).
Kaip teikti paraišką?	Paraišką turi būti pateikta remiantis Programos vadovo C dalyje aprašyta tvarka.

Atmetimo kriterijai

	Paraiškos teikėjas, pasirašydamas paraiškos formoje, patvirtina, kad nepatiria sunkumų, kurie galėtų sutrukdyti jam gauti Europos Sąjungos paramą (žr. šio Programos vadovo C dalyje).
--	--

Atrankos kriterijai

Finansinis pajėgumas	Paraiškos teikėjas turi parodyti, jog turi stabilius ir pakankamus finansavimo šaltinius, kurie leistų palaikyti veiklą viso jos įgyvendinimo laikotarpiu ir prisidėti prie šio projekto finansavimo.
Veiklos pajėgumas	Vykdytojas turi parodyti, kad turi pakankamai kompetencijos ir motyvacijos siūlomai veiklai įgyvendinti.

Kokybės kriterijai

Projektas bus vertinamas, atsižvelgiant į šiuos kriterijus:

Programos tikslų ir prioritetų atitikimas (30%)	Vertinamas projekto atitikimas: ▪ bendriesiems Programos tikslams ▪ priemonės tikslams ▪ bendriesiems Programos prioritetams ▪ metiniams europiniams ir, jei yra, nacionaliniams prioritetams.
Projekto ir metodų kokybė (50%)	▪ Projekto plano kokybė (<i>partnerystės</i> /aktyvaus visų projekto partnerių įsitraukimo kokybė; parengiamojo etapo kokybė; mainų veiklos programos kokybė; įvertinimo etapo kokybė) ▪ Projekto turinio ir veiklos metodų kokybė (temos bendrumas ir atitikimas dalyvių interesams; taikomi neformalaus mokymosi metodai; aktyvus dalyvių įsitraukimas į projektą; dalyvių socialinis ir asmeninis tobulėjimas; tarpkultūrinė dimensija; Europos dimensija) ▪ Projekto sklaidos kokybė (<i>poveikis</i>, sklaidos efektas ir tęstinumas; projekto ir programos „Veiklus jaunimas“ matomumas; <i>rezultatų sklaida ir taikymas</i>).
Projekto dalyvių ir vykdytojų pobūdis (20%)	▪ <i>mažiau galimybių turinčių jaunų žmonių</i> į(si)traukimas į projektą ▪ projektų vadovų, projektų konsultantų ir jaunimo srities konsultantų įtraukimas ▪ pagal veiklos pobūdį tinkamai parinktas dalyvių skaičius ir trukmė/ dalyvių balansas pagal jų kilmės šalį

Ką dar turėtumėte žinoti apie mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektus?

4.3 priemonė – Kelias veiklas jungiantys projektai

Mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektas gali būti 4.3 priemonės Kelias veiklas jungiančių projektų dalis. Išsamesnės informacijos galite rasti šio veiksmo skyriuje „Kelias veiklas jungiantys projektai“.

„Jaunimo pasas“

„Jaunimo pasą“ 4.3 priemonės dalyviai gali gauti nuo 2007 m. Daugiau informacijos apie „Jaunimo pasą“ rasite Programos vadovo A dalyje.

Mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projekto pavyzdys

Seminaras, kurio metu buvo nagrinėjama lyčių pagrindu kylančios prievartos tema, vyko Italijoje. Seminare dalyvavo 25 dalyviai iš 11 Programos šalių. Dalyviai buvo socialiniai darbuotojai, savanoriai, organizacijų, dirbančių su lyčių pagrindu kylančia prievarta tarp jaunų žmonių klausimais, vadovai. Šio seminario metu dalyviai turėjo galimybę pasidalinti savo darbo patirtimi europiniu lygmeniu, diskutuoti ir pristatyti darbo su lyčių pagrindu kylančia prievarta įrankius ir metodus. Programos „Veiklus jaunimas“ teikiamų galimybių pristatymas taip pat buvo vienas šio seminario tikslų. Projekto įvertinimas, įgyvendintas atskirais etapais, buvo neatskiriama seminario dalis.

Kokios yra finansavimo taisyklės?

Projekto biudžetas turi būti apskaičiuotas, laikantis šių finansavimo taisyklių:

A) Finansavimo taisyklių apžvalga visoms priemonės veikloms, išskyrus bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektus

Reikalavimus atitinkančios išlaidos		Veikla, kuriai gali būti taikomos išlaidos	Finansavimo mechanizmas	Suma*	Lėšų skyrimo būdas	Atsiskaitymo įsipareigojimai*
Dalyvių kelionės išlaidos	Kelionės išlaidos nuo namų iki projekto vietos ir atgal. Pasirenkamas pigiausias transportas ir bilietai (pvz., ekonominės klasės lėktuvų bilietai, traukinio 2 klasės vagonas)	Visos veiklos	<i>Realių išlaidų procentinė dalis</i>	70% reikalavimus atitinkančių išlaidų	Automatinis	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti kelionės bilietų, kitų kelionės dokumentų ir sąskaitų kopijas.
Apgyvendinimo / maitinimo išlaidos	Dalinis apgyvendinimo ir maitinimo išlaidų padengimas	Visos veiklos	<i>Norma</i>	48 € x dalyvių skaičius x projekto veiklos nakvynių skaičius	Automatinis	Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje. Visų dalyvių sąrašas su jų parašais.
Veiklos išlaidos	Visos kitos išlaidos, tiesiogiai susijusios su projekto įgyvendinimu, įskaitant draudimo išlaidas.	- Pažintinė kelionė - Įvertinimo susitikimas - Seminaras - Partnerystės kūrimo veikla - Mokymo kursai	<i>Fiksuota suma</i>	1 200 €	Automatinis	Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje. Visų dalyvių sąrašas su jų parašais.
			+ <i>Norma</i>	+ 48 € x dalyvių skaičius		
Mokymo priemonės	Dalinis išlaidų mokymo vadovų honorarams ir mokymo medžiagai padengimas	Mokymo kursai	<i>Norma</i>	350 € x dienų skaičius	Automatinis	Pasiekimai turi būti aprašyti galutinėje ataskaitoje.
Ypatingosios išlaidos	Išlaidos, tiesiogiai susijusios su mažiau galimybių ir (arba) specialiųjų poreikių turinčiais dalyviais Išlaidos vizoms, su vizomis susijusios išlaidos, išlaidos skiepams	Visos veiklos	<i>Realių išlaidų procentinė dalis</i>	100% reikalavimus atitinkančių išlaidų	Sąlyga: ypatingųjų išlaidų poreikis turi būti detalai pagrįstas paraiškoje	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti sąskaitų ir kitų dokumentų kopijas.

*** Nacionalinės agentūros gali keisti fiksuotas sumas ir normas. Projekto vykdytojas, teikdamas paraišką nacionaliniu lygmeniu, turi naudoti savo nacionalinės agentūros nustatytas fiksuotas sumas ir normas. Lietuvoje taikomos sumos yra skelbiamos Nacionalinės agentūros tinklavietėje.**

Kokios išlaidos yra laikomos ypatingosiomis išlaidomis?

Ypatingosios išlaidos gali būti:

- vizoms, su vizomis susijusios išlaidos ir išlaidos skiepams
- išlaidos, tiesiogiai susijusios su mažiau galimybių ar ypatingų poreikių turinčiais jaunais žmonėmis
- su ypatingu pačios veiklos pobūdžiu susijusios išlaidos.

Paskutiniaisiais dviem atvejais, subsidija gali būti skiriama, pavyzdžiui, medicininei apžiūrai, sveikatos apsaugai; papildomam kalbų mokymuisi/palaikymui; papildomam parengimui; papildomoms patalpoms ar įrengimams; papildomiems lydinčioms asmenims; papildomoms asmeninėms išlaidoms, kai dalyviai susiduria su ekonominiais sunkumais; vertimui raštu ir žodžiu.

B) Finansavimo taisyklių apžvalga bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektams

<i>Reikalavimus atitinkančios išlaidos</i>		Finansavimo mechanizmas	Suma*	Lėšų skyrimo būdas	Atsiskaitymo įsipareigojimai*
Veiklos išlaidos	Reikalavimus atitinkančios tiesioginės išlaidos - Išlaidos darbuotojams - Kelionės išlaidos - Apgyvendinimo/maitinimo išlaidos - Susitikimų išlaidos - Leidybos /vertimo /informavimo išlaidos - Projekto rezultatų taikymo ir sklaidos išlaidos - Kitos išlaidos, tiesiogiai susijusios su projekto įgyvendinimu Reikalavimus atitinkančios netiesioginės išlaidos (7% galimų tiesioginių išlaidų)	<i>Realijų išlaidų procentinė dalis</i>	50% visų reikalavimus atitinkančių išlaidų (nebent pats paraiškos teikėjas prašytų mažiau) Ne daugiau 20 000 €	Sąlyga: veiklos programa ir tikslai turi būti aiškiai ir išsamiai aprašyti paraiškos formoje	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti kelionės bilietų/ sąskaitų/kitų dokumentų/apmokėjimų kopijas (tik tiesioginių išlaidų). Pasiekimai turi būti aprašyti <i>galutinėje ataskaitoje</i> . Visų dalyvių sąrašas su jų parašais.

*** Nacionalinės agentūros gali keisti atsiskaitymo tvarką, fiksuotas sumas ir normas. Projekto vykdytojas, teikdamas paraišką nacionaliniu lygmeniu, turi naudoti savo nacionalinės agentūros nustatytas fiksuotas sumas ir normas. Lietuvoje taikomos sumos ir taisyklės yra skelbiamos Nacionalinės agentūros tinklavietėje.**

Kaip parengti gerą projektą?

Šios priemonės „Kokybės kriterijų“ lentelė pateikia kriterijus, kuriais remiantis yra vertinama projekto kokybė. Čia rasite keletą patarimų, galinčių padėti jums sukurti gerą projektą.

Projekto plano kokybė

- **Partnerystės / aktyvaus visų projekto vykdytojų įsitraukimo kokybė**

Sklendus ir efektyvus vykdytojų bendradarbiavimas yra esminis elementas, siekiant sukurti sėkmingą projektą. Projekto vykdytojai turi parodyti gebėjimą sukurti ir palaikyti darnią partnerystę, išsikelti bendrus tikslus ir visiems kartu aktyviai jų siekti. Atsižvelgiant į tai, reikėtų atkreipti dėmesį į šias aplinkybes: bendradarbiavimą tarp vykdytojų ir jų įsipareigojimus projekte; vykdytojų savybes ir veiklos pobūdį, kai projekto veiklos reikalauja turėti atitinkamus gebėjimus ir kvalifikacijas; aiškius ir bendrai vykdytojų sutartus vaidmenis ir užduočių pasiskirstymą; partnerystės pajėgumą užtikrinti efektyvią projekto veiklos metu pasiektų rezultatų sklaidą ir tolesnės veiklos planavimą.

- **Parengiamojo etapo kokybė**

Parengiamasis etapas turi lemti reikšmės Mokymo ir bendradarbiavimo tinklų projekto sėkmei. Šiame etape projekto vykdytojai ir dalyviai turi sutarti dėl bendros projekto temos. Jie turi pasidalinti užduotimis, sutarti dėl bendros veiklos programos, darbo metodų, dalyvių grupės, praktinių klausimų (vietos, kelionių, apgyvendinimo, reikalingų priemonių, kalbinio palaikymo). Parengiamasis etapas, be to, dar turi padidinti dalyvių įsitraukimą į projektą ir paruošti juos tarpkultūriniais susitikimais su jaunais žmonėmis iš kitos kultūrinės aplinkos.

- **Veiklos programos kokybė**

Projekto veiklos programa turi būti aiškiai apibrėžta, reali, subalansuota ir tiesiogiai susijusi su projekto ir programos „Veiklus jaunimas“ tikslais.

- **Įvertinimo etapo kokybė**

Siekiant projektą ir jo rezultatus padaryti nuoseklius, vykdytojams ir dalyviams rekomenduojama atlikti galutinį įvertinimą. Galutinis įvertinimas turi suteikti galimybę įvertinti, ar projekto tikslai buvo pasiekti ir ar vykdytojų ir dalyvių lūkesčiai buvo pateisinti. Įvertinimas turi parodyti, ką dalyviai išmoko.

Be galutinio įvertinimo, siekiant sklandžiai įgyvendinti projektą, ypač rekomenduojamos įvertinimo sesijos prieš, po ir pačios projekto veiklos metu. Įvertinimai prieš projekto veiklą turi parodyti vykdytojams, ar projekto struktūra yra gerai suderinta, kuomet vertinimas pačios veiklos metu yra svarbus gaunant dalyvių atsiliepimus ir derinant programą prie jų poreikių.

Projekto turinio ir veiklos metodų kokybė

- **Temos bendrumas ir atitikimas dalyvių interesams**

Projektas turi turėti aiškią temą, kurią projekto dalyviai norėtų nagrinėti kartu. Dėl pasirinktos temos turi būti sutarta kartu, ji turi atspindėti dalyvių poreikius ir interesus. Tema turi aiškiai atsispindėti kasdienėje projekto veikloje.

- **Taikomi neformalaus ugdymo metodai**

Projektas turi būti paremtas jaunimo neformalaus ugdymo principais. Siekiant užtikrinti dalyvių poreikių įvairovę ir laukiamus rezultatus, projekte gali būti taikoma neformalaus ugdymo metodų ir būdų įvairovė (dirbtuvės, vaidmenų žaidimai, lauko užsiėmimai, apskriti stalai, „ledus“ laužantys žaidimai ir kt.). Bendrais bruožais tariant, projektas turi būti pagrįstas tarpkultūrinio mokymosi procesu, skatinančiu kūrybiškumą, aktyvų dalyvavimą ir iniciatyvą.

- **Aktyvus jaunų žmonių dalyvavimas projekte**

Detali projekto veiklos programa ir parinkti darbo metodai turi kiek įmanoma aktyviau įtraukti dalyvius, paskatinti jų mokymosi procesą. Dalyviai taip pat turi būti aktyviai įtraukti į projekto parengimo ir įvertinimo etapus. Jauni žmonės, neatsižvelgiant į jų kalbinius ir kitus gebėjimus, turi turėti vienodos galimybės nagrinėti įvairias temas.

- **Jaunų žmonių socialinis ir asmeninis tobulėjimas**

Projektas turi sukurti galimybę dalyviams įgyti pasitikėjimo savimi, susiduriant su naujomis patirtimis, požiūriais ir elgesiu; išsiugdyti ir tobulinti įgūdžius, kompetencijas ir žinias, kurios prisidėtų prie jų socialinio ir asmeninio tobulėjimo.

▪ **Tarpkultūrinė dimensija**

Projektas turi prisidėti prie jaunų žmonių teigiamo kitų kultūrų suvokimo, palaikyti dialogą ir tarpkultūrinius susitikimus su jaunais žmonėmis iš kitokios kultūrinės aplinkos. Tai turėtų padėti išvengti ir kovoti su išankstiniais nusistatymais, rasizmu ir visais požiūriais, skatinančiais atskirtį, ugdyti tolerancijos ir įvairovės supratimo jausmą.

▪ **Europos dimensija**

Projektas turi prisidėti prie jaunų žmonių mokymosi proceso ir geriau pažinti Europos / tarptautinį kontekstą, kuriame jie gyvena. Projekto europinę dimensiją gali atspindėti tokie veiksniai:

- projektas skatina jaunus žmones įsisamoninti savo, kaip Europos piliečių, pilietiškumą ir padeda suvokti savo vaidmenį dabarties ir ateities Europoje;
- projektu sprendžiamos visai Europai išylančios bendros problemos, pvz., rasizmo, ksenofobijos ir antisemitizmo, piktnaudžiavimo narkotikais ir kt.;
- projekto tema yra aktuali visai Europai, pvz., ES plėtra, Europos institucijų vaidmuo ir veikla, ES veiksmai ir sprendimai su jaunais žmonėmis susijusiais klausimais;
- projektas svarsto esminius ES principus, tokius kaip laisvė, demokratija, pagarba žmogaus teisėms ir esminėms laisvėms, lygybė prieš įstatymą.

Projekto sklaidos kokybė

▪ **Poveikis, sklaidos efektas ir tęstinumas**

Mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projekto poveikį turėtų pajusti ne tik tiesioginiai projekto dalyviai. Projekto vykdytojai turi stengtis į projekto veiklą įtraukti kiek įmanoma daugiau kitų žmonių (pvz., vietos bendruomenė, kaimynai).

Projektas turi būti kuriamas, numatant ilgalaikę perspektyvą ir planuojant pasiekti sklaidos efektą ir tvarų poveikį. Sklaidos efektas pasiekiamas, įtikinant kitus perkelti ir panaudoti projekto rezultatus naujame kontekste. Vykdytojai, siekdami kuo plačiau paskleisti projekto tikslus ir rezultatus, turėtų numatyti galimas tikslo grupes, kurios galėtų tapti *informacijos skleidėjais (angl., multipliers)* (jauni žmonės, jaunimo darbuotojai, žiniasklaida, politiniai lyderiai, specialistai, ES sprendimų priėmėjai).

Dar daugiau, projekto vykdytojai ir dalyviai yra prašomi reguliariai apgalvoti bei aptarti galimas projekto tolimesnę veiklą užtikrinančias priemones. Ar projektas bus kartojamas? Ar į kitą projektą bus įtrauktas naujas partneris? Kaip gali būti tęsiamos teminės diskusijos ir koks gali būti kitas žingsnis? Ar prasminga būtų suplanuoti ir įgyvendinti naują projektą pagal kitus programos „Veiklus jaunimas“ veiksmus ir priemones?

▪ **Projekto ir programos „Veiklus jaunimas“ matomumas**

Vykdytojai turėtų kartu apgalvoti priemones, kurios padėtų pagerinti projekto ir programos „Veiklus jaunimas“ matomumą. Vykdytojų ir dalyvių kūrybiškumas siūlo papildomą informacijos apie projektą sklaidos galimybę, taip pat kaip ir programos „Veiklus jaunimas“ galimybių pristatymą. Matomumas ir priemonės dažniausiai atsiranda prieš ir projekto veiklos įgyvendinimo metu. Tokios priemonės gali būti suskirstytos į dvi kategorijas:

- Projekto matomumas

Vykdytojai ir dalyviai turėtų „viešinti“ projektą – taip pat jo tikslus ir uždavinius – įgyvendinant projektą skleisti „žinutę jaunimui“. Siekiant didinti projekto žinomumą, galima sukurti informacinę medžiagą; skleisti informaciją e-paštu ir trumpųjų SMS žinučių pagalba; parengti plakatus, lipdukus, reklamines priemones (marškinėlius, kepuraites, rašiklius, ir kt.); pakviesti žurnalistus stebėti veiklas; parengti „pranešimą spaudai“ ar parašyti straipsnį į vietos laikraštį, tinklavietę ar informacinį biuletinį; sukurti e-grupę, internetinę bendravimo erdvę, nuotraukų galeriją ar internetinį blog'ą ir kt.

- Programos „Veiklus jaunimas“ matomumas

Be privalomo programos „Veiklus jaunimas“ logotipo naudojimo (žr. šio vadovo C dalį), siekiant plačiau paskleisti informaciją apie programos teikiamas galimybes tarp jaunų žmonių ir jaunimo darbuotojų Europoje ir už jos ribų, kiekvienas projektas privalo veikti kaip programos „Veiklus jaunimas“ atstovas. Vykdytojai yra skatinami įtraukti informaciją apie Programą (pvz., informacija apie Programos veiksmus ir priemones, jos tikslus ir esminius bruožus, tikslo grupes ir kt.) tais pačiais būdais, kurie galėtų padidinti projekto matomumą (žiūrėti anksčiau pateiktus pavyzdžius). Vykdytojai projekto veiklos programoje galėtų numatyti specialias informacines sesijas, užsiėmimus. Jie taip pat galėtų suplanuoti dalyvavimą renginiuose (seminaruose, konferencijose, debatuose), organizuojamuose įvairiais lygmenimis (vietiniu, regioniniu, nacionaliniu, tarptautiniu).

▪ **Rezultatų taikymas ir sklaida**

Kiekvienas projekto vykdytojas privalo numatyti projekto rezultatų taikymo ir sklaidos priemones. Standartinės rezultatų taikymo ir sklaidos priemonės gali atrodyti panašios į projekto matomumą užtikrinančias priemones, išdėstytas ankstesniame paragrafe; pagrindinis skirtumas yra tas, kad rezultatų taikymo ir sklaidos priemonės susitelkia ties projekto rezultatais labiau nei ties projekto tikslais ir veikla. Dėl šios priežasties, rezultatų sklaidos ir jų taikymo priemonės vykdomos jau įgyvendinus mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektą. Kartu su standartinėmis rezultatų sklaidos ir panaudojimo priemonėmis, projekto vykdytojai gali imtis papildomų priemonių skleisti ir didinti jų projekto rezultatų vertę. Papildomos rezultatų sklaidos ir taikymo pavyzdžiais galėtų būti viešų renginių organizavimas (pristatymai, konferencijos, užsiėmimai); garso ir vaizdo produktų sukūrimas (CD, DVD); ilgalaikių ryšių su žiniasklaida palaikymas (radijo/TV/spaudos pranešimai, interviu, dalyvavimas įvairiose radijo/TV laidose); informacinės medžiagos parengimas (informaciniai biuleteniai; brošiūros, lankstinukai, geros praktikos vadovai); internetinio puslapio sukūrimas ir t.t.

4.3 priemonė – Kelias veiklas jungiantys projektai

Kas yra Kelias veiklas jungiantys projektai?

Projektų vykdytojas, kuris per 18 mėn. ketina organizuoti kelis projektus pagal 4.3 priemonę, gali pateikti vieną projekto paraišką, parengtą pagal šiuos principus:

- nuo dviejų iki penkių tokio paties pobūdžio veiklų (pavyzdžiui, nuo dviejų iki penkių seminarų)
- arba nuo dviejų iki penkių skirtingo pobūdžio veiklų (pavyzdžiui, viena pažintinė kelionė, dveji mokymo kursai, vienas seminaras ir vienas įvertinimo susitikimas).

Kelias veiklas jungiantis projektas gali įtraukti bet kurią 4.3 priemonės veiklų.

Kelias veiklas jungiančiais projektais siekiama:

- sumažinti administravimo našta projektų vykdytojams, turintiems programos „Veiklus jaunimas“ ar kitų Europos Bendrijos programų skiriamų subsidijų valdymo patirties;
- sutelkti pastangas į kokybės aspektus, planuojant ir įgyvendinant projektus;
- sudaryti sąlygas kurti platesnio masto informacijos skaidos ir matomumo užtikrinimo priemonės.

Kokie taikomi kriterijai vertinant Kelias veiklas jungiančius projektus?

Formalieji kriterijai

Kelias veiklas jungiančių projektų veikloms yra taikomi 4.3 priemonės *formalieji kriterijai*. Šalia šių kriterijų, vykdytojai prieš teikdami tokią paraišką turėtų būti gavę finansavimą programos „Veiklus jaunimas“ projektams bent tris kartus.

Atmetimo kriterijai

Kelias veiklas jungiančių projektų veikloms yra taikomi 4.3 priemonės *atmetimo kriterijai*.

Atrankos kriterijai

Kelias veiklas jungiančių projektų veikloms yra taikomi 4.3 priemonės *atrankos kriterijai*.

Kokybės kriterijai

Kelias veiklas jungiančių projektų veikloms yra taikomi 4.3 priemonės *kokybės kriterijai*.

Ką dar turėtumėte žinoti apie 4.3 priemonės Kelias veiklas jungiančius projektus?

Kelias veiklas jungiančių projektų metu numatytos veiklos vertinamos kiekviena atskirai, remiantis aukščiau nurodytais kriterijais. Nacionalinė agentūra ar Vykdomoji agentūra gali atmesti vieną ar daugiau veiklų, kurios buvo numatytos Kelias veiklas jungiančio projekto paraiškoje dėl neatitikimo bent vienam iš aukščiau nurodytų kriterijų. Tokiais atvejais, nepaisant, kad veiklų skaičius sumažėjo, projektas, atitinkamai sumažinus siūlomą subsidijos projekto įgyvendinimui sumą, vis tiek gali būti paremtas.

5.1 priemonė - Jaunų žmonių ir už jaunimo reikalų politiką atsakingų asmenų susitikimai

Tikslai

Ši priemonė remia bendradarbiavimą, seminarus ir jaunų žmonių, jaunimo sektoriuje dirbančių asmenų bei už jaunimo reikalų politiką atsakingų asmenų *struktūrinį dialogą*.

Kas yra jaunų žmonių ir už jaunimo reikalų politiką atsakingų asmenų susitikimas?

Projektai susideda iš trijų etapų:

- planavimo ir pasiruošimo
- projekto veiklos įgyvendinimo
- įvertinimo (įtraukiant galimos *tolimesnės veiklos* aptarimą).

Visuose projekto etapuose turi atspindėti jaunimo neformalaus ugdymo principai ir metodai.

5.1 priemonės projektais gali būti įgyvendinama viena iš šių veiklų:

- **Nacionalinis jaunimo susitikimas:** vyksta vietiniu, regioniniu ir nacionaliniu lygmeniu Programos šalyse, siekiant a) sukurti erdvę diskusijoms, aktyviam dalyvavimui ir informacijai su struktūriniu dialogu arba Europos Sąjungos politika ir problematika susijusiais klausimais, arba b) ruošti bazę ES pirmininkaujančios valstybės narės oficialių jaunimo renginių organizavimui, arba c) organizuoti su Europos jaunimo savaite susijusią veiklą, arba d) stiprinti dialogą tarp sektorių bei formalaus ir neformalaus ugdymo sričių bendradarbiavimą. Nacionalinis jaunimo susitikimas taip pat gali susidėti iš kelių aukščiau minėtų veiklų.
- **Tarptautinis jaunimo seminaras:** jaunų žmonių ir politikų susitikimai, skirti aptarti, pasidalinti idėjomis ir vertinga patirtimi, o taip pat rekomendacijoms dėl *struktūrinio dialogo*, jaunimo srities *atvirojo koordinavimo* metodo bei Europos Jaunimo Pakto uždavinių bei prioritetų rengti.

Kokie yra jaunų žmonių ir už jaunimo reikalų politiką atsakingų asmenų susitikimų vertinimo kriterijai?

Formalieji kriterijai

Reikalavimus atitinkantys projekto vykdytojai	Visi <i>projekto vykdytojai</i> turi būti: ▪ pelno nesiekianti/nevyriausybinių organizacija; arba ▪ vietinė, regioninė valdžios institucija; arba ▪ <i>Europos lygiu jaunimo srityje veikianti organizacija</i>. Nacionalinis jaunimo susitikimas: vienintelis projekto vykdytojas yra iš Programos šalies Tarptautinis jaunimo seminaras: visi projekto vykdytojai turi būti iš Programos šalių.
Projekto vykdytojų skaičius	Nacionalinis jaunimo susitikimas: vienas projekto vykdytojas iš Programos šalies Tarptautinis jaunimo seminaras: projekto vykdytojai mažiausiai iš penkių skirtingų Programos šalių, iš kurių bent vienas yra iš ES valstybės.
Reikalavimus atitinkantys dalyviai	Jauni dalyviai: jauni 15-30 metų amžiaus žmonės, <i>teisėtai</i> gyvenantys vienoje iš Programos šalių Politikai: jeigu projektas numato politikų ar jaunimo politikos ekspertų dalyvavimą, šie asmenys gali dalyvauti neatsižvelgiant į jų amžių ar kilmės šalį.
Projekto dalyvių skaičius	Nacionalinis jaunimo susitikimas: ne mažiau kaip 15 dalyvių Tarptautinis jaunimo seminaras: ne mažiau kaip 30 dalyvių.
Projekto veiklos vieta	Nacionalinis jaunimo susitikimas: veikla vykdoma projekto vykdytojo šalyje Tarptautinis jaunimo seminaras: veikla vykdoma vieno iš projekto vykdytojų šalyje.
Projekto trukmė	Nuo 3 iki 9 mėnesių.
Projekto veiklos trukmė	Nacionalinis jaunimo susitikimas: nėra nustatytos trukmės. Tarptautinis jaunimo seminaras: nuo 1 iki 6 dienų.
Veiklos programa	Nacionalinis jaunimo susitikimas: veiklos dienotvarkė turi būti pridėta prie <i>projekto paraiškos</i>. Tarptautinis jaunimo seminaras: detali kasdienė veiklos darbotvarkė turi būti pridėta prie projekto paraiškos.

Kas gali teikti paraiškas?	Veiklą savo šalyje organizuojantis projekto vykdytojas prisiima koordinatoriaus vaidmenį ir teikia paraišką susijusiai agentūrai (žr. toliau, skyriuje „Kam teikiamos paraiškos?“) visų projekto vykdytojų vardu (<i>vienašalis finansavimas</i>).
Kam teikiamos paraiškos?	Paraiškos, teikiamos Vykdomajai agentūrai: Tarptautinis jaunimo seminaras: paraiškas teikia 1) europiniu lygmeniu veikiančios jaunimo organizacijos, arba 2) bet kuris reikalavimus atitinkantis paraiškos teikėjas, jeigu dauguma vykdytojų yra tos pačios europiniu lygmeniu veikiančios jaunimo organizacijos arba jos filialų pilnateisiai nariai. Paraiškos, teikiamos nacionalinėms agentūroms: ▪ Tarptautinis jaunimo seminaras: kitų reikalavimus atitinkančių paraiškų teikėjų teikiamos projektų paraiškos; paraiškos turi būti teikiamos tos šalies nacionalinei agentūrai, kurioje bus vykdoma veikla ▪ Nacionalinis jaunimo susitikimas: visų reikalavimus atitinkančių paraiškų teikėjų teikiamos projektų paraiškos; paraiškos turi būti teikiamos tos šalies nacionalinei agentūrai, kurioje bus vykdoma veikla.
Kada teikti paraišką?	Projekto paraiška turi būti pateikta iki atitinkamo <i>termino</i> pagal numatomą projekto pradžios datą (žr. Programos vadovo C dalį).
Kaip teikti paraišką?	Paraiška turi būti pateikta remiantis Programos vadovo C dalyje aprašyta tvarka.

Atmetimo kriterijai

	Paraiškos teikėjas, pasirašydamas paraiškos formoje, patvirtina, kad nepatiria sunkumų, kurie galėtų sutrukdyti jam gauti Europos Sąjungos paramą (žr. šio Programos vadovo C dalyje).
--	--

Atrankos kriterijai

Finansinis pajėgumas	Paraiškos teikėjas turi parodyti, jog turi stabilius ir pakankamus finansavimo šaltinius, kurie leistų palaikyti veiklą viso jos įgyvendinimo laikotarpiu ir prisidėti prie šio projekto finansavimo.
Veiklos pajėgumas	Vykdytojas turi parodyti, kad turi pakankamai kompetencijos ir motyvacijos siūlomai veiklai įgyvendinti.

Kokybė kriterijai

Projektai vertinami, remiantis šiais kriterijais:

Programos tikslų ir prioritetų atitikimas (30%)	Vertinamas projekto atitikimas: ▪ bendriems Programos tikslams ▪ priemonės tikslams ▪ bendriems Programos prioritetams ▪ metiniams europiniams ir, jei yra, nacionaliniams prioritetams.
ES jaunimo politikos tikslų atitikimas (20%)	Projektas aiškiai susijęs su Europos bendradarbiavimo jaunimo srityje sistemos prioritetais ir tikslais – t.y., aiškiai nukreiptas į prioritetines struktūrinio dialogo temas (2008 m. prioritetas: tarpkultūrinis dialogas) – arba Europos tematika.
Projekto ir siūlomų metodų kokybė (40%)	▪ Projekto plano kokybė (<i>partnerystės</i> /aktyvaus visų projekto partnerių įsitraukimo kokybė; parengiamojo etapo kokybė; mainų veiklos programos kokybė; įvertinimo etapo kokybė; <i>dalyvių apsaugą ir saugumą</i> užtikrinančių priemonių kokybė) ▪ Projekto turinio ir veiklos metodų kokybė (temos bendrumas ir atitikimas dalyvių interesams; taikomi neformalaus mokymosi metodai; aktyvus dalyvių įsitraukimas į projektą; dalyvių socialinis ir asmeninis tobulėjimas; tarpkultūrinė dimensija; Europos dimensija) ▪ Projekto sklaidos kokybė (<i>poveikis</i>, sklaidos efektas ir tęstinumas; projekto ir programos „Veiklus jaunimas“ matomumas; <i>rezultatų sklaida ir taikymas</i>).
Projekto dalyvių ir vykdytojų pobūdis ir skaičius (20%)	▪ <i>Maziau galimybių turinčių jaunų žmonių</i> [(si)traukimas ▪ Dalyvių skaičius ▪ Dalyvaujančių šalių ir partnerių vykdytojų skaičius.

Ką dar turėtumėte žinoti apie jaunų žmonių ir už jaunimo politiką atsakingų asmenų susitikimus?

Ekspertų ir sprendimus priimančių asmenų dalyvavimas 5.1 priemonėje

Jeigu projekto veikloje numatomas ekspertų ir sprendimus priimančių asmenų dalyvavimas, jokios išlaidos, tiesiogiai susijusios su jų dalyvavimu (kelionės, maitinimo, apgyvendinimo, vizos, specialiųjų poreikių ir kt.), negali būti finansuojamos iš programos „Veiklus jaunimas“ subsidijos. Šioms išlaidoms padengti gali būti naudojami kiti šaltiniai, tokie kaip projekto vykdytojų įnašai ir/ arba nacionalinė, regioninė, vietinė ar privati parama.

Jaunimo ir už jaunimo reikalų politiką atsakingų asmenų susitikimo pavyzdys

Projekto tikslas buvo surengti penkių dienų seminarą jauniems 18 – 25 metų amžiaus žmonėms ir ekspertams bei jaunimo politikos srityje sprendimus priimantiems asmenims. Renginio programa rėmėsi neformalaus ugdymo metodais: darbo grupėmis bei paskaitomis - ir buvo sudaryta iš dviejų dalių. Iki pietų jauni žmonės skaitė paskaitas savo „studentams“: ekspertams ir politikams. Popietinės sesijos buvo skirtos darbui grupėse, kurias vedė ekspertai ir sprendimus jaunimo politikos srityje priimantys asmenys. Grupėse buvo kalbama apie jaunimo politiką ir vietinio jaunimo situaciją. Mokomieji užsiėmimai buvo papildyti bendravimo ir socialiniais žaidimais. Tokiu būdu, dalyviai turėjo galimybę susidurti su įvairiomis temomis. Ekspertai ir sprendimus priimantys asmenys galėjo geriau suprasti jaunų žmonių nuomones ir poreikius. Ir atvirkščiai – jauni žmonės galėjo geriau suprasti sprendimų, įtakančių jų gyvenimus, priėmimo procesus ir per bendrai suderintas rekomendacijas turėjo galimybę įtakoti sprendimus, kurie bus daromi ateityje.

Kokios yra finansavimo taisyklės?

Projekto biudžetas turi būti sudaromas, laikantis šių finansavimo taisyklių:

<i>Reikalavimus atitinkančios išlaidos</i>		Finansavimo mechanizmas	Suma*	Lėšų skyrimo būdas	Atsiskaitymo įsipareigojimai*
Veiklos išlaidos	<i>Reikalavimus atitinkančios tiesioginės išlaidos:</i> - Kelionės išlaidos - Apgyvendinimo/maitinimo išlaidos - Seminarų, susitikimų, konsultacijų, veiklų organizavimas - Leidybos/vertimo/informavimo išlaidos - Rezultatų sklaidos ir taikymo išlaidos - Kitos išlaidos, tiesiogiai susijusios su projekto įgyvendinimu Reikalavimus atitinkančios netiesioginės išlaidos (7% nuo tinkamų tiesioginių išlaidų)	<i>Realių išlaidų procentinė dalis</i>	75% reikalavimus atitinkančių išlaidų (nebent paraiškos teikėjas prašo mažesnės procentinės) Iki 50 000 €	Sąlyga: tikslai ir veiklos programa turi būti aiškiai apibrėžti paraiškoje	Visiškai pagrįsti patirtas išlaidas, pateikti sąskaitų, kvitų, kelionės bilietų (tik tiesioginėms išlaidoms pagrįsti) kopijas. Pasiekimai turi būti aprašyti <i>galutinėje ataskaitoje</i> . Dalyvių sąrašas su parašais.

*** Nacionalinės agentūros gali keisti atsiskaitymo tvarką, fiksuotas sumas ir normas. Projekto vykdytojas, teikdamas paraišką nacionaliniu lygmeniu, turi naudoti savo nacionalinės agentūros nustatytas fiksuotas sumas ir normas. Lietuvoje taikomos sumos ir taisyklės yra skelbiamos Nacionalinės agentūros tinklavietėje.**

Kaip parengti gerą projektą?

Šios priemonės „Kokybės kriterijų“ lentelė pateikia kriterijus, kuriais remiantis yra vertinama projekto kokybė. Čia rasite keletą patarimų, galinčių padėti jums parengti gerą projektą.

Projekto plano kokybė

- **Partnerystės / aktyvaus visų projekto vykdytojų įsitraukimo kokybė**

Sklaidus ir efektyvus vykdytojų bendradarbiavimas yra esminis elementas, siekiant sukurti sėkmingą projektą. Projekto vykdytojai turi parodyti gebėjimą sukurti ir palaikyti darnią partnerystę, išsikelti bendrus tikslus ir visiems kartu aktyviai jų siekti. Atsižvelgiant į tai, reikėtų atkreipti dėmesį į šias aplinkybes: bendradarbiavimą tarp vykdytojų ir jų įsipareigojimus projekte; vykdytojų savybes ir veiklos pobūdį, kai projekto veiklos reikalauja turėti atitinkamus gebėjimus ir kvalifikacijas; aiškius ir bendrai vykdytojų sutartus vaidmenis ir užduočių pasiskirstymą; partnerystės pajėgumą užtikrinti efektyvią projekto metu pasiektų rezultatų sklaidą ir tolesnės veiklos planavimą.

Numatoma, kad projektai, susiję su struktūrinio dialogo tema, bus įgyvendinami kartu su tomis jaunimo organizacijomis (arba per jas), kurios aktyviai veikia diskusijų ir debatų jaunimo klausimais programose vietiniu, regioniniu, nacionaliniu ar europiniu lygmeniu. Atsižvelgiant į tai, tokiose struktūrose dalyvaujančios nacionalinės, regioninės ar vietinės jaunimo tarybos ir nevyriausybinės jaunimo organizacijos yra natūrali (bet ne išskirtinis) šios priemonės tikslo grupė. Tokie projektai gali siekti kurti pažangius ir veiksmingus būdus, skirtus kitoms tikslo grupėms įtraukti, ypač jauniems žmonėms, kurie aktyvūs visuomeninėje veikloje, tačiau nėra įsipareigoję jokiai struktūrai, bei jauniems žmonėms iš socialiai apsunkintos aplinkos bei turintiems mažiau galimybių.

- **Parengiamojo etapo kokybė**

Parengiamasis etapas turi lemti reikšmės projekto sėkmei. Šiame etape projekto vykdytojai ir dalyviai turi sutarti dėl bendros temos. Jie turi pasidalinti užduotimis, sutarti dėl bendros veiklos programos, darbo metodų, dalyvių grupės, praktinių klausimų (vietos, kelionių, apgyvendinimo, reikalingų priemonių, kalbinio palaikymo). Parengiamasis etapas, be to, dar turi padidinti dalyvių įsitraukimą į projektą ir paruošti juos tarpkultūriniams susitikimams su jaunais žmonėmis iš kitos kultūrinės aplinkos.

- **Veiklos programos kokybė**

Veiklos programa turi būti aiškiai apibrėžta, atitinkanti tikrovę, subalansuota ir susijusi su projekto bei programos „Veiklus jaunimas“ tikslais.

- **Įvertinimo etapo kokybė**

Siekiant projektą ir jo rezultatus padaryti nuoseklius, vykdytojams ir dalyviams rekomenduojama atlikti galutinį įvertinimą. Galutinis įvertinimas turi suteikti galimybę įvertinti, ar projekto tikslai buvo pasiekti ir ar vykdytojų ir dalyvių lūkesčiai buvo pateisinti. Įvertinimas turi parodyti, ką dalyviai išmoko.

Be galutinio įvertinimo, siekiant sklandžiai įgyvendinti projektą, ypač rekomenduojamos įvertinimo sesijos prieš, po ir projekto metu. Įvertinimai prieš projekto veiklą turi parodyti vykdytojams, ar projekto struktūra yra gerai suderinta, kuomet vertinimas pačios veiklos metu yra svarbus gaunant dalyvių atsiliepimus ir derinant programą prie jų poreikių.

- **Dalyvių apsaugą ir saugumą užtikrinančių priemonių kokybė**

Planuojant ir ruošiantis įgyvendinti projektą vykdytojai turi aptarti, kaip bus užtikrinta dalyvių apsauga ir saugumas, atsižvelgiant į teisėtvaros, politikos ir praktikos skirtumus įvairiose šalyse. Vykdytojai turi garantuoti, kad šis klausimas bus aptartas projekte. Turi būti numatyta pakankamai grupių vadovų, siekiant sukurti saugią aplinką jauniems žmonėms dalintis savo mokymosi patirtimi. Jeigu projekte dalyvauja abiejų lyčių dalyviai, patartina, kad grupės vadovai taip pat būtų abiejų lyčių. Rekomenduojama numatyti kritinių situacijų procedūras (pvz., kontaktiniai telefonai priimančioje ir savo šalyse, kritinių atvejų fondas, atsarginis veiklos planas, vaistinė, bent vienas vadovas, kompetentingas suteikti pirmąją medicinos pagalbą, pagalbos tarnybos kontaktai ir kt.). Taip pat patartina numatyti „bendras elgesio taisykles“, kurios padėtų tiek grupių vadovams, tiek dalyviams laikytis bendrai numatytos tvarkos (pvz., alkoholio vartojimas, rūkymas ir kt.). Lyderiai yra skatinami iš anksto sutarti dėl bendrų dalykų ir pozicijų tam tikrais klausimais – ypač kritinių situacijų atvejais. Daugiau praktinės informacijos ir sąrašus pasitikrinimui galima rasti Rizikų ir jaunų žmonių apsaugos vadove (žr. Programos vadovo III priedą).

Projekto turinio ir veiklos metodų kokybė

- **Temos bendrumas ir atitikimas dalyvių interesams**

Projektas turi turėti aiškią temą, kurią projekto dalyviai norėtų nagrinėti kartu. Dėl pasirinktos temos turi būti sutarta kartu, ji turi atspindėti dalyvių poreikius ir interesus. Tema turi aiškiai atsispindėti kasdienėje projekto veikloje.

- **Taikomi neformalaus ugdymo metodai**

Projektas turi būti paremtas jaunimo neformalaus ugdymo principais. Siekiant užtikrinti dalyvių poreikių įvairovę ir laukiamus rezultatus, projekte gali būti taikoma neformalaus ugdymo metodų ir būdų įvairovė (dirbtuvės, vaidmenų žaidimai, lauko užsiėmimai, apskriti stalai, „ledus“ laužantys žaidimai ir kt.). Bendrais bruožais tariant, projektas turi būti pagrįstas tarpkultūrinio mokymosi procesu, skatinančiu kūrybiškumą, aktyvų dalyvavimą ir iniciatyvą.

- **Aktyvus jaunų žmonių dalyvavimas projekte**

Detali projekto veiklos programa ir parinkti darbo metodai turi kiek įmanoma aktyviau įtraukti dalyvius, paskatinti jų mokymosi procesą. Dalyviai taip pat turi būti aktyviai įtraukti į projekto parengimo ir įvertinimo etapus. Jauni žmonės, neatsižvelgiant į jų kalbinius ir kitus gebėjimus, turi turėti vienodos galimybės nagrinėti įvairias temas.

- **Jaunų žmonių socialinis ir asmeninis tobulėjimas**

Projektas turi sukurti galimybę dalyviams įgyti pasitikėjimo savimi, susiduriant su naujomis patirtimis, požiūriais ir elgesiu; išsiugdyti ir tobulinti įgūdžius, kompetencijas ir žinias, kurios prisidėtų prie jų socialinio ir asmeninio tobulėjimo.

- **Tarpkultūrinė dimensija**

Projektas turi prisidėti prie jaunų žmonių teigiamo kitų kultūrų suvokimo, palaikyti dialogą ir tarpkultūrinius susitikimus su jaunais žmonėmis iš kitokios kultūrinės aplinkos. Tai turėtų padėti išvengti ir kovoti su išankstiniais nusistatymais, rasizmu ir visais požiūriais, skatinančiais atskirtį, ugdyti tolerancijos ir įvairovės supratimo jausmą.

- **Europos dimensija**

Projektas turi prisidėti prie jaunų žmonių mokymosi proceso ir geriau pažinti Europos / tarptautinį kontekstą, kuriame jie gyvena. Projekto europinę dimensiją gali atspindėti tokie veiksniai:

- projektas skatina jaunus žmones įsisamoninti savo, kaip Europos piliečių, pilietiškumą ir padeda suvokti savo vaidmenį dabarties ir ateities Europoje;
- projektu sprendžiamos visai Europai išskylančios bendros problemos, pvz., rasizmo, ksenofobijos ir antisemitizmo, piktnaudžiavimo narkotikais ir kt.;
- projekto tema yra aktuali visai Europai, pvz., ES plėtra, Europos institucijų vaidmuo ir veikla, ES veiksmai ir sprendimai su jaunais žmonėmis susijusiais klausimais;
- projektas svarsto esminius ES principus, tokius kaip laisvė, demokratija, pagarba žmogaus teisėms ir esminėms laisvėms, lygybė prieš įstatymą.

Projekto sklaidos kokybė

- **Poveikis, sklaidos efektas ir tęstinumas**

Projekto poveikį turėtų pajusti ne tik tiesioginiai projekto dalyviai. Projekto vykdytojai turi stengtis į projekto veiklą įtraukti kiek įmanoma daugiau kitų žmonių (pvz., vietos bendruomenė, kaimynai).

Projektas turi būti kuriamas, numatant ilgalaikę perspektyvą ir planuojant pasiekti sklaidos efektą ir tvarų poveikį. Sklaidos efektas pasiekiamas, įtikinant kitus perkelti ir panaudoti jo rezultatus naujame kontekste. Vykdytojai, siekdami kuo plačiau paskleisti projekto tikslus ir rezultatus, turėtų numatyti galimas tikslo grupes, kurios galėtų tapti *informacijos skleidėjais (angl., multipliers)* (jauni žmonės, jaunimo darbuotojai, žiniasklaida, politiniai lyderiai, specialistai, ES sprendimų priėmėjai).

Dar daugiau, projekto vykdytojai ir dalyviai yra prašomi reguliariai apgalvoti bei aptarti galimas jaunimo mainų tolimesnę veiklą užtikrinančias priemones. Ar projektas bus kartojamas? Ar į kitą projektą bus įtrauktas naujas partneris? Kaip gali būti tęsiamos teminės diskusijos ir koks gali būti kitas žingsnis? Ar prasminga būtų suplanuoti ir įgyvendinti naują projektą pagal kitus programos „Veiklus jaunimas“ veiksmus ir priemones?

- **Projekto ir programos „Veiklus jaunimas“ matomumas**

Vykdytojai turėtų kartu apgalvoti priemones, kurios padėtų pagerinti projekto ir programos „Veiklus jaunimas“ matomumą. Vykdytojų ir dalyvių kūrybiškumas siūlo papildomą informacijos apie jaunimo susitikimus sklaidos galimybę, taip pat kaip ir programos „Veiklus jaunimas“ galimybių pristatymą. Matomumas ir priemonės dažniausiai atsiranda prieš ir pačios projekto veiklos įgyvendinimo metu. Tokios priemonės gali būti suskirstytos į dvi kategorijas:

- Projekto matomumas
Vykdytojai ir dalyviai turėtų „viešinti“ projektą – taip pat jo tikslus ir uždavinius – įgyvendinant projektą skleisti „žinutę jaunimui“. Siekiant didinti projekto žinomumą, galima sukurti informacinę medžiagą; skleisti informaciją e-paštu ir trumpųjų SMS žinučių pagalba; parengti plakatus, lipdukus, reklamines priemones (marškinėlius, kepuraites, rašiklius, ir kt.); pakviesti žurnalistus stebėti

veiklas; parengti „pranešimą spaudai“ ar parašyti straipsnį į vietos laikraštį, tinklavietę ar informacinį biuletenį; sukurti e-grupę, internetinę bendravimo erdvę, nuotraukų galeriją ar internetinį blog'ą ir kt.

- Programos „Veiklus jaunimas“ matomumas

Be privalomo programos „Veiklus jaunimas“ logotipo naudojimo (žr. šio vadovo C dalį), siekiant plačiau paskleisti informaciją apie programos teikiamas galimybes tarp jaunų žmonių ir jaunimo darbuotojų Europoje ir už jos ribų, kiekvienas projektas privalo veikti kaip programos „Veiklus jaunimas“ atstovas. Vykdytojai yra skatinami įtraukti informaciją apie Programą (pvz., informacija apie Programos veiksmus ir priemones, jos tikslus ir esminius bruožus, tikslo grupes ir kt.) tais pačiais būdais, kurie galėtų padidinti projekto matomumą (žiūrėti anksčiau pateiktus pavyzdžius). Vykdytojai jaunimo mainų veiklos programoje galėtų numatyti specialias informacines sesijas, užsiėmimus. Jie taip pat galėtų suplanuoti dalyvavimą renginiuose (seminaruose, konferencijose, debatuose), organizuojamuose įvairiais lygmenimis (vietiniu, regioniniu, nacionaliniu, tarptautiniu).

▪ **Rezultatų taikymas ir sklaida**

Kiekvienas projekto vykdytojas privalo numatyti projekto rezultatų taikymo ir sklaidos priemones. Standartinės rezultatų taikymo ir sklaidos priemonės gali atrodyti panašios į projekto matomumą užtikrinančias priemones, išdėstytas ankstesniame paragrafe; pagrindinis skirtumas yra tas, kad rezultatų taikymo ir sklaidos priemonės susitelkia ties projekto rezultatais labiau nei ties projekto tikslais ir veikla. Dėl šios priežasties, rezultatų sklaidos ir jų taikymo priemonės vykdomos jau įgyvendinus mokymo ir bendradarbiavimo tinklų kūrimo projektą. Kartu su standartinėmis rezultatų sklaidos ir panaudojimo priemonėmis, projekto vykdytojai gali imtis papildomų priemonių skleisti ir didinti jų projekto rezultatų vertę. Papildomos rezultatų sklaidos ir taikymo pavyzdžiais galėtų būti viešų renginių organizavimas (pristatymai, konferencijos, užsiėmimai); garso ir vaizdo produktų sukūrimas (CD, DVD); ilgalaikių ryšių su žiniasklaida palaikymas (radijo/TV/spaudos pranešimai, interviu, dalyvavimas įvairiose radijo/TV laidose); informacinės medžiagos parengimas (informaciniai biuleteniai; brošiūros, lankstinukai, geros praktikos vadovai); internetinio puslapio sukūrimas ir t.t.

C DALIS. INFORMACIJA PARAIŠKŲ TEIKĖJAMS

Visi projektų vykdytojai, norintys teikti projektus Europos Sąjungos programos „Veiklus jaunimas“ finansinei paramai gauti, raginami atidžiai perskaityti šią dalį, parengtą atsižvelgiant į Europos Sąjungos skiriamoms subsidijoms taikomas Finansinių taisyklių nuostatas.

1. Ką turėtumėte daryti, norėdami pateikti programos „Veiklus jaunimas“ projekto paraišką?

Norėdami pateikti programos „Veiklus jaunimas“ projekto paraišką, turėtumėte vadovautis žemiau aprašomais trimis žingsniais:

- patikrinkite, ar jūsų projektas atitinka programos keliamus kriterijus
- patikrinkite, ar jūsų projektas atitinka finansavimo sąlygas
- užpildykite paraišką ir pateikite ją atitinkamai agentūrai (Vykdomajai arba Nacionalinei).

1 žingsnis: Patikrinkite Programos kriterijų atitikimą

Būdamas projekto vykdytojas ir potencialus paraiškos teikėjas, jūs privalote įsitikinti, kad jūsų projektas atitinka formaliuosius, atmetimo, atrankos ir kokybės kriterijus.

Formalieji kriterijai

Formalieji kriterijai paprastai yra susiję su projekto pobūdžiu, tikslo grupe ir subsidijos prašymo pateikimo sąlygomis. Jeigu jūsų projektas neatitinka šių kriterijų, jis bus iš karto atmestas be tolesnio svarstymo. Kai kurie formalieji kriterijai yra bendri visiems programos veiksmams ir priemonėms, kiti priklauso nuo konkretaus veiksmo ar priemonės specifikos.

Kad projektas būtų laikomas tinkamu, jis privalo atitikti visus veiksmo ar priemonės, kuriai jis teikiamas, formaliuosius kriterijus. Daugiau informacijos apie konkrečių veiksmų ir priemonių formaliuosius kriterijus galite rasti Programos vadovo B dalyje.

Atmetimo kriterijai

Paraiškos teikėjai privalo patvirtinti, jog jie nėra patekę nė į vieną iš situacijų, aprašytų Finansinių taisyklių, taikomų bendrajam Europos Bendrijų biudžetui, 93 ir 94 str. (Council Regulation (EC, Euratom) Nr. 1605/2002) bei pateikiamų žemiau.

Paraiškų teikėjams neleidžiama dalyvauti programoje „Veiklus jaunimas“, jeigu:

- jie yra bankrutavę arba likviduojami, juos administruoja teismai, jie yra sudarę susitarimą su kreditoriais dėl skolos grąžinimo, sustabdę veiklą, jiems iškelta byla dėl tokių klausimų, arba yra tokioje panašioje padėtyje, kuri susidaro dėl panašios procedūros, numatytos nacionaliniuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose;
- buvo pripažinti kaltais padarę teisės pažeidimą, susijusį su jų profesine veikla, sprendimu turinčiu *res judicata*;
- yra kalti padarę rimtą profesinį prasižengimą, įrodomą priemonėmis, kurias susitariančioji institucija gali pagrįsti;
- yra neįvykdę įsipareigojimų susijusių su socialinio draudimo įmokomis, mokesčių mokėjimu pagal šalies, kurioje yra įsisteigę, arba susitariančiosios institucijos šalies, arba šalies, kurioje turi būti vykdoma sutartis, teisines nuostatas;
- jų atžvilgiu buvo priimtas teismo sprendimas, turintis *res judicata*, dėl klastotės, korupcijos, dalyvavimo nusikalstamoje organizacijoje arba kokioje nors kitoje neteisėtoje veikloje, žalingoje Bendrijų finansiniams interesams;
- kitoje viešųjų pirkimų procedūroje arba subsidijų finansuojamų iš Bendrijų biudžeto, skyrimo procedūroje buvo pripažinta, kad jie rimtai pažeidė sutarties sąlygas nesilaikydami savo sutartinių įsipareigojimų.

Paraiškų teikėjui finansinė subsidija nebus suteikta, jei sprendimo dėl subsidijos skyrimo dieną jis yra:

- dalyvaujantis interesų konflikte (šeimos, asmeniniais ar politiniais motyvais arba nacionaliniais, ekonominiais ar bet kokiais kitais interesais susijęs su institucija ar asmeniu, tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvaujančiais paramos skyrimo procedūroje);
- kaltas dėl neteisingos informacijos, kurios susitariančioji institucija reikalauja kaip vienos iš dalyvavimo viešojo pirkimo procedūroje sąlygų, pateikimo arba visai nepateikė šios informacijos.

Pagal Finansinio reglamento 93-96 str., paraiškos teikėjams, pateikusiems neteisingą informaciją ar neįvykdžiusiems *sutartinių įsipareigojimų* pagal anksčiau sudarytas sutartis dėl subsidijos skyrimo, gali būti taikomos administracinės ir finansinės sankcijos.

Šie Atmetimo kriterijai galioja visiems programos „Veiklus jaunimas“ veiksmams ir priemonėms. Siekiant iš anksto išvengti aukščiau įvardintų situacijų, kiekvienas paraiškos teikėjas privalo pasirašyti „garbės deklaraciją“, joje nurodydamas, jog nėra patekęs nė į vieną iš Finansinių taisyklių 93 ir 94 str. aprašytų situacijų. Ši *deklaracija* yra privaloma paraiškos formos dalis.

Atrankos kriterijai

Atrankos kriterijai leidžia Vykdomajai agentūrai ar nacionalinei agentūrai įvertinti paraiškos teikėjo finansinius ir administracinius pajėgumus įgyvendinti teikiamą projektą. Šie kriterijai galioja visiems programos „Veiklus jaunimas“ veiksmams ir priemonėms.

Tinkamas finansinis pajėgumas reiškia, kad paraiškos teikėjas turi stabilius ir pakankamus finansavimo šaltinius, leisiančius įgyvendinti visą projekte numatytą veiklą.

Atkreipkite dėmesį, jog finansinis pajėgumas nėra tikrinamas, jei:

- paraiškos teikėjo prašomos subsidijos suma neviršija 25 000 eurų
- paraišką teikia biudžetinė institucija
- paraišką teikia neformali jaunų žmonių grupė
- paraišką teikia tarptautinės tarpvyriausybinių sutarčių pagrindu įsteigtos viešojo sektoriaus institucijos arba šių institucijų įkurtos specializuotos agentūros
- paraišką teikia Tarptautinis Raudonojo Kryžiaus komitetas
- paraišką teikia Tarptautinė Nacionalinių Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pasmėnulio draugijų federacija.

Visais kitais atvejais, paraiškos teikėjai kartu su paraiška privalo pateikti:

- paraiškos teikėjo pelno (nuostolių) ataskaitą
- praėjusių finansinių metų, kurių finansinė atskaitomybė parengta, balansą
- dokumentą, kuriame nurodyti paraiškos teikėjo banko ir sąskaitos duomenys, patvirtinti banko atstovų originaliais parašais.

Jei, remdamasi pateiktais dokumentais, Vykdomoji Agentūra arba nacionalinė agentūra mano, kad finansinis pajėgumas neįrodytas ar nepatenkinamas, ji gali:

- paprašyti papildomos informacijos
- pareikalauti avansinio finansavimo garantijos
- pasiūlyti sutartį dėl subsidijos be išankstinio finansavimo
- paraišką atmesti.

Tinkamas veiklos pajėgumas reiškia, jog paraiškos teikėjas privalo įrodyti turįs kompetenciją ir motyvaciją, reikalingą teikiamam projektui įgyvendinti. Ši informacija pateikiama tam tikroje paraiškos formos dalyje.

Kokybės kriterijai

Kokybės kriterijai yra pagrindinis rodiklis, leidžiantis Vykdomajai Agentūrai ar nacionalinei agentūrai įvertinti subsidijai gauti teikiamų projektų kokybę.

Atsižvelgiant į šiuos kriterijus, subsidija bus skiriama projektams, kurie labiausiai prisideda prie programos „Veiklus jaunimas“ veiksmingumo.

Programos vadove pateikti kokybės kriterijai aiškiai nusako, į kuriuos aspektus bus kreipiamas dėmesys, vertinant projektą.

Kai kurie kokybės kriterijai yra bendri visiems programos veiksmams ir priemonėms, kiti priklauso nuo konkretaus veiksmo ar priemonės specifikos. Daugiau informacijos apie konkrečių veiksmų ir priemonių kokybės kriterijus galite rasti Programos vadovo B dalyje.

2 žingsnis: Patikrinkite finansavimo sąlygas

Subsidijų rūšys:

Subsidijos gali būti kelių rūšių:

- Realių reikalavimus atitinkančių išlaidų procentinė išraiška
- fiksuota suma
- normomis pagrįsta suma (nustatyta vieneto kaina arba fiksuota procentinė dalis)
- aukščiau išvardintų subsidijų rūšių derinys.

Procentine išraiška pagrįsta subsidija dengia projekto metu patirtų reikalavimus atitinkančių išlaidų nustatytą dalį (pvz., 70% kelionės išlaidų 1.1 priemonėje).

Fiksuotomis sumomis pagrįsta subsidija padengia visas tam tikros rūšies su projekto įgyvendinimu susijusias išlaidas (pvz., 1700 eurų, skiriamų veiklos išlaidoms, priemonės 3.1 jaunimo mainų projekte).

Normomis pagrįsta suma paprastai taikoma konkrečioms išlaidų kategorijoms arba pasiremiant nustatyta vieneto kaina (pvz., 2 veiksmo projekto sustiprintai globai skiriama 250 eurų x savanorių skaičius x EST tarnybos užsienyje mėnesių skaičius) arba fiksuota procentine dalimi (1.3 priemonės projektuose netiesioginėms išlaidoms gali būti skiriama 7% tiesioginių reikalavimus atitinkančių išlaidų).

Programos „Veiklus jaunimas“ naudojamas finansavimo mechanizmas dažniausiai remiasi fiksuotų sumų ir normomis pagrįstų sumų principu. Tokia subsidijos forma paraiškos teikėjui padeda iš anksto apskaičiuoti galimą subsidijos dydį ir taip palengvina projekto planavimą.

Jeigu paraišką teikiate nacionalinei agentūrai, pasitikrinkite, ar naudojate teisingomis sumomis. Kiekviena nacionalinė agentūra turi teisę Programos vadove nurodytas standartines sumas pritaikyti savo šalies realijoms. Tai reiškia, jog skirtingose šalyse gali galioti skirtingos fiksuotos sumos ar nustatytos skirtingos vieneto kainos. Atskirose šalyse galiojančios sumos skelbiamos nacionalinių agentūrų bei Europos Komisijos tinklavietėse.

Daugiau informacijos apie visų veiksmų ir priemonių finansavimo taisykles rasite Programos vadovo B dalyje.

Papildomas finansavimas

Europos Sąjungos subsidija padeda įgyvendinti projektą, kuris, be jos paramos, nebūtų įmanomas. Ši subsidija pagrįsta papildomo finansavimo (kofinansavimo principu). Papildomas finansavimas reiškia, jog ES subsidija negali finansuoti visų projekto išlaidų – paraiškos teikėjas turi surasti kitų finansavimo šaltinių, suplanuotos veiklos įgyvendinimui: organizacijos ar projekto partnerių nuosavi ištekliai ir / arba nacionalinių, regioninių, vietinių ar asmeninių šaltinių parama.

Subsidijoms, pagrįstoms fiksuota suma ar normomis, šie reikalavimai nėra taikomi; paraiškos teikėjas, prašydamas subsidijos pagal realių išlaidų procentinę išraišką, jau paraiškoje privalo nurodyti papildomus finansavimo šaltinius.

Pripažįstamas ir indėlis natūra. Tokia papildomo finansavimo forma turi būti apskaičiuota, remiantis:

- realiai patirtos ir buhalteriniais trečiųjų šalių, suteikusių nemokamą paslaugą ar kitokio pobūdžio indėlį subsidijos gavėjui, bet prisiimančių patirtas išlaidas, dokumentais pagrįstos išlaidos
- realiai nepatirtos išlaidos, kurių vertė apskaičiuota remiantis rinkos kainomis.

Su nekilnojamuoju turtu susiję indėliai nėra leidžiami.

Draudimas siekti pelno

Subsidijos gavėjas, vykdydamas projektą, neturi teisės siekti pelno arba jo gauti. Pelnas suprantamas kaip veiklos biudžeto išlaidų teigiamas likutis. Iš esmės tai reiškia, kad jei visos projekto pajamos viršija galutinės bendras projekto išlaidas, po to, kai bus išnagrinėta *galutinė ataskaita*, subsidija bus atitinkamai sumažinta. Ši taisyklė netaikoma normomis ir fiksuotomis sumomis pagrįstoms subsidijoms.

Jei nustatoma, kad buvo gauta pelno, anksčiau sumokėtos lėšos gali būti susigrąžintos.

Dvigubo finansavimo draudimas

Tam pačiam projektui gali būti skiriama tik viena subsidija iš Europos Sąjungos biudžeto. Todėl, projektai, kuriems numatoma gauti ar jau yra skirta Bendrijos subsidija, negali būti finansuojami iš programos „Veiklus jaunimas“ lėšų.

Įsidėmėkite, jog jei jums buvo skirta ES subsidija nuolatinei (metinei) veiklai (pvz., pagal programos „Veiklus jaunimas“ 4.1 priemonę), jums skiriama programos „Veiklus jaunimas“ priemonės finansinė subsidija negali dengti jokių netiesioginių reikalavimus atitinkančių išlaidų.

Siekiant išvengti dvigubo finansavimo, projektų rengėjai turi paraiškoje įvardinti kitus finansavimo šaltinius, iš kurių gavo finansinę paramą tais pačiais finansiniais metais (įskaitant ir nuolatinės veiklos finansavimą).

3 žingsnis: Užpildykite ir pateikite paraišką

Atsižvelgiant į projekto bei veiksmo ar priemonės, kuriai jis yra teikiamas, pobūdį, galimi du paraiškos pateikimo būdai:

Vienašalis finansavimas

Vienas projekto vykdytojas prisiima koordinatoriaus vaidmenį ir visų projekto vykdytojų vardu teikia paraišką Vykdomajai arba nacionalinei agentūrai (pvz., daugiašalių jaunimo mainų ar EST projekto atveju).

Jeigu paraiška teigiamai įvertinama ir projekto įgyvendinimui skiriama subsidija, paraiškos teikėjas tampa subsidijos gavėju ir su Vykdomąja arba nacionaline agentūra pasirašo sutartį dėl subsidijos viso projekto įgyvendinimui. Tai vadinama „vienašaliu finansavimu“.

Išskaidytas finansavimas

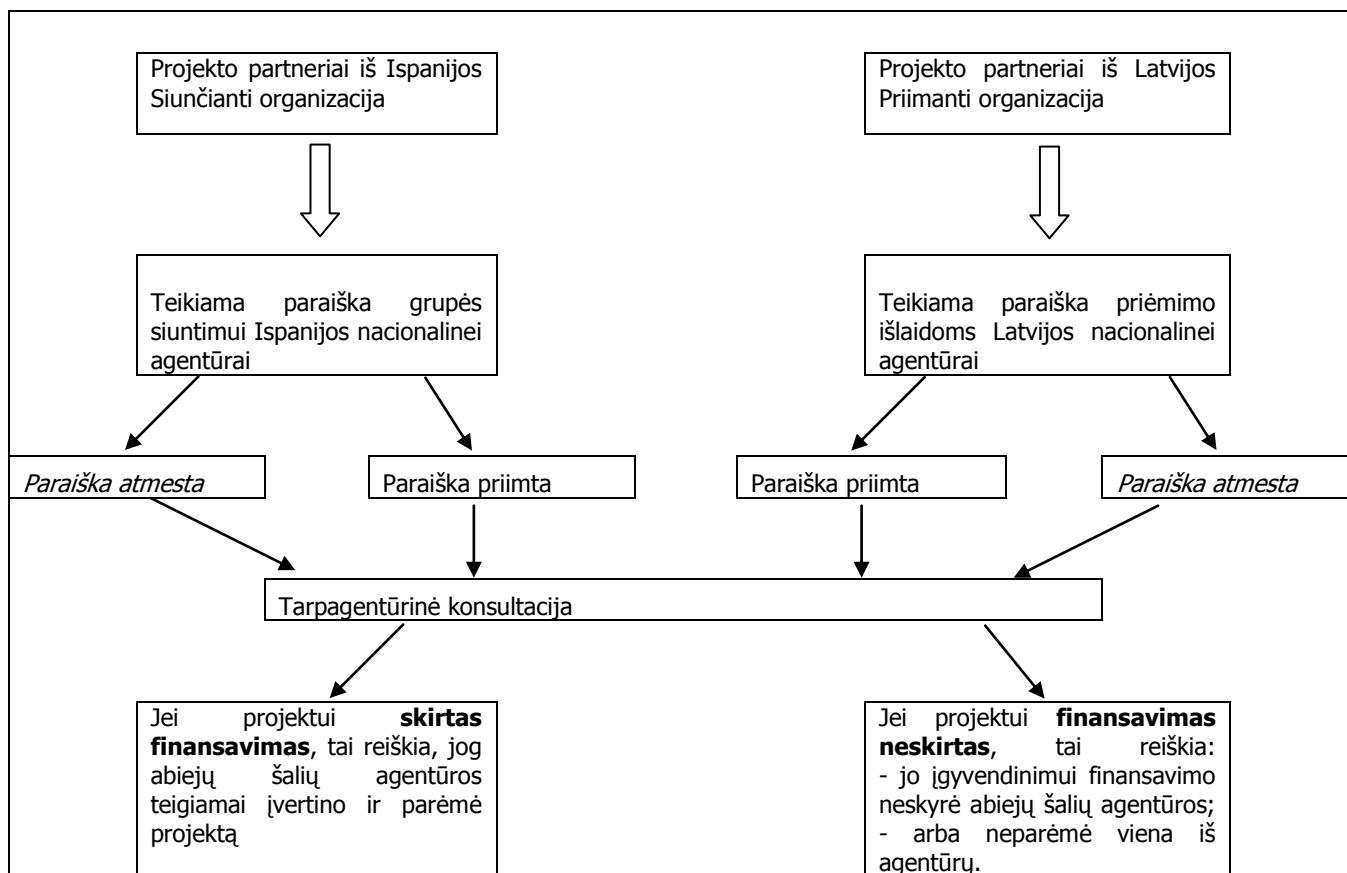
Projekto vykdytojai savo nacionalinėms agentūroms teikia atskiras paraiškas, susijusias su kiekvieno jų įgyvendinamomis bendro projekto dalimis (pvz., dvišaliai jaunimo mainai).

Jeigu jų paraiškos teigiamai įvertinamos ir projekto įgyvendinimui skiriama subsidija, visi projekto paraiškų teikėjai tampa subsidijos gavėjais, ir su kiekvienu jų atitinkama nacionalinė agentūra pasirašo *sutartį dėl subsidijos* projekto įgyvendinimui. Tai vadinama „išskaidytu finansavimu“¹¹.

¹¹ Retais ir pagrįstais atvejais nacionalinė agentūra gali nuspręsti pritaikyti „vienašalio finansavimo“ principą projektui, kuris turėtų būti finansuojamas išskaidytai. Norėdami gauti daugiau informacijos, kreipkitės į savo nacionalinę agentūrą.

Schema: Išskaidytas finansavimas (dvišalių jaunimo mainų pavyzdys)

Paraiškos pateikimas

Teikdami paraišką bet kurio veiksmo ar priemonės projektui, paraiškų teikėjai turi laikytis formalųjų kriterijų, išsamiai aprašytų Programos vadovo B dalyje. Be to, paraiškų teikėjai privalo laikytis žemiau pateikiamų nuostatų.

Paraiška bus priimta tik tuo atveju, jei:

- bus pilnai užpildyta tinkama paraiškos forma ir nurodyta jos užpildymo data;
- ji bus pasirašyta paraiškos teikėjo oficialiai įgalioto asmens;
- bus pateiktas finansavimo reikalavimus atitinkantis biudžetas;
- bus išsiųsta / pristatyta laiku, laikantis nurodytų paraiškos pateikimo terminų.

Naudokite oficialiai patvirtintą paraiškos formą

Paraiškos turi būti:

- pildomos specialiai programai „Veiklus jaunimas“ skirtoje formoje. Jas galite gauti iš Vykdomosios arba savo nacionalinės agentūros. Paraiškų formos taip pat skelbiamos Europos Komisijos, Vykdomosios agentūros bei nacionalinių agentūrų tinklavietėse (žr. Programos vadovo I priedą)
- užpildytos viena iš oficialių Europos Sąjungos kalbų
- spausdintos
- pateiktos kartu su oficialiu paraiškos teikėjo lydraščiu.

Prie paraiškos turi būti pridėti visi joje nurodyti papildomi dokumentai.

Patvirtinkite savo teisinį statusą

Paraiškos teikėjas privalo pateikti:

Nevyriausybinių organizacijų:

- užpildytą ir pasirašytą banko duomenų formą (paraiškos formos dalis)
- organizacijos registracijos pažymėjimo kopiją.

Valdžios (biudžetinės) įstaiga ar institucija:

- užpildytą ir pasirašytą banko duomenų formą (paraiškos formos dalis)
- teisinio sprendimo ar kito oficialaus dokumento, nurodančio apie minėtos biudžetinės įstaigos įsteigimą, kopiją.

Asmenys:

- užpildytą ir pasirašytą banko duomenų formą (paraiškos formos dalis)
- grupės atstovo asmens kortelės ar paso kopiją.

Numatomas projekto biudžetas

Paraiškose privalo būti pateiktas detalus numatomas biudžetas, kuriame sumos nurodomos eurais (paraiškos dalis). Paraiškos teikėjai iš šalių, nepriklausančių euro zonai, turi naudoti oficialų paraiškos pateikimo mėnesio euro ir nacionalinės valiutos kursą, skelbiamą Oficialiajame Leidinyje. Šių šalių nacionalinės agentūros bet kuriuo atveju taikys oficialų Europos Komisijos nustatytą kursą. Buhalterinis kursas bus nustatomas kiekvienam atrankos terminui (juo taps paskutinįjį mėnesį prieš terminą galiojės buhalterinis kursas) arba, jei neįmanoma, bus remiamasi kas mėnesį Europos Komisijos tinklavietėje skelbiamu buhalteriniu kursu, galiojusių lėšų pervedimo dieną. Daugiau informacijos apie taikomus valiutų kursus ieškokite Europos Komisijos tinklavietėje www.ec.europa.eu/budget/inforeuro/.

Projekto biudžetas turi būti sudarytas laikantis konkretaus veiksmo ar priemonės finansavimo taisyklių ir aiškiai nurodyti ES finansavimo reikalavimus atitinkančias išlaidas.

Reikalavimai paraiškos pristatymui

Paraiškos teikėjas privalo pristatyti paraiškos originalą institucijai, atsakingai už atranką: Vykdomajai agentūrai arba nacionalinei agentūrai. Daugiau informacijos apie šias institucijas galite rasti Programos vadovo B dalyje.

Paraiškos turi būti pristatytos:

- paštu (tikrinama pašto žymos data)
- su pašto kurjerių tarnyba (pašto kurjerių tarnybos siuntėjui išduoto kvito data).

Kai kurios nacionalinės agentūros gali priimti paraiškas:

- pristatytas į biurą
- užpildytas Internetu.

Paraiškos, atsiųstos elektroniniu paštu ar faksu, nėra priimanamos. Tačiau kai kurios nacionalinės agentūros išimties atvejais gali priimti faksu ar elektroniniu paštu atsiųstas paraiškas su sąlyga, jeigu paraiškos originalas yra išsiųstas laiku iki nustatyto termino.

Pateikus paraiškas, jos negali būti keičiamos. Tačiau Vykdomoji agentūra arba nacionalinė agentūra gali suteikti paraiškos teikėjui galimybę per protingai trumpą laiką ištaisyti formalias ir akivaizdžias klaidas. Tokius užklausimus Vykdomoji Agentūra ir nacionalinės agentūros paraiškos teikėjams privalo pateikti raštu.

Paraiškų pateikimo terminai

Paraiškas būtina pateikti iki nustatytų terminų, kurie pasirenkami pagal projektų pradžios datą.

Paraiškoms, teikiamoms nacionalinėms agentūroms, nustatyti 5 paraiškų pateikimo *terminai*.

Projektų pradžios data	Paraiškos pateikimo terminas
Gegužės 1 d. – rugsėjo 30 d.	Vasario 1 d.
Liepos 1 d. – lapkričio 30 d.	Balandžio 1 d.
Rugsėjo 1 d. – sausio 31 d.	Birželio 1 d.
Gruodžio 1 d. – balandžio 30 d.	Rugsėjo 1 d.
Vasario 1 d. – liepos 31 d.	Lapkričio 1 d.

Paraiškoms, teikiamoms Vykdomajai agentūrai, nustatyti 3 paraiškų teikimo terminai:

Projektų pradžios data	Paraiškos pateikimo terminas
Rugpjūčio 1 d. – gruodžio 31 d.	Vasario 1 d.
Gruodžio 1 d. – balandžio 30 d.	Birželio 1 d.
Kovo 1 d. – liepos 31 d.	Rugsėjo 1 d.

Skirtumas tarp projekto ir projekto veiklos datų

Visose programos „Veiklus jaunimas“ paraiškose turi būti nurodomos dviejų tipų trukmė: projekto datos ir projekto veiklos datos.

Projekto datos

Tai yra data, kada projektas prasideda, ir data, kada jis baigiasi. Laikotarpis tarp šių dviejų datų yra pripažįstamas tinkamu; tai reiškia, jog projekto įgyvendinimo išlaidos gali būti patiriamos tik šiuo laikotarpiu. Minėtas laikotarpis apima ir pasirengimo projektui bei galutinio projekto įvertinimo etapus (o taip pat ir galimo *tęstinumo* aptarimą).

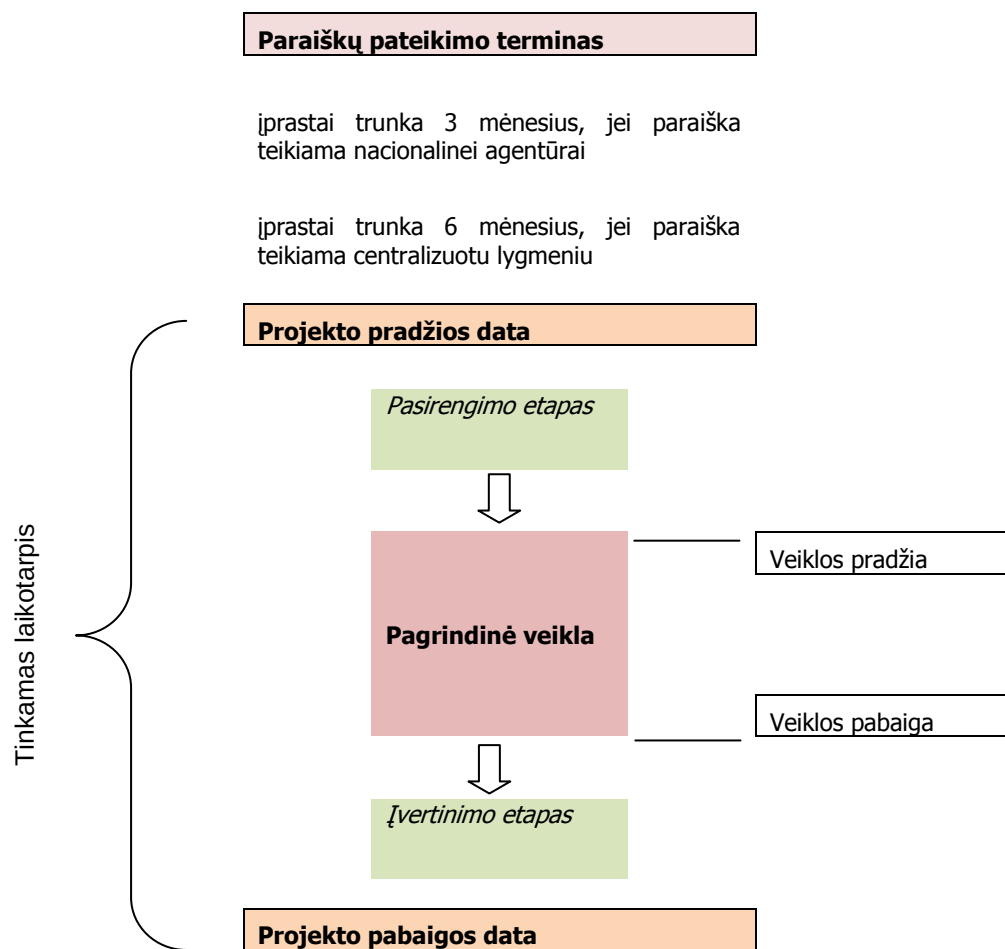
Projekto veiklos datos

Tai yra datos, kuriomis vyksta pagrindinė projekto veikla (pvz., pirmoji ir paskutinė jaunimo mainų, seminaro dienos ir pan.). Šis laikotarpis neapima pasirengimo ar įvertinimo etapų. Veiklos datos įeina į projekto laikotarpį ir pageidautina, jog šios dvi datos nesutaptų, nes dalis išlaidų paprastai patiriamos iki ir po pagrindinės projekto veiklos.

Leistina išlaidų pradžios data, t.y. projekto pradžios data, nurodoma sutartyje dėl subsidijos. Projekto pradžios ir pabaigos datos (išlaidų datos) yra įvardinamos sutartyje. Tam tikrais atvejais, jeigu projekto vykdytojas įrodo, jog kai kurios išlaidos yra būtinos dar iki sutarties pasirašymo, Vykdomoji arba nacionalinė agentūra gali jas leisti. Tačiau bet kokių atveju, pirmosios projekto išlaidos negali būti patirtos anksčiau nei buvo pateikta paraiška dėl projekto finansavimo.

Schema: Projekto ciklas. Skirtumas tarp projekto ir projekto veiklos datų

2. Kas vyksta po to, kai paraiška yra pateikta?

Visos Vykdamosios agentūros ir nacionalinių agentūrų gautos paraiškos dalyvauja atrankos procedūroje.

Atrankos procedūra

Paraiškų atranka susideda iš dviejų etapų:

- pirmiausiai įvertinama jų atitiktis formaliams, atmetimo ir atrankos kriterijams
- vėliau sėkmingai pirmąjį etapą įveikusios paraiškos vertinamos pagal kokybės kriterijus.

Jeigu projekto finansavimas yra išskaidytas (t.y., jeigu dvi ar trys nacionalinės agentūros gavo ir vertino dvi ar daugiau to paties projekto paraiškų), prieš priimant galutinį sprendimą, įvyksta tarpagentūrinė konsultacija.

Galutinio sprendimo priėmimas

Kai tik vertinimo procesas, įskaitant ir finansinio pajėgumo įvertinimą, baigtas, Vykdomoji arba nacionalinė agentūra, remdamasi Atrankos komiteto pasiūlymu ir turimomis lėšomis, priima sprendimą dėl projektų finansavimo. Jeigu projektui taikoma išskaidyto finansavimo procedūra, galutinis sprendimas finansuoti projektą gali būti priimtas tik visoms susijusioms nacionalinėms agentūroms teigiamai jį įvertinus¹².

Informavimas apie sprendimą dėl finansavimo

Vykdomajai agentūrai teikiamos paraiškos:

Paraiškos teikėjas apie atrankos proceso rezultatus paprastai turi būti informuotas per penktąjį mėnesį nuo paraiškos pateikimo termino.

Nacionalinei agentūrai teikiamos paraiškos:

Paraiškos teikėjas apie atrankos proceso rezultatus paprastai turi būti informuotas per antrąjį mėnesį nuo paraiškos pateikimo termino.

Finansuotų ir nefinansuotų projektų paraiškų teikėjai turi būti informuoti raštu. Pasibaigus atrankos procedūrai, paraiškos, neatsižvelgiant į atrankos rezultatus, atgal paraiškos teikėjui nėra siunčiamos.

¹² Retais ir pagrįstais atvejais nacionalinė agentūra gali nuspręsti pritaikyti „vienašalio finansavimo“ principą projektui, kuris turėtų būti finansuojamas išskaidytai. Norėdami gauti daugiau informacijos, kreipkitės į savo nacionalinę agentūrą.

3. Kas vyksta, jeigu jūsų projektui skiriama subsidija?

Sutartis dėl subsidijos

Vykdomajai agentūrai ar nacionalinei agentūrai patvirtinus finansavimą, tarp jos ir subsidijos gavėjos pasirašoma sutartis, numatanti subsidijos skyrimo sąlygas bei jos dydį eurais.

Jeigu projektą svarsto Vykdomoji agentūra, siekiama, jog tokia sutartis būtų pasirašoma per šešis mėnesius nuo paraiškų pateikimo termino.

Jeigu projektą svarsto nacionalinė agentūra, siekiama, jog tokia sutartis būtų pasirašoma per tris mėnesius nuo paraiškų pateikimo termino.

Subsidijos gavėjas privalo kuo skubiau pasirašyti sutartį ir grąžinti ją Vykdomajai arba nacionalinei agentūrai. Vykdomoji ar nacionalinė agentūra sutartį pasirašo tik tuomet, kai ją jau yra pasirašęs subsidijos gavėjas.

Programos „Veiklus jaunimas“ sutarties dėl subsidijos šabloną galite rasti Europos Komisijos tinklavietėje.

Atkreipkite dėmesį, jog ateityje įprastą sutartį dėl subsidijos gali pakeisti sprendimas dėl subsidijos. Sprendimas dėl subsidijos yra vienašalis nutarimas, kuriuo subsidija skiriama projekto paraišką pateikusiam vykdytojui. Skirtingai nuo sutarties, subsidijos gavėjas tokio sprendimo pasirašyti neprivalo ir gali pradėti projekto įgyvendinimą iš karto po to, kai gauna agentūros raštišką informaciją dėl tokio sprendimo priėmimo.

Subsidijos dydis

Paraiškos patvirtinimas dar nereiškia, jog skirtos subsidijos dydis bus toks, koks paraiškoje bus nurodomas prašomos subsidijos dydis (prašomos subsidijos dydis gali būti sumažintas, remiantis konkrečios priemonės finansavimo taisyklėmis).

Subsidijos skyrimas nereiškia, kad ateityje įsipareigojama remti ir kitus subsidijos gavėjo projektus.

Įsidėmėkite, jog sutartyje nurodomas skiriamos subsidijos dydis vėliau jokiais aplinkybėmis negali būti didinamas. Be to, skiriama suma negali būti didesnė už paraiškos teikėjo prašomą sumą.

Subsidijos gavėjo sąskaitose ar subsąskaitose turi būti įmanoma nustatyti Vykdomosios agentūros ar nacionalinės agentūros pervestus mokėjimus.

Kam gali būti naudojama ES subsidija vienašalio finansavimo atveju?

Nors ES subsidijos lėšos pervedamos vienam paraiškos teikėjui (Koordinuojančiai organizacijai), pasirašiusiam sutartį dėl subsidijos skyrimo ir tuo prisiėmusiam finansinę ir administracinę atsakomybę už visą projektą, vis tik subsidija dengia visų projektų vykdytojų patirtas išlaidas. Labai svarbu, kad projekto vykdytojai pasidalintų subsidiją, remdamiesi kiekvienas savo vaidmeniu projekte, atliekamomis užduotimis bei įgyvendinama veikla. Projektų vykdytojams, norintiems išvengti tarpusavio nesusipratimų, rekomenduojama įforminti savo partnerystę, pasirašant tarpusavio bendradarbiavimo sutartį, numatančią kiekvieno iš vykdytojų vaidmenį projekte, įsipareigotas atlikti užduotis, atsakomybę ir subsidijos padalijimo principus.

Reikalavimus atitinkančios išlaidos

Išlaidos bus laikomos atitinkančiomis reikalavimus, jeigu:

- bus būtinos projekto įgyvendinimui, įtrauktos į sutartyje numatomą planuojamą biudžetą, neprieštaraus tinkamo finansavimo valdymo nuostatoms, ypač taupaus ir efektyvaus lėšų naudojimo nuostatoms
- bus patirtos projekto vykdymo laikotarpiu, nurodytu sutartyje
- bus realiai patirtos subsidijos gavėjo, užfiksuotos jo buhalterijoje, laikantis galiojančių buhalterinės apskaitos tvarkymo nuostatų ir deklaruotų, laikantis galiojančių mokesčių ir socialinės apsaugos teisės aktų reikalavimų.
- bus lengvai nustatomos ir patikrinamos, pagrįstos pirminių buhalterinių dokumentų originalais.

Reikalavimus atitinkančios tiesioginės išlaidos

Tiesioginėmis reikalavimus atitinkančiomis projekto išlaidomis laikomos tos išlaidos, kurios atitinka aukščiau išvardintas reikalavimų atitikties sąlygas ir yra tiesiogiai susijusios su projekto veikla..

Reikalavimus atitinkančios netiesioginės išlaidos (administracinės išlaidos)

Kai kurių rūšių projektuose nustatyto procentinio dydžio sumą, neviršijančią 7% reikalavimus atitinkančių tiesiogiai su projekto įgyvendinimu susijusių išlaidų, galima skirti netiesioginėms išlaidoms – subsidijos gavėjo bendrosioms administracinėms išlaidoms - dengti. Daugiau informacijos apie atskirų veiksmų ir priemonių finansavimo taisykles galite rasti Programos vadovo B dalyje.

Netiesioginėms išlaidoms negalima priskirti išlaidų, susijusių su kuria nors kita biudžeto eilute.

Netiesioginės išlaidos nėra dengiamos, jeigu subsidijos gavėjas jau gavęs ES subsidiją savo nuolatinei veiklai (pvz., programos „Veiklus jaunimas“ 4.1 priemonės atveju).

Reikalavimų neatitinkančios išlaidos

Šios išlaidos nėra laikomos tinkamomis:

- su kapitalo grąža susijusios išlaidos;
- skolos ir skolų aptarnavimas;
- atidėjimai nuostoliams ar galimoms būsimoms skoloms;
- mokėtinų palūkanos;
- abejotinos skolos;
- nuostoliai dėl valiutos keitimo;
- PVM, išskyrus tuos atvejus, kai gavėjas įrodo, kad negali jo susigrąžinti;
- išlaidos, nurodomos ir dengiamos vykdančią kitą veiklą ar pagal kitą darbo programą, kurioms apmokėti yra skirta Bendrijos subsidija;
- nepagrįstai didelės ir neapgalvotos išlaidos.

Mokėjimo tvarka

A) Vienkartinio išankstinio finansavimo tvarka

Daugumai programos „Veiklus jaunimas“ projektų bus taikoma mokėjimo tvarka, susidedanti iš vienkartinio išankstinio finansavimo ir galutinio mokėjimo / likučio grąžinimo, kaip tai pateikiama žemiau:

Išankstinis mokėjimas

Per 45 dienas nuo datos, kada antroji iš šalių pasirašys sutartį dėl subsidijos skyrimo, ir, jei reikės, pateiks reikalingas garantijas, subsidijos gavėjui bus pervesta 80% skirtos subsidijos. Išankstiniu mokėjimu siekiama subsidijos gavėjui suteikti pradinių lėšų projekto įgyvendinimui pradėti.

Galutinis mokėjimas arba likučio grąžinimas

Galutinio mokėjimo suma nustatoma, remiantis galutinės ataskaitos, pateikiamos per du mėnesius nuo projekto pabaigos, duomenimis (oficialios ataskaitų formos skelbiamos Europos Komisijos, Vykdomosios agentūros ir nacionalinių agentūrų tinklavietėse).

Jeigu paaiškėja, jog subsidijos gavėjas realiai panaudojo mažiau lėšų nei jų buvo skirta projektui įgyvendinti, subsidija bus atitinkamai sumažinta, ir, jei prireiks, iš subsidijos gavėjas bus paprašytas grąžinti išankstiniu mokėjimu pervesto sumos perviršį.

Jeigu subsidija pagrįsta fiksuotomis sumomis ar normomis, nėra būtina pagrįsti realiai patirtas išlaidas. Tačiau bet kokių atveju, Agentūrai pareikalavus, subsidijos gavėjas privalo pateikti dokumentus, įrodančius, jog Bendrijų finansuota veikla vyko ir lėšos iš tikrųjų buvo panaudotos. Daugiau informacijos apie atskirų veiksmų ir priemonių finansavimo taisykles galite rasti Programos vadovo B dalyje.

B) Dviejų dalių išankstinio finansavimo tvarka

Kai kuriais atvejais, norėdamos sumažinti finansinę riziką, Vykdomoji agentūra ir nacionalinės agentūros taikys finansavimo tvarką, susidedančią iš dviejų išankstinių mokėjimų ir galutinio mokėjimo / likučio grąžinimo, kaip tai pateikiama žemiau. Ši tvarka taikoma:

- projektams, pateiktiems neformalių jaunų žmonių grupių, ir prašančių subsidijos, viršijančios 25 000 eurų
- EST projektams, trunkantiems nuo 6 iki 24 mėnesių, ir prašantiems subsidijos, viršijančios 50 000 eurų, bet tik tais atvejais, jei savanoris (-iai) nėra nurodomas (-i) paraiškoje.

Išankstinis mokėjimas

Per 45 dienas nuo datos, kada antroji iš šalių pasirašys sutartį dėl subsidijos skyrimo, ir, jei reikės, pateiks reikalingas garantijas, subsidijos gavėjui bus pervesta pirmoji išankstinio finansavimo dalis - 40% skirtos subsidijos.

Antroji išankstinio mokėjimo dalis

Antroji išankstinio finansavimo dalis sudarys 30% subsidijos ir bus pervesta subsidijos gavėjui per 45 dienas po to, kai Vykdomoji agentūra ar nacionalinė agentūra patvirtins subsidijos gavėjo pateiktą prašymą pervesti kitą išankstinio finansavimo dalį. Antrasis išankstinis mokėjimas negali būti vykdomas, kol nebus panaudota bent 70% ankstesniojo mokėjimo sumos.

Galutinis mokėjimas arba likučio grąžinimas

Galutinio mokėjimo suma nustatoma, remiantis galutinės ataskaitos, pateikiamos per du mėnesius nuo projekto pabaigos, duomenimis (oficialios ataskaitų formos skelbiamos Europos Komisijos, Vykdomosios agentūros ir nacionalinių agentūrų tinklavietėse).

Jeigu paaiškėja, jog subsidijos gavėjas realiai panaudojo mažiau lėšų nei jų buvo skirta projektui įgyvendinti, subsidija bus atitinkamai sumažinta, ir, jei prireiks, subsidijos gavėjas bus paprašytas grąžinti išankstiniu mokėjimu pervestos sumos perviršį.

Jeigu subsidija pagrįsta fiksuotomis sumomis ar normomis, nėra būtina pagrįsti realiai patirtas išlaidas. Tačiau bet kokių atveju, Agentūrai pareikalavus, subsidijos gavėjas privalo pateikti dokumentus, įrodančius, jog Bendrijų finansuota veikla vyko ir lėšos iš tikrųjų buvo panaudotos. Daugiau informacijos apie atskirų veiksmų ir priemonių finansavimo taisykles galite rasti Programos vadovo B dalyje.

Kitos svarbios sutarties sąlygos

Draudimas taikyti atgaline data

Projektams, kurie jau yra užbaigti, negalima skirti subsidijos atbuline data.

Subsidija jau pradėtam projektui gali būti skiriama tik tais atvejais, kai paraiškos teikėjas gali įrodyti, kad veiklą būtina pradėti iki susitarimo pasirašymo. Tokiais atvejais, išlaidos, kurias leidžiama finansuoti, negali būti patirtos prieš pateikiant paraišką dėl subsidijos.

Jei organizacija pradeda projektą iki sutarties pasirašymo, ji tai daro savo rizika ir dėl to galimybė gauti subsidiją nepadidėja.

Banko garantija

Norėdamos sumažinti finansinę riziką, susijusią su išankstiniu apmokėjimu, Vykdomoji agentūra ar nacionalinės agentūros bet kurį subsidijos gavėją gali paprašyti pateikti išankstinę garantiją.

Garantas veikia kaip pirmos eilės garantas ir negali reikalauti, kad Agentūra teiktų reikalavimus pagrindiniam skolininkui (subsidijos gavėjui).

Subsidijos gavėjas turi pateikti vienoje iš Europos Sąjungos valstybių narių įsteigto patvirtinto banko ar finansinės įstaigos išduotą finansinę garantiją. Jei subsidijos gavėjas įsisteigęs kitoje Programos šalyje ar šalyje Partnerėje, kompetentingas leidimus duodantis pareigūnas gali sutikti, kad tokią garantiją suteiktų toje šalyje įsisteigęs bankas ar finansų įstaiga, jei jis mano, kad šio banko ar finansų įstaigos teikiamos garantijos ir jų savybės yra lygiavertės vienoje iš ES valstybių narių įsisteigusio banko ar finansų įstaigos teikiamoms garantijoms.

Garantiją gali atstoti vieno iš projekto vykdytojų, esančių tos pačios sutarties dalimi, trečiosios šalies garantija.

Subsidijos gavėjui atsiskaitant už gautas ir panaudotas išankstinio finansavimo dalis, kaip kad numatyta sutartyje dėl subsidijos, garantija yra palaipsniui mažinama.

Valstybinėms įstaigoms ir tarpvyriausybinių sutarčių pagrindu įsteigtoms tarptautinėms viešojo sektoriaus organizacijoms, ar pastarųjų įkurtoms specializuotoms agentūroms, Tarptautiniam Raudonojo Kryžiaus komitetui, Tarptautinei Nacionalinių Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pusmėnulio draugijų federacijai garantijų pateikimo nuostatos nėra taikomos.

Sutartys su subrangovais ir pirkimų organizavimas

Nepažeidžiant direktyvos 2004/18/EC nuostatų, tais atvejais, kai projekto įgyvendinimas reikalauja sutarties su subrangovu sudarymo ar pirkimų organizavimo, subsidijos gavėjas, laikydamasis skaidrumo bei vienodo požiūrio į visus galimus subrangovus principų ir stengdamasis išvengti interesų konflikto, privalo paskelbti konkursą galimiems kandidatams ir pasirašyti sutartį su kandidatu, kuris pateiks ekonominiu atžvilgiu naudingiausią pasiūlymą, t. y. pasiūlymą, kuris yra geriausias kokybės ir kainos santykio atžvilgiu.

Jeigu projekto įgyvendinimas reikalauja pirkimų, kurių vertė didesnė nei 60 000 eurų, Nacionalinė agentūra ar Vykdomoji agentūra gali pareikalausti subsidijos gavėją, be ankstesniame paragrafe nurodytų sąlygų, taikyti papildomas specialias taisykles. Šios specialiosios taisyklės grindžiamos Europos Komisijos Finansinių Taisyklių nuostatomis ir yra apibrėžtos, įvertinant subsidijos dydį, Bendrijos indėlio dydį bendrųjų projekto išlaidų atžvilgiu bei riziką.

Informavimas apie skirtą subsidiją

Subsidijos, skirtos per finansinius metus, privalo būti paskelbtos Europos Komisijos, Vykdomosios agentūros ir/ar nacionalinės agentūros tinklavietėse per pirmąjį pusmetį nuo minėtų finansinių metų uždarymo.

Ši informacija taip pat gali būti skelbiama ir kituose šaltiniuose, įskaitant ir *ES Oficialųjį Leidinį*.

Vykdomoji agentūra ir nacionalinės agentūros skelbs tokią informaciją (nebent tokios informacijos viešinimas keltų pavojų subsidijos gavėjo saugumui arba kenktų jo komerciniams interesams):

- gavėjo pavadinimą ir adresą;
- subsidijos objektą,
- skirtos subsidijos dydį ir bendros veiklos išlaidų sumos finansavimo dalį.

Viešinimas

Be priemonių, numatytų projekto matomumo ir rezultatų taikymo ir sklaidos skyriuose (kokybės kriterijai), yra privalomas bent minimalus kiekvieno finansuoto projekto viešinimas.

Paramos gavėjai turi aiškiai nurodyti Europos Sąjungos indėlį visuose leidiniuose ir atliekant bet kokią veiklą, kuriai naudojama skirta subsidija.

Tai privalo būti padaryta, remiantis šia instrukcija:

Šalia naudojamo programos „Veiklus jaunimas“ logotipo (žr. paveikslėlį žemiau) turi būti: „Šis projektas finansuojamas remiant Europos Komisiją. Šis leidinys (pranešimas) atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokią jame pateikiamos informacijos naudojimą“. Sakinys turi būti užrašytas Tahoma šriftu.

Logotipo ir aukščiau paminėto pavyzdinio sakinio vertimą į visas oficialias ES kalbas galite rasti tokiu adresu:

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/graphics/identity_en.html

Jeigu nesilaikoma šių nuostatų, gali būti sumažinta skirta subsidija.

Oficialus programos „Veiklus jaunimas“ logotipas (privalomas):

Be to, subsidijos gavėjai yra raginami šalia privalomojo logotipo naudoti ir teminį Jaunimo simbolį (žr. paveikslėlį žemiau).

Daugiau informacijos apie logotipo ir teminio Jaunimo simbolio naudojimą galite gauti Vykdomojoje ir nacionalinėse agentūrose.

Auditas ir projektų priežiūra

Finansuoti projektai gali būti lankomi audito ir/arba stebėsenos tikslais. Subsidijos gavėjas savo teisinio atstovo parašu patvirtina, jog subsidija buvo panaudota tinkamai ir teisingai. Europos Komisija, Vykdomoji agentūra, nacionalinės agentūros ir / arba Europos Audito rūmai arba jų įgaliota institucija bet kuriuo sutarties galiojimo momentu arba per penkis metus nuo jos galiojimo pabaigos gali patikrinti, kaip yra/ buvo naudojama skirtoji subsidija.

Duomenų apsauga

Visi sutartyje dėl subsidijos nurodyti asmens duomenys turi būti tvarkomi laikantis:

- Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo nuostatų
- Šalies, kurioje paraiška buvo svarstoma, nacionalinės teisės aktų.

Šie duomenys bus tvarkomi ir naudojami tik su Programos įgyvendinimu ir įvertinimu susijusiais tikslais, neapribojant galimybės perduoti šiuos duomenis už kontrolę ir auditą atsakingoms įstaigoms, vadovaujantis Bendrijos teisės aktais (vidaus audito tarnybos, Europos Audito rūmai, Finansinių pažeidimų Tyrimų grupė, Europos Kovos su sukčiavimu tarnyba).

Taikomos taisyklės

Europos Parlamento ir Tarybos 2006 m. lapkričio 15 d. sprendimas Nr. 1719/2006/EB (įsteigiantis programą „Veiklus jaunimas“ 2007 – 2013 metams);

Tarybos 2006 m. gruodžio 13 d. reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1995/2006, papildantis Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomas finansines taisykles Nr. 1605/2002;

2002 m. gruodžio 23 d. Komisijos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles, iš dalies pakeistas 2006 m. rugpjūčio 7 d. Komisijos reglamentu Nr. 1248/2006.

I PRIEDAS – ADRESŲ SĄRAŠAS

Europos Komisija

European Commission

Directorate-General for Education and Culture
(DG EAC)

Unit D2: Youth in Action Programme

Unit D1: Youth policies

B - 1049 Brussels

Tel: +32 2 299 11 11

Fax: +32 2 295 76 33

E-mail: eac-youthinaction@ec.europa.eu

Website: http://ec.europa.eu/youth/index_en.html

—

Education, Audiovisual, and Culture Executive Agency

Unit P6: Youth

BOUR 01/01

Avenue du Bourget 1

B-1140 Brussels

Tel: +32 2 29 97824

Fax: +32 2 29 21330

E-mail: youth@ec.europa.eu

Website: <http://eacea.ec.eu.int>

Europos jaunimo portalas

Informacija jaunimui įvairiomis temomis 20 kalbų

<http://europa.eu/youth/>

Nacionalinės agentūros Programos šalyse

BŪLGARIJA National Centre „European Youth Programmes and Initiatives“ 75, Vassil Levski blvd. BG - 1040 Sofia Tél.: +359-2-9300572 / +359-2-9817577 Fax: +359-2-9818360 Website: www.youthbg.info	DEUTSCHLAND JUGEND für Europa (JfE) Deutsche Agentur für das EU-Programm JUGEND IN AKTION Godesberger Allee 142-148 D - 53175 Bonn Tél.: +49-228/9506-220 Fax: +49-228/9506-222 Website: www.webforum-jugend.de
BELGIQUE - Communauté française Bureau International Jeunesse (BIJ) Rue du Commerce, 20-22 B - 1000 Bruxelles Tél.: +32-2-219.09.06 Fax: +32-2-218.81.08 Website: http://www.lebij.be	EESTI Foundation Archimedes - Euroopa Noored Eesti büroo Koidula, 13A EE - 10125 Tallin Tél.: +372-6979.220 Website: http://euroopa.noored.ee
BELGIE - Vlaamse Gemeenschap JINT v.z.w. Grétrystraat, 26 B - 1000 Brussel Tél.: +32-2-209.07.20 Fax: +32-2-209.07.49 Website: http://www.jint.be	ELLAS Hellenic National Agency for the EU Programme YiA and Eurodesk Institute for Youth (IY) 417, Acharnon Street GR - 111 43 Athens Tél.: +30-210.25.99.360 Fax: +30-210.25.31.879 e-mails: youth@neagenia.gr eurodesk@neagenia.gr Website: http://www.neagenia.gr
BELGIEN - Deutschsprachigen Gemeinschaft Jugendbüro der Deutschsprachigen Gemeinschaft Quartum Center Hütte, 79/16 B - 4700 Eupen Tél.: +32-(0)87-56.09.79 Fax: +32-(0)87.56.09.44 Website: www.jugendbuero.be	ESPAÑA Agencia Nacional Española C/ José Ortega y Gasset, 71 E - 28.006 Madrid Tél.: +34-91-363.76.06/+34-91-363.75.64 Fax: +34-91-363.75.65 Website: http://www.injuve.mtas.es
ČESKÁ REPUBLIKA Czech National Agency Youth Na Poříčí 12 CZ - 110 00 Praha 1 Tel.: +420 224 872 280 Fax: +420 224 872 280 Website: www.mladezvakci.cz	FRANCE Agence Française du Programme Européen Jeunesse en Action (AFPEJA) Institut National de la Jeunesse et de l'Education Populaire (INJEP) 11, rue Paul Leplat F - 78160 Marly-le Roi Tél.: +33-1-39.17.27.70 Fax: +33-1.39.17.27.57 Website : www.jeunesseenaction.fr
DANMARK CIRIUS Fiolstraede, 44 DK - 1171 Copenhagen K Tél.: +45-33-95.70.00 Fax: +45-33-95.70.01 Website: http://www.ciriusonline.dk	ICELAND Evrópa Unga Fólksins Laugavegi, 170-172 IS - Reykjavík 105 Tél.: +354-551.93.00 Fax: +354-551.93.93 Website: http://www.euf.is

IRELAND-ÉIRE Léargas 189, Parnell St. IRL - Dublin 1 Tel.: +353-1-873.1411 Fax: +353-1-873.1316 Website: www.leargas.ie/youth	LUXEMBOURG Service National de la Jeunesse 26, place de la Gare LU - 1616 Luxembourg Tél.: +352-478.64.77 Website: www.snj.lu
ITALIA Agenzia nazionale per i giovani Via Fornovo, 8 I - 00192 Roma Tél.: +39-06-3675.44.33 Fax: +39-06-3675.45.27 Website: www.gioventu.it	MAGYARORSZÁG National Office for Employment and Social Affairs - Mobilitás National Youth Service - Youth in Action Programme Office. Szemere utca 7 HU - 1054 Budapest, HU - 1525 Budapest, Postbox. 20 Tél.: +36-1-374.9060 Fax: +36-1-374.9070 Website: www.mobilitas.hu
KYPROS Youth in Action National Agency Youth Board of Cyprus 6 Evgenias & Antoniou Theodotou 1060 Nicosia P.O.Box 20282 CY - 2150 Nicosia Tél.: +357-22-40.26.20/16 Fax: +357-22-40.26.53 Website: www.youth.org.cy e-mail: info@youth.org.cy	MALTA EUPU - European Union Programmes Unit 36, Old Mint Street MT - Valletta VLT12 Tél.: +356-21.255.087/255.663 Fax: +356-255.86.139 Website: http://www.youthmalta.org
LATVIJA State Agency „Agency for International Programs for Youth” Teatra Str.3 LV - 1050 Riga Tél.: +371-6721.32.02 Fax: +371-6735.80.67 Website: www.jaunatne.gov.lv	NEDERLAND Nederlands Jeugd Instituut (NJI) Catharijnesingel, 47 Postbus 19221 NL - 3501 DE Utrecht Tél.: +31-30.230.65.50 Fax: +31-30.230.65.40 Website: www.youthinaction.nl
LIECHTENSTEIN Aha - Tipps & Infos für junge Leute Bahnhof Postfach 356 FL - 9494 Schaan Tél.: +423-232.48.24 Fax: +423-232.93.63 Website: http://www.aha.li	NORGE BUFDIR - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet Universitetsgaten 7, 6 th floor P.O.Box 8113 Dep. NO - 0032 Oslo Tél.: +47-24.04.40.00 Fax: +47-24.04.40.01 Website: www.aktivungdom.eu
LIETUVA Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra Pylimo, 9-7 LT - 01118 Vilnius Tel.: +370-5-249.70.03 Faks: +370-5-249.70.05 El.paštas: info@jtba.lt http://www.jtba.lt	ÖSTERREICH Interkulturelles Zentrum Österreichische Nationalagentur „Jugend in Aktion” Bacherplatz, 10 A - 1050 Wien Tél.: +43-1-586.75.44-16 Fax: +43-1-586.75.44-9 Website: www.iz.or.at
POLSKA Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji Polska Narodowa Agencja Programu „Młodzież w działaniu” ul. Mokotowska 43 PL - 00-551 Warsaw Tél.: +48-22-622.37.06 Fax: +48-22-622.37.08 www.mlodziw.org.pl	SUOMI - FINLAND Centre for International Mobility (CIMO) Youth in Action Programme P.O. Box 343 (Säästöpankinranta 2A) FI - 00531 Helsinki Tel.: +358-207.868.500 Fax: +358-207.868.601 E-mail: nuoriso@cimo.fi Website: http://www.cimo.fi/youth-in-action

PORTUGAL Agência Nacional para a Gestão do Programa Juventude em Acção Rua de Santa Margarida, no 6 4710-306 Braga - Portugal Tél.: +351-253.20.42.60 Fax: +351-253.20.42.69 Website: www.juventude.pt	ROMANIA National Agency for Community Programmes in the Field of Education and Vocational Training. Calea Serban Voda, no. 133, 3-rd floor RO - 040205 Bucharest Tél.: +40-21-201.07.00 Fax: +40-21-312.16.82 Website: www.anpcdefp.ro
SVERIGE Ungdomsstyrelsen/National Board for Youth Affairs Magnus Ladulåsgratan, 63A Box 17 801 SE - 118 94 Stockholm Tél.: +46-8-566.219.00 Fax: +46-8-566.219.98 Website: http://www.ungdomsstyrelsen.se	SLOVENIJA Zavod MOVIT NA MLADINA Dunajska cesta, 22 SI - 1000 Ljubljana Tel.: +386-(0)1-430.47.47 Fax: 386-(0)1-430.47.49 E-mail: info@mva.si Website: www.mva.si
SLOVENSKÁ REPUBLIKA IUVENTA - Národná Agentúra Mládež v akcii Búdková 2 SK - 811 04 Bratislava Tél.: +421-2-59.296.301 Fax: +421-2-544.11.421 Website: http://www.mladezvakcii.sk	TÜRKIYE The Centre for EU Education and Youth Programmes Huseyin Rahmi Sokak N° 2 Cankaya TR - 06680 Ankara Tél.: +90-312.4096000 Fax: +90-312.4096009 Website: http://www.ua.gov.tr
UNITED KINGDOM Connect Youth Education, Science and Society British Council 10, Spring Gardens UK - SW1 2BN London Tél.: +44-207.389.4753/207.389.4030 Fax: +44-207.389.4033 Website: http://www.britishcouncil.org/connectyouth.htm	

SALTO Jaunimo Metodiniai centrai ir Euro-Med jaunimo platforma

SALTO TRAINING AND COOPERATION RESOURCE CENTRE c/o JUGEND für Europa- Deutsche Agentur für das EU-Programm JUGEND IN AKTION Godesberger Allee 142-148 D - 53175 BONN Tél.: +49-228-950.62.71 Fax: +49-228-950.62.22 E-mail: trainingandcooperation@salto-youth.net Website: http://www.salto-youth.net/trainingandcooperation	SALTO SOUTH EAST EUROPE RESOURCE CENTRE - SLOVENIA MOVIT NA MLADINA Dunajska, 22 SI - 1000 Ljubljana Tél.: +386-1-430.47.47 Fax: +386-1-430.47.49 E-mail: see@salto-youth.net Website: http://www.salto-youth.net/see/
SALTO INCLUSION RESOURCE CENTRE JINT v.z.w. Grétrystraat 26 B - 1000 Brussel Tél.: +32-2-209.07.20 Fax: +32-2-209.07.49 E-mail: inclusion@salto-youth.net Website: http://www.salto-youth.net/inclusion/	SALTO EASTERN EUROPE & CAUCASUS RESOURCE CENTRE - POLAND Polish National Agency of the Youth in Action Programme Foundation for the Development of the Education System ul. Mokotowska 43 PL - 00-551 Warszawa Tél.: +48-22-622.37.06/+48-22-621.62.67 Fax: +48-22-622.37.08/ +48-22-621.62.67 E-mail: eeeca@salto-youth.net Website: http://www.salto-youth.net/eeeca/
SALTO CULTURAL DIVERSITY RESOURCE CENTRE - UNITED KINGDOM Connect Youth International The British Council 10, Spring Gardens UK - SW1A 2BN London Tél.: +44-(0)-20.7389.40.28 Fax: +44-(0)-20.7389.40.30 E-mail: diversity@salto-youth.net Website: http://www.salto-youth.net/diversity/	SALTO PARTICIPATION RESOURCE CENTRE Bureau International de la Jeunesse (BIJ) Rue du commerce, 20-22 B - 1000 Bruxelles Tél.: +32-2-219.09.06 Fax: +32-2-548.38.89 E-mail: participation@salto-youth.net Website: http://www.salto-youth.net/participation
SALTO INFORMATION RESOURCE CENTRE - Ungdomsstyrelsen/National Board for Youth Affairs Magnus Ladulåsgratan, 63A Box 17 801 SE- 118 94 Stockholm Tél.: +46-8-566.219.00 Fax: +46-8-566.219.98 and National Office for Employment and Social Affairs - Mobilitás National Youth Service - Youth in Action Programme Office. Szemere utca 7 HU - 1054 Budapest, HU - 1525 Budapest Postbox. 20 Tél.: +36-1-374.9060 Fax: +36-1-374.9070 Website: www.mobilitas.hu	SALTO EUROMED RESOURCE CENTRE INJEP - Programme Jeunesse Parc du Val Flory - 11 rue Paul Leplat F - 78160 Marly-le-Roi Tél.: +33-1-.39.17 -2594/-2555/-2755 Fax: +33-1-39.17.27. 57 E-mail: euromed@salto-youth.net Website: http://www.salto-youth.net/euromed/
EURO-MEDITERRANEAN YOUTH PLATFORM European Union Programmes Agency 36 Old Mint Street, Valletta VLT 1514, Malta Telephone: +356 25586149 Facsimile: +356 25586139 Email: info@euromedp.org	

„Eurodesk“ atstovybių tinklas

AUSTRIA ARGE Österreichische Jugendinfos Lilienbrunnngasse 18/2/41 A – 1020 Wien Tél.: +43.1.216.48.44/56 Fax: +43.1.216.48.44/55 E-mail: info@jugendinfo.cc Website : http://www.infoup.at http://www.jugendinfo.cc	FRANCE CIDJ 101 quai Branly F - 75015 Paris Tél.: +33 1 44 49 13 20 +33 6 84 81 84 51 Fax: +33 1 40 65 02 61 E-mail: eurodesk@cidj.com Website : http://www.cidj.com	NORGE Eurodesk Norway BUFDIR - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet Universitetsgaten 7, 6 th floor P.O.Box 8113 Dep. N – 0032 Oslo Tél.: +47.24.04 40 00 Fax: +47.24 04 40 01 E-mail: eurodesk@bufdir.no Website : http://www.eurodesk.no
BELGIQUE Bureau International Jeunesse (B.I.J.) Rue du commerce, 20-22 B - 1000 Bruxelles Tél.: +32-2-227.52.88 Fax: +32-2-218.81.08 E-mail: Website: http://www.lebij.be	HUNGARY Mobilitas Országos Ifjúsági Szolgálat Mobilitas National Youth Service H-1024 Budapest, Zivatar u. 1-3. Tel.: +36-1-438-1050 Fax: +36-1-438-1055 E-mail: bogdan.fruzsina@eurodesk.eu, bogdan.fruzsina@mobilitas.hu Internet: www.mobilitas.hu ; www.eurodesk.hu	POLAND Eurodesk Polska Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji Polska Narodowa Agencja Programu „Młodzież w działaniu” ul. Mokotowska 43. PL - 00-551 Warszawa; Tél.: +48-22 622.66.70 Fax: +48-22 622.80.81 E-mail: eurodesk@eurodesk.pl http://www.eurodesk.pl
BELGIE JINT v.z.w. Grétrystraat 26 B - 1000 Brussel Tél.: +32-2-209.07.20 Fax: +32-2-209.07.49 E-mail: jint@jint.be Website : http://www.jint.be	ICELAND Evrópa Unga Fólksins Laugavegi, 170-172 IS – Reykjavík 105 Tél.: +354-551.93.00 Fax: +354-551.93.93 Website: http://www.euf.is	PORTUGAL Instituto Português da Juventude DICRI Avenida da Liberdade 194 R/c P – 1269-051 Lisboa Tél.: +351.21.317.92.00 Fax: +351.21.317.92.19 E-mail: geral@juventude.gov.pt Website : http://juventude.gov.pt
BELGIEN JIZ St. Vith - Jugendinformationszentrum Hauptstrasse 82 B-4780 St.Vith Tél.: +32-80-221.567 Fax: +32-80-221.566 E-mail: jiz@jugendinfo.be Website : http://www.jugendinfo.be	IRELAND - EIRE Léargas 189, Parnell St. IRL – Dublin 1 Tel.: +353-1-873.1411 Fax: +353-1-873.1316 Website: www.leargas.ie/eurodesk	SLOVAK REPUBLIK IUVENTA – Národná agentúra Mládež v akcii Búdková cesta 2. SK - 811 04 Bratislava Tél.: +421-2-592 96 310 Fax: +421-2-544 11 421 E-mail: eurodesk@iuventa.sk Website : http://www.eurodesk.sk
BULGARIA Eurodesk Bulgaria 75, Vassil Levski Blvd. BG - 1040 Sofia Tél.: +359 2 981 75 77 Fax: +359 2 981 83 60 E-mail: bg001@eurodesk.org Website: www.eurodesk.bg	ITALIA Coordinamento Nazionale Eurodesk Italy Via 29 Novembre, 49 I - 09123 Cagliari Tél.: + 39 070 68 4064 N° Verde: 800-257330 Fax: +39 070 68 3283 E-mail: Informazioni@eurodesk.it Website : http://www.eurodesk.it	SLOVENIA Eurodesk Slovenija MOVIT NA MLADINA Dunajska cesta 22 SI - 1000 Ljubljana Tél.: +386-(0)1-430.47.48 Fax: +386-(0)1-430.47.49 E-mail: info@eurodesk.si Website: www.eurodesk.si
CZECH REPUBLIC EURODESK CNA YOUTH/NIDM MSMT Na Poříčí 12 CZ – 110 00 Praha 1 Tel./fax: +420 224 872 886 E-mail: eurodesk@mladezvacki.cz Website: www.eurodesk.cz	LATVIA Eurodesk Latvija Merkela St. 11, room 533 LV - 1050 Riga , Latvia Tél.: +371-722.18.75 Fax: +371-722.22.36 E-mail: ansis@eurodesk.org Website : http://www.yfe.lv/eurodesk	SUOMI - FINLAND Centre for International Mobility, CIMO Youth in Action Programme /Eurodesk P.O. BOX 343 (Säästöpankinranta 2A) FI - 00531 Helsinki Tél.: +358-207 868 500 Fax: +358-207 868 601 E-mail: eurodesk@cimo.fi Website : http://www.cimo.fi http://www.maailmalle.net

DENMARK CIRIUS Fiolstræde 44 DK – 1171 Copenhagen K Tél.: +45-33 95 70 00 Fax: +45-33 95 70 01 E-mail: eurodesk@ciriusmail.dk Website : http://www.udiverden.dk	LIECHTENSTEIN Aha - Tipps & infos für junge Leute Eurodesk Liechtenstein Bahnhof, Postfach 356 FL - 9494 Schaan Tél.: +423-232.48.24 Fax: +423.232.93.63 E-mail: eurodesk@aha.li Website : http://www.aha.li	SVERIGE Ungdomsstyrelsen/National Board for Youth Affairs Magnus Ladulåsgatan, 63A Box 17 801 SE – 118 94 Stockholm Tél.: +46-8-566.219.00 Fax: +46-8-566.219.98 Website: http://www.ungdomsstyrelsen.se
DEUTSCHLAND Eurodesk Deutschland c/o IJAB e. V. Godesberger Allee 142-148 D - 53175 BONN Tel.: +49 228 9506 250 Fax: +49 228 9506 199 E-mail: eurodeskde@eurodesk.org Website : http://www.eurodesk.de	LITHUANIA Council of Lithuanian Youth Organisations Didzioji 8-5 LT – 01128 Vilnius Tél.: +370 5 2791014 Fax: +370 5 2791280 E-mail: eurodesk@eurodesk.lt Website : http://www.eurodesk.lt	UNITED KINGDOM YouthLink Scotland Rosebery House 9 Haymarket Terrace UK - Edinburgh EH12 5EZ Tél.: +44-(0)-131-313.24.88 Fax: +44-(0)-131-313.68.00 E-mail : eurodesk@youthlink.co.uk Website: http://www.youthlink.co.uk
ELLAS Hellenic National Agency for the EU Programme YiA and Eurodesk Institute for Youth (IY) 417, Acharnon Street GR – 111 43 Athens Tél.: +30-210.25.99.421/-428 Fax: +30-210.25.31.879 e-mails: eurodesk@neagenia.gr youth@neagenia.gr Website: http://www.neagenia.gr	LUXEMBOURG Eurodesk Centre Information Jeunes Galerie Kons 26, place de la Gare L – 1616 Luxembourg Tél.: +352 26293219 Fax: +352 26 29 3215 E-mail: lia.kechagia@info.jeunes.lu luxembourg@eurodesk.eu Website : http://www.cij.lu http://www.youth.lu	ROMANIA National Agency for Community Programmes in the Field of Education and Vocational Training. Calea Serban Voda, no. 133, 3-rd floor RO – 040205 Bucharest Tél.: +40-21-201.07.00 Fax: +40-21-312.16.82 Website: www.anpcdefp.ro
ESPAÑA Eurodesk Spain Instituto de la Juventud c/ José Ortega y Gasset, 71 E – 28006 Madrid Tél.: +34 91 363.76.05 Fax: +34 91 309.30.66 E-mail: Eurodesk@mtas.es Website : http://www.mtas.es/injuve	MALTA European Union Programmes Unit 36, Old Mint Street Valletta VLT 12 Malta Tel: +356 2558 6109 Fax: +356 2558 6139 Email: eurodeskmt@eurodesk.eu	
ESTONIA European Movement in Estonia Estonia pst. 5 EE - 10 143 Tallinn Tél.: +372 693 5235 Fax: +372 6 935 202 E-mail: eurodesk@eurodesk.ee Website : http://www.eurodesk.ee http://www.euroopalikumine.ee	NEDERLAND Netherlands Youthinstitute / NJi P.O. Box 19221 NL 3501 DE Utrecht T: + 31 (0)30 2306 550 F: + 31 (0)30 2306 540 M: eurodesknl@eurodesk.eu W: http://www.go-europe.nl	

Europos Komisijos ir Europos Tarybos partnerystės programa
Commission/Council of Europe partnership in the field of Youth

Europos Tarybos Jaunimo ir sporto direktoratas
Council of Europe - Directorate of Youth and Sport

„The Partnership“
30 Rue de Coubertin
F - 67000 Strasbourg Cedex
Tel: + 33 3 88 41 23 00
Fax: + 33 3 88 41 27 77/78
Website : www.coe.int/youth
Email: youth@coe.int

Tinklavietės:
Partnerystės portalas: www.youth-partnership.net
Mokymų partnerystės tinklavietė: <http://www.training-youth.net>
Europos žinių centras: www.youth-knowledge.net

Europos jaunimo forumas
European Youth Forum

Joseph II street, 120
BE - 1000 Brussels
Tel : +32.2.230.64.90
Fax: +32.2.230.21.23
Website : <http://www.youthforum.org/>

II PRIEDAS - TERMINŲ ŽODYNAS

Kai kurie vartojami terminai yra būdingi tik programai „Veiklus jaunimas“ arba vartojami specifine europiniam kontekstui būdinga reikšme. Čia rasite paaiškinimus terminų, tekste išskirtų *Italic*.

Akreditacija - procesas, užtikrinantis, kad 2 veiksmo EST projektų vykdytojai atitinka nustatytus 2 veiksmo kokybės standartus. Norėdamas gauti akreditaciją, projekto vykdytojas turi užpildyti ir pateikti „Išankstinę paraišką“, kurioje nurodytą bendrąją savo dalyvavimo EST veikloje motyvaciją ir idėjas. Daugiau informacijos ieškokite Programos vadovo B dalyje.

Apsauga ir saugumas - principai, susiję su prevencinėmis priemonėmis, siekiančiomis išvengti galimų pavojingų situacijų ir užtikrinantis jaunų žmonių (ypatingai jaunesnių), dalyvaujančių programos „Veiklus jaunimas“ projektuose, saugumą. Apsaugos ir saugumo priemonės yra svarbus programos klausimas, daugiau informacijos rasite A dalies skyriuje „Kokie yra programos „Veiklus jaunimas“ tikslai, prioritetai ir svarbiausi bruožai?“.

Atmetimo kriterijai - situacijos, neleidžiančios paraiškos teikėjui gauti ES subsidiją. Daugiau informacijos galite rasti C dalies skyriuje „Ką turėtumėte daryti, norėdami pateikti programos „Veiklus jaunimas“ projekto paraišką?“

Atrankos kriterijai - kriterijai, padedantys Vykdomajai ir nacionalinėms agentūroms įvertinti finansinius ir administracinius paraiškos teikėjo gebėjimus įgyvendinti teikiamą projektą. Daugiau informacijos rasite C dalies skyriuje „Ką turėtumėte daryti, norėdami pateikti programos „Veiklus jaunimas“ projekto paraišką?“.

Atviro koordinavimo metodas - tarpvyriausybinių bendradarbiavimo būdas, sukuriantis erdvę valstybių narių, kurių nacionalinės strategijos gali būti kuriamos atsižvelgiant į visiems bendrus tikslus, bendradarbiavimą. Atviro koordinavimo metodas gali veikti ne tik jaunimo bet ir kitokiose srityse, tokiose kaip užimtumas, socialinė apsauga, socialinis įtraukimas, švietimas ir ugdymas.

ELPA / EEE šalys - trys Programos šalys, Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) ir Europos ekonominės erdvės (EEE) narės: Islandija, Lichtenšteinas ir Norvegija. Daugiau informacijos galite rasti A dalies skyriuje „Kas gali dalyvauti programoje „Veiklus jaunimas“?“

ENJO - žr. terminą „Europos lygmeniu veikianti jaunimo organizacija“

EST Chartija - Europos Komisijos dokumentas, kuriame pabrėžiamas kiekvieno EST projekto vykdytojo vaidmuo, svarbiausieji EST principai ir kokybės standartai. Daugiau informacijos galite rasti B dalies skyriuje apie 2 veiksmą.

EST Mokymo ir įvertinimo ciklas - privalomi mokymai ir įvertinimo susitikimai, rengiantys savanorius ir jiems padedantys prieš pradėdami tarnybą, jos metu ir jai pasibaigus. Daugiau informacijos galite rasti B dalies skyriuje apie 2 veiksmą.

EST veikla - esminė EST projekto dalis, susidedanti iš tarnybos, EST mokymų ir įvertinimo ciklo bei įvairios projektų vykdytojų savanoriui teikiamos paramos, dalis. Daugiau informacijos galite rasti B dalies skyriuje apie 2 veiksmą.

EST veiklos sutartis - tarpusavio sutartis tarp EST projekto vykdytojų ir savanorio (-ių), numatanti jų pasidalijimą užduotimis, atsakomybėmis ir subsidija. Daugiau informacijos galite rasti B dalies skyriuje apie 2 veiksmą.

Eurodesk atstovybių tinklas - tinklas, teikiantis informaciją jauniems žmonėms ir su jaunimu dirbantiems apie europines galimybes švietimo, mokymosi ir jaunimo srityse, taip pat apie galimybes jauniems žmonėms dalyvauti Europos lygmens veikloje. Daugiau informacijos galite rasti A dalies skyriuje „Kas įgyvendina programą „Veiklus jaunimas“?“

Euro-Med Jaunimas programa - regioninė programa, įsteigta Barselonos Proceso trečiojo skyriaus rėmuose ir administruojama Europos Komisijos „EuropeAid“ Bendradarbiavimo tarnybos. Daugiau informacijos galite rasti Europos Komisijos tinklavietėje: www.euromedyouth.net.

Europass - bendras portfolio, sudarantis sąlygas piliečiams lengvai ir aiškiai pateikti savo kvalifikacijos ir įgūdžių įrodymus bet kur Europoje. Jį sudarantys Europos lygmeniu parengti dokumentai, padedantys užtikrinti kvalifikacijos skaidrumą. Juo taip pat siekiama palengvinti visų norinčių dirbti ir mokytis Europoje, judėjimą. Daugiau informacijos galite rasti Europos Komisijos tinklavietėje: http://ec.europa.eu/education/programmes/europass/index_en.html.

Europos bendradarbiavimo jaunimo srityje struktūra - priemonės, apibrėžiančios Europos lygmens bendradarbiavimo jaunimo srityje mechanizmą. Europos bendradarbiavimo jaunimo srityje struktūra buvo patvirtinta 2002 m. birželio 27 d. Tarybos rezoliucija, vėliau papildyta 2005 m. lapkritį. Europos bendradarbiavimo jaunimo srityje struktūra apima tris sritis: jaunų žmonių aktyvų pilietiškumą (Atviras Koordinavimo Metodus); Europos jaunimo pakta bei jaunimo reikalų įtraukimą į kitas politikos sritis. Daugiau informacijos galite rasti Europos Komisijos tinklavietėje: http://ec.europa.eu/youth/policies/policies_en.html.

Europos dimensija - programos „Veiklus jaunimas“ prioritetas. Kiekvienas programos „Veiklus jaunimas“ remiamas projektas privalo turėti europinę dimensiją. Daugiau informacijos galite rasti A ir B dalyse pateikiamuose visų priemonių aprašuose.

Europos jaunimo paktas - politinis instrumentas, Lisabonos strategijos rėmuose kuriantis vieningą ir nuoseklų požiūrį į jaunimo reikalus. 2005 m. kovo mėn. ES Taryba pritarė, jog daugiau dėmesio turėtų būti skiriama jaunų žmonių reikalams, ir į atnaujintą Lisabonos strategiją įtraukdami su tuo susijusių strategijų ir priemonių rinkinį, patvirtino Paktą, apimantį tris sritis: užimtumą, integraciją ir socialinį progresą; mokslą, mokymąsi ir mobilumą; šeimyninio gyvenimo ir darbo suderinamumą. Atitinkami veiksmai bus suplanuoti ir įtraukti į Europos Užimtumo strategiją, Socialinio Įtraukimo strategiją, Švietimo ir ugdymo programą 2010. Daugiau informacijos galite rasti Europos Komisijos tinklavietėje: http://ec.europa.eu/youth/policies/youthpact_en.html

Europos lygmeniu veikianti jaunimo organizacija (ENJO) - Europos lygmeniu veikianti nevyriausybinė organizacija, siekianti tikslų, susijusių su visai Europai bendrais poreikiais bei interesais. Jos veikla yra nukreipta į jaunų žmonių dalyvavimą visuomeniniame gyvenime skatinimą bei europinio bendradarbiavimo jaunimo srityje plėtrą. Tokia organizacija turi turėti savo skyrių ne mažiau kaip 8 Programos šalyse. Daugiau informacijos rasite Programos vadovo A dalies skyriuje „Kas gali dalyvauti programoje „Veiklus jaunimas?““

Fiksuota suma - daugiau informacijos galite rasti C dalies skyriuje „Ką turėtumėte daryti, norėdami pateikti programos „Veiklus jaunimas“ projekto paraišką?“

Finansuojamas projektas - projektas, kurį atrenka Vykdomoji arba nacionalinė agentūra, ir kurio įgyvendinimui skiriama programos subsidija.

Formalieji kriterijai - kriterijai, nurodantys sąlygas, kurias turi atitikti programai teikiami projektai (tikslų grupė, vieta, trukmė, turinys). Jei projektas neatitinka šių kriterijų, jis iš karto atmetamas be tolesnio vertinimo. Daugiau informacijos galite rasti Vadovo C dalies skyriuje „Ką turėtumėte daryti, norėdami pateikti programos „Veiklus jaunimas“ projekto paraišką?“

Galutinė ataskaita - forma, kurią subsidijos gavėjas privalo užpildyti ir pateikti nacionalinei arba Vykdomajai agentūrai per du mėnesius nuo projekto pabaigos. Minėtoje formoje pateikiama informacija apie tai, kaip buvo įgyvendinamas projektas ir kokios buvo realios su projekto įgyvendinimu susijusios išlaidos bei pajamos. Paraiškų formas galima parsisiųsti iš Europos Komisijos tinklavietės: http://ec.europa.eu/youth/via/forms/forms_via_en.html arba nacionalinės agentūros tinklavietės: <http://www.jtba.lt>.

Grupės vadovas - daugiau informacijos apie šį terminą galite rasti B dalies skyriuje apie 1.1 priemonę.

Informacijos skleidėjas (angl., multiplier) - asmuo, kuris platindamas informaciją apie projektą, kuriame tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvavo, siekia sustiprinti jo poveikį. Daugiau informacijos galite rasti B dalyje pateikiamuose priemonių aprašuose.

Išankstinė paraiška (angl. *Expression of interest*“ santr., EI) - žr. terminą „akreditacija“.

Išankstinis planavimo vizitas - apsilankymas priimančioje organizacijoje projekto planavimo ar ankstyvuoju pasirengimo etapu. Tokio vizito tikslas - užtikrinti, jog bus aptartos visos sąlygos, reikalingos sėkmingam projekto įgyvendinimui.

Išskaidytas finansavimas - finansavimo būdas, taikomas tiems projektams, kurių atskiras dalis projekto vykdytojai teikia kiekvienas savo nacionalinei agentūrai. Jeigu visos su vienu projektu susijusios paraiškos yra patvirtinamos, kiekvienas paraiškos teikėjas tampa subsidijos gavėju ir su savo nacionaline agentūra pasirašo sutartį dėl subsidijos skyrimo. Daugiau informacijos rasite C dalies skyriuje „Ką turėtumėte daryti, norėdami pateikti programos „Veiklus jaunimas“ projekto paraišką?“.

„Jaunimo pasas“ - pripažinimo strategija, suteikianti programos „Veiklus jaunimas“ dalyviams galimybę gauti pažymėjimą, įvardijantį ir pagrindžiantį jų neformalaus mokymosi patirtį. Daugiau informacijos galite rasti A dalies skyriuje „Kokie yra programos „Veiklus jaunimas“ tikslai, prioritetai ir svarbiausi bruožai?“.

Kaimyninės šalys partnerės - daugiau informacijos galite rasti A dalies skyriuje „Kas gali dalyvauti programoje „Veiklus jaunimas?“ pateikiamoje lentelėje.

Kokybės kriterijai - kriterijai, kuriais remiantis Vykdomoji arba nacionalinė agentūra vertina projektų, sėkmingai įveikusių formaliųjų, atmetimo ir atrankos kriterijų atitikties patikrą, kokybę. Daugiau informacijos rasite Programos vadovo C dalies skyriuje „Ką turėtumėte daryti, norėdami pateikti programos „Veiklus jaunimas“ projekto paraišką?“

Konsultantas - žr. Programos vadovo B dalies skyrių - 1.2 priemonė - Jaunimo iniciatyvos.

Koordinuojanti organizacija - projekto vykdytojas, įgyvendinantis keletą užduočių: 1) prisiimantis finansinę ir administracinę atsakomybę už visą projektą prieš nacionalinę ir Vykdomąją agentūrą, 2) bendradarbiaudamas su projekto vykdytojais koordinuoja projektą, 3) paskirstantis ES subsidiją tarp projekto vykdytojų pagal jų vaidmenis projekte. Koordinuojanti organizacija vienašalio finansavimo atveju prisiima „paraiškos teikėjo“ vaidmenį.

Mažiau galimybių turintys jauni žmonės - jaunuoliai, susiduriantys su kliūtimis, trukdančiomis jiems gauti norimą išsilavinimą, būti mobiliems ir integruotis į visuomenę. Daugiau informacijos galite rasti A dalies skyriuje „Kokie yra programos „Veiklus jaunimas“ tikslai, prioritetai ir svarbiausi bruožai?“

Metodika - įvairūs neformalaus ugdymo metodai, procedūros ir priemonės, taikomos norint patenkinti įvairius dalyvių poreikius ir pasiekti laukiamą rezultatą. Daugiau informacijos galite rasti B dalyje pateikiamuose priemonių aprašuose.

Nacionalinė grupė - dalyvių iš tos pačios šalies grupė.

Nacionalinės agentūros - struktūros, kurias nacionalinės valdžios institucijos įsteigė programos šalyse programai „veiklus jaunimas“ administruoti ir įgyvendinti decentralizuotu lygmeniu. Daugiau informacijos galite rasti A dalies skyriuje „Kas įgyvendina programą „Veiklus jaunimas?“

Neformali jaunų žmonių grupė - jaunų žmonių grupė, pagal galiojančius nacionalinius įstatymus neturinti teisinio statuso; patvirtinusi, jog jos atstovai turi teisę prisiimti įsipareigojimus (kartu ir teisinius įsipareigojimus) grupės vardu.

Norma - daugiau informacijos rasite C dalies skyriuje „Ką turėtumėte daryti, norėdami pateikti programos „Veiklus jaunimas“ projekto paraišką?“.

Papildomas finansavimas (kofinansavimas) - papildomo finansavimo principas numato, kad dalį projekto, finansuojamo ES, išlaidų turi prisiimti pats subsidijos gavėjas arba jos turi būti dengiamos kitų - ne ES subsidijos - finansavimo šaltinių lėšomis. Daugiau informacijos galite rasti Programos vadovo C dalyje.

Paraiškos forma - norėdami gauti programos „Veiklus jaunimas“ finansavimą, projekto vykdytojai privalo užpildyti ir pateikti specialiai šiam tikslui sukurtą paraiškos formą. Paraiškų formas galima parsisiųsti iš Europos Komisijos tinklavietės: http://ec.europa.eu/youth/via/forms/forms_via_en.html arba nacionalinės agentūros tinklavietės: <http://www.itba.lt>.

Paraiškos teikėjas - projekto vykdytojas, pateikusi paraišką projekto finansavimui gauti. Paraiškos teikėjas arba 1) teikia paraišką subsidijai, dengiančiai tik tos veiklos, už kurią jis pats atsakingas, dalį (žr. terminą „išskaidytas finansavimas“), arba 2) teikia paraišką visų projekto vykdytojų vardu (žr. terminą „vienašalis finansavimas“).

Paraiškų pateikimo / priėmimo terminas - data, iki kurios turi būti pateiktos paraiškos nacionalinei arba Vykdomajai agentūrai.

Partnerės šalys - šalys, kurios gali dalyvauti programoje, tačiau nėra laikomos „Programos šalimis“. Tai Kaimyninės šalys partnerės („Pietryčių Europa“, „Rytų Europa ir Kaukazas“ ir „Viduržemio jūros regiono valstybės“) ir Partnerės šalys iš kitų pasaulio regionų. Valstybių sąrašą galite rasti A dalies skyriuje „Kas gali dalyvauti programoje „Veiklus jaunimas“?“.

Partnerės šalys iš kitų pasaulio regionų - daugiau informacijos rasite A dalies skyriuje „Kas gali dalyvauti programoje „Veiklus jaunimas“?“.

Partneriai - projekto vykdytojai, dalyvaujantys (bet ne teikiantys paraiškas) projekte partnerystės pagrindu.

Partnerių grupės - 1.1 priemonės atveju, partnerių grupė yra nacionalinė dalyvių grupė, dalyvaujanti jaunimo mainuose kaip priimanti arba siunčiama grupė.

Partnerystė - skirtingų projekto vykdytojų, įgyvendinančių projektą, bendradarbiavimas. Šis glaudus bendradarbiavimas apima finansines ir administracines partnerių atsakomybes: vaidmenų numatymas, užduočių ir veiklų pasiskirstymas bei - esant vienašaliui finansavimui - ES subsidijos pasidalinimas.

Pietryčių Europa - daugiau informacijos galite rasti A dalies skyriuje „Kas gali dalyvauti programoje „Veiklus jaunimas?“ pateikiamoje lentelėje.

Planavimas ir pasirengimas - pirmasis projekto etapas. Šio etapo tikslas yra apibrėžti organizacinius, logistikos, turinio klausimus bei parinkti metodus, reikalingus veiklų įgyvendinimui.

Poveikis - efektas, kurį įvairioms sistemoms ir patirčiai turi projektas ir jo rezultatai. Daugiau informacijos galite rasti B dalyje pateikiamuose priemonių aprašuose.

Priimanti organizacija (PO, angl. santr. HO) - projekto vykdytojas, priimantis programos „Veiklus jaunimas“ veiklą ar tarnybą.

Prioritetai - daugiau informacijos rasite A dalies skyriuje „Kokie yra programos „Veiklus jaunimas“ tikslai, prioritetai ir svarbiausi bruožai?“.

Programos šaly - daugiau informacijos galite rasti A dalies skyriuje „Kas gali dalyvauti programoje „Veiklus jaunimas?“ pateikiamoje lentelėje.

Projekto tęstinumas - projektui pasibaigus įgyvendinama veikla / projektai, leidžiantys išsaugoti ir sustvirtinti projekto rezultatus bei jo poveikį.

Projekto trukmė - laikotarpis, į kurį įeina pasirengimo etapas, projekto veiklos įgyvendinimas ir įvertinimo etapas (įskaitant galimos tolimesnės veiklos aptarimą). Daugiau informacijos rasite C dalies skyriuje „Ką turėtumėte daryti, norėdami pateikti programos „Veiklus jaunimas“ projekto paraišką?“.

Projekto trukmė - laikotarpis, kurį sudaro pasirengimo projektui etapas, veiklos įgyvendinimo etapas ir įvertinimo etapas (įskaitant ir galimo tęstinumo aptarimą). Daugiau informacijos rasite Programos vadovo C dalies skyriuje „Ką turėtumėte daryti, norėdami pateikti programos „Veiklus jaunimas“ projekto paraišką?“

Projekto veiklos trukmė - daugiau informacijos rasite Programos vadovo C dalies skyriuje „Ką turėtumėte daryti, norėdami pateikti programos „Veiklus jaunimas“ projekto paraišką?“

Projekto vykdytojas - organizacija, institucija ar jaunų žmonių grupė, įsitraukusi į programos „Veiklus jaunimas“ projekto įgyvendinimą. Atsižvelgiant į vaidmenį projekte, vykdytojas gali būti partneris, paraiškos teikėjas ir subsidijos gavėjas. Pasitikslinkite sąvokas šiame terminų žodyne.

Projektų rezultatų sklaida ir taikymas - iš anksto suplanuota veikla, kuria siekiama didesnio projekto poveikio. Rezultatų taikymas ir sklaida yra svarbus programos aspektas, daugiau informacijos galite rasti A dalies skyriuje „Kokie yra programos „Veiklus jaunimas“ tikslai, prioritetai ir svarbiausi bruožai?“

Realių išlaidų procentinė dalis - daugiau informacijos rasite C dalies skyriuje „Ką turėtumėte daryti, norėdami pateikti programos „Veiklus jaunimas“ projekto paraišką?“.

Reikalavimų neatitinkančios išlaidos - daugiau informacijos galite rasti C dalies skyriuje „Kas vyksta, jeigu jūsų projektui skiriama subsidija?“.

Reikalavimus atitinkančios išlaidos - daugiau informacijos galite rasti C dalies skyriuje „Kas vyksta, jeigu jūsų projektui skiriama subsidija?“.

Rytų Europa ir Kaukazas - programos „Veiklus jaunimas“ kaimyninės šalys partnerės; daugiau informacijos galite rasti A dalies skyriuje „Kas gali dalyvauti programoje „Veiklus jaunimas?“ pateikiamoje lentelėje.

SALTO Jaunimo Metodinis centras - programos „Veiklus jaunimas“ rėmuose sukurta struktūra, kurios tikslas - specialiomis temomis ar regionuose rengti mokymus ir teikti informaciją. Daugiau informacijos rasite A dalies skyriuje „SALTO Jaunimo Metodiniai centrai“.

Siunčianti organizacija (SO): vykdytojas siunčiantis dalyvį ar dalyvių grupę suteikiant jam/jiems galimybę dalyvauti veikloje/tarnyboje užsienyje.

Struktūrinis dialogas - įrankis, skirtas ryšių ir bendradarbiavimo tarp jaunų žmonių ir Europos lygmens sprendimų priėmėjų stiprinimui ir tobulinimui. Jį apibrėžia aktualios temos ir laiko rėmai. Daugiau informacijos galite rasti Europos Komisijos tinklavietėje: http://ec.europa.eu/youth/policies/structured_en.html.

Subsidijos gavėjas - jei projektas patvirtinamas, paraiškos teikėjas tampa subsidijos gavėju, pasirašo sutartį dėl subsidijos skyrimo, gauna finansinę subsidiją projektui ir įsipareigoja jį įgyvendinti.

Sutartiniai įsipareigojimai - įsipareigojimai, tenkantys subsidijos gavėjui, pasirašius sutartį dėl subsidijos skyrimo.

Sutartis dėl subsidijos - teisinė forma, kuria subsidijos gavėjas įsipareigoja įgyvendinti remiamą projektą, o Agentūra įsipareigoja tam skirti subsidiją. Sutartis aptaria finansavimo dydį ir sąlygas, kurių privalu laikytis naudojant ES lėšas. daugiau informacijos galite rasti C dalies skyriuje „Kas vyksta, jeigu jūsų projektui skiriama subsidija?“.

Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji agentūra (taip pat Vykdomoji agentūra) - Briuselyje įsteigta institucija, atsakinga už programos „Veiklus jaunimas“ veiksmų ir priemonių įgyvendinimą centralizuotu lygiu. Daugiau informacijos galite rasti A dalies skyriuje „Kas įgyvendina programą „Veiklus jaunimas“?“

Teikiamas projektas - projekto detalus aprašymas paraiškos formoje ir jos pateikimas Vykdomajai ar nacionalinei agentūrai.

Teisėtai gyvenantis - asmuo, savo šalies įstatymais pripažįstamas teisėtu gyventoju.

Teisiškai registruota - organizacija ar institucija, atitinkanti tam tikrus reikalavimus, leidžiančius nacionalinei valdžiai ją oficialiai pripažinti. Neformalios jaunų žmonių grupės atveju, vertinant formaliąją atitiktį programos „Veiklus jaunimas“ subsidijos reikalavimams, grupės teisinio atstovo teisėta gyvenamoji vieta laikoma turinčia tokią pačią galią kaip ir organizacijos registracija. Daugiau informacijos galite rasti C dalies skyriuje „Ką turėtumėte daryti, norėdami pateikti programos „Veiklus jaunimas“ projekto paraišką?“

Tinkamas laikotarpis - laikotarpis, atitinkantis „projekto trukmę“. Finansuojami projektai negali prasidėti anksčiau nei projekto pradžios data ir baigtis vėliau nei projekto pabaigos data. Tik išlaidos, patirtos šiuo laikotarpiu bus laikomos atitinkančiomis reikalavimus ir pripažįstamos. Daugiau informacijos galite rasti Vadovo C dalies skyriuje „Ką turėtumėte daryti, norėdami pateikti programos „Veiklus jaunimas“ projekto paraišką?“

Veikla - projekto metų įgyvendinamų veiklų visuma, kuriomis tikslingai siekiama tam tikrų rezultatų; Veikla yra svarbiausias projekto etapas; Veiklos etapas pratęsia planavimo ir pasirengimo etapą, o jį patį įvertinimo etapas (kartu su galimo bendradarbiavimo aptarimu).

Veiklos programa - grafinė pagrindinių projekto veiklų išraiška, dažnai grafikas ar lentelė, kurioje nurodytos pagrindinės projekto veiklos dalys /temos, jų data/laikas, bendra projekto veiklos trukmė. Jeigu projekto veikla sudaryta iš renginių sekos, kiekvienos veiklos dienos aprašinėti nereikia, pakanka pateikti kas savaitinį ar mėnesio projekto veiklos grafiką.

Veiksmas/ priemonė - bendrasis terminas, vartojamas Programos struktūrinei daliai nusakyti (Programos įsteigimo sprendimo priede vartojama „Veiksmas“, pvz., 2 veiksmas - EST) arba smulkesnioji jos sudėtinė (Programos įsteigimo sprendimo priede vartojama „Priemonė“, pvz., 1.1 priemonė, Jaunimo mainai)

Vertinga patirtis - projektai, savo veikla, metodais ir rezultatais teigiamai įtakoję patirtį. Dėl tokio vertingo poveikio projekto vykdytojai skatinami keistis, skleisti ir taikyti ją.

Viduržemio jūros regiono šalys partnerės - programos „Veiklus jaunimas“ kaimyninės šalys partnerės; daugiau informacijos galite rasti A dalies skyriuje „Kas gali dalyvauti programoje „Veiklus jaunimas?“ pateikiamoje lentelėje.

Vienašalis finansavimas - finansavimo būdas, taikomas projekto vykdytojui, teikiančiam paraišką dėl projekto visų vykdytojų vardu. Jeigu projektas yra patvirtinamas, paraiškos teikėjas tampa subsidijos gavėju pasirašančiu sutartį su nacionaline agentūra. Daugiau informacijos rasite C dalies skyriuje „Ką turėtumėte daryti, norėdami pateikti programos „Veiklus jaunimas“ projekto paraišką?“.

III PRIEDAS – NAUDINGOS NUORODOS

1. Europos pilietiškumas		
Tema	Autorius	Nuoroda
Mokymo kursai Europos pilietiškumo tema	SALTO Jaunimas Metodiniai centrai	http://www.salto-youth.net/EuropeanCitizenship/
Mokymo kursai Europos pilietiškumo tema	Europos Komisijos ir Europos Tarybos Partnerystė jaunimo srityje	http://www.youth-partnership.net/INTEGRATION/TY/TCourses/2007.html
2. Aktyvus dalyvavimas		
Tema	Autorius	Nuoroda
Dalyvavimas	SALTO Jaunimo Dalyvavimo metodinis centras	http://www.salto-youth.net/participation/
3. Kultūrų įvairovė		
Tema	Autorius	Nuoroda
Praktiniai vadovai ir metodinė medžiaga apie kultūrinę įvairovę	SALTO Jaunimo Kultūrinės įvairovės metodinis centras	http://www.salto-youth.net/diversityresources/
4. Socialinės atskirties mažinimas		
Tema	Autorius	Nuoroda
Programos „Veiklus jaunimas“ Įtraukimo strategija	Europos Komisija	http://ec.europa.eu/youth
Praktiniai vadovai Įtraukimo projektams	SALTO Jaunimo Įtraukimo metodinis centras	http://www.salto-youth.net/InclusionForALL/
Įtraukimo Forumo 2006 ataskaita	SALTO Jaunimo Įtraukimo metodinis centras	http://www.salto-youth.net/download/1154/SaltoInclusionForumA4.pdf
5. Neformalus ugdymas		
Tema	Autorius	Nuoroda
Jaunimo pasas: neformalaus ugdymo pripažinimas	SALTO Jaunimo Mokymo ir bendradarbiavimo metodinis centras	http://www.salto-youth.net/youthpass/
6. „Jaunimo pasas“/Europass		
Tema	Autorius	Nuoroda
„Jaunimo paso“ tinklavitė	Europos Komisija	http://www.youthpass.eu
Europass tinklavitė	CEDEFOP	http://europass.cedefop.europa.eu/europass/previous.action
7. Projektų rezultatų sklaida ir taikymas		
Tema	Autorius	Nuoroda
Sklaida ir taikymas Tinklavitė Europa serveryje	Europos Komisija	http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/valorisation/index_en.html
„Making waves booklet“	SALTO Jaunimas metodiniai centrai	http://www.salto-youth.net/makingwaves/
VIVA seminaro galutinė ataskaita	Prancūzijos NA	http://www.injep.fr/Rapports-sur-d-autres-thematiques.html
8. Lyčių lygybė		
Tema	Autorius	Nuoroda

Programos „Jaunimas” projektų, susijusių su „Vyrų ir moterų lygios galimybės”, sąvadas	Europos Komisija	http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/ega/youth_ega_2000-20031.pdf
Lyčių lygybė - Užimtumo, socialinių reikalų ir lyčių galimybių DG	Europos Komisija	http://ec.europa.eu/employment_social/gender_equality/index_en.html
DAPHNE II: ES Programa, skirta kovai su smurtu prieš vaikus, jaunos žmonės ir moteris	Europos Komisija	http://ec.europa.eu/justice_home/funding/2004_2007/daphne/funding_daphne_en.htm
Lyčių pagrindų kylantis smurtas, praktinis vadovas	Gelbėkit vaikus	http://www.savethechildren.org/publications/technical-resources/emergencies-protection/Gender_Based_Violence_Final.pdf
UNIFEM: darbas su moterų įgalinimu ir lyčių lygybe	Jungtinių Tautų Vystymo fondas	http://www.unifem.org/

9. Rizikos įvertinimas ir saugumas

Tema	Autorius	Nuoroda
Vertingos patirties gairės	Airijos NA	<i>English version of Guidelines for Good Practice:</i> http://www.leargas.ie/youth/publications.html Other linguistic versions: http://ec.europa.eu/youth
Šalių vadovas (Rizika ir jaunų žmonių apsauga ES)	Airijos NA bendradarbiaujant su kitomis NA	http://ec.europa.eu/youth
Vertingos patirties vaikų apsaugos srityje sąvadas	Švietimo ir mokslo departamentas, Airija	http://www.childprotection.ie/CPYWS_Web/index.html
Rizikos ir jaunų žmonių apsaugos seminaro ataskaita	Europinis seminaras 2006 m. birželio 27-30 Malahide, Dublinas, Airija	http://ec.europa.eu/youth

10. Mokymai

Tema	Autorius	Nuoroda
Training Kits (T-Kits)	Europos Komisijos ir Europos Tarybos Partnerystė jaunimo srityje	http://www.youth-partnership.net/INTEGRATION/TY/Publications/T_Kits.html
Vertinga mokymų patirtis	SALTO Jaunimas metodiniai centrai	http://www.salto-youth.net/goodpractices/
Europos Mokymų kalendorius	SALTO Jaunimas metodiniai centrai	http://www.salto-youth.net/training/
Mokymų priemonės ir metodai (Toolbox for Training)	SALTO Jaunimas metodiniai centrai	http://www.salto-youth.net/toolbox/
Mokymų vadovams ir apie juos (TOY - Trainers Online for Youth)	SALTO Jaunimas metodiniai centrai	http://www.salto-youth.net/toy/
Informacija apie mokymų priemones ir „Partnerystės” rengiamos sesijos	Europos Komisijos ir Europos Tarybos Partnerystė jaunimo srityje	http://www.youth-partnership.net/INTEGRATION/TY/Intro/index.html

11. Tarpkultūrinis dialogas

Tema	Autorius	Nuoroda
Europos Tarpkultūrinio dialogo metai	Europos Komisija	http://ec.europa.eu/culture/portal/events/current/dialogue2008_en.htm

12. Jaunimas – žinių visuomenės dalis

Tema	Autorius	Nuoroda
------	----------	---------

Europos Jaunimo politikos žinių centras	Europos Komisijos ir Europos Tarybos Partnerystė jaunimo srityje	http://www.youth-partnership.net/INTEGRATION/EKC/Intro/index.html
13. Tarptautinis bendradarbiavimas		
Tema	Autorius	Nuoroda
SALTO Jaunimo Rytų Europos ir Kaukazo regiono metodinio centro tinklavinė	SALTO Jaunimo Rytų Europos ir Kaukazo regiono metodinis centras	http://www.salto-youth.net/eeca/
SALTO Jaunimo Pietryčių Europos metodinio centro tinklavinė	SALTO Jaunimo Pietryčių Europos metodinis centras	http://www.salto-youth.net/see/
SALTO Jaunimo EuroMed metodinio centro tinklavinė	SALTO Jaunimo EuroMed metodinis centras	http://www.salto-youth.net/euromed/
Jaunimo Partnerystės Portalas	Europos Komisijos ir Europos Tarybos Partnerystės jaunimo srityje portalas	http://www.youth-partnership.net/INTEGRATION/Overall_Portal/Intro/index.html

“Veiklus jaunimas”
Programos vadovas
www.ec.europa.eu/youth